

**BADANIA LOKALNEGO RYNKU PRACY W MIEŚCIE
SKIERNIEWICE I POWIECIE SKIERNIEWICKIM –
ANALIZA SYTUACJI OSÓB BEZROBOTNYCH
DO 30 ROKU ŻYCIA**

OPRACOWANIE

NA ZLECENIE

PUP W SKIERNIEWICACH

KRAKÓW 2013

Spis treści

WSTĘP	4
CZĘŚĆ I: CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAWCZEGO – MIASTA SKIERNIEWICE I POWIATU SKIERNIEWICKIEGO (ANALIZA ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH)	6
1. Charakterystyka obszaru badawczego	6
2. Stopy bezrobocia w latach 2010-2011-2012	12
3. Liczba bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w poszczególnych miesiącach 2010, 2011 i 2012 roku.....	14
4. Sytuacja na rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim (w podziale na gminy)	17
5. Struktura bezrobocia – województwo łódzkie a powiat	18
5.1. Struktura bezrobocia miasto Skierniewice i powiat skierniewicki (lata 2010-2011-2012).....	20
5.2. Struktura bezrobocia z podziałem na gminy – wybrane kategorie osób bezrobotnych	22
6. Charakterystyka bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	24
7. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – długotrwale bezrobotni.....	27
8. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni do 30 roku życia	29
9. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – pracujący, wynagrodzenie, podmioty gospodarcze, migracje oraz beneficjenci pomocy społecznej	32
9.1. Pracujący w kraju, województwie oraz w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	32
9.2. Pomioty gospodarcze w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	34
9.3. Pomioty gospodarcze zakładane przez osoby bezrobotne.....	36
9.4. Migracje – kraj, województwo oraz powiat miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego	41
9.5. Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności w mieście Skierniewice i gminach powiatu skierniewickiego	43
10. Wyniki monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych	44
10.1. Bezrobotni według zawodów w mieście Skierniewice i powiecie Skierniewickim.....	44
10.2. Oferty pracy według zawodów w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim	47
10.3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim	49
10.3.1. Ranking zawodów deficytowych	49
10.3.2. Ranking zawodów nadwyżkowych.....	51
10.3.2. Zawody zrównoważone.....	53
11. Oferty pracy zgłoszone do PUP w Skierniewicach	56
11.1. Oferty pracy – zestawienia 2010-2011-2012 rok	56
11.2. Bezrobotni wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy wg PKD w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na koniec I półrocza 2012 roku	57
11.3. Bezrobotni wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy wg PKD w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na koniec XII 2012 roku.....	58
12. Planowane inwestycje i zwolnienia grupowe.....	60
12.1. Perspektywy rozwoju rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego	60
12.2. Zwolnienia grupowe	63
13. Podsumowanie	65
CZĘŚĆ II. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD OSÓB BEZROBOTNYCH DO 30 ROKU ŻYCIA	69
1. Bariery	69
1.1. Bariery zewnętrzne.....	70
1.2. Bariery kwalifikacyjne	71
1.3. Bariery osobiste.....	71
1.4. Bariery terytorialne	75
1.5. Bariery kluczowe	75
2. Sposoby poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne	76
2.1. Stosowane metody poszukiwania pracy	77
3. Ocena dotychczasowego wsparcia otrzymanego z PUP	80
3.1. Dotychczasowe kontakty z PUP	80

4. Oczekiwane formy pomocy	86
5. Sytuacja zawodowa	96
5.1 Historia zatrudnienia osób bezrobotnych	96
5.2. Charakterystyka ostatniego miejsca pracy.....	97
5.3. Doświadczenie w pracy za granicą	98
5.4. Skala pracy „na czarno”	99
6. Charakterystyka kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych	101
6.1. Autooceny kwalifikacji zawodowych.....	101
6.2. Posiadanie prawa jazdy	105
6.3. Obsługa komputera oraz inne umiejętności przydatne na rynku pracy	106
7. Aspiracje edukacyjne osób bezrobotnych	110
7.1 Dotychczasowe podnoszenie kwalifikacji zawodowych	110
7.2. Gotowość do zmiany poziomu wykształcenia	113
7.3. Gotowość do udziału w szkoleniach	117
8. Zawody	122
8.1. Zawód wyuczony	122
8.2. Gotowość do zmiany zawodu.....	130
8.3. Elastyczność zawodowa	134
9. Mobilność geograficzna – dojazd do pracy	136
9.1. Subiektywna ocena trudności znalezienia pracy.....	136
9.2. Mobilność geograficzna.....	137
10. Podsumowanie	140
CZĘŚĆ III. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE W GRUPIE PRACODAWCÓW.....	149
1. Stan i prognoza zatrudnienia ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych do 30 roku życia	149
1.1. Plany dotyczące zwolnienia pracowników	153
1.2. Plany dotyczące zatrudnienia nowych pracowników	157
2. Diagnoza potrzeb i pożądanego profilu pracownika ze szczególnym uwzględnieniem pracowników do 30 roku życia	160
2.1. Gotowość do zatrudniania pracowników do 30 roku życia	161
2.2. Wymagania stawiane kandydatom do zatrudnienia.....	165
3. Gotowość pracodawców do współpracy z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia	171
3.1. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia.....	172
3.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób bezrobotnych do 30 roku życia.....	174
3.3. Charakterystyka pracodawców gotowych do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego do osób bezrobotnych do 30 roku życia.....	176
3.4. Zainteresowanie pracodawców współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne.....	178
4. Podsumowanie	182
CZĘŚĆ IV: WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ	185
1. Podsumowanie analizy i wniosków	185
2. Bariery utrudniające podjęcie zatrudnienia oraz obszary wymagające interwencji	186
3. Rekomendacje dotyczące wyboru skutecznych instrumentów wsparcia	191
Spis tabel i wykresów	194

WSTĘP

Zaprezentowane w niniejszym raporcie badania pn. „Badania lokalnego rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim – analiza sytuacji osób bezrobotnych do 30 roku życia”, zrealizowano na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach.

Badania przeprowadzono w okresie od stycznia do lutego 2013 roku wśród osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz podmiotów gospodarczych reprezentujących zarówno sektor prywatny, jak i państwowym. Łącznie diagnozą objęto 100 osób bezrobotnych oraz 101 firm i instytucji funkcjonujących na terenie powiatu skierniewickiego oraz miasta Skierniewice. Ważne uzupełnieniem danych pierwotnych stanowi analiza źródeł wtórnych, gdzie wykorzystane zostały m.in. dane Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi, Urzędu Statystycznego w Łodzi czy Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące m. in. struktury lokalnej gospodarki, tendencji demograficznych oraz charakterystyce lokalnego rynku pracy.

Na podstawie tych trzech rodzajów źródeł informacji zidentyfikowano główne obszary problematyczne wymagające interwencji oraz zastosowania odpowiednich instrumentów wsparcia w ramach programu specjalnego adresowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia.

Metodologia badań

1. Analiza źródeł wtórnych

Przeprowadzone zostały badania analityczne danych statystycznych, uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach oraz innych ogólnodostępnych informacji uzyskanych m.in. od Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Łodzi, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Badania typu *desk research* poświęcone zostały analizie badanego obszaru pod kątem tendencji społeczno-demograficznych oraz charakterystyki lokalnego rynku pracy zarówno od strony podażowej, jak i popytowej.

2. Analiza sytuacji osób bezrobotnych do 30 roku życia

Badania miały charakter ilościowy i zostały przeprowadzone wśród 100 osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w oparciu o technikę wywiadu bezpośredniego (*face to face*). Jak podkreślają autorzy „Podręcznika użytkownika metod, narzędzi i procedur diagnozowania zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy”¹:

Każdy wywiad kwestionariuszowy (zarówno ten tradycyjny, jak i wykorzystujący najnowsze zdobycze techniczne) jest techniką badawczą o wysokim stopniu standaryzacji, polegającą na bezpośrednim komunikowaniu się badacza z pomocą ankietera z respondentem (osobą ankietowaną), osobą udzielającą wywiadu. Wywiad kwestionariuszowy nie jest niczym więcej, jak serią specyficznych pytań lub stwierdzeń, na które osoba ankietowana powinna odpowiedzieć.

W zastosowanym badaniu ilościowym pytania badawcze mają charakter rozstrzygający. Służą one przede wszystkim pomiarowi zjawisk oraz identyfikacji faktów i opinii, dlatego też koncentrują się na odpowiedzi na pytania: *Co?, Ile?, Jak często?, Jak silnie?, Kto?* Umożliwiają zatem ustalenie, jak często rozmaite opinie i fakty występują w danej zbiorowości.

¹ Kryńska E. (red.), *Podręcznik użytkownika metod, narzędzi i procedur diagnozowania zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na regionalnym i lokalnym rynku pracy*, Warszawa 2010 r., s. 44.

3. Badanie lokalnych pracodawców

Badanie ilościowe wśród pracodawców zostały przeprowadzone w oparciu o technikę wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo: **CATI** (*Computer-Assisted Telephone Interviewing*) przy wykorzystaniu specjalistycznego oprogramowania komputerowego. Wywiady telefoniczne prowadzone były przez przeszkolonych ankieterów, którzy łączyli się telefonicznie z wylosowanymi do badania przedsiębiorcami prowadząc wystandaryzowane wywiady kwestionariuszowe. Przebieg tych wywiadów podlegał ścisłemu nadzorowi systemu komputerowego. Specjalistyczne oprogramowanie regulowało kolejność zadawanych pytań (zgodnie z zastosowanymi regułami przejścia) oraz umożliwił weryfikację logiczną kodowanych danych.

Badania zostały przeprowadzone wśród 101 wylosowanych pracodawców zlokalizowanych na terenie miasta Skierniewice oraz powiatu skierniewickiego. Wywiady zostały zrealizowane wśród osób odpowiedzialnych za politykę personalną badanych podmiotów (właściciele, prezesi, dyrektorzy, kierownicy). Dobór próby dokonany został metodą losowania warstwowego z operatu podmiotów gospodarczych. Podstawą do wyodrębnienia warstw była: wielkość według liczby zatrudnionych pracowników oraz sekcja PKD – proporcjonalnie do udziału firm z poszczególnych branż. Aby przyjęta próba odzwierciedlała strukturę populacji generalnej, na etapie analizy zastosowano wagę analityczną ze względu na wielkość zatrudnienia. Zastosowany dobór losowy umożliwia uogólnienie otrzymanych wyników na całą populację generalną, czyli na wszystkie podmioty gospodarcze działające w objętym badaniem powiecie.

Podstawowym narzędziem pomiaru zarówno w przypadku badań wśród osób bezrobotnych do 30 roku życia, jak i pracodawców, był ustrukturalizowany kwestionariusz wywiadu, w których respondenci wskazywali odpowiedzi zamieszczone we wcześniej opracowanym zestawie (kafeterii odpowiedzi). Narzędzie to zawierało również pytania pół otwarte, dające możliwość podania innych odpowiedzi aniżeli te, które zostały przewidziane przez badaczy. Dzięki temu uzyskano jak najbardziej wyczerpujące, precyzyjne informacje, dotyczące zarówno faktów, jak i opinii. Po zebraniu danych w toku badań terenowych, wyniki przeanalizowano w oparciu o profesjonalne oprogramowanie socjologiczne (program SPSS) służące do zliczania danych, sprawdzania rozkładu uzyskanych odpowiedzi oraz do ustalania zależności pomiędzy kontrolowanymi zmiennymi.

CZĘŚĆ I: CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAWCZEGO – MIASTA SKIERNIEWICE I POWIATU SKIERNIEWICKIEGO (ANALIZA ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH)

Charakterystykę obszaru badawczego obejmującego miasto Skierniewice oraz powiat skierniewicki otwierają informacje na temat położenia geograficznego oraz kluczowe dane demograficzne i dotyczące lokalnego rynku pracy. W analizie źródeł wtórnych wzięto pod uwagę zarówno aspekt statyczny, jak i dynamiczny – uwzględniający najistotniejsze procesy demograficzne i zachodzące na rynku pracy w powiecie. Dane dla miasta Skierniewice oraz powiatu skierniewickiego odniesiono do wartości odnotowanych dla województwa łódzkiego oraz całej Polski.

1. Charakterystyka obszaru badawczego

Powiat skierniewicki oraz miasto Skierniewice są ulokowane w wojewódzkie łódzkim i znajdują się niedaleko dwóch aglomeracji – warszawskiej i łódzkiej. Powiat skierniewicki sąsiaduje z takimi jednostkami administracyjnymi jak: w województwie łódzkim – miastem na prawach powiatu Skierniewice, z powiatem łowickim, brzezińskim, tomaszowskim i rawskim a w województwie mazowieckim z powiatem sochaczewskim i żyrardowskim. Na terenie powiatu skierniewickiego ulokowane są gminy Bolimów, Maków, Lipce Reymontowskie, Godzianów, Słupia, Głuchów, Nowy Kawęczyn, Kowiesy, Skierniewice. Wszystkie gminy wchodzące w skład powiatu skierniewickiego mają charakter wiejski.

Rysunek 1. Lokalizacja powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewic na tle województwa łódzkiego

Źródło: Plan rozwoju lokalnego powiatu skierniewickiego na lata 2007- 2013²

² Plan rozwoju lokalnego powiatu skierniewickiego na lata 2007- 2013, http://powiat-skierniewice.pl/pliki_aktualnosci/PlanRozwojuLokalnegoPowiatuSkierniewickiego2007-2013.pdf, s. 9.

Jak podaje Urząd Statystyczny w Łodzi (według stanu na 31.12.2011 r.), powierzchnia powiatu skierniewickiego wynosi: 755 km², czyli 4,1% w odniesieniu do 18219 km² dla całego województwa łódzkiego³. Największą gminą powiatu skierniewickiego jest gmina Skierniewice obejmująca 131 km², zaś najmniejszą powierzchnię (41 km²) zajmuje gmina Słupia. Natomiast powiat grodzki – miasto Skierniewice jest położone na powierzchni 33 km².

Tabela 1. Powierzchnia i ludność w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego w 2011 roku

Powierzchnia i ludność w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego w 2011 roku					
	Kategorie				
	Ludność ogółem	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Udział kobiet	Kobiety na 100 mężczyzn
Województwo łódzkie	2533681	1207927	1325754	52,3%	110
Miasto Skierniewice	48658	23321	25337	52,1%	109
Powiat skierniewicki	38234	18950	19284	50,4%	102
Gmina Bolimów	4091	1997	2094	51,2%	105
Gmina Głuchów	5926	2914	3012	50,8%	103
Gmina Godzianów	2636	1322	1314	49,8%	99
Gmina Kowiesy	2984	1489	1495	50,1%	100
Gmina Lipce Reymontowskie	3327	1596	1731	52,0%	108
Gmina Maków	5975	2981	2994	50,1%	100
Gmina Nowy Kawęczyn	3336	1691	1645	49,3%	97
Gmina Skierniewice	7265	3616	3649	50,2%	101
Gmina Słupia	2694	1344	1350	50,1%	100

Źródło: US w Łodzi⁴

Gminy znajdujące się na obszarze powiatu skierniewickiego są także zróżnicowane pod względem liczby ludności ogółem, udziału kobiet oraz wskaźnika feminizacji, czyli liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn.

Według stanu na 31.12.2011 r., w całym województwie łódzkim zamieszkiwało ponad 2,5 miliona osób, z czego w powiecie skierniewickim – 38,2 tys. mieszkańców, czyli 1,5% ludności w całym województwie⁵. W powiecie skierniewickim największą liczbę ludności odnotowano w gminie Skierniewice (7,2 tys. osób), zaś najmniej osób zamieszkiwało gminę Godzianów (2,6 tys.). Z kolei ludność miasta Skierniewice liczyła wówczas 48,7 tys. osób, a na 1 km² przypadało aż 1,5 tys. mieszkańców. W powiecie skierniewickim gęstość zaludnienia była wielokrotnie niższa niż w województwie łódzkim (139 osób na 1 km²) i średnio wyniosła 51 mieszkańców na 1 km², zaś w mieście Skierniewice współczynnik ten osiągnął wartość 1479 mieszkańców na 1 km².

³ Województwo łódzkie. Podregiony, powiaty, gminy, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2012, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/lodz/ASSETS_Rocznik_Podregiony_Lodzkie_2012.pdf.

⁴ Województwo łódzkie. Podregiony, powiaty, gminy, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2012, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/lodz/ASSETS_Rocznik_Podregiony_Lodzkie_2012.pdf, s. 101-103.

⁵ Za: Urząd Statystyczny w Łodzi.

W omawianym okresie na terenie województwa łódzkiego zamieszkiwało około 1,3 miliona kobiet, a w powiecie skierniewickim – blisko 19,3 tys. kobiet i około 19,0 tys. mężczyzn, zaś udział kobiet wyniósł 50,4%. W mieście Skierniewice udział kobiet w ogólnej ludności był wyższy (52,1%) i okazał się bardziej zbliżony do wartości wskaźnika na poziomie wojewódzkim (52,3%) i ogólnopolskim (51,6% – wg stanu na 31.12.2011 r.). Na obszarze powiatu skierniewickiego udział kobiet wahał się od 49,3% dla gminy Nowy Kawęczyn i 49,8% w gminie Godzianów do 52,0% w gminie Lipce Reymontowskie. Według wskaźnika feminizacji, liczba kobiet na 100 mężczyzn była wyższa w gminie Lipce Reymontowskie (108 kobiet), Bolimów (105), Głuchów (103) oraz w gminie Skierniewice (101). W całym powiecie przeciętnie 102 kobiety przypadają na 100 mężczyzn, a więc wskaźnik feminizacji był wyraźnie niższy niż dla całego województwa łódzkiego (110 kobiet). W powiecie miejskim Skierniewice omawiana wartość była zbliżona do poziomu wojewódzkiego, gdzie przypadają 109 kobiet na 100 mężczyzn.

Tabela 2. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2006-2011 w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski

	Lata						Dynamika 2006/2011
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Polska	38125479	38115641	38135876	38167329	38529866	38538447	1,1%
Województwo łódzkie	2570353	2560094	2552416	2545288	2534357	2533681	-1,4%
Miasto Skierniewice	48883	48855	48879	48921	49044	48658	-0,5%
Powiat skierniewicki	38063	38061	38050	38048	37639	38234	0,4%
Gmina Bolimów	4057	4051	4051	4066	4021	4091	0,8%
Gmina Głuchów	6108	6084	6042	6022	5873	5926	-3,0%
Gmina Godzianów	2711	2705	2707	2675	2626	2636	-2,8%
Gmina Kowiesy	3063	3046	3006	2997	2963	2984	-2,6%
Gmina Lipce Reymontowskie	3370	3367	3341	3338	3313	3327	-1,3%
Gmina Maków	6006	6016	6051	6043	5979	5975	-0,5%
Gmina Nowy Kawęczyn	3279	3292	3300	3277	3318	3336	1,7%
Gmina Skierniewice	6766	6814	6873	6953	6937	7265	7,4%
Gmina Słupia	2703	2686	2679	2677	2609	2694	-0,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS⁶.

Jeśli chodzi o dynamikę liczby ludności w latach 2006-2011, to w całym kraju odnotowano pozytywną wartość wskazującą na przyrost ludności o 1,1%, podczas gdy w województwie łódzkim zaobserwowano spadek liczby ludności o -1,4%. W tym samym okresie w powiecie skierniewickim nastąpił wzrost liczby mieszkańców o 0,4%, a szczególnie w gminie wiejskiej Skierniewice, gdzie wartość wskaźnika wyniosła aż 7,4%. Niewykluczone, że ta jednostka administracyjna staje się „sypialnią” dla przeludnionych Skierniewic, w których liczba mieszkańców zmniejszyła się o -0,5% w porównaniu do stanu z 2006 roku. W wartościach bezwzględnych liczba mieszkańców gminy Skierniewice wzrosła o 499 osób, a z miasta Skierniewic ubyło w ciągu pięciu lat 225 osób, co oznacza, że ewentualne migracje ze Skierniewic na tereny wiejskie tylko częściowo mogą wyjaśniać tak znaczący wzrost liczby ludności w gminie Skierniewice.

Znacznie mniej dynamicznie rosła liczba ludności w gminach Nowy Kawęczyn (o 1,7%) oraz Bolimów (o 0,8%). W pięciu pozostałych gminach powiatu skierniewickiego zachodzące procesy miały charakter spadkowy i wyniosły od -3,0% spadku liczby ludności dla gminy Głuchów, -2,8% dla gminy Godzianów i -2,6% dla gminy Kowiesy, przez -1,3% w gminie Lipce Reymontowskie do -0,5% w gminie Maków.

⁶ Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, <http://www.stat.gov.pl/bdl>.

Kolejne statystyki pochodzące z danych źródłowych dotyczą struktury wieku ludności zamieszkującej powiat skierniewicki oraz miasto Skierniewice na tle województwa łódzkiego oraz Polski. W analizie wzięto pod uwagę trzy kategorie wiekowe: wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej), wiek produkcyjny (od 18 lat do 59 dla kobiet i 64 dla mężczyzn), wiek poprodukcyjny (odpowiednio: powyżej 59 dla kobiet i 64 dla mężczyzn).

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski w 2011 roku

Struktura wiekowa ludności w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski w 2011 roku							
	Kategorie wiekowe						Ogółem
	Wiek przedprodukcyjny (17 lat i mniej)		Wiek produkcyjny (od 18 do 59/64 lat)		Wiek poprodukcyjny (powyżej 59/64 lat)		
	N	%	N	%	N	%	N
Polska	7146551	18,5%	24738527	64,2%	6653369	17,3%	38538447
Województwo łódzkie	437521	17,3%	1604672	63,3%	491488	19,4%	2533681
Miasto Skierniewice	8851	18,2%	31741	65,2%	8066	16,6%	48658
Powiat skierniewicki	7670	20,1%	23320	61,0%	7244	18,9%	38234
Gmina Bolimów	800	19,6%	2524	61,7%	767	18,7%	4091
Gmina Głuchów	1280	21,6%	3490	58,9%	1156	19,5%	5926
Gmina Godzianów	550	20,9%	1635	62,0%	451	17,1%	2636
Gmina Kowiesy	548	18,4%	1831	61,4%	605	20,3%	2984
Gmina Lipce Reymontowskie	644	19,4%	2033	61,1%	650	19,5%	3327
Gmina Maków	1175	19,7%	3651	61,1%	1149	19,2%	5975
Gmina Nowy Kawęczyn	640	19,2%	2037	61,1%	659	19,8%	3336
Gmina Skierniewice	1474	20,3%	4494	61,9%	1297	17,9%	7265
Gmina Słupia	559	20,7%	1625	60,3%	510	18,9%	2694

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2011 roku, na ponad 38,5 miliona mieszkańców Polski przypadało przeszło 24,7 miliona osób w wieku produkcyjnym, stanowiących 64,2% ogółu ludności. Wśród pozostałej ludności przeważały osoby w wieku przedprodukcyjnym (7,1 miliona; 18,5% ogółu) nad ludnością w wieku poprodukcyjnym (6,6 miliona; 17,3%)⁷. W województwie łódzkim odsetek ludności w wieku produkcyjnym był nieco niższy (1,6 miliona; 63,3% ogółu mieszkańców województwa), a liczba osób w wieku poprodukcyjnym była większa (ok. 491,5 tys.; 19,4%) niż w wieku przedprodukcyjnym (437,5 tys.; 17,3%). W analizowanym powiecie miasto Skierniewice odnotowano 31,7 tys. (65,2%) osób w wieku produkcyjnym, blisko 8,9 tys. (18,2%) w wieku przedprodukcyjnym oraz około 8,1 tys. (16,6%) w wieku poprodukcyjnym. W powiecie skierniewickim również odnotowano przewagę osób w wieku przedprodukcyjnym (7,7 tys.; 20,1%) nad ludnością w wieku poprodukcyjnym (7,2 tys.; 18,9%), ale należy zaznaczyć, że odsetek osób w wieku produkcyjnym jest tu relatywnie niski (23,3 tys.; 61,0%) w odniesieniu do powiatu grodzkiego, obszaru województwa i całej Polski.

Biorąc pod uwagę powiat skierniewicki, najniższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym zaobserwowano w gminie Głuchów (58,9%) a najwyższy w gminach Godzianów (62,0%) i Skierniewice (61,9%). Jednocześnie w tej pierwszej wskazanej gminie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym sięgała aż 21,6% ogółu mieszkańców, a więc jest to gmina względnie

⁷ *Ibidem.*

„młoda”. Z kolei w „najstarszej” gminie Kowiesy około co piąty mieszkaniec osiągnął wiek poprodukcyjny (20,3%), czyli jest to większa proporcja niż całym województwie łódzkim (19,4%).

Tabela 4. Struktura wiekowa ludności wg płci w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w 2011 roku

Struktura wiekowa ludności według płci w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w 2011 roku					
		Kategorie			
		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki	
		N	%	N	%
Wiek przedprodukcyjny	Mężczyźni	4666	52,7%	3968	51,7%
	Kobiety	4185	47,3%	3702	48,3%
Wiek produkcyjny	Mężczyźni	16318	51,4%	12703	54,5%
	Kobiety	15423	48,6%	10617	45,5%
Wiek poprodukcyjny	Mężczyźni	2337	29,0%	2279	31,5%
	Kobiety	5729	71,0%	4965	68,5%
Ogółem	Mężczyźni	23321	47,9%	18950	49,6%
	Kobiety	25337	52,1%	19284	50,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Jeśli chodzi o strukturę wiekową pod względem płci, to w mieście Skierniewice w 2011 roku zamieszkiwała większa liczba mężczyzn (4,7 tys.; 52,7% ogółu mieszkańców) niż kobiet (4,2 tys.; 47,3%) w wieku przedprodukcyjnym. Mężczyźni również przeważali wśród osób w wieku produkcyjnym: 16,3 tys. (51,4%) mężczyzn oraz 15,4 tys. (48,6%) kobiet. Z kolei w kategorii osób w wieku poprodukcyjnym wyraźnie dominowały kobiety (5,7 tys.; 71,0%) nad mężczyznami (2,3 tys.: 29,0%).

Podobną strukturę ludności odnotowano w powiecie skierniewickim. Wśród osób w wieku przedprodukcyjnym więcej było mężczyzn (ok. 4,0 tys.; 51,7%) niż kobiet (3,7 tys.; 48,3%), a także w grupie mieszkańców w wieku produkcyjnym: 12,7 tys. (54,5%) mężczyzn i 10,6 tys. (45,5%) kobiet. Warto odnotować, że nadwyżka liczby mężczyzn w tym wieku była znacząco większa niż dla powiatu miejskiego. W powiecie skierniewickim kobiety liczyły aż 68,5% (ok. 5,0 tys.) osób w wieku poprodukcyjnym, w porównaniu do 31,5% (2,3 tys.) mężczyzn w tym wieku.

Biorąc pod uwagę bardziej szczegółowe kategorie wiekowe w podziale na ukończone lata, okazuje się, że w mieście Skierniewice w 2011 roku zamieszkiwało łącznie 17,5% kobiet i znacznie więcej mężczyzn (21,2%) w wieku do 18 lat włącznie. Większa liczba mężczyzn dotyczy również osób w wieku od 19 do 29 lat, dla której to kategorii odnotowano odpowiednio: 3,8 tys. (15,0%) kobiet oraz ok. 4,0 tys. (17,0%) mężczyzn. Niezależnie od płci, w sumie w całym powiecie grodzkim zamieszkiwało blisko 7,8 tys. takich osób (16,0% ogółu ludności powiatu), a mieszkańcy w wieku co najmniej 50-ciu lat liczyli łącznie 17,8 tys., czyli aż 36,6% ogółu ludności.

Tabela 5. Struktura ludności wg wieku i płci w mieście Skierniewice w 2011 roku

	Płeć				Ogółem	
	Kobiety		Mężczyźni		N	%
	N	%	N	%		
Do 15 lat	3684	14,5%	4096	17,6%	7780	16,0%
Od 16 do 18 lat	752	3,0%	851	3,6%	1603	3,3%
Od 19 do 29 lat	3813	15,0%	3967	17,0%	7780	16,0%
Od 30 do 49 lat	6934	27,4%	6736	28,9%	13670	28,1%
Od 50 do 59 lat	4425	17,5%	3766	16,1%	8191	16,8%
Od 60 do 64 lat	1935	7,6%	1568	6,7%	3503	7,2%
65 lat i więcej	3794	15,0%	2337	10,0%	6131	12,6%
Ogółem	25337	100,0%	23321	100,0%	48658	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Dwie piąte mieszanek powiatu grodzkiego (10,2 tys.; 40,1%) było w wieku 50-ciu lat i więcej, a ponad co piąta osiągnęła wiek emerytalny (5,7 tys.; 22,6%). Z kolei mężczyźni co najmniej 50-cioletni stanowili trzecią część mieszkańców tej płci (7,7 tys.; 32,8%), przy czym wiek emerytalny osiągnęło 2,3 tys. (10,0% mężczyzn).

Tabela 6. Struktura ludności wg wieku i płci w powiecie skierniewickim w 2011 roku

	Płeć				Ogółem	
	Kobiety		Mężczyźni		N	%
	N	%	N	%		
Do 15 lat	3215	16,7%	3439	18,1%	6654	17,4%
Od 16 do 18 lat	769	4,0%	826	4,4%	1595	4,2%
Od 19 do 29 lat	3111	16,1%	3326	17,6%	6437	16,8%
Od 30 do 49 lat	4765	24,7%	5224	27,6%	9989	26,1%
Od 50 do 59 lat	2459	12,8%	2810	14,8%	5269	13,8%
Od 60 do 64 lat	1133	5,9%	1046	5,5%	2179	5,7%
65 lat i więcej	3832	19,9%	2279	12,0%	6111	16,0%
Ogółem	19284	100,0%	18950	100,0%	38234	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2011 roku, w powiecie skierniewickim odnotowano blisko 8,2 tys. osób w wieku do 18-tego roku życia (21,6 % ogółu ludności powiatu), natomiast osoby liczące co najmniej 50 lat objęły 13,6 tys., a więc ponad jedną trzecią (35,5%) ogółu ludności. W podziale na płeć, powiat ziemski zamieszkiwało łącznie 20,7% kobiet oraz 22,5% mężczyzn, którzy ukończyli do 18 lat. Mężczyźni przeważali także w kategorii osób w wieku od 19 do 29 lat, w której to zaobserwowano 3,3 tys. (17,6%) mężczyzn, w porównaniu do 3,1 tys. (16,1%) kobiet i 6,4 tys. (16,8%) ogółu tej kategorii wiekowej dla analizowanej jednostki terytorialnej. Z drugiej strony, niemal dwie na pięć kobiet (7,4 tys.; 38,6%) osiągnęło wiek co najmniej 50-ciu lat, przy czym około co czwarta mieszkanka powiatu skierniewickiego była w wieku emerytalnym (ok. 5,0 tys.; 25,8%). Liczący 50 lat i więcej mężczyźni w 2011 roku stanowili trzecią część mieszkańców powiatu tej płci (6,1 tys.; 32,3%). Wiek emerytalny osiągnęło 2,3 tys., czyli 12,0% mężczyzn zamieszkujących powiat skierniewicki.

Struktura ludności według wieku i płci w obu powiatach jest zatem zbliżona, chociaż w powiecie skierniewickim ludność jest nieco „starsza”, ponieważ odsetek osób liczących co najmniej 65 lat wyniósł łącznie 16,0%, a w mieście Skierniewice 12,6% ogółu mieszkańców. Łącznie, w powiecie ziemskim oraz grodzkim osoby w wieku od 19 do 29 lat stanowią 16,4% ogółu mieszkańców (14,2 tys.). Natomiast liczba osób w wieku od 50 do 64 lat wynosi 19,1 tys. mieszkańców, co daje 22,0% ogółu.

2. Stopy bezrobocia w latach 2010-2011-2012

Kolejnym istotnym zjawiskiem określającym lokalny rynek pracy jest poziom bezrobocia. Stopa bezrobocia jest to stosunek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy do ogółu osób aktywnych zawodowo. Poniższe dane źródłowe pozwalają określić poziom tego wskaźnika zarówno w aspekcie statycznym (stan aktualny), jak i dynamicznym, ukazującym ewentualne przemiany w tym zakresie w dłuższej perspektywie czasowej. Ponadto, uwzględniono liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w wartościach bezwzględnych oraz w podziale na płeć.

Tabela 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na tle Polski i województwa łódzkiego w latach 2010-2012

Stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na tle Polski i województwa łódzkiego w latach 2010-2012				
	Polska	Województwo łódzkie	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki
XII 2010	12,3%	12,1%	9,6%	8,2%
XII 2011	12,5%	12,9%	10,7%	8,1%
I 2012	13,2%	13,7%	11,8%	9,0%
II 2012	13,4%	14,0%	12,2%	9,2%
III 2012	13,3%	14,0%	12,1%	9,1%
IV 2012	12,9%	13,7%	11,8%	8,6%
V 2012	12,6%	13,5%	11,5%	8,3%
VI 2012	12,3%	13,3%	11,3%	8,0%
VII 2012	12,3%	13,2%	11,5%	8,1%
VIII 2012	12,4%	13,2%	11,5%	8,2%
IX 2012	12,4%	13,2%	11,3%	8,1%
X 2012	12,5%	13,2%	11,0%	8,0%
XI 2012	12,9%	13,5%	11,7%	8,4%
XII 2012	13,4%	14,0%	12,3%	9,1%

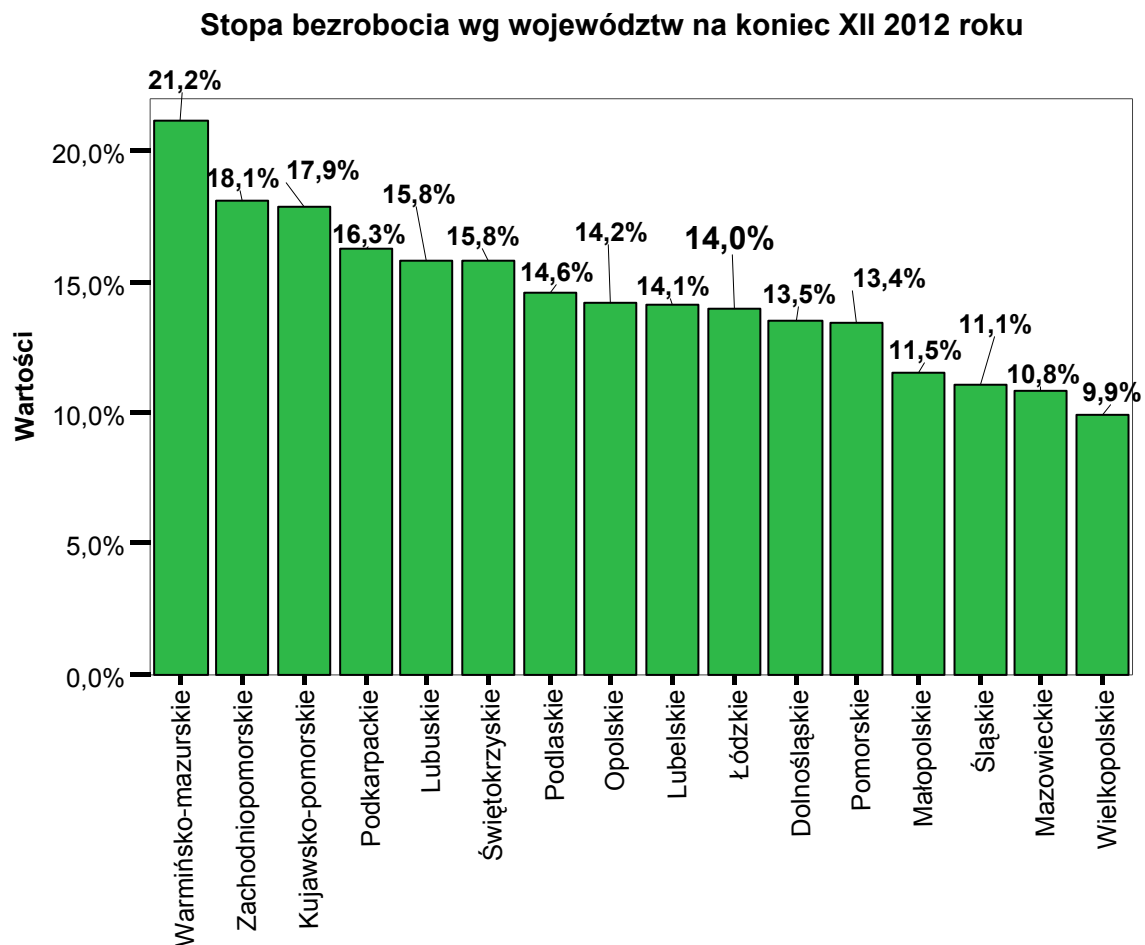
Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS⁸.

Zgodnie z danymi dostępnymi w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, w grudniu 2012 roku stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 13,4%, natomiast w województwie łódzkim wskaźnik ten osiągnął wartość 14,0%. Dla porównania, najwyższe stopy bezrobocia w tym okresie odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (21,2%), zachodniopomorskim (18,1%) i kujawsko-pomorskim (17,9%), zaś najniższe – w województwach wielkopolskim (9,9%) i mazowieckim (10,8%). W powiecie skierniewickim omawiany wskaźnik osiągnął

⁸Na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Statystyki Rynku Pracy <http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867997&pT=details&sP=CONTENT,objectID,867970>

wartość 9,1%, zaś w mieście Skierniewice 12,3%, tak więc były to poziom niższy niż w skali województwa i kraju.

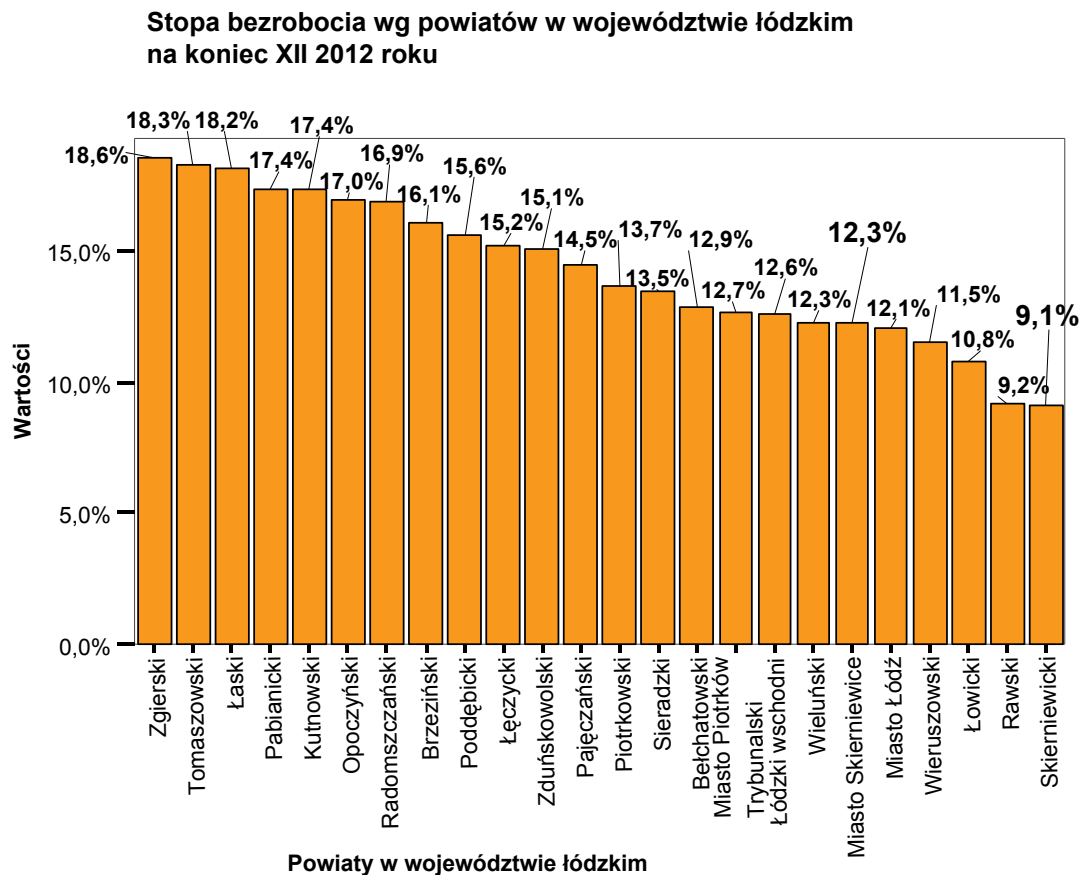
Wykres 1. Stopa bezrobocia wg województw na koniec XII 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS.

W okresie od 2010 roku do końca 2012 roku stopa bezrobocia w Polsce wahała się od 12,3% do 13,4%, przy czym najniższe wartości przypadły na rok 2010 oraz na czerwiec i lipiec 2012 roku. W kolejnych miesiącach ubiegłego roku poziom bezrobocia sukcesywnie wzrastał aż do 13,4% na koniec grudnia. Podobne tendencje można zaobserwować zarówno w skali wojewódzkiej, jak i w analizowanych powiatach. W województwie łódzkim w grudniu 2010 roku poziom bezrobocia wynosił 12,1%, zaś w 2012 wahał się od 13,2% (od lipca do października) do 14,0% na początku i końcu roku (w styczniu, lutym i grudniu). W powiecie skierniewickim w latach 2010 i 2011 odnotowano odpowiednio wartości 8,2% i 8,1%. Na początku 2012 roku stopa bezrobocia wzrosła do 9,0%, następnie zmalała i była najniższa w okresie od czerwca do października (od 8,0% do 8,2%), po czym w ostatnim kwartale ponownie wzrosła do 9,1%. W mieście Skierniewice poziom bezrobocia na koniec 2010 roku wyniósł 9,6%, 10,7% w grudniu 2011 roku i już 11,8% na początku 2012 roku. Na tym obszarze najniższe wartości wskaźnika w ubiegłym roku przypadły na miesiące od maja do października (od 11,0% do 11,5%), a najwyższe odnotowano na koniec roku – w listopadzie (11,7%) i w grudniu (12,3%).

Wykres 2. Stopa bezrobocia wg powiatów w województwie łódzkim na koniec XII 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS.

Z przytoczonych danych wynika, że w powiecie skierniewickim stopa bezrobocia na koniec grudnia 2012 roku była stosunkowo niska w odniesieniu do wartości średniej dla województwa. Jednocześnie był to powiat o najniższym poziomie bezrobocia spośród wszystkich powiatów na terenie województwa łódzkiego. Jedynie w powiecie rawskim odnotowano zbliżony wskaźnik na poziomie 9,2%⁹, a w pozostałych jednostkach administracyjnych adekwatne wskaźniki wahały się od 18,6% dla powiatu zgierskiego do 10,8% dla powiatu łowickiego. W powiatach miejskich stopa bezrobocia osiągnęła dość zbliżone wartości: 12,1% w mieście Łódź, 12,7% w mieście Piotrków Trybunalski oraz, wskazaną wcześniej, wartość 12,3% dla miasta Skierniewice.

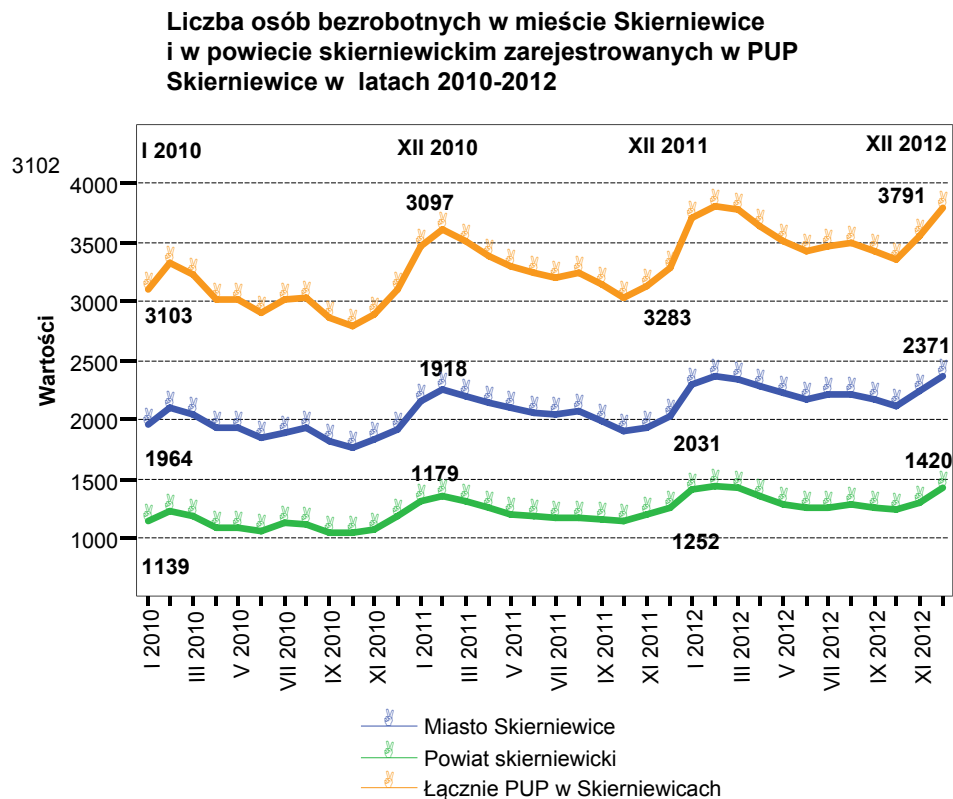
3. Liczba bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w poszczególnych miesiącach 2010, 2011 i 2012 roku

Kolejne zestawienie danych wskazuje na liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice w końcu każdego miesiąca sprawozdawczego, w okresie od stycznia 2010 roku do grudnia 2012 roku

⁹ *Ibidem.*

Badania lokalnego rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim – analiza sytuacji osób bezrobotnych do 30 roku życia

Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach

Jeśli chodzi o ogólną liczbę bezrobotnych, to najwięcej takich osób było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach w grudniu 2012 roku – aż 3791 bezrobotnych, a nieco mniej w marcu i styczniu 2012: odpowiednio 3775 i 3706 osób. W analizowanym okresie, jedynie w styczniu, wrześniu i październiku 2010 roku liczba bezrobotnych spadła poniżej 3000 tysięcy osób.

Podobne tendencje wystąpiły na obszarze obu omawianych powiatów. W PUP liczba bezrobotnych z powiatu skierniewickiego była największa w styczniu 2012 roku (1444 osoby) oraz na koniec roku (1420), chociaż liczba ta spadła do 1245 bezrobotnych w październiku. Nieco ponad 1000 osób było zarejestrowanych w PUP we wrześniu 2010 roku (1040) oraz w okresie od kwietnia do czerwca tego samego roku (od 1062 do 1080 osób). Jak się okazuje, również najmniejsza liczba bezrobotnych z miasta Skierniewice rejestrowała się w 2010 roku, a szczególnie w październiku (1759), listopadzie (1827) i we wrześniu (1820 osób), z kolei najwięcej osób odnotowano w rejestrach PUP na początku (2306 w styczniu, 2347 w lutym) i na koniec 2012 roku (2371 osób w grudniu).

Tabela 8. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2010-2012

	Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowana w PUP Skierniewice w latach 2010-2012								
	Kategorie								
	Miasto Skierniewice			Powiat skierniewicki			PUP Skierniewice		
	Mężczyźni	Kobiety	Udział kobiet	Mężczyźni	Kobiety	Udział kobiet	Mężczyźni	Kobiety	Udział kobiet
XII 2010	878	1040	54,2%	557	622	52,8%	1435	1662	53,7%
XII 2011	911	1120	55,1%	586	666	53,2%	1497	1786	54,4%
I 2012	1069	1229	53,5%	686	722	51,3%	1755	1951	52,6%
II 2012	1132	1236	52,2%	724	720	49,9%	1856	1956	51,3%
III 2012	1141	1206	51,4%	715	713	49,9%	1856	1919	50,8%
IV 2012	1127	1156	50,6%	678	677	50,0%	1805	1833	50,4%
V 2012	1068	1154	51,9%	630	658	51,1%	1698	1812	51,6%
VI 2012	1044	1133	52,0%	604	645	51,6%	1648	1778	51,9%
VII 2012	1063	1152	52,0%	610	647	51,5%	1673	1799	51,8%
VIII 2012	1073	1146	51,6%	610	668	52,3%	1683	1814	51,9%
IX 2012	1041	1129	52,0%	634	625	49,6%	1675	1754	51,2%
X 2012	1028	1087	51,4%	628	617	49,6%	1656	1704	50,7%
XI 2012	1080	1166	51,9%	652	651	50,0%	1732	1817	51,2%
XII 2012	1165	1206	50,9%	725	695	48,9%	1890	1901	50,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w podziale na płeć, obserwuje się, że w latach 2010-2011 (stan na koniec grudnia) kobiety przeważały nad mężczyznami i stanowiły odpowiednio 53,7% (1662 kobiety) i 54,4% (1786 kobiet) bezrobotnych. W grudniu 2012 roku proporcje obu płci niemal wyrównują się osiągając 50,1% (1901) kobiet w ogóle bezrobotnych¹⁰.

W powiecie skierniewickim odnotowana w latach 2010 (52,8%; 622 kobiety) i 2011 (53,2%; 666) przewaga kobiet w ogóle zarejestrowanych w PUP z tego powiatu w 2012 roku stopniowo, wraz z napływem bezrobotnych mężczyzn, przeobraziła się w nadwyżkę mężczyzn nad kobietami (48,9%; 695 kobiet). Warto zaznaczyć, że również w grudniu 2012 roku wzrosła liczba bezrobotnych kobiet, ale w tym samym okresie przybyło ponad dwukrotnie więcej mężczyzn, odpowiednio: wzrost o 168 mężczyzn i o 73 kobiety w stosunku do końca 2011 roku. Największa liczba mężczyzn rejestrowała się w styczniu (więcej o 100 osób) i w grudniu 2012 roku (73), a w tych dwóch miesiącach w rejestrach PUP przybyło 56 i 44 kobiety.

Nieco inaczej przebiegały te procesy w mieście Skierniewice, gdzie w grudniu 2010 roku 54,2% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety (1040), a w 2011 roku wskaźnik ten wyniósł 55,1% (1120 kobiet). W ciągu kolejnych dwunastu miesięcy doszło do wyrównania proporcji kobiet i mężczyzn, jednak tu niewielka nadwyżka dotyczyła kobiet (50,9%; 1206 kobiet i 1165 mężczyzn). Pomiędzy grudniem 2011 a grudniem 2012 roku zwiększyła się liczba mieszkańek Skierniewic w rejestrach PUP (o 86 kobiet), ale niemal trzy razy więcej zarejestrowało się bezrobotnych mężczyzn (o 254 osoby). Według danych dla miasta Skierniewice, najwięcej mężczyzn przybyło w styczniu (więcej o 158 osób) i w grudniu 2012 roku (85). Dla porównania, w tych dwóch miesiącach odnotowano więcej o 119 i 40 kobiet. Ogólnie można zatem stwierdzić, że zarówno w powiecie skierniewickim, jak i w mieście Skierniewice, zaobserwowane na początku i pod koniec 2012 roku wzrosty poziomu

¹⁰ Stan na koniec grudnia w latach 2010-2012, na podstawie danych z PUP w Skierniewicach.

bezrobocia były spowodowane przede wszystkim napływem bezrobotnych mężczyzn. Rezultatem tych procesów w powiecie skierniewickim w grudniu 2012 roku była przewaga mężczyzn w ogóle osób bezrobotnych (51,1%), a w mieście Skierniewice – zmniejszenie udziału kobiet do 50,9%.

4. Sytuacja na rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim (w podziale na gminy)

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach, w grudniu 2012 roku zdecydowaną większość, bo 62,5% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice stanowiły osoby z miasta Skierniewice (2371 osób), a pozostałych 37,5% pochodziło z powiatu skierniewickiego (sumie 1420)¹¹.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w XII 2012 roku

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w XII 2012 roku		
	N	%
Miasto Skierniewice	2371	62,5%
Gmina Bolimów	127	3,4%
Gmina Głuchów	144	3,8%
Gmina Godzianów	110	2,9%
Gmina Kowiesy	97	2,6%
Gmina Lipce Reymontowskie	118	3,1%
Gmina Maków	247	6,5%
Gmina Nowy Kawęczyn	126	3,3%
Gmina Skierniewice	337	8,9%
Gmina Słupia	114	3,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu skierniewickiego najliczniejsze okazały się osoby z gminy Skierniewice (8,9% zarejestrowanych w PUP; 337 osób) oraz z gminy Maków (6,5%; 247 osób). Mniejsze liczby dotyczyły bezrobotnych z gmin: Głuchów (3,8%; 144 osób), Bolimów (3,4%; 127 osób), Nowy Kawęczyn (3,3%; 126), Lipce Reymontowskie (3,1%; 118) oraz gminy Słupia (3,0%; 114). Najmniej liczni okazali się bezrobotni zamieszkujący gminę Godzianów i Kowiesy – odpowiednio: 110 i 97 osób oraz 2,9% i 2,6% ogółu zarejestrowanych w urzędzie pracy.

¹¹ *Ibidem.*

Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego z podziałem na płeć w XII 2012 roku

Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego z podziałem na płeć w XII 2012 roku				
	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Bezrobotni ogółem	Udział kobiet
Miasto Skierniewice	1206	1165	2371	50,9%
Powiat skierniewicki	695	725	1420	48,9%
Gmina Bolimów	70	57	127	55,1%
Gmina Głuchów	67	77	144	46,5%
Gmina Godzianów	48	62	110	43,6%
Gmina Kowiesy	47	50	97	48,5%
Gmina Lipce Reymontowskie	57	61	118	48,3%
Gmina Maków	122	125	247	49,4%
Gmina Nowy Kawęczyn	52	74	126	41,3%
Gmina Skierniewice	175	162	337	51,9%
Gmina Słupia	57	57	114	50,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jak wyżej wskazywano, w grudniu 2012 roku w PUP zarejestrowanych było 1206 mieszanek miasta Skierniewice (50,9% ogółu bezrobotnych z tego powiatu) oraz 695 kobiet z powiatu skierniewickiego (48,9% bezrobotnych z tego powiatu). W drugim z wymienionych powiatów obserwuje się zróżnicowanie udziału kobiet w ogóle osób bezrobotnych, przy czym najmniejsze proporcje przypadają w analizowanym okresie na gminę Nowy Kawęczyn (41,3% kobiet), Godzianów (43,6%) i Głuchów (46,5%). Mniejszy udział bezrobotnych kobiet dotyczył także gmin Kowiesy (48,5%), Lipce Reymontowskie (48,3%) i Maków (49,4%), zaś jedynie w gminie Słupia dane wskazywały na równą liczbę osób obu płci (50,0%). Tylko w dwóch gminach w PUP zarejestrowało się więcej kobiet niż mężczyzn: w gminie Bolimów (55,1%) oraz Skierniewice (51,9%).

5. Struktura bezrobocia – województwo łódzkie a powiat

Ważnym elementem analizy lokalnego rynku pracy jest ustalenie struktury bezrobocia uwzględniającej kluczowe czynniki. Dane zawarte w poniższej tabeli dotyczą łącznie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (dla powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice). W celach porównawczych, dane dla powiatu odniesiono do poziomu wojewódzkiego.

Na koniec grudnia 2012 roku w całym województwie łódzkim zarejestrowanych było około 151,0 tys. bezrobotnych, w tym blisko 3,8 tys. w PUP w Skierniewicach. Mniejszość bezrobotnych z całego województwa (16,2%; 24,5 tys. osób) oraz 734 osoby z obu omawianych powiatów (19,4% ogółu zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach) posiadało prawo do zasiłku. W całym województwie odnotowano niemal 74,9 tys. bezrobotnych kobiet (49,6%), z których 1,9 tys. (50,1% ogółu dla PUP w Skierniewicach) zamieszkiwało powiat skierniewicki lub miasto Skierniewice. Na poziomie województwa, co trzecia osoba bezrobotna zamieszkiwała obszary wiejskie (33,6%; 50,7 tys. osób), zaś dla obu powiatów był to nieco większy udział na poziomie 37,5% (1,4 tys.).

Tabela 11. Struktura bezrobocia w województwie łódzkim oraz w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku (wybrane kategorie)

	Kategorie			
	Województwo łódzkie		PUP Skierniewice	
	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych
Liczba bezrobotnych ogółem	151036	100,0%	3791	100,0%
Kobiety	74865	49,6%	1901	50,1%
Do 25 roku życia	26197	17,3%	775	20,4%
Powyżej 50 roku życia	39923	26,4%	937	24,7%
Długotrwale bezrobotni	77053	51,0%	1531	40,4%
Bez kwalifikacji zawodowych	48331	32,0%	944	24,9%
W okresie do 12 m-cy od dnia ukończenia nauki	7479	5,0%	280	7,4%
Którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia	1901	1,3%	83	2,2%
Zamieszkali na wsi	50696	33,6%	1420	37,5%
Niepełnosprawni	10782	7,1%	292	7,7%
Z prawem do zasiłku	24470	16,2%	734	19,4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi¹².

Niemal co szósta osoba bezrobotna w województwie ukończyła co najwyżej 25 lat (26,2 tys.; 17,3%) a jeszcze wyższy odsetek zaobserwowano wśród osób zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach (7,8 tys.; 20,4%). Z kolei ponad co czwarty bezrobotny w całym województwie ukończył więcej niż 50 lat (ok. 40,0 tys.; 26,4%) i podobna proporcja przypada na oba analizowane powiaty (9,0 tys.; 24,7%).

Bardzo niepokojący jest fakt, że na wojewódzkim rynku pracy połowa osób zarejestrowanych w urzędach pracy była zaliczona do kategorii długotrwale bezrobotnych (aż 77,0 tys.; 51,0%). Dla omawianych rynków powiatowych adekwatna wartość była niższa, ale i tak sięgała 40,4%, co oznacza, że długotrwale bezrobocie dotyczyło ok. 1,5 tys. osób.

W analizowanym okresie znacząca liczba osób bezrobotnych nie posiadała kwalifikacji zawodowych: 48,3 tys. (32,0%) dla województwa oraz 9,4 tys. (24,9%) dla zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach. Dane te wskazują wyraźnie, że brak kwalifikacji jest ważną barierą w uzyskaniu zatrudnienia. Natomiast dość nieliczni okazali się absolwenci – osoby będące w okresie do dwunastu miesięcy od dnia ukończenia nauki, które stanowiły 5,0% (7,5 tys.) bezrobotnych w województwie i nieco więcej, bo 7,4% (280 osób) zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach. Jeszcze mniejszy był udział osób, które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia i wyniósł on 1,3% (1,9 tys.) dla województwa oraz 2,2% (83 osoby) dla obu omawianych powiatów.

Jedną z kategorii bezrobotnych o szczególnych potrzebach na rynku pracy są osoby niepełnosprawne. W grudniu 2012 roku grupa ta liczyła niemal 10,8 tys. bezrobotnych

¹² Źródło: <http://www.wup.lodz.pl/index.php/statystyka>

w całym województwie łódzkim (7,1% ogółu), w tym 292 osoby zamieszkiwały powiat skierniewicki lub miasto Skierniewice (7,7% zarejestrowanych w PUP).

5.1. Struktura bezrobocia miasto Skierniewice i powiat skierniewicki (lata 2010-2011-2012)

Do kategorii osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się m.in.: osoby do 25 roku życia oraz liczące powyżej 50 lat, długotrwale bezrobotne, osoby bez kwalifikacji zawodowych, bez wykształcenia zawodowego, bez wykształcenia średniego, samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

Tabela 12. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011-2012

	Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011-2012											
	XII 2010				XII 2011				XII 2012			
	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Udział w ogóle bezrobotnych	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Udział w ogóle bezrobotnych	Miasto Skierniewice	Powiat skierniewicki	PUP Skierniewice	Udział w ogóle bezrobotnych
Bezrobotni do 25 roku życia	360	411	771	24,9%	337	393	730	22,2%	353	422	775	20,4%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	525	206	731	23,6%	587	250	837	25,5%	662	275	937	24,7%
Długotrwale bezrobotne	673	387	1060	34,2%	861	494	1355	41,3%	1003	528	1531	40,4%
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	462	257	719	23,2%	507	342	849	25,9%	593	351	944	24,9%
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	382	372	754	24,3%	372	342	714	21,7%	410	399	809	21,3%
Bezrobotni bez wykształcenia średniego	954	631	1585	51,2%	1025	648	1673	51,0%	1172	718	1890	49,9%
Bezrobotni samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	148	59	207	6,7%	187	72	259	7,9%	202	89	291	7,7%
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	110	72	182	5,9%	147	70	217	6,6%	163	76	239	6,3%
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	1918	1179	3097	100,0%	2031	1252	3283	100,0%	2371	1420	3791	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Pod koniec grudnia 2012 roku udział osób w wieku do 25 lat w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wyniósł 20,4%. Na 775 takich osób 353 mieszkało w mieście Skierniewice a 422 w powiecie skierniewickim. W latach 2010-2012 odsetek takich bezrobotnych w obu powiatach nieco zmalał z 24,9% w grudniu 2010, przez 22,2% pod koniec 2011 roku¹³. W grudniu 2012 roku co czwarty zarejestrowany w PUP przekroczył wiek 50-ciu lat (24,7%; 937 osoby), w tym odnotowano 662 mieszkańców

¹³ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Skierniewic oraz 275 osób z powiatu skierniewickiego. W ciągu ostatnich trzech lat udział tej kategorii bezrobotnych wahał się od 23,6% (2010 r.) do 25,5% (2011 r.).

Wskazywano już wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych (40,4%; 1531 osób), którzy w grudniu 2012 roku częściej zamieszkiwali w mieście Skierniewice (1003) niż w drugim z omawianych powiatów (528). Liczba takich osób znacznie wzrosła od grudnia 2010 roku, kiedy to stanowili oni 34,2% ogółu bezrobotnych, a w liczbach bezwzględnych – 1060 zarejestrowanych w PUP.

Tabela 13. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011-2012

Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011-2012						
	Lata					
	XII 2010		XII 2011		XII 2012	
	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział w ogóle bezrobotnych
Bezrobotni do 25 roku życia	771	24,9%	730	22,2%	775	20,4%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	731	23,6%	837	25,5%	937	24,7%
Długotrwale bezrobotne	1060	34,2%	1355	41,3%	1531	40,4%
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	719	23,2%	849	25,9%	944	24,9%
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	754	24,3%	714	21,7%	809	21,3%
Bezrobotni bez wykształcenia średniego	1585	51,2%	1673	51,0%	1890	49,9%
Bezrobotni samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	207	6,7%	259	7,9%	291	7,7%
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	182	5,9%	217	6,6%	239	6,3%
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych	3097	100,0%	3283	100,0%	3791	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Od 2010 roku właściwie nie zmieniła się proporcja osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych i wyniosła ona od 23,2% (2010 r.) do 25,9% (2011 r.). W grudniu 2012 roku udział ten został oszacowany na 24,9%, 944 osoby, w tym 593 ze Skierniewic i 351 z powiatu skierniewickiego. W analizowanym trzyletnim okresie nieco zmalał natomiast odsetek bezrobotnych nie posiadających wykształcenia zawodowego z 24,3% do 21,3%. Jednakże w liczbach bezwzględnych do rejestru PUP od 2010 roku przybyło 55 takich osób i pod koniec 2012 roku aż 809 bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych (410 ze Skierniewic, 399 z powiatu skierniewickiego). Należy też zaznaczyć, że w latach 2010-2012

utrzymywał się bardzo wysoki odsetek osób bez wykształcenia średniego sięgający około połowy zarejestrowanych w PUP. W grudniu 2012 odnotowano 1890 takich osób, częściej zamieszkujących Skierniewice (1172) niż powiat ziemski (718).

Pod koniec 2012 roku do mniej licznych kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy należały osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (7,7%; 291 osób, w tym 202 dla Skierniewic i 89 dla drugiego powiatu) oraz kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka (6,3%; 239 osób, 163 ze Skierniewic, 76 z powiatu skierniewickiego). Takie bezrobotne stanowią 12,6% kobiet zarejestrowanych w PUP na koniec grudnia 2012 roku. W latach 2010-2012 udział osób samotnie wychowujących dziecko wahał się od 6,7% (2010 r.) do 7,9% (2011 r.), zaś druga ze wskazanych grup stanowiła od 5,9% (2010 r.) do 6,6% (2011 r.) ogółu zarejestrowanych w PUP.

Tabela 14. Struktura osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych w PUP W Skierniewicach ze względu na płeć w XII 2012 roku

	Kategorie				Ogółem
	Kobiety		Mężczyźni		
	N	%	N	%	N
Bezrobotni do 25 roku życia	378	48,8%	397	51,2%	775
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	397	42,4%	540	57,6%	937
Długotrwale bezrobotni	835	54,5%	696	45,5%	1531
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	521	55,2%	423	44,8%	944
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	407	50,3%	402	49,7%	809
Bezrobotni bez wykształcenia średniego	766	40,5%	1124	59,5%	1890
Bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	258	88,7%	33	11,3%	291
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	239	100,0%	0	0%	239

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W podziale na płeć, pod koniec 2012 roku, odnotowano większą liczbę bezrobotnych mężczyzn powyżej 50 roku życia (57,6% zarejestrowanych w PUP w tym wieku), do 25 roku życia (51,2% mężczyzn) oraz w grupie osób nie posiadających wykształcenia średniego (59,5%). Z kolei kobiety zdecydowanie przeważały w kategorii osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko (88,7% tej kategorii), a w mniejszym stopniu – w grupie długotrwale bezrobotnych (54,5%) oraz wśród osób bez kwalifikacji zawodowych (55,2%).

5.2. Struktura bezrobocia z podziałem na gminy – wybrane kategorie osób bezrobotnych

Udziały omówionych powyżej kategorii osób bezrobotnych są zróżnicowane ze względu na poszczególne gminy powiatu skierniewickiego i dla miasta Skierniewice.

Tabela 15. Udział wybranych kategorii osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego oraz Skierniewicach – lata 2010-2011-2012

Udział wybranych kategorii osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego i Skierniewicach w ogóle zarejestrowanych osób bezrobotnych – lata 2010-2011-2012													
Wybrane kategorie osób bezrobotnych	Lata	Gmina Bolimów	Gmina Głuchów	Gmina Godzianów	Gmina Kowiesy	Gmina Lipce Reymontowskie	Gmina Maków	Gmina Nowy Kawęczyn	Gmina Skierniewice	Gmina Słupia	Powiat skierniewicki	Miasto Skierniewice	PUP Skierniewice
Do 25 roku życia	2010	29,6	49,6	44,3	36,6	35,7	30,1	30,1	29,0	46,4	34,9	18,8	24,9
	2011	24,4	42,6	41,3	36,8	28,0	27,1	24,1	29,5	41,0	31,4	16,6	22,2
	2012	21,3	36,1	42,7	42,3	35,6	26,3	21,4	22,8	38,6	29,7	14,9	20,4
Powyżej 50 roku życia	2010	22,2	8,7	10,0	16,9	16,1	19,4	29,0	18,0	11,9	17,5	27,4	23,6
	2011	26,9	10,9	10,0	25,0	20,0	24,2	26,8	19,5	12,0	20,0	28,9	25,5
	2012	30,7	13,2	14,5	18,6	12,7	21,5	23,0	22,3	10,5	19,4	27,9	24,7
Długotrwale bezrobotni	2010	27,4	31,5	28,6	31,0	30,4	35,0	36,6	35,7	32,1	32,8	35,1	34,2
	2011	35,3	38,0	35,0	47,1	47,0	38,1	41,1	39,6	39,0	39,5	42,4	41,3
	2012	34,6	38,2	30,0	37,1	40,7	33,6	38,1	41,5	36,0	37,2	42,3	40,4
Bez kwalifikacji zawodowych	2010	25,2	11,0	20,0	21,1	20,5	20,4	28,0	25,8	17,9	21,8	24,1	23,2
	2011	26,9	17,1	20,0	33,8	34,0	24,2	36,6	31,8	20,0	27,3	25,0	25,9
	2012	31,5	18,8	21,8	32,0	18,6	23,9	30,2	25,2	21,1	24,7	25,0	24,9
Bez doświadczenia zawodowego	2010	34,8	48,8	37,1	38,0	36,6	25,7	21,5	24,4	32,1	31,6	19,9	24,3
	2011	26,9	42,6	36,3	39,7	30,0	17,8	20,5	22,4	35,0	27,3	18,3	21,7
	2012	23,6	38,9	31,8	42,3	38,1	25,1	25,4	19,9	26,3	28,1	17,3	21,3
Bez wykształcenia średniego	2010	56,3	32,3	38,6	56,3	50,9	60,2	62,4	59,4	47,6	53,5	49,7	51,2
	2011	51,3	34,1	33,8	57,4	56,0	58,1	61,6	57,1	40,0	51,8	50,5	51,0
	2012	56,7	37,5	39,1	47,4	41,5	53,4	66,7	55,8	43,0	50,6	49,4	49,9
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	2010	5,2	0,0	4,3	14,1	5,4	5,3	8,6	4,9	2,4	5,0	7,7	6,7
	2011	7,6	0,0	5,0	8,8	7,0	5,1	9,8	5,5	5,0	5,8	9,2	7,9
	2012	7,9	2,8	5,5	9,3	7,6	4,9	10,3	6,2	4,4	6,3	8,5	7,7
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	2010	6,7	2,4	5,7	9,9	7,1	5,8	6,5	7,8	6,0	6,1	5,7	5,9
	2011	5,0	1,6	6,3	8,8	5,0	4,2	6,3	7,8	6,0	5,6	7,2	6,6
	2012	7,1	4,2	1,8	6,2	6,8	3,2	5,6	5,9	8,8	5,4	6,9	6,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku udział osób w wieku do 25 lat w ogóle bezrobotnych był najwyższy w gminach Godzianów (42,7%) i Kowiesy (42,3%), zaś najniższy w mieście Skierniewice (14,9%) oraz w powiecie skierniewickim w gminach Bolimów (21,3%), Nowy Kawęczyn (21,4%) i Skierniewice (22,8%). W okresie od grudnia 2010 roku do grudnia 2012 znaczne zmalał odsetek takich osób w gminie Głuchów (z aż 49,6% do 36,1%), Słupia (z 46,4% do 38,6%) oraz Nowy Kawęczyn (z 30,1% do 21,4%), a wzrósł w gminie Kowiesy (z 36,6% do 42,3%). Odnotowano także spadek liczby takich bezrobotnych w mieście Skierniewice (z 18,8% w 2010 r.)¹⁴.

Jeśli chodzi o osoby powyżej 50 roku życia, to pod koniec 2012 roku najwięcej takich bezrobotnych zamieszkiwało w gminie Bolimów (30,7%), Kawęczyn (23,0%) i Skierniewice (22,3%). W mieście Skierniewice odnotowano adekwatny odsetek na poziomie 27,9%. Najmniejsze liczby dotyczyły natomiast mieszkańców gminy Słupia (10,5%) oraz Lipce

¹⁴ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Reymontowskie (12,7%). Od 2010 roku znaczący wzrost udziału osób, które ukończyły powyżej 50 lat zaobserwowano w gminie Głuchów (z 8,7% do 13,2%) i w gminie Bolimów (z 22,2% do 30,7%), natomiast w mieście Skierniewice nie doszło do większych zmian w tym zakresie (minimalny wzrost z 27,4% w 2010 r.).

W grudniu 2012 roku w obrębie powiatu skierniewickiego najwyższe odsetki osób długotrwale bezrobotnych odnotowano w gminie Lipce Reymontowskie (40,7%) oraz gminie Skierniewice (41,5%), a także w powiecie miejskim Skierniewice (42,3%). W latach 2010-2012 w każdej z gmin powiatu skierniewickiego oraz w powiecie grodzkim udział długotrwale bezrobotnych zwiększył się, a szczególnie w gminie Lipce Reymontowskie (o 10,3%). Z kolei bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych w 2012 roku mieli największy udział wśród zarejestrowanych w PUP mieszkańców gmin Kowiesy (32,0%), Bolimów (31,5%) oraz Nowy Kawęczyn (30,2%). W Skierniewicach ten wskaźnik wyniósł 25,0% w porównaniu do 24,1% w 2010, a więc nieznacznie zwiększył się. W większości gmin powiatu skierniewickiego odsetek osób ze wskazanej kategorii wzrósł od 2010 roku, poza niewielkimi spadkami dla gminy Lipce Reymontowskie (z 20,5% do 18,6%) i gminy Skierniewice (z 25,8% do 25,2%). Od grudnia 2010 roku zmalał natomiast udział bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego, poza gminą Kowiesy (wzrost z 38,0% do 42,3%) i Nowy Kawęczyn (z 21,5% do 25,4%). Podobną tendencję zaobserwowano w mieście Skierniewice, gdzie nastąpił spadek z 19,9% do 17,3% w 2012 roku.

Warto zauważyć, że większość bezrobotnych zamieszkujących gminę Kawęczyn nie posiadała wykształcenia średniego, zarówno w grudniu 2010 r. (62,4%), jak i dwa lata później (66,7%). Wysoki udział takich osób utrzymuje się także w gminie Bolimów (56,3% w 2010 r.; 56,7% w 2012 r.), w gminie Skierniewice (odpowiednio: 59,4% i 55,8%), a także w mieście Skierniewice (49,7% w 2010 r. i 49,4% w 2012 r.).

Biorąc pod uwagę dwie ostatnie wybrane kategorie bezrobotnych, w 2012 roku najwyższe odsetki osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia odnotowano w gminach Nowy Kawęczyn (10,3%, spadek z 14,1% w stosunku do 2010 r.) i Kowiesy (9,3%, wzrost z 8,6% w 2010 r.), zaś w Skierniewicach zarejestrowanych było 8,5% takich bezrobotnych, czyli nieco więcej niż w 2010 roku (7,7%). W grudniu 2012 roku bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka były stosunkowo najliczniejsze w gminie Słupia (8,8%), a na pozostałym obszarze powiatu skierniewickiego ich udział nie przekraczał wartości 7,1% (dla gminy Bolimów). W mieście Skierniewice odnotowano wzrost tego odsetka z 5,7% (w 2010 r.) do 6,9% (w 2012 r.). W latach 2010-2012 można było zaobserwować nieznaczne wahania liczby takich bezrobotnych kobiet, co dało wzrost o 0,4% dla obu powiatów.

6. Charakterystyka bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Charakterystyka osób bezrobotnych zamieszkujących miasto Skierniewice oraz powiat skierniewicki obejmuje strukturę pod względem płci, czasu pozostawania bez pracy, wieku, wykształcenia, stażu pracy ogółem oraz zawodu.

Jak wcześniej wskazywano, według stanu ustalonego na 31 grudnia 2012 roku, udział kobiet w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wynosił 50,1%, przy czym w powiecie skierniewickim występowała nadwyżka mężczyzn (51,1%), zaś w mieście Skierniewice nieznacznie przeważały kobiety (50,9%).

Tabela 16. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku

Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku							
		Kategorie					
		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	311	13,1%	190	13,4%	501	13,2%
	1-3 miesiące	511	21,6%	320	22,5%	831	21,9%
	3-6 miesięcy	424	17,9%	261	18,4%	685	18,1%
	6-12 miesięcy	403	17,0%	289	20,4%	692	18,3%
	12-24 miesięcy	390	16,4%	207	14,6%	597	15,7%
	Powyżej 24 miesięcy	332	14,0%	153	10,8%	485	12,8%
Ogółem		2371	100,0%	1420	100,0%	3791	100,0%
Wiek	Od 18 do 24	353	14,9%	422	29,7%	775	20,4%
	Od 25 do 34	733	30,9%	416	29,3%	1149	30,3%
	Od 35 do 44	453	19,1%	232	16,3%	685	18,1%
	Od 45 do 54	451	19,0%	198	13,9%	649	17,1%
	Od 55 do 59	301	12,7%	113	8,0%	414	10,9%
	Od 60 do 64	80	3,4%	39	2,7%	119	3,1%
Ogółem		2371	100,0%	1420	100,0%	3791	100,0%
Wykształcenie	Wyższe	374	15,8%	161	11,3%	535	14,1%
	Policealne i średnie zawodowe	527	22,2%	383	27,0%	910	24,0%
	Średnie ogólnokształcące	298	12,6%	158	11,1%	456	12,0%
	Zasadnicze zawodowe	562	23,7%	349	24,6%	911	24,0%
	Gimnazjalne i poniżej	610	25,7%	369	26,0%	979	25,8%
Ogółem		2371	100,0%	1420	100,0%	3791	100,0%
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	346	14,6%	244	17,2%	590	15,6%
	Od 1 do 5 lat	511	21,6%	293	20,6%	804	21,2%
	Od 5 do 10 lat	351	14,8%	193	13,6%	544	14,3%
	Od 10 do 20 lat	412	17,4%	219	15,4%	631	16,6%
	Od 20 do 30 lat	321	13,5%	124	8,7%	445	11,7%
	30 lat i więcej	153	6,5%	54	3,8%	207	5,5%
	Bez stażu	277	11,7%	293	20,6%	570	15,0%
Ogółem		2371	100,0%	1420	100,0%	3791	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W grudniu 2012 roku w powiecie skierniewickim najliczniejszą grupą bezrobotnych okazały się osoby pozostające bez pracy 1-3 miesiące (22,5%), a łącznie 35,9% poszukiwało pracy do 3 miesięcy. Co dziesiąta osoba była zarejestrowana w PUP dłużej niż od roku do dwóch lat (10,8%)¹⁵. Przeważającą część stanowiły osoby poniżej 35 roku życia (59,0%), przy czym niemal co trzeci bezrobotny ukończył od 18 do 24 lat (29,7%). Z drugiej strony, w sumie 10,7% osób ukończyło co najmniej 55 lat. W strukturze poziomu wykształcenia odnotowano zbliżone odsetki dla poziomu policealnego i średniego zawodowego (27,0%), zasadniczego zawodowego (24,6%) oraz gimnazjalnego i niższego (26,0%). Należy podkreślić, że około połowa bezrobotnych (50,6%) uzyskała wykształcenie co najwyżej zasadnicze zawodowe, zaś niemal co dziewięć z nich posiadał dyplom wyższej uczelni (11,3%). W niemal co

¹⁵ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

szóstym przypadku osoby bezrobotne posiadały staż pracy nie przekraczający jednego roku (17,2%), a ponad co czwarta osoba miała co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe (27,9% łącznie). Co istotne, aż 20,6% mieszkańców powiatu skierniewickiego zarejestrowanych w PUP nie uzyskało żadnego doświadczenia zawodowego.

Jeśli chodzi o miasto Skierniewice, to również około co trzecia osoba bezrobotna poszukiwała zatrudnienia nie dłużej niż 3 miesiące (34,7%), w tym 13,1% – do miesiąca czasu, ale nieco większa część była bezrobotna powyżej 12-24 miesięcy (14,0%). Pod względem wieku, najliczniejsze okazały się osoby liczące od 25 do 34 lat (30,9%), w tym niemal o połowę mniej bezrobotnych niż w pierwszym powiecie ukończyło od 18 do 24 lat (14,9%). Jednakże większy odsetek stanowiły osoby w wieku co najmniej 55 lat (16,1%). Również i w powiecie grodzkim zaobserwowano podobne udziały osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (22,2%), zasadniczym zawodowym (23,7%) oraz co najwyżej gimnazjalnym (25,7%). Podobnie, jak w pierwszym powiecie około co drugi z bezrobotnych (49,4%) posiadał wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe, ale nieco większy odsetek uzyskał wyższe wykształcenie (15,8%). W mieście Skierniewice odnotowano niemal o połowę mniejszy niż w powiecie ziemskim odsetek osób, które nie posiadały żadnego doświadczenia zawodowego (11,7%). Poza tym, około co siódmy bezrobotny uzyskał staż pracy nie dłuższy niż rok (14,6%), a dość wysoki odsetek posiadał co najmniej 10-letnie doświadczenie (37,4%).

W podziale na płeć, w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice zaobserwowano następujące tendencje¹⁶:

- Nie zachodziły większe różnice pomiędzy bezrobotnymi mężczyznami a kobietami, jeśli chodzi o czas pozostawania bez pracy; zbliżone odsetki dotyczyły osób zarejestrowanych do 3 miesięcy, chociaż częściej byli to mężczyźni (32,8% dla kobiet; 37,4% dla mężczyzn), a także powyżej 24 miesięcy, gdzie odnotowano większą proporcję kobiet (odpowiednio: 15,1% i 10,4%).
- Dla obu płci struktura pod względem wieku był zbliżona, jednakże wśród mężczyzn większe były udziały osób do 24 roku życia (19,9% dla kobiet; 21,0% dla mężczyzn), a przede wszystkim wśród osób 55-letnich i starszych (odpowiednio: 10,2% i 18,0%).
- Kobiety około dwa razy częściej posiadały wyższe wykształcenie (18,6%) niż mężczyźni (9,6%), a także wykształcenie średnie ogólnokształcące (odpowiednio: 16,0% i 8,0%); z kolei mężczyźni zdecydowanie częściej uzyskali wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,2% mężczyzn; 17,9% kobiet) oraz nieco większe ich udziały odnotowano dla poziomu co najwyżej gimnazjalnego (odpowiednio: 29,3% i 22,4%).
- Wyższe odsetki bezrobotnych kobiet odnotowano w grupie osób ze stażem pracy nie przekraczającym roku (18,1% kobiet; 13,0% mężczyzn), w pozostałych przedziałach długości stażu udziały kobiet i mężczyzn były zbliżone.

¹⁶ Stan na 31 grudnia 2012 r. Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 17. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach ze względu na płeć w XII 2012 roku

		Kategorie					
		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem	
		N	%	N	%	N	%
Czas pozostawiania bez pracy	Do 1 miesiąca	215	11,3%	286	15,1%	501	13,2%
	1-3 miesiące	409	21,5%	422	22,3%	831	21,9%
	3-6 miesięcy	325	17,1%	360	19,0%	685	18,1%
	6-12 miesięcy	348	18,3%	344	18,2%	692	18,3%
	12-24 miesięcy	316	16,6%	281	14,9%	597	15,7%
	Powyżej 24 miesięcy	288	15,1%	197	10,4%	485	12,8%
Ogółem		1901	100,0%	1890	100,0%	3791	100,0%
Wiek	Od 18 do 24	378	19,9%	397	21,0%	775	20,4%
	Od 25 do 34	638	33,6%	511	27,0%	1149	30,3%
	Od 35 do 44	361	19,0%	324	17,1%	685	18,1%
	Od 45 do 54	331	17,4%	318	16,8%	649	17,1%
	Od 55 do 59	193	10,2%	221	11,7%	414	10,9%
	Od 60 do 64	0	,0%	119	6,3%	119	3,1%
Ogółem		1901	100,0%	1890	100,0%	3791	100,0%
Wykształcenie	Wyższe	354	18,6%	181	9,6%	535	14,1%
	Policealne i średnie zawodowe	477	25,1%	433	22,9%	910	24,0%
	Średnie ogólnokształcące	304	16,0%	152	8,0%	456	12,0%
	Zasadnicze zawodowe	341	17,9%	570	30,2%	911	24,0%
	Gimnazjalne i poniżej	425	22,4%	554	29,3%	979	25,8%
Ogółem		1901	100,0%	1890	100,0%	3791	100,0%
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	345	18,1%	245	13,0%	590	15,6%
	Od 1 do 5 lat	398	20,9%	406	21,5%	804	21,2%
	Od 5 do 10 lat	275	14,5%	269	14,2%	544	14,3%
	Od 10 do 20 lat	317	16,7%	314	16,6%	631	16,6%
	Od 20 do 30 lat	216	11,4%	229	12,1%	445	11,7%
	30 lat i więcej	72	3,8%	135	7,1%	207	5,5%
	Bez stażu	278	14,6%	292	15,4%	570	15,0%
Ogółem		1901	100,0%	1890	100,0%	3791	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

7. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – długotrwale bezrobotni

Na lokalnym rynku pracy utrzymuje się wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2012 roku, łączna liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (na koniec 2012 roku) wyniosła 1531 osób, w tym 528 zamieszkiwało powiat skierniewicki, a 528 – miasto Skierniewice. Długotrwale bezrobotni stanowią 40,4% ogółu bezrobotnych, zaś udział kobiet w ogóle długotrwale bezrobotnych wyniósł 54,5%. Osoby długotrwale bezrobotne scharakteryzowano pod względem czasu pozostawiania bez pracy, wieku, wykształcenia i stażu pracy. W powiecie skierniewickim

i w mieście Skierniewice odnotowano bardzo zbliżone charakterystyki tej szczególnej kategorii osób bezrobotnych.

Tabela 18. Struktura społeczno-demograficzna osób długotrwale bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku

		Struktura społeczno-demograficzna osób długotrwale bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku					
		Kategorie					
		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	42	4,2%	26	4,9%	68	4,4%
	1-3 miesiące	87	8,7%	46	8,7%	133	8,7%
	3-6 miesięcy	64	6,4%	28	5,3%	92	6,0%
	6-12 miesięcy	99	9,9%	72	13,6%	171	11,2%
	12-24 miesięcy	388	38,7%	207	39,2%	595	38,9%
	Powyżej 24 miesięcy	323	32,2%	149	28,2%	472	30,8%
Ogółem		1003	100,0%	528	100,0%	1531	100,0%
Wiek	Od 18 do 24	100	10,0%	119	22,5%	219	14,3%
	Od 25 do 34	269	26,8%	143	27,1%	412	26,9%
	Od 35 do 44	213	21,2%	89	16,9%	302	19,7%
	Od 45 do 54	226	22,5%	94	17,8%	320	20,9%
	Od 55 do 59	151	15,1%	57	10,8%	208	13,6%
	Od 60 do 64	44	4,4%	26	4,9%	70	4,6%
Ogółem		1003	100,0%	528	100,0%	1531	100,0%
Wykształcenie	Wyższe	123	12,3%	44	8,3%	167	10,9%
	Policealne i średnie zawodowe	213	21,2%	122	23,1%	335	21,9%
	Średnie ogólnokształcące	118	11,8%	58	11,0%	176	11,5%
	Zasadnicze zawodowe	253	25,2%	129	24,4%	382	25,0%
	Gimnazjalne i poniżej	296	29,5%	175	33,1%	471	30,8%
Ogółem		1003	100,0%	528	100,0%	1531	100,0%
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	159	15,9%	110	20,8%	269	17,6%
	Od 1 do 5 lat	202	20,1%	92	17,4%	294	19,2%
	Od 5 do 10 lat	141	14,1%	69	13,1%	210	13,7%
	Od 10 do 20 lat	198	19,7%	99	18,8%	297	19,4%
	Od 20 do 30 lat	140	14,0%	48	9,1%	188	12,3%
	30 lat i więcej	49	4,9%	15	2,8%	64	4,2%
	Bez stażu	114	11,4%	95	18,0%	209	13,7%
Ogółem		1003	100,0%	528	100,0%	1531	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Pod koniec 2012 roku, zarejestrowani w PUP w Skierniewicach długotrwale bezrobotni w zdecydowanej większości pozostawali bez pracy co najmniej od roku (w sumie 69,7%), w tym najczęściej od 12 do 24 miesięcy (38,9%) i powyżej 24 miesięcy (30,8%)¹⁷. Największe udziały dotyczyły osób w wieku od 25 do 34 lat (26,9%) oraz od 45 do 54 lat

¹⁷ Stan na 31 grudnia 2012 r. Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

(20,9%), zaś długotrwale bezrobotni powyżej 55 lat stanowili 18,2% ogółu tej kategorii. Zetem były to najczęściej osoby relatywnie młode, w wieku do 25 do 44 lat (46,6%), natomiast osoby powyżej 45 roku życia stanowiły 39,1%. Blisko co trzeci długotrwale bezrobotny ukończył szkołę gimnazjalną lub niższą (30,8%), zaś trzykrotnie rzadziej posiadał dyplom uczelni wyższej (10,9%) – jednak i takie osoby miały długookresowe problemy ze znalezieniem zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Poza tym, co czwarty taki bezrobotny miał wykształcenie zasadnicze zawodowe (25,0%), natomiast co piąty (21,9%) policealne lub średnie zawodowe, a co dziewiąty – średnie ogólnokształcące (11,5%). 13,7% osób długotrwale bezrobotny nie posiadało stażu zawodowego, a w przypadku 17,6% doświadczenie zawodowe nie przekraczało jednego roku.

Zgodnie z danymi na dzień 13 lutego 2013 roku, na 4364 osób zarejestrowanych w PUP Skierniewice przypadało 1698 osób długotrwale bezrobotnych, czyli 38,9%. Co istotne, aż 469 osób z tej kategorii nie posiadało kwalifikacji zawodowych (27,6%), zaś 349-ciu nie uzyskało dotychczas doświadczenia zawodowego (20,6% długotrwale bezrobotnych).

Tabela 19. Liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (wybrane kategorie) wg stanu na 13.02.2013 roku

Liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (wybrane kategorie) wg stanu na 13.02.2013 roku		
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Udział wśród długotrwale bezrobotnych
Osoby długotrwale bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych	469	27,6%
Osoby długotrwale bezrobotne bez doświadczenia zawodowego	349	20,6%
Liczba długotrwale bezrobotnych	1698	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

8. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni do 30 roku życia

Zgodnie z danymi z 31 grudnia 2012 roku, w PUP w Skierniewicach zarejestrowane były w sumie 1434 osoby bezrobotne w wieku do 30 lat, które stanowiły 37,8% ogółu, na 3791 zarejestrowanych osób. Liczba bezrobotnych liczących do 30 roku życia wyniosła 753 osoby dla miasta Skierniewice oraz 681 w powiecie skierniewickim¹⁸. Poniżej określono strukturę społeczno-demograficzną wskazanej kategorii bezrobotnych ze względu na takie czynniki jak: płeć, wiek, czas pozostawania bez pracy, poziom wykształcenia oraz staż pracy ogółem.

¹⁸ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 20. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku

		Kategorie					
		Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
		N	%	N	%	N	%
Płeć	Kobiety	378	50,2%	350	51,4%	728	50,8%
	Mężczyźni	375	49,8%	331	48,6%	706	49,2%
Ogółem		753	100,0%	681	100,0%	1434	100,0%
Wiek	18-20 lat	107	14,2%	158	23,2%	265	18,5%
	21-24 lata	246	32,7%	264	38,8%	510	35,6%
	25-29 lat	400	53,1%	259	38,0%	659	46,0%
Ogółem		753	100,0%	681	100,0%	1434	100,0%
Czas pozostawania bez pracy	Do 1 miesiąca	118	15,7%	97	14,2%	215	15,0%
	Od 1 do 3 miesiące	212	28,2%	179	26,3%	391	27,3%
	Od 3 do 6 miesięcy	155	20,6%	155	22,8%	310	21,6%
	Od 6 do 12 miesięcy	111	14,7%	136	20,0%	247	17,2%
	Od 12 do 24 miesięcy	105	13,9%	71	10,4%	176	12,3%
	Powyżej 24 miesięcy	52	6,9%	43	6,3%	95	6,6%
Ogółem		753	100,0%	681	100,0%	1434	100,0%
Wykształcenie	Wyższe	172	22,8%	109	16,0%	281	19,6%
	Policealne i średnie zawodowe	149	19,8%	244	35,8%	393	27,4%
	Średnie ogólnokształcące	167	22,2%	123	18,1%	290	20,2%
	Zasadnicze zawodowe	96	12,7%	114	16,7%	210	14,6%
	Gimnazjalne i poniżej	169	22,4%	91	13,4%	260	18,1%
Ogółem		753	100,0%	681	100,0%	1434	100,0%
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	224	29,7%	184	27,0%	408	28,5%
	Od 1 do 5 lat	265	35,2%	191	28,0%	456	31,8%
	Od 5 do 10 lat	49	6,5%	50	7,3%	99	6,9%
	Od 10 do 20 lat	1	,1%	1	,1%	2	,1%
	Bez stażu	214	28,4%	255	37,4%	469	32,7%
Ogółem		753	100,0%	681	100,0%	1434	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W powiecie skierniewickim bezrobotne kobiety w wieku do 30 roku życia nieznacznie przeważały nad mężczyznami (51,4% i 48,6%). Były to znacznie częściej osoby, które ukończyły 21-24 lat (38,8%) lub 25-29 lat (38,0%) niż młodsze (23,2%)¹⁹. W sumie dwie piąte tej kategorii pozostawało na bezrobociu co najwyżej trzy miesiące (40,5%), ale jedna na sześć takich młodych osób była bez pracy od co najmniej roku (16,7%). Jeśli chodzi o strukturę wykształcenia, to najwięcej było zarejestrowanych osób z dyplomami szkół policealnych i średnich zawodowych (35,8%), a rzadziej średnich ogólnokształcących i zasadniczych zawodowych (odpowiednio: 18,1% i 16,7%). Warto zaakcentować, że nieco częściej byli to bezrobotni z wykształceniem wyższym (16,0%) niż co najwyżej gimnazjalnym (13,4%). Poza tym, ponad co trzecia osoba z tej kategorii nie posiadała stażu zawodowego (37,4%), a u pozostałych przeważało niewielkie doświadczenie do roku czasu (27,0%) lub obejmujące od 1 do 5 pięciu lat (28,0%).

¹⁹ *Ibidem*.

Pod koniec 2012 roku w mieście Skierniewice w kategorii osób liczących do 30 lat, odnotowano nieco większą proporcję kobiet (50,2%) niż mężczyzn (49,8%). Ponad połowa tej grupy zarejestrowanych w PUP ukończyła od 25 do 29 lat (53,1%), co trzecia – od 21 do 24 lat (32,7%), a pozostali 18-20 lat (14,2%). Podobnie jak w powiecie skierniewickim, najczęściej młodzi bezrobotni pozostawali bez pracy co najwyżej kwartał (43,9%), ale z drugiej strony, aż co piąta osoba była bezrobotna od roku lub dłużej (20,8%). Najlicniejsza grupa młodych bezrobotnych zamieszkujących Skierniewice nie posiadała żadnego doświadczenia zawodowego (28,4%) lub było ono co najwyżej roczne (29,7%) – w sumie 58,1% tej kategorii. Co trzecia osoba zarobkowała od roku do 5 lat (35,2%), zaś tylko nieliczni przez dłuższy okres czasu (w sumie 6,6%).

Odmierna niż w powiecie ziemskim okazała się struktura wykształcenia młodych bezrobotnych – niemal równe udziały dotyczyły osób z wykształceniem wyższym (22,8%), średnim ogólnokształcącym (22,2%) oraz gimnazjalnym i niższym (22,4%). Pozostali bezrobotni ze Skierniewic uzyskali poziom policealny i średni zawodowy (19,8%) lub ewentualnie zasadniczy zawodowy (12,7%). Różnice te wynikają zapewne zarówno ze struktury wykształcenia młodzieży miejskiej i wiejskiej (w ramach powiatu skierniewickiego) oraz możliwości znalezienia pracy w różnych sektorach gospodarki (np. przemysł, budownictwo), do których większy jest dostęp na terenie zurbanizowanym.

Tabela 21. Osoby bezrobotne do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice (wybrane kategorie) – XII 2012 rok

Osoby bezrobotne do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice (wybrane kategorie) - XII 2012 rok						
	Kategorie					
	Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		PUP Skierniewice	
	N	%	N	%	N	%
Osoby bezrobotne do 30 roku życia bez kwalifikacji zawodowych	248	32,9%	149	21,9%	397	27,7%
Osoby bezrobotne do 30 roku życia bez doświadczenia zawodowego	309	41,0%	341	50,1%	650	45,3%
Liczba bezrobotnych do 30 roku życia	753	100,0%	681	100,0%	1434	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o szczególne kategorie bezrobotnych dla analizowanej grupy wiekowej, to w sumie 397 (27,7%) osób do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach nie posiadało kwalifikacji zawodowych, przy czym odsetek ten był większy dla miasta Skierniewice (32,9%; 248 osób) niż dla powiatu skierniewickiego (21,9%; 149 osób)²⁰.

Łącznie 650 osób, czyli 45,3% ogółu młodych bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy nie miało doświadczenia zawodowego. W powiecie skierniewickim odnotowano 341 takich osób w wieku do 30 lat (aż 50,1% z tego powiatu), zaś w mieście Skierniewice adekwatny odsetek był niższy o 9,9 punktów procentowych (41,0%; 309 osób).

Brak stażu zawodowego okazał się zatem istotnym problemem w omawianej kategorii osób bezrobotnych, ale częściej dotyczył młodych mieszkańców powiatu skierniewickiego niż miasta Skierniewice, gdzie z kolei znacznie większa liczba bezrobotnych w wieku do 30 lat nie posiadała kwalifikacji zawodowych niż w powiecie ziemskim.

²⁰ Stan na dzień 31 grudnia 2012., *ibidem*.

9. Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – pracujący, wynagrodzenie, podmioty gospodarcze, migracje oraz beneficjenci pomocy społecznej

Kolejne dane dotyczą informacji o liczbie osób pracujących, w tym w podziale na sektory własności, a także o osiąganym przez nich wynagrodzeniu na lokalnym rynku pracy. Dalsze statystyki dostarczają informacji na temat podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu skierniewickiego i w mieście Skierniewice, a także migracji i beneficjentów pomocy społecznej.

9.1. Pracujący w kraju, województwie oraz w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

Zgodnie z danymi na koniec grudnia 2011 roku, w mieście Skierniewice pracowało około 12,0 tys. osób, zaś w powiecie skierniewickim nieco ponad 3,9 tys. W tym samym okresie, w całym kraju odnotowano 8 mln 640,5 tys. pracowników, w tym ok. 562,2 mieszkańców województwa łódzkiego.

Tabela 22. Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej na koniec XII 2011 roku

Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej na koniec XII 2011 roku	
	N
Polska	8640456
Województwo łódzkie	562152
Miasto Skierniewice	12023
Powiat skierniewicki	3939
Gmina Bolimów	379
Gmina Głuchów	431
Gmina Godzianów	214
Gmina Kowiesy	116
Gmina Lipce Reymontowskie	263
Gmina Maków	456
Gmina Nowy Kawęczyn	501
Gmina Skierniewice	1432
Gmina Słupia	147

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi²¹.

Na analizowanym obszarze 75,3% pracujących zamieszkuje w mieście Skierniewice, zaś 24,7% w powiecie skierniewickim. Jeśli chodzi o powiat skierniewicki, to udział mieszkańców w ogóle pracowników kształtuje się to następująco: w gminie Skierniewice – 1432 osoby (36,4% pracowników z powiatu), w gminie Nowy Kawęczyn – 501 osób (12,7% pracowników), w gminie Maków – 456 osób (11,6%), w gminie Głuchów – 431 osób (10,9%), w gminie Bolimów – 379 osób (9,6%), w gminie Lipce Reymontowskie – 263 osoby (6,7%), w gminie Godzianów – 214 osób (5,4%), w gminie Słupia – 147 osób (3,7%) oraz w gminie Kowiesy – 116 pracowników (2,9%).

²¹ *Województwo łódzkie. Podregiony, powiaty, gminy...*, op. cit., s. 141-142. Uwaga: Powyższe dane podane są według faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach oraz duchowieństwa.

Tabela 23. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów własności dla województwa łódzkiego, powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice na koniec XII 2011 roku

Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów własności dla województwa łódzkiego, powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice na koniec XII 2011 roku			
	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem
Województwo łódzkie	203300	358852	562152
Powiat skierniewicki	1298	2641	3939
Miasto Skierniewice	4623	7400	12023

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi²².

W analizowanym okresie, w całym województwie w sektorze prywatnym zatrudnionych było około 358,9 tys. osób (63,8%), zaś w publicznym pracowało 203,3 tys. mieszkańców regionu, czyli 36,2% ogółu zatrudnionych. W powiecie skierniewickim również większą liczbę zatrudniały prywatne przedsiębiorstwa (2,6 tys.; 67,0% pracowników), niż w podmiotach publicznych (1,3 tys.; ok. 33,0%). Podobna tendencja występowała na rynku pracy w mieście Skierniewice, gdzie pracownicy sektora prywatnego (7,4%; 61,5%) niemal dwukrotnie przeważali nad zatrudnionymi w sektorze własności publicznej (4,6 tys.; 38,5%).

Tabela 24. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł w gospodarce narodowej ogółem oraz według sektorów własności

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł w gospodarce narodowej ogółem oraz według sektorów własności dla Polski, województwa łódzkiego, powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice w 2011 roku			
	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem
Polska	3978,80	3413,58	3625,21
Województwo łódzkie	3964,55	2768,33	3245,97
Powiat skierniewicki	3378,56	2276,29	2725,69
Miasto Skierniewice	3554,44	2656,28	2916,61

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi²³.

W podanym okresie, w województwie łódzkim przeciętne wynagrodzenie wyniosło 3245,97 zł, a więc było niższe od średnich płac w całym kraju (3625,21 zł). Warto zaznaczyć, że przeciętna płaca zarówno w powiecie skierniewickim, jak i w mieście Skierniewice była znacznie niższa od średniej wojewódzkiej i krajowej, gdyż wyniosła odpowiednio 2725,69 zł i 2916,61 zł. Pracownicy Skierniewic otrzymali pensje przeciętnie wyższe o 190,92 zł od zatrudnionych mieszkańców powiatu skierniewickiego.

Należy podkreślić, że na każdym z wymienionych rynków pracy przeciętne miesięczne wynagrodzenie uzyskiwane w sektorze publicznym okazało się wyraźnie wyższe od płac otrzymywanych w prywatnych przedsiębiorstwach. W powiecie skierniewickim różnica ta wyniosła aż 1102,27 zł, a w mieście Skierniewice była równa 898,16 zł na korzyść pracowników sektora publicznego.

²² Dane uzyskane od Informatorium Statystycznego Urzędu Statystycznego w Łodzi.

²³ *Ibidem*.

9.2. Pomioty gospodarcze w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

W 2011 roku w całej Polsce w systemie REGON zarejestrowanych było niemal 3 mln 870,0 tys. podmiotów gospodarczych, w tym 121,9 (tylko 3,1%) działało w sektorze publicznym, zaś dominująca część – w sektorze prywatnym (3 mln 748 tys.; 96,9%)²⁴.

Tabela 25. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego wg sektorów własności

	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego wg sektorów własności					
	Kategorie					
	Sektor publiczny		Sektor prywatny		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
Polska	121871	3,1%	3748026	96,9%	3869897	100,0%
Województwo łódzkie	6648	2,9%	221889	97,1%	228537	100,0%
Miasto Skierniewice	135	2,7%	4833	97,3%	4968	100,0%
Powiat skierniewicki	109	4,9%	2130	95,1%	2239	100,0%
Gmina Bolimów	16	6,7%	222	93,3%	238	100,0%
Gmina Głuchów	17	5,3%	304	94,7%	321	100,0%
Gmina Godzianów	15	9,3%	147	90,7%	162	100,0%
Gmina Kowiesy	8	4,4%	175	95,6%	183	100,0%
Gmina Lipce Reymontowskie	11	5,8%	180	94,2%	191	100,0%
Gmina Maków	14	5,1%	261	94,9%	275	100,0%
Gmina Nowy Kawęczyn	9	5,3%	161	94,7%	170	100,0%
Gmina Skierniewice	9	1,7%	527	98,3%	536	100,0%
Gmina Słupia	10	6,1%	153	93,9%	163	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Dominacja przedsiębiorstw prywatnych była cechą charakterystyczną każdego z analizowanych rynków pracy: od wojewódzkiego (97,1% z 221,9 tys. podmiotów), po powiatowe – w mieście Skierniewice (97,3% z 4,8 tys.) i w powiecie Skierniewickim (95,1% z 2,1 tys.) oraz gminne. W ramach drugiego wymienionego powiatu, udział przedsiębiorstw publicznych w poszczególnych gminach wahał się od zaledwie 1,7% (9 na 527 podmiotów) w gminie Skierniewice do 9,3% (15 na 147 zakładów) w gminie Godzianów.

Kolejną ważną informacją na temat lokalnego rynku pracy dotyczy faktu, że większość podmiotów działających na analizowanym obszarze jest skoncentrowana na terenie Skierniewic (68,9%, 4968 podmiotów), pozostała część (31,1%, 2239 podmiotów) prowadzi działalność na terenie powiatu skierniewickiego. Na tym obszarze najwięcej podmiotów działało w gminie Skierniewice (536 podmiotów), gminie Głuchów (321) oraz Maków (275). Najmniej zakładów pracy znajduje się w gminach: Słupia (163), Godzianów (162) i Nowy Kawęczyn (170).

²⁴ Na podstawie BDL GUS. *op. cit.*

Tabela 26. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości

	Kategorie					
	Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
Do 9 osób	4707	94,7%	2115	94,5%	6822	94,7%
Od 10 do 49 osób	214	4,3%	112	5,0%	326	4,5%
Od 50 do 249 osób	38	,8%	12	,5%	50	,7%
Od 250 do 999 osób	7	,1%	0	0%	7	,1%
1000 i więcej osób	2	,04%	0	0%	2	,03%
Ogółem	4968	100,0%	2239	100,0%	7207	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W powiecie skierniewickim w 2011 roku w systemie REGON zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,2 tys.; 94,5%), a nieliczne podmioty zatrudniały od 1 do 49 (112 firm; 5,0%) lub od 50 do 249 osób (0,5%)²⁵. W mieście Skierniewice również zdecydowanie dominowały pod względem ilościowym przedsiębiorstwa co najwyżej 9-cioosobowe (4,7 tys.; 94,7%), a już mniej liczne okazały się firmy liczące 10-49 członków kadr (214; 4,3%) lub 50-249 pracowników (38; 0,8%). Na całym omawianym obszarze w roku 2011 tylko w Skierniewicach prowadziły działalność duże przedsiębiorstwa liczące od 250 do 999 osób (7 podmiotów; 0,1%) lub większe (tylko 2 firmy; 0,04% ogółu przedsiębiorstw w powiecie).

Biorąc pod uwagę sekcje PKD, można stwierdzić, że w 2011 roku w powiecie skierniewickim największą część ogółu przedsiębiorstw stanowiły firmy zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (578 podmiotów; 25,8%), budownictwem (403; 18,0%), a rzadziej już – przetwórcie przemysłowe (219; 9,8%) i podmioty działające w dziedzinie „transportu i gospodarki magazynowej” (187; 8,4%). Podobnie w mieście Skierniewice największy udział miały firmy handlowe (1,4 tys.; 27,6%) oraz budowlane (682; 13,7%), ale – w odróżnieniu do powiatu ziemskiego – na trzecim miejscu znalazły się typowo „miejskie” podmioty prowadzące „działalność profesjonalną, naukową i techniczną” (517; 10,4%).

²⁵ *Ibidem.*

Tabela 27. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w systemie REGON w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg sekcji PKD

	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg sekcji PKD					
	Kategorie					
	Miasto Skierniewice		Powiat skierniewicki		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	50	1,0%	133	5,9%	183	2,5%
Górnictwo i wydobywanie	5	,1%	9	,4%	14	,2%
Przetwórstwo przemysłowe	333	6,7%	219	9,8%	552	7,7%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	3	,1%	5	,2%	8	,1%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	11	,2%	9	,4%	20	,3%
Budownictwo	682	13,7%	403	18,0%	1085	15,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1373	27,6%	578	25,8%	1951	27,1%
Transport i gospodarka magazynowa	368	7,4%	187	8,4%	555	7,7%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	108	2,2%	45	2,0%	153	2,1%
Informacja i komunikacja	153	3,1%	27	1,2%	180	2,5%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	188	3,8%	43	1,9%	231	3,2%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	180	3,6%	19	,8%	199	2,8%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	517	10,4%	94	4,2%	611	8,5%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	140	2,8%	38	1,7%	178	2,5%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	22	,4%	77	3,4%	99	1,4%
Edukacja	195	3,9%	94	4,2%	289	4,0%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	252	5,1%	40	1,8%	292	4,1%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	94	1,9%	53	2,4%	147	2,0%
Pozostała działalność usługowa	294	5,9%	166	7,4%	460	6,4%
Ogółem	4968	100,0%	2239	100,0%	7207	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

9.3. Pomioty gospodarcze zakładane przez osoby bezrobotne

Kolejne dane dotyczą informacji na temat osób bezrobotnych, które uzyskały od PUP w Skierniewicach dotacje na założenie własnej działalności gospodarczej. Poniższe dane urzędowe odnoszą się do podmiotów, które w latach 2009-2011 powstały w ramach tej formy wsparcia, niezależnie czy aktualnie funkcjonują, czy też nie.

Tabela 28. Liczba przyznanych przez PUP Skierniewice dotacji na założenie działalności gospodarczej (wg liczby osób bezrobotnych) w latach 2009-2010-2011

Liczba przyznanych przez PUP Skierniewice dotacji na założenie działalności gospodarczej (wg liczby osób bezrobotnych) w latach 2009-2010-2011								
	Rok przyznania środków na założenia działalności gospodarczej						Ogółem	
	2009		2010		2011		N	%
	N	%	N	%	N	%		
Liczba założonych podmiotów	175	100,0%	218	100%	37	100%	430	100,0%
Liczba zlikwidowanych podmiotów	41	23,4%	53	24,3%	0	0%	94	21,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

We wskazanym trzyletnim okresie PUP w Skierniewicach przyznało osobom bezrobotnym dotacje na założenie 430 firm, przy czym 94 podmioty (21,9%) uległy likwidacji²⁶. Największa liczba powstałych firm przypadła na 2010 rok, kiedy założono 218 z nich. Rok wcześniej przyznano wsparcie 175 osobom bezrobotnym, zaś w 2011 odnotowano już tylko 37 dotacji. W latach 2009-2010 blisko co czwarta firma założona przez osoby bezrobotne w ramach środków z PUP uległa likwidacji (23,54%-24,3%).

W podziale na sekcje PKD, w latach 2009-2011 bezrobotne osoby tworzyły najczęściej firmy budowlane (25,3%) oraz zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych włączając motocykle” (23,0%). Na trzecim miejscu znalazły się podmioty prowadzące działalność profesjonalną, nauką i techniczną (15,1%). Warto zaznaczyć, że pierwsze dwie branże należały jednocześnie do najbardziej ryzykownych, a z powodu popularności – do najbardziej konkurencyjnych, gdyż w tym samym czasie zlikwidowano co piąty zakład budowlany (19,1%) i co trzecią firmę handlową (31,9%) założoną w ramach dotacji z PUP. Ponadto, na lokalnym rynku nie przetrwał co dziewiąty dotowany z urzędu podmiot prowadzący działalność naukową (10,6%) oraz co ósmy zakład przetwórstwa przemysłowego lub aktywny w zakresie pozostałej działalności usługowej (po 11,7%).

²⁶ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 29. Założone oraz zlikwidowane podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w latach 2009-2011

	Status podmiotu gospodarczego	
	Założone podmioty	Zlikwidowane podmioty
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	,2%	
Przetwórstwo przemysłowe	8,6%	11,7%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działal. związana z rekultywacją	,5%	1,1%
Budownictwo	25,3%	19,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23,0%	31,9%
Transport i gospodarka magazynowa	,7%	1,1%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3,3%	8,5%
Informacja i komunikacja	3,5%	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	,9%	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15,1%	10,6%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4,0%	2,1%
Edukacja	2,3%	1,1%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1,2%	1,1%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2,3%	
Pozostała działalność usługowa	9,1%	11,7%
Ogółem	100,0%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o szczegółowe klasy i podklasy, to we wskazanym okresie najbardziej popularne wśród beneficjentów pomocy z PUP były przedsiębiorstwa „wykonujące pozostałe roboty budowlane wykończeniowe” (38 firm; 8,8%), zakłady fryzjerskie i kosmetyczne (26 firm; 6,0%) oraz podmioty zajmujące się „konserwacją i naprawą motocykli i naprawą pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli” (25; 5,8%).

Tabela 30. Ranking najczęściej zakładanych podmiotów gospodarczych wg klas i podklas w latach 2009-2011

Ranking najczęściej zakładanych podmiotów gospodarczych wg klas i podklas w latach 2009-2011		
	N	%
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	38	8,8%
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	26	6,0%
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	25	5,8%
Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	15	3,5%
Działalność fotograficzna	14	3,3%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	14	3,3%
Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	13	3,0%
Działalność agencji reklamowych	11	2,6%
Roboty związane z budową dróg i autostrad	11	2,6%
Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	11	2,6%
Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	11	2,6%
Pozostałe podmioty	241	56,0%
Ogółem	430	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Należy zaakcentować, że najczęściej zakładane podmioty „wykonujące pozostałe roboty budowlane wykończeniowe” były najczęściej likwidowanymi przedsiębiorstwami powstałymi w ramach dotacji (10 firm; 10,6% ogółu likwidowanych podmiotów). Na drugim miejscu tego rankingu znalazły się „restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne” (8 firm; 8,5%), których założono zaledwie 13 w ciągu trzech lat.

Tabela 31. Ranking najczęściej likwidowanych podmiotów gospodarczych wg klas i podklas w latach 2009-2011

Ranking najczęściej likwidowanych podmiotów gospodarczych wg klas i podklas w latach 2009-2011		
	N	%
Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	10	10,6%
Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne	8	8,5%
Działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	5	5,3%
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	5	5,3%
Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	4	4,3%
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	3	3,2%
Sprzedaż detaliczna artykułów używanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	3	3,2%
Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	3	3,2%
Pozostałe podmioty	53	56,4%
Ogółem	94	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Ostatnie zestawienie danych obrazuje strukturę społeczno-demograficzną osób bezrobotnych, które w latach 2009-2011 uzyskały dotację na założenie działalności gospodarczej²⁷. Osobno zaprezentowano charakterystykę osób zakładających firmy i tzw. „przegranych” – przedsiębiorców, którzy nie utrzymali się na lokalnym rynku.

Tabela 32. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych, które w latach 2009-2011 otrzymały dotację na założenie działalności gospodarczej a aktualny status firmy

Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych, które w latach 2009-2011 otrzymały dotację na założenie działalności gospodarczej a aktualny status firmy			
		Status firmy	
		Podmioty założone	Podmioty zlikwidowane
Płeć	Kobiety	38,4%	44,7%
	Mężczyźni	61,6%	55,3%
Ogółem		100,0%	100,0%
Wiek	Do 30 lat	53,3%	52,1%
	Od 31 do 50 lat	41,9%	40,4%
	Powyżej 50 lat	4,9%	7,4%
Ogółem		100,0%	100,0%
Miejsce zamieszkania	Miasto	66,7%	58,5%
	Wieś	33,3%	41,5%
Ogółem		100,0%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

²⁷ *Ibidem.*

We wskazanym okresie w powiecie skierniewickim oraz w mieście Skierniewice, **typowa osoba bezrobotna, która otrzymywała wsparcie z PUP** na rozpoczęcie działalności gospodarczej była w wieku do 30 lat (53,3%), a rzadziej już ukończyła od 31 do 50 lat (41,9%). Byli to w większości mężczyźni (61,6%) oraz bezrobotni zamieszkujący tereny zurbanizowane (66,7%). Z drugiej strony, tylko nieliczne dotacje uzyskały osoby w wieku powyżej 50 lat (4,9%), co trzeci beneficjent był mieszkańcem obszarów wiejskich (33,3%), a niewiele większe udziały dotyczyły kobiet (38,4%).

Typowi „przegranii” przedsiębiorcy z omawianej grupy również najczęściej ukończyli do 30 roku życia (52,1%) lub od 31 do 50 lat (40,4%), co wynika z liczby przyznanych dotacji dla tych kategorii wieku. Znacznie rzadziej były to osoby ponad 50-cioletnie (7,4%). Właścicielami ponad połowy zlikwidowanych firm byli mężczyźni (55,3%) i rzadziej kobiety (44,7%) – dane te jednak pokazują, że mężczyznom częściej udało się odnieść względny sukces i przetrwali na rynku. Poza tym, firmy zamykali w ponad połowie przypadków dotowani bezrobotni z terenów miejskich (58,5%), a rzadziej mieszkańcy wsi (41,5%).

9.4. Migracje – kraj, województwo oraz powiat miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego

Na podstawie danych urzędowych, ustalono poziom migracji zagranicznych oraz wewnętrznych, przy czym zgodnie z przyjętą terminologią:

Migracje zagraniczne ludności to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania.²⁸

Z kolei:

Przez migracje wewnętrzne rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy) oraz przemeldowanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie. W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy. Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.²⁹

W 2011 roku saldo migracji zagranicznych dla kraju było ujemne i wyniosło -4334 osób, przy czym za granicę na pobyt stały głównie wyjeżdżały kobiety (-4043 osób; 93,3% emigrantów) i znacznie rzadziej mężczyźni (-291; 6,7%). W porównaniu 2010 roku saldo zwiększyło się o 2220 osób, czyli odnotowano ponad dwukrotny wzrost liczby emigrantów (z -2114 osób)³⁰. W województwie łódzkim w 2011 roku saldo migracji zewnętrznych również było ujemne (-47) i zwiększyło się w porównaniu do poprzedniego roku (z -23 osób). Warto zaznaczyć, że w 2011 roku wskaźnik ten był ujemny dla kobiet (-85), ale dodatni dla mężczyzn (38) i podobna tendencja miała miejsce rok wcześniej.

Zgodnie z danymi na 2011 rok, w powiecie skierniewickim (1 osoba) oraz w mieście Skierniewice (12 osób) analizowany wskaźnik przybrał wartości dodatnie, co oznacza, że więcej ludności powracało do kraju niż migrowało na pobyt stały, przy czym w pierwszym z powiatów przybył jeden mężczyzna, zaś w powiecie grodzkim saldo wyniosło 5 dla mężczyzn i 7 dla kobiet. W porównaniu do 2010 saldo migracji na całym terenie zmniejszyło się o połowę, ale utrzymuje się tendencja, zgodnie z którą osób przybywających jest więcej niż wyjeżdżających poza granicę kraju. Z punktu widzenia lokalnych rynków pracy jest to

²⁸ Rocznik demograficzny 2012, GUS, Warszawa 2012 r.;

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/rs_rocznik_demograficzny_2012.pdf, s. 409.

²⁹ Ibidem, s. 408.

³⁰ Na podstawie: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, *op. cit.*

ważna informacja, gdyż imigranci w wieku produkcyjnym będą poszukiwać zatrudnienia w obu powiatach.

Tabela 33. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2010 i 2011 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim

		Kategorie					
		Saldo migracji wewnętrznych			Saldo migracji zagranicznych		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2010	Polska	x	x	x	-2114	1036	-3150
	Województwo łódzkie	-1757	-701	-1056	-23	72	-95
	Powiat skierniewicki	79	56	23	2	1	1
	Miasto Skierniewice	-46	-15	-31	22	11	11
2011	Polska	x	x	x	-4334	-291	-4043
	Województwo łódzkie	-1844	-762	-1082	-47	38	-85
	Powiat skierniewicki	44	33	11	1	1	0
	Miasto Skierniewice	-79	-58	-21	12	5	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Biorąc pod uwagę migracje wewnętrzne (gminne), podobnie jak rok wcześniej, również w 2011 roku na obszarze województwa łódzkiego saldo oszacowano na -1844 osób, w tym dominowały emigrujące kobiety (-1082; 58,6%) nad mężczyznami (-762; 40,4%)³¹. Saldo ujemne zaobserwowano także w mieście Skierniewice, gdzie nastąpił większy ubytek liczby ludności (-79) niż w 2010 roku (-46), jednakże wówczas wyjechało więcej kobiet (saldo -31), zaś rok później w wyniku migracji wewnętrznych ubywało głównie mężczyzn (-58).

Odmienne procesy zachodziły w powiecie skierniewickim, gdzie saldo migracji wewnętrznych okazało się dodatnie zarówno w 2010 (79), jak i w roku następnym (44). Podczas gdy ruchy migracyjne w województwie i w Skierniewicach zwiększyły się, w powiecie ziemskim – osłabły. W obu analizowanych latach, więcej migrowało mężczyzn (saldo 56 w 2010; 33 w 2011) niż kobiet (odpowiednio: 23 i 11 osób).

Tabela 34. Napływ i odpływ ludności w 2011 roku w województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim

		Kategorie						
		Napływ			Odpływ			Saldo migracji
		Ogółem	Z miast	Z zagranicy	Ogółem	Do miast	Za granicę	Ogółem
Województwo łódzkie		23197	14146	504	25088	12638	551	-1891
Powiat skierniewicki		366	224	1	321	177	0	45
Miasto Skierniewice		391	155	28	458	205	16	-67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

³¹ *Ibidem.*

Jeśli chodzi o napływ i odpływ ludności, to 2011 roku w całym województwie więcej mieszkańców województwa łódzkiego wyjechało na pobyt stały za granicę kraju (551) niż przyjechało do Polski (504)³². W mieście Skierniewice odpływ za granicę wyniósł 16 a napływ 28 osób, zaś w powiecie skierniewickim tylko jedna osoba przybyła z zagranicy i nikt nie wyemigrował. Napływ z miast w całym województwie wyniósł ok. 14,1 tys. osób, zaś odpływ 12,6 tys. ludności. W powiecie skierniewickim również więcej osób napływało z miast (224) niż z nich wyjeżdżało (177). Z kolei w mieście Skierniewice odpływ do miast był wyższy niż napływ mieszkańców z miast (odpowiednio: 205 i 155 osób). Na analizowanych obszarach salda migracji ogółem wyniosły kolejno: dla województwa łódzkiego -1891, dla powiatu skierniewickiego +45 osób i dla miasta Skierniewice -67.

9.5. Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności w mieście Skierniewice i gminach powiatu skierniewickiego

Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem jest określony w relacji do liczby ludności zamieszkującej w danej jednostce terytorialnej – w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice. Zawarta w poniższej tabeli łączna liczba osób korzystających z pomocy społecznej uwzględnia osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Tabela 35. Udział beneficjentów pomocy społecznej w ludności ogółem w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego

Udział beneficjentów pomocy społecznej w ludności ogółem w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego						
	Gospod. domowe korzystające z pomocy społecznej	Osoby w gospod. domowych korzystających z pomocy społecznej	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Łączna liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem
Miasto Skierniewice	1128	2566	871	1705	4271	8,8%
Powiat skierniewicki	1041	3212	1722	3605	6817	17,8%
Gmina Bolimów	103	361	154	317	678	16,6%
Gmina Głuchów	129	485	360	795	1280	21,6%
Gmina Godzianów	75	278	122	258	536	20,3%
Gmina Kowiesy	84	239	180	366	605	20,3%
Gmina Lipce Reymontowskie	99	319	139	282	601	18,1%
Gmina Maków	95	254	213	433	687	11,5%
Gmina Nowy Kawęczyn	114	329	133	297	626	18,8%
Gmina Skierniewice	232	650	279	576	1226	16,9%
Gmina Słupia	110	297	142	281	578	21,5%

Zródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

³² *Ibidem.*

Zgodnie z danymi na rok 2011, w mieście Skierniewice aż 1,1 tys. gospodarstw domowych i ponad 2,5 tys. osób korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Ponadto 871 rodzin pobierało zasiłki rodzinne na 1,7 tys. dzieci. Łączna liczba osób korzystających ze wsparcia socjalnego osiągnęła blisko 4,3 tys. osób, zaś udział beneficjentów pomocy społecznej był określony na poziomie 8,8% ludności miasta³³. Wskaźnik ten był dwukrotnie wyższy dla całego powiatu skierniewickiego (17,8%), na którym to obszarze środowiskowa pomoc społeczna w 2011 roku udzieliła wsparcia ok. 3,2 tys. osób zamieszkujących w 1,0 tys. gospodarstw domowych. W sumie 6,8 tys. ludności powiatu skorzystało z pomocy społecznej, w tym około 3,6 tys. dzieci z nieco ponad 1,7 tys. rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne.

W powiecie skierniewickim największe udziały beneficjentów pomocy społecznej, otrzymywanej przez około co piątego mieszkańca dotyczyły gmin: Głuchów (21,6%), Słupia (21,5%) Godzianów i Kowiesy (po 20,3%), a także Nowy Kawęczyn (18,8%) i Lipce Reymontowskie (18,1%). Odsetek ten był niższy jedynie w gminie Maków (11,5%) i Bolimów (16,6%). Dane te wskazują na pauperyzację znaczącej części ludności zamieszkującej powiat.

10. Wyniki monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

W kolejnym rozdziale zaprezentowano wyniki monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych występujących w powiecie skierniewickim oraz mieście Skierniewice. W pierwszej kolejności omówiono strukturę osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice ze względu na zawody i specjalności.

10.1. Bezrobotni według zawodów w mieście Skierniewice i powiecie Skierniewickim

Zgodnie z danymi na koniec grudnia 2012 roku, w PUP Skierniewice zarejestrowanych było około 3,4 tys. bezrobotnych, z których 692 osoby nie posiadały żadnego zawodu (18,3% bezrobotnych)³⁴. Wśród pozostałych, największe udziały zawodów generujących bezrobocie dotyczyły: sprzedawców (240 osób; 6,3%), robotników budowlanych (129; 3,4%), pakowaczy (92; 2,4%), robotników gospodarczych (62; 1,6%), ślusarzy (61; 1,6%), pozostałych operatorów stacjonarnych maszyn i urządzeń (59; 1,6%), murarzy i szwaczków (po 58; 1,5%). Inne zawody pojawiały się w co najwyżej około 1,0% przypadków (50 osób).

³³ *Ibidem.*

³⁴ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 36. Bezrobotni wg zawodów zarejestrowani w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku

Bezrobotni wg zawodów zarejestrowani w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku		
	N	%
Bez zawodu	692	18,3%
Sprzedawca	240	6,3%
Robotnik budowlany	129	3,4%
Pakowacz	92	2,4%
Robotnik gospodarczy	62	1,6%
Ślusarz	61	1,6%
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	59	1,6%
Murarz	58	1,5%
Szwaczka	58	1,5%
Technik ekonomista	50	1,3%
Sprzątaczką biurową	50	1,3%
Krawiec	47	1,2%
Cukiernik	43	1,1%
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	42	1,1%
Technik budownictwa	41	1,1%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	41	1,1%
Technik prac biurowych	39	1,0%
Kucharz	39	1,0%
Magazynier	38	1,0%
Technik mechanik	37	1,0%
Pozostałe zawody	1873	49,4%
Ogółem	3791	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Dla miasta Skierniewice pod koniec 2012 roku odnotowano 377 bezrobotnych osób bez zawodu (15,9%)³⁵. W pozostałej części, najwięcej osób bezrobotnych uzyskało zawody sprzedawcy (167; 7,0%), robotnika budowlanego (80; 3,4%), pakowacza (56; 2,4%) i murarza (41; 1,7%). W powiecie skierniewickim wśród zarejestrowanych w PUP odnotowano 315 osób nie posiadających zawodu (22,2%), a dla osób z zawodem bezrobocie najczęściej dotknęło sprzedawców (73; 5,1%), robotników budowlanych (49; 3,5%), pakowaczy (36; 2,5%), robotników gospodarczych (32; 2,3%), ślusarzy i szwaczek (po 27 osób; 1,9%), a także operatorów stacjonarnych maszyn i urządzeń (25; 1,8%).

Na koniec grudnia 2012 roku, na 3,8 tys. bezrobotnych osób, w PUP w Skierniewicach zarejestrowanych było 50,1% kobiet oraz 49,9% mężczyzn. We wskazanym okresie w rejestrach urzędu znalazło się 355 kobiet (18,7% z nich) oraz 337 mężczyzn (17,8% bezrobotnych mężczyzn) nie posiadających zawodu.

³⁵ *Ibidem.*

Tabela 37. Bezrobotne kobiety wg zawodów zarejestrowane w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku

Bezrobotne kobiety wg zawodów zarejestrowane w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku		
	N	%
Bez zawodu	355	18,7%
Sprzedawca	219	11,5%
Pakowacz	87	4,6%
Szwaczka	58	3,1%
Sprzątaczką biurową	49	2,6%
Krawiec	46	2,4%
Technik ekonomista	42	2,2%
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	35	1,8%
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	34	1,8%
Technik prac biurowych	32	1,7%
Cukiernik	30	1,6%
Pedagog	29	1,5%
Kucharz	28	1,5%
Fryzjer	27	1,4%
Księgowy	27	1,4%
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	24	1,3%
Socjolog	23	1,2%
Ekonomista	21	1,1%
Technik ogrodnik	17	,9%
Specjalista administracji publicznej	16	,8%
Pozostałe zawody	702	36,9%
Ogółem	1901	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o bezrobotnych z zawodem, wśród kobiet najczęściej byli to sprzedawcy (219; 11,5%), a rzadziej: pakowacze (87; 4,6%), szwaczki (58; 3,1%), sprzątaczkę biurową (49; 2,6%), krawcowe (46; 2,4%), technicy ekonomiści (42; 2,2%), pracownicy obsługi biurowej (35; 1,8%), robotnice pomocnicze w przemyśle przetwórczym (34; 1,8%), technicy prac biurowych (32; 1,7%), cukiernicy (30; 1,6%), pedagodzy (29; 1,5%) i kucharze (28; 1,5%).

Największe bezrobocie wśród mężczyzn generowały takie zawody jak: robotnik budowlany (129; 6,8%), ślusarz (61; 3,2%), murarz (57; 3,0%), robotnik gospodarczy (47; 2,5%), technik budownictwa i kierowca samochodu ciężarowego (po 36 osób; 1,9%), operator stacjonarnych maszyn i urządzeń, technik mechanik, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych (po 35 osób; 1,9%), a także magazynier (32; 1,7%). Inne zawody pojawiały się nie częściej niż dla około 1,0% bezrobotnych mężczyzn.

Tabela 38. Bezrobotni mężczyźni wg zawodów zarejestrowani w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku

Bezrobotni mężczyźni wg zawodów zarejestrowani w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku		
	N	%
Bez zawodu	337	17,8%
Robotnik budowlany	129	6,8%
Ślusarz	61	3,2%
Murarz	57	3,0%
Robotnik gospodarczy	47	2,5%
Technik budownictwa	36	1,9%
Kierowca samochodu ciężarowego	36	1,9%
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	35	1,9%
Technik mechanik	35	1,9%
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	35	1,9%
Magazynier	32	1,7%
Piekarz	27	1,4%
Mechanik samochodów osobowych	24	1,3%
Sprzedawca	21	1,1%
Zbrojarz	21	1,1%
Elektromonter instalacji elektrycznych	20	1,1%
Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	19	1,0%
Stolarz	19	1,0%
Mechanik pojazdów samochodowych	17	,9%
Tokarz w metalu	16	,8%
Pozostałe zawody	866	45,8%
Ogółem	1890	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

10.2. Oferty pracy według zawodów w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim

W 2012 roku do PUP w Skierniewicach wpłynęło w sumie 1376 ofert pracy, w tym 674 w pierwszym półroczu i o 28 więcej w następnych sześciu miesiącach (702 oferty)³⁶. Należy podkreślić, że dominująca część ofert w 2012 roku dotyczyła miasta Skierniewice, dla którego wpłynęło 1056 propozycji (aż 76,7% dla obu powiatów), w tym 544 w I półroczu i mniej już w II półroczu (512; ubytek o 32 zgłoszenia). Spośród wszystkich wakatów pojawiających się w PUP w omawianym roku, tylko 23,5% pochodziło z powiatu skierniewickiego. Na 320 ofert dla tej części analizowanego rynku pracy, 190 pojawiało się w I półroczu, zaś o 60 więcej w drugiej części roku (190 ofert).

³⁶ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 39. Oferty pracy wg zawodów zgłoszone do PUP Skierniewice w 2012 roku

Oferty pracy wg zawodów zgłoszone do PUP Skierniewice w 2012 roku		
	N	%
Technik prac biurowych	120	8,7%
Szwaczka	95	6,9%
Pakowacz	92	6,7%
Sprzedawca	67	4,9%
Magazynier	64	4,7%
Robotnik gospodarczy	53	3,9%
Robotnik budowlany	49	3,6%
Kierowca samochodu ciężarowego	46	3,3%
Operator maszyn introligatorskich	30	2,2%
Sprzątaczką biurową	28	2,0%
Pomocniczy robotnik polowy	19	1,4%
Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	18	1,3%
Przedstawiciel handlowy	16	1,2%
Pomoc kuchenna	16	1,2%
Ślusarz	13	,9%
Kucharz	13	,9%
Ogrodnik	13	,9%
Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	13	,9%
Kierowca operator wózków jezdniowych	12	,9%
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	12	,9%
Pozostałe oferty	587	42,7%
Ogółem	1376	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Największa liczba ofert pracy dla obu powiatów skierowana była do techników prac biurowych (120 ofert; 8,7%), szwaczek (95; 6,9%), pakowaczy (92; 6,7%), sprzedawców (67; 4,9%), magazynierów (64; 4,7%), robotników gospodarczych (53; 3,9%), robotników budowlanych (49; 3,6%) i kierowców samochodów ciężarowych (46; 3,3%). Inne profesje pojawiały się nie częściej niż w około 2,0% zgłoszeń.

W mieście Skierniewice popyt dotyczył przede wszystkim osób wykonujących zawody: szwaczki, pakowacza (po 92; 8,7%), technika prac biurowych (86; 8,1%), magazyniera (64; 6,1%), sprzedawcy (48; 4,5%), kierowcy samochodu ciężarowego (39; 3,7%) i robotnika budowlanego (29; 2,7%). Natomiast w powiecie skierniewickim były to takie profesje jak: technik prac biurowych (34; 10,6% ofert), operator maszyn introligatorskich (30; 9,4%); robotnik gospodarczy (29; 9,1%), robotnik budowlany (20; 6,3%), sprzedawca (19; 5,9%), robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (10; 3,1%), monter konstrukcji stalowych (10; 3,1%), pozostali ogrodnicy (9; 2,8%), robotnicy pomocniczy w przemyśle przetwórczym oraz elektromonter instalacji elektrycznych (po 8 ofert; 2,5% zgłoszeń dla powiatu). Pozostałe zawody pojawiały się nie częściej niż w około 2,0% wakatów w każdym z powiatów.

10.3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim

W zaprezentowanej w raporcie metodologii sporządzania rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla wskazania zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych wyliczany został wskaźnik deficytu lub nadwyżki na podstawie ilości ofert pracy zgłoszonych do PUP w Skierniewicach w 2012 roku oraz liczby osób bezrobotnych według zawodów. **Zawód deficytowy** zdefiniowany został jako ten, na którego występuje wyższe zapotrzebowanie na rynku pracy, niż liczba osób poszukujących pracy. Z kolei **zawody nadwyżkowe** to te, które nie znajdują zapotrzebowania (z punktu widzenia występujących w urzędzie pracy ofert) na lokalnym rynku pracy. Użyty w monitoringu wskaźnik został obliczony jako stosunek liczby ofert pracy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

W roku 2012 dla PUP Skierniewice (łącznie dla miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego) na 615 zawodów wyznaczonych na poziomie kodu sześciocyfrowego zaobserwowano następujące tendencje³⁷:

- a) **126 zawodów było deficytowych** (zgłoszono więcej ofert pracy niż zarejestrowało się osób bezrobotnych); w tym dla 77 zawodów wskaźnik deficytu osiągnął wartość MAX deficytu, co oznacza, że do PUP w Skierniewicach napłynęły oferty pracy dotyczące 77 różnych kategorii zawodowych, w których nie było w ogóle zarejestrowanych osób bezrobotnych. W pozostałych 49 zawodach, liczba zgłoszeń ofert pracy przekroczyła wielkość liczby osób bezrobotnych;
- b) **460 zawodów miało charakter zawodów nadwyżkowych**, w tym dla 379 zawodów nie odnotowano żadnych ofert pracy – wskaźnik nadwyżki (deficytu) osiągnął wartość równą 0; w pozostałych przypadkach zarejestrowanych było więcej osób bezrobotnych niż zgłoszono ofert pracy (81 zawodów);
- c) **29 zawodów należało do zawodów zrównoważonych**, wykazujących równowagę na rynku pracy; czyli w rejestrze PUP znalazło się tyle samo osób bezrobotnych co ofert pracy.

10.3.1. Ranking zawodów deficytowych

Na wszystkie zawody, jakie posiadały osoby zgłaszające się do Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach w 2012 roku, w przypadku 77 zawodów (12,5% ogółu profesji) pracodawcy zgłosili oferty zatrudnienia, dla których nie odnotowano osób bezrobotnych z odpowiednimi kwalifikacjami. Łącznie tego typu oferty dotyczyły 153 miejsc pracy.

³⁷ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Tabela 40. Ranking wybranych zawodów deficytowych (wg najczęściej pojawiających się ofert pracy), w których nie odnotowano osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice w 2012 roku

Ranking wybranych zawodów deficytowych (wg najczęściej pojawiających się ofert pracy), w których nie odnotowano osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice w 2012 roku				
	Kod zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Wskaźnik deficytu
Pozostali formierze odlewniczy i pokrewni	721190	11	0	MAX
Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	723190	8	0	MAX
Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	232006	7	0	MAX
Pozostali kucharze	512090	6	0	MAX
Pozostali analitycy finansowi	241390	5	0	MAX
Tapicer meblowy	753403	5	0	MAX
Wychowawca małego dziecka	234202	4	0	MAX
Monter - elektronik	742102	4	0	MAX
Wulkanizator	814104	4	0	MAX
Diagnosta uprawniony do wykonywania badań technicznych pojazdów	311501	3	0	MAX
Pozostali robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	751390	3	0	MAX
Pozostały średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	325590	3	0	MAX
Spedytor	333105	3	0	MAX
Sprzedawca na targowisku / bazarze	521101	3	0	MAX
Operator koparko - ładowarki	811105	3	0	MAX
Dystrybutor ulotek	951002	3	0	MAX

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jak wynika z powyższej tabeli, uwzględniającej liczbę zgłaszanych miejsc pracy, tzw. MAX deficytu odnotowano dla: pozostałych formierzy odlewniczych i pokrewnych (11 ofert), pozostałych mechaników pojazdowych (8), nauczycieli przedmiotów zawodowych technicznych (7), pozostałych kucharzy (6 wakatów), pozostałych analityków finansowych, tapicerów meblowych (po 5), wychowawców małego dziecka, monterów-elektroników, wulkanizatorów (po 4 oferty), diagnostów uprawnionych do wykonywania badań technicznych pojazdów, robotników w produkcji wyrobów mleczarskich, pozostałego personelu średniego ochrony środowiska, medycyny pracy i BHP, spedytorów, sprzedawców na targowisku/ bazarze, operatora koparko-ładowarki oraz dystrybutora ulotek (po 3 nieobsadzone wakaty).

Dla pozostałych zawodów deficytowych wolnych posad niezaspokojony został popyt minimalny. W analizowanym okresie, na powiatowym rynku pracy odnotowano łącznie 49 zawodów (ok. 8,0% wszystkich reprezentowanych zawodów), dla których liczba zgłoszeń ofert pracy przekroczyła liczbę osób bezrobotnych. W kolejnym zestawieniu ujęto statystyki dotyczące 10-ciu zawodów deficytowych (na poziomie kodu sześciocyfrowego), uszeregowanych według wielkości wskaźnika deficytu w 2012 roku.

Tabela 41. Ranking zawodów deficytowych w 2012 roku w PUP Skierniewice

Ranking zawodów deficytowych w 2012 roku w PUP Skierniewice				
	Kod zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Wskaźnik deficytu
Operator maszyn introligatorskich	732304	30	1	30,00
Kierownik działu w lokalu gastronomicznym	141201	10	1	10,00
Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	816003	8	1	8,00
Pozostali pracownicy obsługi biura gdzie indziej niesklasyfikowani	441990	7	1	7,00
Pozostali spawacze i pokrewni	721290	12	2	6,00
Pracownik prac dorywczych	962201	5	1	5,00
Kasjer bankowy	421103	5	1	5,00
Kierowca ciągnika rolniczego	834101	8	2	4,00
Pilarz	752305	4	1	4,00
Pozostali opiekunowie dziecięcy	531190	4	1	4,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Biorąc pod uwagę poziom wskaźnika deficytu zawodów, można stwierdzić, że był on relatywnie najwyższy dla zawodów: operatora maszyn introligatorskich (wartość wskaźnika: 30,00), kierownika działu w lokalu gastronomicznym (10,00), operatora maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego (8,00), pozostałych pracowników obsługi biura (7,00), pozostałych spawaczy i pokrewnych (6,00), pracowników prac dorywczych i kasjerów bankowych (po 5,00), kierowców ciągników rolniczych, pilarzy, opiekunów dziecięcych, także telemarketerów (po 4,00).

10.3.2. Ranking zawodów nadwyżkowych

Na poziomie kodu sześciocyfrowego, większość – aż 460, czyli 74,8% ogółu zawodów reprezentowanych przez osoby bezrobotne miało charakter nadwyżkowy, przy czym dla 379 profesji (aż 61,6% ogółu) nie pojawiło się żadne wolne miejsce pracy.

Tabela 42. Ranking zawodów nadwyżkowych w 2012 roku w PUP Skierniewice

Ranking zawodów nadwyżkowych w 2012 roku w PUP Skierniewice				
	Kod zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Wskaźnik nadwyżki
Bez zawodu	0	1	692	,001
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	818990	1	59	,02
Pedagog	235107	1	36	,03
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	723307	1	35	,03
Technik budownictwa	311204	2	41	,05
Ekonomista	263102	2	32	,06
Krawiec	753105	3	47	,06
Cukiernik	751201	3	43	,07
Kelner	513101	1	14	,07
Technik elektronik	311408	1	12	,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Powyższe zestawienie zawiera 10 zawodów nadwyżkowych o najniższych poziomach analizowanego wskaźnika, dla których pojawiła się w PUP co najmniej jedna oferta pracy, a są to przede wszystkim: osoby bez zawodu (wskaźnik: 0,001; tylko 1 oferta na 692 bezrobotnych), pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani (wskaźnik: 0,02; 1 oferta na 59 osób), pedagodzy (wskaźnik: 0,03; 1 oferta na 36 osób) oraz mechanicy maszyn i urządzeń przemysłowych (wskaźnik: 0,03; 1 oferta na 35 osób),

Poniżej przedstawiono ranking zawodów nadwyżkowych, dla których nie odnotowano żadnej oferty pracy w analizowanym okresie. Poszczególne pozycje uszeregowano według największej liczby osób bezrobotnych reprezentujących zawody, dla których wskaźnik nadwyżki osiągał wartość równą 0, czyli tzw. MAX nadwyżki. Łącznie dla 379 zawodów, w których zarejestrowane były osoby bezrobotne w PUP Skierniewice nie pojawiła się żadna oferta pracy.

Tabela 43. Ranking zawodów nadwyżkowych, w których nie pojawiła się żadna oferta pracy w 2012 roku w PUP Skierniewice

Ranking zawodów nadwyżkowych, w których nie pojawiła się żadna oferta pracy w 2012 roku w PUP Skierniewice				
	Kod zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Wskaźnik nadwyżki
Technik ekonomista	331403	0	50	0
Technik mechanik	311504	0	37	0
Piekarz	751204	0	29	0
Socjolog	263204	0	25	0
Zbrojarz	711404	0	21	0
Specjalista administracji publicznej	242217	0	21	0
Technik ogrodnik	314205	0	21	0
Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	242190	0	16	0
Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	821304	0	15	0
Betoniarz - zbrojarz	711402	0	14	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Pracodawcy działający na terenie obu analizowanych powiatów w 2012 roku nie zgłosili żadnej oferty zatrudnienia dla osób posiadających zawody: techników ekonomistów (50 osób bezrobotnych), techników mechaników (37), piekarzy (29), socjologów (29), zbrojarzy, specjalistów administracji publicznej i techników ogrodników (po 21 zarejestrowanych osób). Brak zainteresowania ze strony lokalnych zakładów pracy dotyczył w następnej kolejności: pozostałych specjalistów ds. zarządzania i organizacji (16), monterów podzespołów i zespołów elektronicznych (15), betoniarzy-zbrojarzy oraz techników technologii odzieży (14 osób bezrobotnych).

10.3.2. Zawody zrównoważone

Zawodami zrównoważonymi są te, w przypadku których do Powiatowego Urzędu Pracy w analizowanym okresie wpływa podobna ilość ofert w relacji do liczby rejestrujących się bezrobotnych. Analiza wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wykazała, że w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice jedynie 29 zawodów (4,7% ogółu profesji) wykazuje równowagę na lokalnym rynku pracy. Są to przede wszystkim: pakowacze (92 ofert/ na 92 bezrobotnych), elektrycy (4/4), sortowacze i kierownicy budowy (3/3), pozostali monterzy, piekarze i cukiernicy, a także sprzedawcy w branży spożywczej, pracownicy solarium oraz fizjoterapeuci (po 2 ofert na 2 bezrobotnych).

Według odmiennego podejścia metodologicznego pozwalającego oszacować zawody deficytowe i nadwyżkowe występujące na badanym rynku pracy, które uwzględnia różnicę pomiędzy zgłoszonymi do urzędu pracy ofertami pracy a liczbą osób bezrobotnych zarejestrowanych w danym zawodzie, ranking zawodów deficytowych przedstawia się następująco.

Tabela 44. Ranking zawodów deficytowych wg różnicy pomiędzy liczbą ofert pracy a liczbą osób bezrobotnych w 2012 roku w PUP Skierniewice

Ranking zawodów deficytowych wg różnicy pomiędzy liczbą ofert pracy a liczbą osób bezrobotnych w 2012 roku w PUP Skierniewice				
	Kod zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Oferty pracy - liczba osób bezrobotnych
Technik prac biurowych	411004	120	39	81
Szwaczka	753303	95	58	37
Operator maszyn introligatorskich	732304	30	1	29
Magazynier	432103	64	38	26
Pozostali formierze odlewniczy i pokrewni	721190	11	0	11
Kierowca samochodu ciężarowego	833203	46	36	10
Pozostali spawacze i pokrewni	721290	12	2	10
Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	962990	13	4	9
Kierownik działu w lokalu gastronomicznym	141201	10	1	9
Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	723190	8	0	8
Nauczyciel przedmiotów zawodowych technicznych	232006	7	0	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Zaproponowane podejście metodologiczne ma znaczny walor diagnostyczny, ponieważ pozwala na identyfikację zawodów deficytowych i nadwyżkowych w wartościach bezwzględnych, co daje bardziej realny obraz rynku pracy, pokazujący na które zawody jest rzeczywiście niezaspokojony popyt na rynku pracy.

W takim ujęciu metodologicznym, do zawodów deficytowych zaklasyfikowane zostały następujące kategorie: technik prac biurowych (na 120 ofert pracy 39 osób bezrobotnych), szwaczka (95 na 58), operator prac introligatorskich (30 na 1), magazynier (64 na 38), pozostali formierze odlewniczy i pokrewni (11 na 0), kierowcy samochodu ciężarowego (46 na 36) oraz pozostali spawacze i pokrewni (12 na 2 oferty). W pozostałych przypadkach nadwyżka ofert pracy nad zarejestrowanymi osobami bezrobotnymi nie przekraczała wartości 10.

Tabela 45. Ranking zawodów nadwyżkowych wg różnicy pomiędzy liczbą ofert pracy a liczbą osób bezrobotnych w 2012 roku w PUP Skierniewice

Ranking zawodów nadwyżkowych wg różnicy pomiędzy liczbą ofert pracy a liczbą osób bezrobotnych w 2012 roku w PUP Skierniewice				
	Kod zawodu	Liczba zgłoszonych ofert pracy	Liczba osób bezrobotnych	Oferty pracy - liczba osób bezrobotnych
Bez zawodu	0	1	692	-691
Sprzedawca	522301	67	240	-173
Robotnik budowlany	931301	49	129	-80
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	818990	1	59	-58
Technik ekonomista	331403	0	50	-50
Murarz	711202	9	58	-49
Ślusarz	722204	13	61	-48
Krawiec	753105	3	47	-44
Cukiernik	751201	3	43	-40
Technik budownictwa	311204	2	41	-39
Technik mechanik	311504	0	37	-37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Natomiast do kategorii zawodów nadwyżkowych, biorąc pod uwagę liczbę ofert pracy oraz liczbę osób bezrobotnych zaklasyfikowano następujące kategorie: tzw. „bez zawodu” (na 1 ofertę pracy 692 osoby bezrobotne), sprzedawca (67 na 240), robotnik budowlany (49 na 129), pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niezaklasyfikowani (1 na 59), technik ekonomista (0 na 50), murarz (9 na 58), ślusarz (13 na 61), krawiec (3 na 47), cukiernik (3 na 43), technik budownictwa (2 na 41), technik mechanik (0 na 37).

Analizując dane zawarte w dwóch poprzednich tabelach, warto zwrócić uwagę na dwa zawody, „szwaczkę” (wskazany jako zawód deficytowy, gdzie na 95 ofert pracy przypada 58 bezrobotnych) oraz „krawca” (wskazanego jako zawód nadwyżkowy, gdzie na 3 oferty pracy przypada 47 bezrobotnych). Prawdopodobnie do tych dwóch odrębnych kategorii zawodowych zaklasyfikowane zostały osoby/oferty pracy o podobnych kwalifikacjach/wymaganiach zawodowych, które mogą być wykonywane zarówno w zawodzie szwaczki, jak i krawca. Stąd też, po zsumowaniu ofert pracy i liczby osób bezrobotnych dla tych dwóch kategorii, zawód ten ma charakter zrównoważony, ponieważ na lokalnym rynku pracy występuje zbliżona ilość ofert pracy (98) do liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych (105).

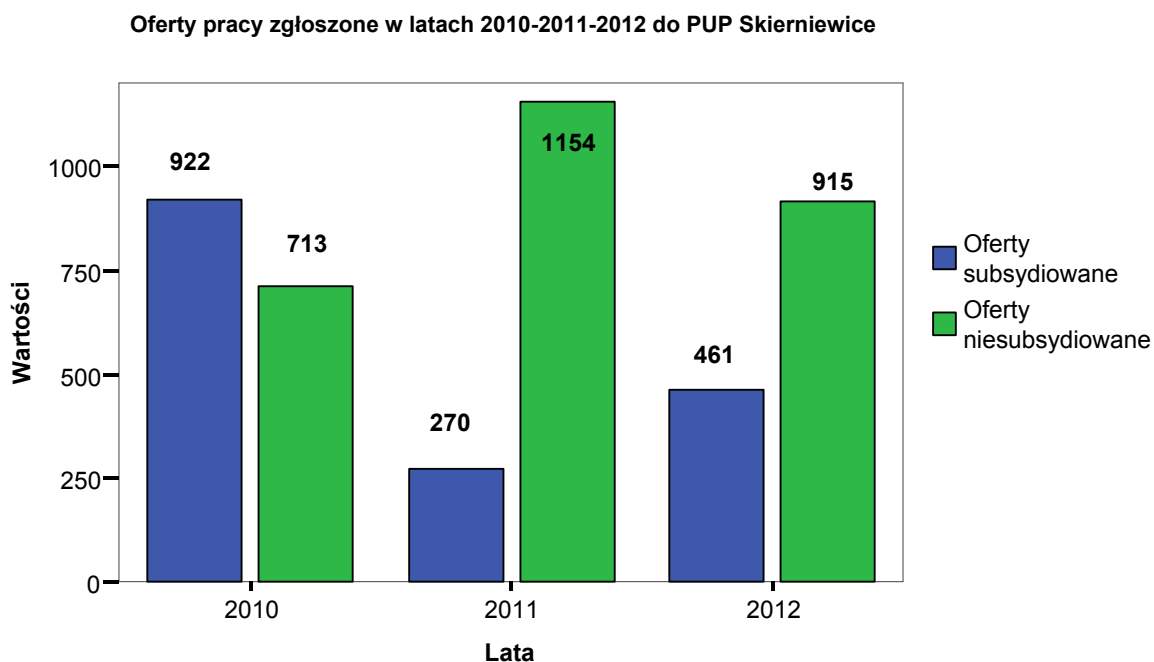
11. Oferty pracy zgłoszone do PUP w Skierniewicach

Kolejne dane dotyczą liczby ofert zatrudnienia zgłoszonych przez pracodawców z powiatu skierniewickiego i z miasta Skierniewice do PUP w Skierniewicach w latach 2010-2012³⁸. Pod uwagę wzięto oferty subsydiowane oraz niesubsydiowane przez urząd. Przedstawiono także informacje na temat liczby osób bezrobotnych oraz zgłaszanych do PUP ofert pracy według sekcji PKD dla I i II półrocza 2012 roku.

11.1. Oferty pracy – zestawienia 2010-2011-2012 rok

W okresie od 2010 do 2012 roku odnotowano tendencję spadkową liczby zgłaszanych ofert pracy w PUP w Skierniewicach i zmniejszyła się także liczba ofert subsydiowanych. W 2010 roku pojawiło się łącznie 1635 wakatów, w tym 922 dotowanych (56,4%) i 713 (43,6%) niesubsydiowanych, rok później zgłoszono o 211 ofert mniej (1424), w większości niesubsydiowanych (1154; 81,0%). W 2012 roku w PUP odnotowano 1376 wolnych miejsc pracy, a więc o 48 mniej niż w poprzednim roku. Oferty niedotowane (915; 60,1%) przeważały nad wspieranymi przez urząd pracy (461; 39,9%).

Wykres 4. Oferty pracy zgłoszone w latach 2010-2011-2012 do PUP Skierniewice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

W 2012 roku dla miasta Skierniewice zgłoszono w PUP łącznie 1056 wakatów i w mniejszości były one dotowane przez tę instytucję (342; 32,4% ogółu ofert). Ponad trzy razy mniej ofert pracy odnotowano dla powiatu skierniewickiego: w sumie 320, w tym 119 (37,2%) objętych wsparciem. W powiecie grodzkim, największa liczba ofert wpłynęła do PUP w marcu (132; w tym 50 subsydiowanych), sierpniu (118; 85 subsydiowanych), we wrześniu (109; 8 dotowanych) oraz w czerwcu (101; 44 subsydiowane). Natomiast dla powiatu skierniewickiego największy napływ wakatów dotyczył: również marca (40; 27 subsydiowanych), sierpnia (67; 37 dotowanych) oraz października (50; 10 subsydiowanych).

³⁸ Na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

11.2. Bezrobotni wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy wg PKD w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na koniec I-półrocza 2012 roku

Na 3426 bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach pod koniec czerwca 2012 roku, 514 osób (15,0%) nie posiadało doświadczenia zawodowego, zaś 2912 miało wypracowany staż zawodowy. Warto zaznaczyć, że w tym czasie odnotowano dla miasta Skierniewice 1912 bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym, zaś dla powiatu skierniewickiego 1000 osób.

Tabela 46. Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD zgłoszone do PUP Skierniewice w I-półroczu 2012 roku

Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD zgłoszone do PUP Skierniewice w I-półroczu 2012 roku				
	Kategorie			
	Bezrobotni stan w końcu I-półrocza 2012 r.		Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu 2012 r.	
	N	%	N	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	42	1,4%	31	4,6%
Górnictwo i wydobywanie	0	0%	0	0%
Przetwórstwo przemysłowe	585	20,1%	87	12,9%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7	,2%	0	0%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	25	,9%	4	,6%
Budownictwo	260	8,9%	70	10,4%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	382	13,1%	117	17,4%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	52	1,8%	12	1,8%
Transport i gospodarka magazynowa	153	5,3%	38	5,6%
Informacja i komunikacja	27	,9%	11	1,6%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	59	2,0%	19	2,8%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	14	,5%	4	,6%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	72	2,5%	60	8,9%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	191	6,6%	93	13,8%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	114	3,9%	69	10,2%
Edukacja	50	1,7%	30	4,5%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	35	1,2%	12	1,8%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	21	,7%	7	1,0%
Pozostała działalność usługowa	122	4,2%	9	1,3%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	,0%	1	,1%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%	0	0%
Działalność nie zidentyfikowana	701	24,1%	0	0%
Ogółem	2912	100%	674	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli chodzi o udziały bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym dla obu powiatów, to według rodzajów działalności na koniec pierwszego półrocza 2012 roku najwięcej z nich było zatrudnionych w ostatnim miejscu pracy zajmującym się „przetwórstwem przemysłowym” (585 osób; 20,1% bezrobotnych z doświadczeniem zawodowym), „handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (382; 13,1%), budownictwem (260; 8,9%) lub nie zidentyfikowaną działalnością (701; 24,1%)³⁹. Były to zatem sekcje PKD generujące największą liczbę osób bezrobotnych.

W I połowie 2012 roku do urzędu zgłoszono 674 wakaty, w tym 544 dla miasta Skierniewice i 130 dla powiatu skierniewickiego. Dla całego analizowanego rynku pracy najczęściej były to oferty dotyczące wskazanych dziedzin lokalnej gospodarki, czyli: „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (117 ofert; 17,4%), „przetwórstwa przemysłowego” (87; 12,9%) i budownictwa (70; 10,4%). Poza tym, stosunkowo liczne propozycje wiązały się z zatrudnieniem w podmiotach prowadzących „działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej” (93; 13,8%) oraz zakwalifikowanych do sekcji „administracji publicznej i obrony narodowej; obowiązkowych zabezpieczeń społecznych” (69; 10,2%) i „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej” (60 ofert; 8,9% ogółu).

11.3. Bezrobotni wg rodzaju działalności i ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy wg PKD w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na koniec XII 2012 roku

Biorąc pod uwagę stan na koniec grudnia 2012 roku, na ogólną liczbę 3791 bezrobotnych, 3221 (84,9%) posiadało doświadczenie zawodowe, przy czym dla miasta Skierniewice zarejestrowanych było 2094 bezrobotnych ze stażem pracy, zaś dla powiatu skierniewickiego 1127 osób. Dla obu powiatów na koniec 2012 roku, najwięcej osób bezrobotnych pracowało w ostatnim zakładzie pracy prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie „przetwórstwa przemysłowego” (626 osób; 19,4% ogółu bezrobotnych), „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (357; 11,1%) oraz budownictwa (324; 10,1%) lub w ramach nie zidentyfikowanej działalności (835; 25,9%)⁴⁰. Trzy pierwsze sekcje PKD generowały zatem najwyższe udziały osób bezrobotnych na analizowanym terenie, zarówno w I półroczu 2012 roku, jak i przez kolejne sześć miesięcy.

³⁹ *Ibidem.*

⁴⁰ *Ibidem.*

Tabela 47. Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD zgłoszone do PUP Skierniewice w II-półroczu 2012 roku

Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD zgłoszone do PUP Skierniewice w II-półroczu 2012 roku				
	Kategorie			
	Bezrobotni stan w końcu II-półrocza 2012 r.		Oferty pracy zgłoszone w II-półrocza 2012 r.	
	N	%	N	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	49	1,5%	20	2,8%
Górnictwo i wydobywanie	0	,0%	0	,0%
Przetwórstwo przemysłowe	626	19,4%	136	19,4%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	8	,2%	0	0%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	24	,7%	9	1,3%
Budownictwo	324	10,1%	57	8,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	357	11,1%	88	12,5%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	54	1,7%	43	6,1%
Transport i gospodarka magazynowa	162	5,0%	36	5,1%
Informacja i komunikacja	21	,7%	8	1,1%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	64	2,0%	10	1,4%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	21	,7%	1	,1%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	84	2,6%	23	3,3%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	224	7,0%	156	22,2%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	108	3,4%	56	8,0%
Edukacja	55	1,7%	22	3,1%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41	1,3%	20	2,8%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	25	,8%	9	1,3%
Pozostała działalność usługowa	139	4,3%	7	1,0%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	1	,1%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%	0	0%
Działalność nie zidentyfikowana	835	25,9%	0	0%
Ogółem	3221	100%	702	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Skierniewicach.

Jeśli zaś chodzi o pojawiające się oferty pracy, to w II połowie 2012 roku w PUP odnotowano w sumie 702 propozycje zatrudnienia, w większości dla miasta Skierniewice (512), a pozostałe dla powiatu skierniewickiego (190 ofert). W obu powiatach najczęściej zgłaszano wakaty dla trzech sekcji PKD: „działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej” (156 ofert; 22,2%), „przetwórstwa przemysłowego” (136; 19,4%), „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (88 ofert; 12,5%) oraz budownictwa (57; 8,1%). Były to branże, które utrzymywały stosunkowo wysoki popyt na nowych pracowników w ciągu całego 2012 roku, co – zważywszy na istotny udział w generowaniu liczby osób bezrobotnych – było w istotnej części wynikiem rotacji kadr.

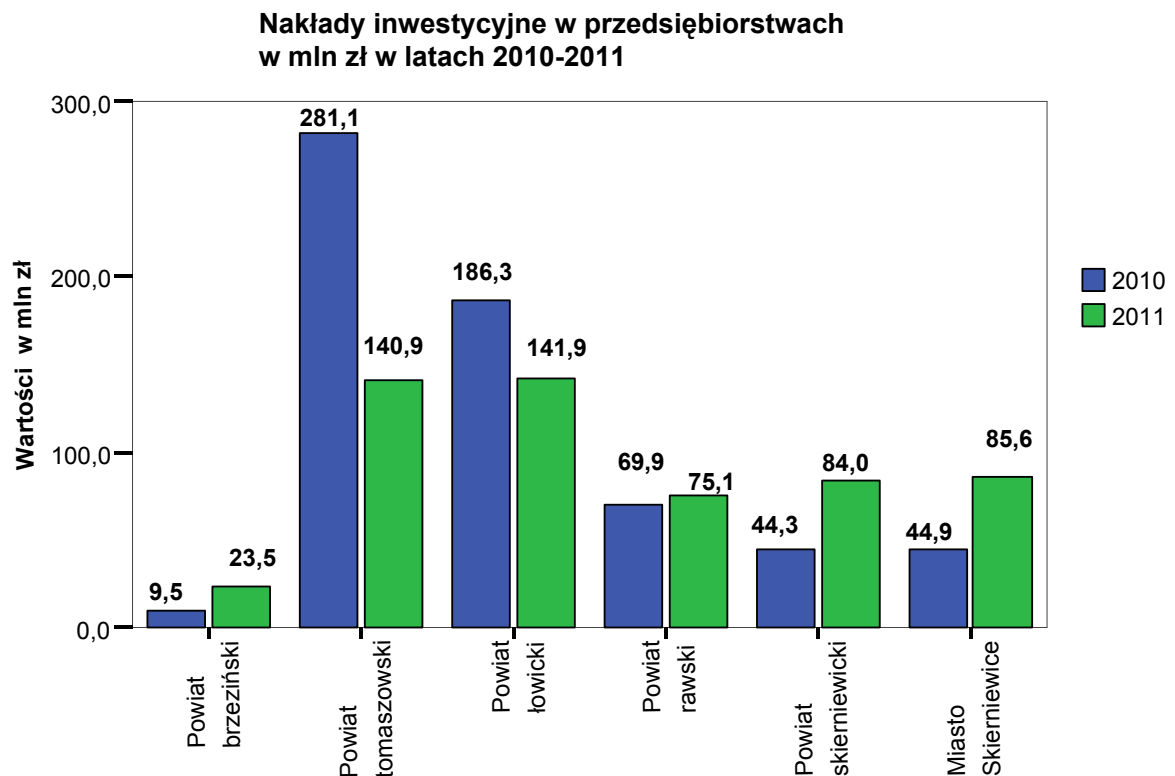
12. Planowane inwestycje i zwolnienia grupowe

W toku analizy źródeł wtórnych ustalono poziom wdrożonych i planowanych inwestycji, które mogą wpłynąć na lokalny rynek pracy w powiecie skierniewickim oraz w mieście Skierniewice. Następnie sprawdzono czy na tym terenie oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego planowane są w 2013 roku zwolnienia grupowe oraz czy doszło do takich redukcji w 2012 roku.

12.1. Perspektywy rozwoju rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim oraz w powiatach ościennych województwa łódzkiego

Zgodnie z dostępnymi danymi urzędowymi, w 2010 roku w powiecie skierniewickim nakłady inwestycyjne wyniosły 44,3 miliony złotych i nieco większą sumę odnotowano dla miasta Skierniewice (44,9 mln zł). W 2011 roku inwestycje powiększyły się niemal dwukrotnie dla powiatu skierniewickiego oraz dla Skierniewic dochodząc do poziomu odpowiednio: 84,0 i 85,6 milionów złotych. Na analizowanym obszarze, w 2011 roku wielkość nakładów inwestycyjnych charakteryzowała się zatem tendencją rosnącą. Dla porównania, w 2011 roku w jednostkach ościennych największe nakłady inwestycyjne ponieśli przedsiębiorcy z powiatu tomaszowskiego (140,9 mln spadek ze 281,1 mln w 2010 r.) i łowickiego (141,9; spadek ze 186,3), a mniejsze w powiecie rawskim (75,1 mln, wzrost z 69,9 mln) oraz brzezińskim (23,5 mln, wzrost z 9,5 mln w 2010 r.)

Wykres 5. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w mln zł w latach 2010-2011

Źródło: BDL Główny Urząd Statystyczny.

Według sekcji PKD, w 2011 roku w powiecie skierniewickim najwięcej nakładów inwestycyjnych odnotowano w przemyśle i budownictwie: 44 mln, czyli 52,4% wszystkich

nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w tym powiecie. Rządziej inwestowano w pozostałe usługi (17,6 mln). Z kolei w Skierniewicach najwięcej zainwestowano środków finansowych w handel, naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację: w sumie 57,6 mln (67,3%) a na drugim miejscu – w przemysł i budownictwo: 24,1 mln (28,1% nakładów). Przemysł i budownictwo okazały się najbardziej doinwestowanymi dziedzinami działalności gospodarczej we wszystkich ościennych powiatach: tomaszowskim (104,9 mln), łowickim (68,7 mln), rawskim (43,9 mln) i brzezińskim (12 mln).

Tabela 48. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wg sekcji PKD w mln zł w 2011 roku

	Powiaty					
	Powiat brzeziński	Powiat tomaszowski	Powiat łowicki	Powiat rawski	Powiat skierniewicki	Miasto Skierniewice
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	,3	4,6	3,9	,2	13,6	,0
Przemysł i budownictwo	12,0	104,9	68,7	43,9	44,0	24,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	7,7	23,8	47,9	26,0	8,6	57,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	1,0	3,9	1,8	4,6	,2	1,2
Pozostałe usługi	2,5	3,7	19,6	,4	17,6	2,7
Ogółem	23,5	140,9	141,9	75,1	84,0	85,6

Źródło: BDL Główny Urząd Statystyczny.

Jeśli chodzi o wielkość nakładów inwestycyjnych przypadających na 1 mieszkańca, w 2012 roku w mieście Skierniewice kwota ta wyniosła 2194 zł i już 1758 zł w powiecie skierniewickim. Największe nakłady inwestycyjne na jednego mieszkańca odnotowano właśnie w obu tych powiatach, a niższe w sąsiadującym powiecie łowickim (1751 zł), rawskim (1507 zł), tomaszowskim (1165 zł) i brzezińskim (764 zł).

Z informacji zebranych w starostwach powiatowych we wszystkich wskazanych powiatach ościennych oraz w urzędach miast wynika, że w roku 2013 nie przewiduje się lokalnych inwestycji, które będą wiązały się z tworzeniem nowych miejsc pracy. Zakładane plany inwestycyjne wiążą się głównie z pracami remontowo-budowlanymi budynków, budową dróg, bądź będą to prace o charakterze wodno-kanalizacyjnym.

Pogłębiona analiza dostępnych materiałów informacyjnych pozwala stwierdzić, że jedyną inwestycją, która może generować nowe miejsca pracy jest utworzenie Uzdrowiska

Skierniewice-Maków⁴¹. Aktualnie pracownicy Urzędu Miasta Skierniewice, czekają na ostateczną decyzję Ministra Zdrowia w sprawie nadania statusu uzdrowiska:

Minister Zdrowia dnia 18 grudnia 2012 r. przekazał do tzw. uzgodnień zewnętrznych Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie nadania statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej Osiedlu Zdrojowemu położonemu na obszarze miasta na prawach powiatu Skierniewice oraz sołectwom: Maków, Krężce i Dąbrowice położonym na obszarze gminy Maków⁴².

Pracownicy Urzędu Miejskiego potwierdzili, że w pierwszym kwartale 2013 roku powinno dojść do uzyskania statusu uzdrowiska. Następnie rozpoczną się prace nad budową uzdrowiska oraz poszukiwanie inwestorów. Międzygminny status uzdrowiska ma zostać nadany jednostce pomocniczej miasta Skierniewic – Osiedlu Zdrojowemu oraz trzem sołectwom w gminie Maków: Krężcom, Dąbrowice i Makowi.

Utworzenie uzdrowiska Skierniewice-Maków w dłuższej perspektywie czasowej wiąże się z generowaniem nowych miejsc pracy. Na podstawie ekspertyzy, opracowanej na zlecenie PUP w Skierniewicach, dotyczącej tego, w jaki sposób budowa uzdrowiska Skierniewice może się przełożyć na wzrost miejsc pracy w Skierniewicach oraz w powiecie skierniewickim, stwierdza się, że zawodach związanych z ochroną zdrowia w okresie od 2005 do 2011 liczba pracujących zmniejszyła się z poziomu 589 osób do 558 osób (o 5,27%). Taka tendencja może utrzymywać się do 2016, a następnie w 2017 roku nastąpi odwrócenie tendencji spadkowej:

Zgodnie z wynikami przeprowadzonych prognoz w roku 2016 na terenie Skierniewic oraz powiatu skierniewickiego w zawodach związanych z ochroną zdrowia będzie pracować 529 osób. Redukcja liczby osób pracujących będzie determinowana przewidywanymi zmianami demograficznymi zachodzącymi na terenie Skierniewic oraz powiatu skierniewickiego (redukcja liczby osób w wieku produkcyjnym). Przewiduje się, że w 2017 roku nastąpi odwrócenie trendu, a liczba pracujących w kolejnych latach objętych prognozą będzie systematycznie wzrastać⁴³.

Najwięcej miejsc pracy w zawodach związanych z ochroną zdrowia może powstać w latach 2024 i 2030, ponieważ w tych latach zostaną uruchomione trzy następne obiekty uzdrowiskowe.

Poza tym, prognozuje się wzrost poziomu lokalnej przedsiębiorczości, głównie sektora małych i średnich firm, wynikający z rozwoju turystyki uzdrowiskowej, weekendowej i rekreacyjnej, rozwoju działalności handlowej, usługowej, rzemieślniczej i turystycznej, a także agroturystyki, czy też usług kosmetycznych i produkcji (możliwość wytwarzania na bazie solanki produktów leczniczo-kosmetycznych)⁴⁴.

Pewne działania inwestycyjne wpływające na lokalny rynek pracy mogą pojawić się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej (ŁSSE)⁴⁵. ŁSSE jest wydzielonym obszarem Rzeczypospolitej Polskiej, przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej na specjalnych, preferencyjnych warunkach, określonych w Ustawie o SSE⁴⁶. Została ona utworzona w 1997 roku i ma funkcjonować do 2020 roku. Swoim obszarem terytorialnym

⁴¹ *Skierniewickie uzdrowisko w konsultacjach*, informacja z dnia 2 stycznia 2013 r., <http://uzdrowisko.um.skierniewice.pl/?p=2632>.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ B. Socha, *Ekspertyza w zakresie wpływu utworzenia uzdrowiska w Skierniewicach na lokalny rynek pracy* Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp. z o.o., Łódź, 2012 rok, s. 82.;

http://www.pupskierniewice.pl/urzed_pracy/badania_lokalnego_ryнку_pracy.html.

⁴⁴ *Ibidem*, s. 97.

⁴⁵ Na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, http://www.sse.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=113&lang=pl.

⁴⁶ Dz. U. 94.123.600 z późn. zmianami i Rozporządzeniu Rady Ministrów (Dz. U. z dnia 29.12.2008 r. Nr 232 poz. 1548).

obejmuje m.in. następujące podstrefy⁴⁷: miasto Skierniewice, Łowicz, Rawę Mazowiecką oraz Tomaszów Mazowiecki. Strefą zarządza przedsiębiorstwo Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. z siedzibą w Łodzi. Strefę utworzono w celu rozwoju gospodarczego regionu.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów, ze stycznia 2013 roku, planowane inwestycje, które powstaną w Łódzkiej SSE nie dotyczą interesującego nas obszaru. Natomiast warto odnotować, że w ciągu najbliższych 2-3 lat planowane jest utworzenie w sumie ponad 730 nowych miejsc pracy w Łodzi, Strykowie, Kaliszu i Żelowie, co będzie pozytywnym wynikiem rozszerzenia granic ŁSSE. Powiększoną strefą Łódzką objęto ponad 25 ha gruntów prywatnych, które zostaną przeznaczone na nowe inwestycje⁴⁸. W ciągu najbliższych lat planuje się następujące działania inwestycyjne:

- **Łódź:** przedsiębiorstwo Hutchinson Poland sp. z o.o. uruchomi w Łodzi linie technologiczne do obróbki uszczelki karoseryjnych dla przemysłu motoryzacyjnego; przewiduje się, że powstanie 250 miejsc pracy; planowany termin zakończenia – grudzień 2015 r.; koszt: ok. 75 mln zł.
- **Łódź:** Infosys BPO Poland sp. z o.o. otworzy placówkę świadczącą usługi finansowo-księgowe, IT i badawczo-rozwojowe; do końca września 2015 r. ma powstać 260 etatów.
- **Łódź:** Organica-Car SA rozbuduje swój zakład; utworzonych zostanie co najmniej 30 nowych miejsc pracy; zamknięcie inwestycji zaplanowano na koniec grudnia 2015 r.; koszt: 20,0 mln zł.
- **Gmina Stryków:** firma LEK SA planuje rozbudowę zakładu i kompleksową modernizację procesu technologicznego; przewiduje się powstanie co najmniej 130 etatów; przedsięwzięcie ma się zakończyć we wrześniu 2015 r.; koszt: 125,0 mln zł.
- **Kalisz:** przedsiębiorstwo Meyer Tool IGT sp. z o.o. postawi nowy zakład produkujący części do silników lotniczych i elementów turbin gazowych wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej; planuje się zatrudnienie co najmniej 30 pracowników; inwestycja ma być zrealizowana do końca 2014 r.; koszt: ok. 20,0 mln zł.
- **Żelów:** Kosmetyczne Wyroby Bawełniane sp. z o.o. planują rozbudowę i modernizację zakładu; wzrost zatrudnienia szacuje się na 30 osób; zakończenie przedsięwzięcia ma przypaść na grudzień 2015 r.; koszt: ok. 20,0 mln zł.

12.2. Zwolnienia grupowe

Terminem „zwolnienia grupowe” określa się procedurę redukcji etatów, stosowaną przez część pracodawców, w celu rozwiązania umów o pracę z pracownikami. Procedurę tę uregulowano prawnie w ustawie z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników – jest to zwana potocznie ustawa o "zwolnieniach grupowych"⁴⁹. Zwolnienia grupowe związane są ze specjalnymi warunkami: pracodawcy mają możliwość rozwiązania stosunku pracy

⁴⁷ Obszar ŁSSE: 1) miasta: Bełchatów, Koło, Konstancin Łódzki, Kutno, Łęczyca, Łowicz, Łódź, Ozorków, Piotrków Trybunalski, Płock, Pruszków, Raciąż, Radomsko, Rawa Mazowiecka, Sieradz, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Turek, Warszawa, Zduńska Wola, Zgierz, Żyrardów; 2) gminy: Aleksandrów Łódzki, Brójce, Grodzisk Mazowiecki, Kleszczów, Koluszki, Ksawerów, Nowe Skalmierzyce, Opatówek, Opoczno, Ostrzeszów, Paradyż, Przykona, Sławno, Słupca, Stryków, Tomaszów Mazowiecki, Ujazd, Widawa, Wieluń, Wola Krzysztoporska, Wolbórz, Wróblew, Żabia Wola, Żychlin; za: Ministerstwo Gospodarki, *Stworzenie najlepszych w Europie warunków prowadzenia działalności gospodarczej*, <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Wsparcie+finansowe+i+inwestycje/Specjalne+strefy+ekonomiczne/Obszar+SSE>.

⁴⁸ Rozporządzenie w tej sprawie Rada Ministrów przyjęła 22 stycznia 2013 r. za: Ministerstwo Gospodarki, *Nowe inwestycje w Łódzkiej SSE*, informacja z dnia 22.01.2013 r., <http://www.mg.gov.pl/node/17541>.

⁴⁹ Ustawa z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, <http://www.zwolnieniagrupowe.pl/acts/UoZG.htm>.

w sytuacjach, w których nie byłoby to niemożliwe w przypadku pojedynczych osób, zaś z punktu widzenia zwalnianych pracowników – wynikają z tych zwolnień większe niż „standardowe” przywileje – w tym finansowe.

Procedurę zwolnień grupowych stosuje się wówczas, gdy pracodawca zatrudniający co najmniej 20 osób zamierza w okresie do 30 dni zwolnić, z przyczyn nie dotyczących pracowników, grupę co najmniej:

- ✓ 10 pracowników, gdy pracodawca zatrudnia do 100 pracowników;
- ✓ 10% pracowników, gdy pracodawca zatrudnia od 100 do 300 pracowników;
- ✓ 30 pracowników, gdy pracodawca zatrudnia 300 lub więcej pracowników⁵⁰.

Wskazane liczby pracowników obejmują osoby, z którymi w ramach grupowego zwolnienia następuje rozwiązanie stosunków pracy z inicjatywy pracodawcy na mocy porozumienia stron, jeżeli dotyczy to co najmniej 5 pracowników. Ponadto, rozwiązanie stosunków pracy w takim trybie musi odbyć się za porozumieniem stron lub przez wypowiedzenie umów o pracę przez pracodawcę.

Analiza danych PUP w Skierniewicach za rok 2012 pokazuje, że w zarówno w powiecie skierniewickim, jak i mieście Skierniewice nie zgłoszone zostały w danym roku zwolnienia grupowe⁵¹. Również w 2013 roku do urzędu pracy nie wpłynęła informacja dotycząca planowanych zwolnień grupowych w powiecie. Dodatkowo, przeprowadzone badania ilościowe wśród pracodawców z powiatu skierniewickiego oraz Skierniewic pokazują, że zdecydowana większość ankietowanych podmiotów gospodarczych (72,3%) w ciągu najbliższego roku nie zamierza zwalniać pracowników. Tylko nieliczni z respondentów (4,0%) deklaruwali, że w ich zakładach dojdzie do zmniejszenia liczby pracowników, ale co czwarty nie wykluczał takiej możliwości (23,8% dla odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Zgodnie z przywołanymi badaniami, żaden z pracodawców, który w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje redukcję zatrudnienia nie zakłada przeprowadzenia zwolnień grupowych.

Na podstawie rozmów z pracownikami urzędów pracy w powiatach ościennych województwa łódzkiego ustalono, że w 2012 roku na terenie podlegającym pod PUP Brzeziny i PUP Łowicz nie doszło do zwolnień grupowych, nie uzyskano także informacji pozwalających stwierdzić, że planowane są takie redukcje w 2013 roku.

Według informacji uzyskanych w PUP w Rawie Mazowieckiej, w 2012 roku do urzędu pracy wpłynęła informacja na temat planowanych zwolnień grupowych w jednym przedsiębiorstwie, ale po negocjacjach z pracodawcą doszło do zawarcia porozumienia i pracownicy przyjęli zmienione warunki pracy, pracodawca zaś wycofał się z przeprowadzania redukcji zatrudnienia. Natomiast do zwolnień grupowych doszło w 2012 roku w powiecie tomaszowskim. Zgodnie z danymi PUP w Tomaszowie Mazowieckim do tego typu redukcji doszło w dwóch zakładach pracy, przy czym w pierwszym przypadku dotyczyła ona 15 osób, w drugim zwolniono 90 pracowników. Jednocześnie odnotowano brak zgłoszeń ewentualnych zwolnień grupowych na 2013 rok zarówno w powiecie rawskim, jak i w tomaszowskim.

⁵⁰ *Ibidem.*

⁵¹ Zob.: Załącznik MPiPS – 01 „Sprawozdanie o rynku pracy”, dział Dział 4. „Zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe, zwolnienia monitorowane”.

13. Podsumowanie

W toku analizy danych urzędowych ustalono najistotniejsze informacje dotyczące lokalnego rynku pracy w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice, a przede wszystkim:

- Według stanu na koniec 2011 r., w powiecie skierniewickim mieszkało 38,2 tys. mieszkańców, a ludność miasta Skierniewice liczyła wówczas 48,7 tys. osób. W powiecie skierniewickim udział kobiet w ogóle ludności wyniósł 50,4%, a w mieście Skierniewice odsetek ten był wyższy (52,1%) i był zbliżony do wartości wskaźnika na poziomie wojewódzkim (52,3%) i ogólnopolskim (51,6%).
- W 2011 r. w powiecie miasto Skierniewice odnotowano 31,7 tys. (65,2%) osób w wieku produkcyjnym, 8,9 tys. (18,2%) w wieku przedprodukcyjnym i ok. 8,1 tys. (16,6%) w wieku poprodukcyjnym. W powiecie skierniewickim również odnotowano przewagę osób w wieku przedprodukcyjnym (7,7 tys.; 20,1%) nad ludnością w wieku poprodukcyjnym (7,2 tys.; 18,9%), ale odsetek osób w wieku produkcyjnym okazał się relatywnie niski (23,3 tys.; 61,0%) w odniesieniu do powiatu grodzkiego, obszaru województwa (63,3%) i całej Polski (64,2%).
- Pod koniec grudnia 2012 roku udział osób w wieku do 25 lat w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wyniósł 20,4%. Na 775 takich osób 353 mieszkało w mieście Skierniewice a 422 w powiecie skierniewickim. W latach 2010-2012 odsetek takich bezrobotnych w obu powiatach nieco zmalał z 24,9% w grudniu 2010, przez 22,2% pod koniec 2011 roku.
- W grudniu 2012 roku co czwarty zarejestrowany w PUP przekroczył wiek 50-ciu lat (24,7%; 937 osoby), w tym odnotowano 662 mieszkańców Skierniewic oraz 275 osób z powiatu skierniewickiego. W ciągu ostatnich trzech lat udział tej kategorii bezrobotnych wahał się od 23,6% (2010 r.) do 25,5% (2011 r.).
- W 2011 r. łącznie, w powiecie ziemskim oraz grodzkim osoby w wieku od 19 do 29 lat stanowiły 16,4% ogółu mieszkańców (14,2 tys.). Natomiast liczba osób w wieku od 50 do 64 lat wynosiła 19,1 tys. mieszkańców, co daje 22,0% ogółu.
- W 2011 r. w mieście Skierniewice zamieszkiwało 17,5% kobiet i 21,2% mężczyzn w wieku do 18 lat łącznie. Większa liczba mężczyzn dotyczy osób w wieku od 19 do 29 lat, odpowiednio: 3,8 tys. (15,0%) kobiet i ok. 4,0 tys. (17,0%) mężczyzn. W sumie w powiecie grodzkim zamieszkiwało blisko 7,8 tys. takich osób (16,0% ogółu ludności powiatu), a mieszkańcy w wieku co najmniej 50-ciu lat liczyli łącznie 17,8 tys., czyli aż 36,6% ogółu ludności. W powiecie skierniewickim odnotowano blisko 8,2 tys. osób w wieku do 18-tego roku życia (21,6 % ogółu ludności powiatu), a osoby liczące co najmniej 50 lat objęły 13,6 tys. (35,5%) ogółu ludności. Powiat ziemski zamieszkiwało łącznie 20,7% kobiet oraz 22,5% mężczyzn, którzy ukończyli do 18 lat. W kategorii osób w wieku od 19 do 29 lat zaobserwowano 3,3 tys. (17,6%) mężczyzn, w porównaniu do 3,1 tys. (16,1%) kobiet i 6,4 tys. (16,8%) ogółu tej kategorii wiekowej dla analizowanej jednostki terytorialnej.
- Struktura ludności według wieku i płci w obu powiatach była zbliżona, ale w powiecie skierniewickim ludność jest nieco „starsza” – odsetek osób liczących co najmniej 65 lat wyniósł łącznie 16,0%, a w mieście Skierniewice 12,6% ogółu mieszkańców. W podziale na płeć, dwie piąte mieszkanki powiatu grodzkiego (10,2 tys.; 40,1%) było w wieku 50-ciu lat i więcej, w tym ok. co piąta osiągnęła wiek emerytalny (5,7 tys.; 22,6%). Mężczyźni co najmniej 50-cioletni stanowili trzecią część mieszkańców tej płci (7,7 tys.; 32,8%), zaś wiek emerytalny osiągnęło 2,3 tys. (10,0% mężczyzn). W powiecie skierniewickim, niemal dwie na pięć kobiet (7,4 tys.; 38,6%) osiągnęło wiek co najmniej 50-ciu lat, a co czwarta mieszkanka powiatu skierniewickiego była w wieku emerytalnym (ok. 5,0 tys.; 25,8%). Liczący 50 lat i więcej mężczyźni stanowili trzecią część mieszkańców powiatu tej płci (6,1 tys.; 32,3%); wiek emerytalny osiągnęło 2,3 tys., czyli 12,0%.
- W grudniu 2012 roku stopa bezrobocia w Polsce wyniosła 13,4%, natomiast w województwie łódzkim 14,0%. W powiecie skierniewickim omawiany wskaźnik osiągnął wartość 9,1%, zaś w mieście Skierniewice 12,3%, czyli były to poziom niższy niż w skali

województwa i kraju. W powiecie skierniewickim stopa bezrobocia była stosunkowo niska w odniesieniu do wartości średniej dla województwa, był to powiat o najniższym poziomie bezrobocia spośród wszystkich powiatów na terenie województwa łódzkiego. W powiatach miejskich stopa bezrobocia osiągnęła dość zbliżone wartości: 12,1% w mieście Łódź, 12,7% w mieście Piotrków Trybunalski, podobnie jak dla miasta Skierniewice.

- W powiecie skierniewickim na początku 2012 r. stopa bezrobocia wzrosła do 9,0%, następnie zmalała i była najniższa w okresie od czerwca do października (od 8,0% do 8,2%), a w ostatnim kwartale ponownie wzrosła do 9,1%. W mieście Skierniewice najniższe wartości wskaźnika przypadają na miesiące od maja do października 2012 r. (od 11,0% do 11,5%), a najwyższe na listopad (11,7%) i grudzień (12,3%).
- W grudniu 2012 roku 62,5% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice stanowiły osoby z miasta Skierniewice (2371 osób), a pozostałych 37,5% pochodziło z powiatu skierniewickiego (1420). Wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu skierniewickiego najliczniejsze okazały się osoby z gminy Skierniewice (8,9%; 337 osób) oraz z gminy Maków (6,5%; 247 osób).
- W PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011 kobiety przeważały nad mężczyznami i stanowiły odpowiednio 53,7% (1662) i 54,4% (1786 kobiet) bezrobotnych. W grudniu 2012 roku proporcje obu płci niemal wyrównują się osiągając 50,1% (1901) kobiet w ogóle bezrobotnych.
- Zarówno w powiecie skierniewickim, jak i w mieście Skierniewice, zaobserwowane na początku i pod koniec 2012 roku wzrosty poziomu bezrobocia były spowodowane głównie napływem bezrobotnych mężczyzn. Rezultatem tych procesów w powiecie skierniewickim w grudniu 2012 roku była przewaga mężczyzn w ogóle osób bezrobotnych (51,1%), a w mieście Skierniewice – zmniejszenie udziału kobiet do 50,9%.
- W powiecie skierniewickim odnotowana w latach 2010 (52,8%; 622 kobiety) i 2011 r. (53,2%; 666) przewaga kobiet w ogóle zarejestrowanych w PUP z tego powiatu w 2012 roku stopniowo, wraz z napływem bezrobotnych mężczyzn, przeobraziła się w nadwyżkę mężczyzn nad kobietami (48,9%; 695 kobiet). W mieście Skierniewice w grudniu 2010 roku 54,2% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety (1040), a w 2011 roku wskaźnik ten wyniósł 55,1% (1120 kobiet). W ciągu kolejnych dwunastu miesięcy doszło do wyrównania proporcji kobiet i mężczyzn, a nadwyżka dotyczyła kobiet (50,9%; 1206 kobiet i 1165 mężczyzn). Pomiędzy grudniem 2011 a grudniem 2012 roku zwiększyła się liczba mieszkanki Skierniewic w rejestrach PUP (o 86 kobiet), ale niemal trzy razy więcej zarejestrowało się bezrobotnych mężczyzn.
- W 2012 r. mniejszość bezrobotnych z całego województwa (16,2%; 24,5 tys. osób) oraz 734 osoby z obu omawianych powiatów (19,4% ogółu zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach) posiadało prawo do zasiłku. Na poziomie województwa, co trzecia osoba bezrobotna zamieszkiwała obszary wiejskie (33,6%; 50,7 tys. osób), zaś dla obu powiatów był to nieco większy udział na poziomie 37,5% (1,4 tys.).
- Niemal co szósta osoba bezrobotna w województwie ukończyła co najwyżej 25 lat (26,2 tys.; 17,3%), a wyższy odsetek zaobserwowano wśród osób zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach (7,8 tys.; 20,4%). Ponad co czwarty bezrobotny w całym województwie ukończył więcej niż 50 lat (ok. 40,0 tys.; 26,4%) i podobna proporcja przypada na oba analizowane powiaty (9,0 tys.; 24,7%).
- Pod koniec 2012 roku udział osób w wieku do 25 lat w ogóle bezrobotnych był najwyższy w gminach Godzianów (42,7%) i Kowiesy (42,3%), a najniższy w mieście Skierniewice (14,9%) i w powiecie skierniewickim w gminach Bolimów (21,3%), Nowy Kawęczyn (21,4%) i Skierniewice (22,8%). Od grudnia 2010 roku do grudnia 2012 znacznie zmalał odsetek takich osób w gminie Głuchów (z aż 49,6% do 36,1%), Słupia (z 46,4% do 38,6%) oraz Nowy Kawęczyn (z 30,1% do 21,4%), a wzrósł w gminie Kowiesy (z 36,6% do 42,3%); nastąpił spadek liczby takich bezrobotnych w mieście Skierniewice (z 18,8% w 2010 r.).

- Na wojewódzkim rynku pracy połowa osób zarejestrowanych w urzędach pracy należała do kategorii długotrwale bezrobotnych (77,0 tys.; 51,0%). Dla omawianych rynków powiatowych adekwatna wartość była niższa, ale i tak sięgała 40,4%, czyli 1,5 tys. osób.
- Brak kwalifikacji jest ważną barierą w uzyskaniu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Znacząca liczba osób bezrobotnych nie posiadała kwalifikacji zawodowych: 48,3 tys. (32,0%) dla województwa oraz 9,4 tys. (24,9%) dla zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach.
- Jeśli chodzi o osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w podziale na płeć, pod koniec 2012 roku, odnotowano większą liczbę bezrobotnych mężczyzn powyżej 50 roku życia (57,6% zarejestrowanych w PUP w tym wieku), do 25 roku życia (51,2% mężczyzn) oraz w grupie osób nie posiadających wykształcenia średniego (59,5%). Z kolei kobiety zdecydowanie przeważały w kategorii osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko (88,7% tej kategorii), a w mniejszym stopniu – w grupie długotrwale bezrobotnych (54,5%) oraz wśród osób bez kwalifikacji zawodowych (55,2%).
- W latach 2010-2012 utrzymywał się bardzo wysoki odsetek osób bez wykształcenia średniego sięgający około połowy zarejestrowanych w PUP; w grudniu 2012 odnotowano 1890 takich osób, częściej zamieszkujących Skierniewice (1172) niż powiat ziemski (718).
- Zgodnie z danymi z 31 grudnia 2012 roku, w PUP w Skierniewicach zarejestrowane były w sumie 1434 osoby bezrobotne w wieku do 30 lat, które stanowiły 37,8% ogółu, na 3791 zarejestrowanych osób. Liczba bezrobotnych liczących do 30 roku życia wyniosła 753 osoby dla miasta Skierniewice oraz 681 w powiecie skierniewickim.
- W powiecie skierniewickim bezrobotne kobiety w wieku do 30 roku życia nieznacznie przeważały nad mężczyznami (51,4% i 48,6%). Były to znacznie częściej osoby, które ukończyły 21-24 lat (38,8%) lub 25-29 lat (38,0%) niż młodsze (23,2%). Dwie piąte tej kategorii pozostawało na bezrobociu co najwyżej trzy miesiące (40,5%), ale jedna na sześć takich młodych osób była bez pracy od co najmniej roku (16,7%). Najwięcej było zarejestrowanych osób z dyplomami szkół policealnych i średnich zawodowych (35,8%), a rzadziej średnich ogólnokształcących i zasadniczych zawodowych (odpowiednio: 18,1% i 16,7%). Nieco częściej byli to bezrobotni z wykształceniem wyższym (16,0%) niż co najwyżej gimnazjalnym (13,4%). Ponad co trzecia osoba z tej kategorii nie posiadała stażu zawodowego (37,4%), a u pozostałych przeważało niewielkie doświadczenie do roku czasu (27,0%) lub obejmujące od 1 do 5 pięciu lat (28,0%).
- W mieście Skierniewice w kategorii osób liczących do 30 lat, odnotowano nieco większą proporcję kobiet (50,2%) niż mężczyzn (49,8%). Ponad połowa tej grupy zarejestrowanych w PUP ukończyła od 25 do 29 lat (53,1%), co trzecia – od 21 do 24 lat (32,7%), a pozostali 18-20 lat (14,2%). Najczęściej młodzi bezrobotni pozostawali bez pracy co najwyżej kwartał (43,9%), ale z drugiej strony, aż co piąta osoba była bezrobotna od roku lub dłużej (20,8%). Najliczniejsza grupa nie posiadała żadnego doświadczenia zawodowego (28,4%) lub było ono co najwyżej roczne (29,7%). Co trzecia osoba zarabkowała od roku do 5 lat (35,2%), zaś tylko nieliczni przez dłuższy okres czasu (w sumie 6,6%). Niemal równe udziały dotyczyły osób z wykształceniem wyższym (22,8%), średnim ogólnokształcącym (22,2%) oraz gimnazjalnym i niższym (22,4%). Pozostali bezrobotni ze Skierniewic uzyskali poziom policealny i średni zawodowy (19,8%) lub ewentualnie zasadniczy zawodowy (12,7%).
- Brak stażu zawodowego okazał się istotnym problemem kategorii osób bezrobotnych do 30 lat, przy czym częściej dotyczył młodych mieszkańców powiatu skierniewickiego niż miasta Skierniewice, gdzie z kolei znacznie większa liczba bezrobotnych w wieku do 30 lat nie posiadała kwalifikacji zawodowych.
- W sumie 397 (27,7%) osób do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach nie posiadało kwalifikacji zawodowych; odsetek ten był większy dla miasta Skierniewice (32,9%; 248 osób) niż dla powiatu skierniewickiego (21,9%; 149 osób).
- Aż 650 osób, czyli 45,3% młodych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z obu powiatów nie miało doświadczenia zawodowego. W powiecie skierniewickim odnotowano

- 341 takich osób w wieku do 30 lat (aż 50,1% z tego powiatu), zaś w mieście Skierniewice: 41,0%; 309 osób.
- Na koniec grudnia 2011 roku, w mieście Skierniewice pracowało około 12,0 tys. osób, zaś w powiecie skierniewickim nieco ponad 3,9 tys. Dla obu powiatów, 75,3% pracujących zamieszkuje w mieście Skierniewice, zaś 24,7% w powiecie skierniewickim.
 - Przeciętna płaca w powiecie skierniewickim, jak i w mieście Skierniewice była znacznie niższa od średniej wojewódzkiej (3245,97) i krajowej (3625,21 zł), gdyż wyniosła odpowiednio 2725,69 zł i 2916,61 zł. Pracownicy Skierniewic otrzymali pensje przeciętnie wyższe o 190,92 zł od zatrudnionych mieszkańców powiatu skierniewickiego.
 - W 2011 r. zdecydowana dominacja przedsiębiorstw prywatnych była cechą charakterystyczną każdego z analizowanych rynków pracy: od wojewódzkiego (97,1% z 221,9 tys. podmiotów), po powiatowe – w mieście Skierniewice (97,3% z 4,8 tys.) i w powiecie Skierniewickim (95,1% z 2,1 tys.) oraz gminne.
 - Większość podmiotów działających na analizowanym była skoncentrowana na terenie Skierniewic (68,9%, 4968 podmiotów), pozostała część (31,1%, 2239 podmiotów) prowadzi działalność na terenie powiatu skierniewickiego.
 - W powiecie skierniewickim w systemie REGON zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,2 tys.; 94,5%); w mieście Skierniewice również zdecydowanie dominowały takie przedsiębiorstwa (4,7 tys.; 94,7%).
 - W powiecie skierniewickim największą część ogółu przedsiębiorstw stanowiły firmy zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (578 podmiotów; 25,8%) i budownictwem (403; 18,0%). W mieście Skierniewice największy udział miały firmy handlowe (1,4 tys.; 27,6%) oraz budowlane (682; 13,7%), a na trzecim miejscu znalazły się typowo „miejskie” podmioty prowadzące „działalność profesjonalną, naukową i techniczną” (517; 10,4%).
 - W roku 2012 dla PUP Skierniewice (łącznie dla miasta Skierniewice i powiatu skierniewickiego) na 615 zawodów 126 zawodów było deficytowych (zgłoszono więcej ofert pracy niż zarejestrowało się osób bezrobotnych); 460 zawodów miało charakter zawodów nadwyżkowych, w tym dla 379 zawodów nie odnotowano żadnych ofert pracy a dla 29 zawodów należało do zawodów zrównoważonych, wykazujących równowagę na rynku pracy.
 - Na koniec grudnia 2012 roku, na ogólną liczbę 3791 bezrobotnych, 3221 (84,9%) posiadało doświadczenie zawodowe; dla miasta Skierniewice zarejestrowanych było 2094 bezrobotnych ze stażem pracy, zaś dla powiatu skierniewickiego 1127 osób. Dla obu powiatów najwięcej osób bezrobotnych pracowało w ostatnim zakładzie pracy prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie „przetwórstwa przemysłowego” (626 osób; 19,4% ogółu bezrobotnych), „handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (357; 11,1%) oraz budownictwa (324; 10,1%) lub w ramach nie zidentyfikowanej działalności (835; 25,9%).
 - W 2010 roku w powiecie skierniewickim nakłady inwestycyjne wyniosły 44,3 miliony złotych i nieco większą sumę odnotowano dla miasta Skierniewice (44,9 mln zł). W 2011 roku wielkość nakładów inwestycyjnych charakteryzowała się tendencją rosnącą, a najwięcej nakładów inwestycyjnych odnotowano w przemyśle i budownictwie.
 - Z informacji zebranych w starostwach powiatowych we wszystkich wskazanych powiatach ościennych oraz w urzędach miast wynika, że w roku 2013 nie przewiduje się lokalnych inwestycji, które będą wiązały się z tworzeniem nowych miejsc pracy. Jedyną taką lokalną inwestycją jest utworzenie Uzdrowiska Skierniewice-Maków. Pewne działania inwestycyjne wpływające na lokalny rynek pracy mogą pojawić się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej (ŁSSE) – w ciągu najbliższych 2-3 lat planowane jest utworzenie w sumie ponad 730 nowych miejsc pracy w Łodzi, Strykowie, Kaliszu i Żelowie, co będzie pozytywnym wynikiem rozszerzenia granic ŁSSE.

CZĘŚĆ II. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD OSÓB BEZROBOTNYCH DO 30 ROKU ŻYCIA

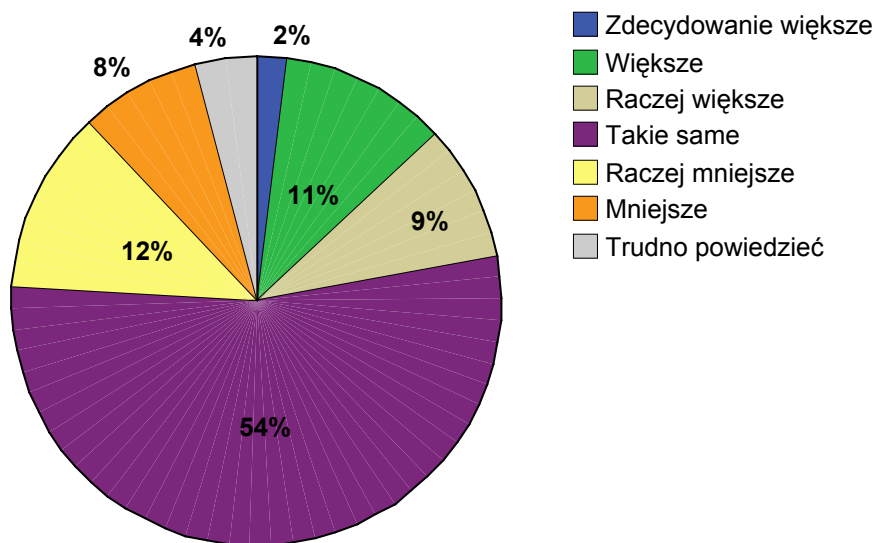
Prezentowane w niniejszym rozdziale badania ilościowe przeprowadzono w oparciu o technikę wywiadu bezpośredniego (*face to face*) wśród 100 osób bezrobotnych do 30 roku życia, zarejestrowanych w PUP Skierniewice. Zgodnie z przytoczonymi w poprzednim rozdziale danymi statystycznymi, pod koniec grudnia 2012 w PUP w Skierniewicach zarejestrowane były 1434 osoby bezrobotne w wieku do 30 lat, które stanowiły 37,8% ogółu, na 3791 zarejestrowanych osób. Liczba bezrobotnych liczących do 30 roku życia wyniosła 753 osoby dla miasta Skierniewice oraz 681 w powiecie skierniewickim⁵².

1. Bariery

Autoocena szans na znalezienie pracy wskazuje, w jaki sposób badani postrzegają swoją sytuację w porównaniu z innymi osobami szukającymi pracy. W trakcie wywiadów kwestionariuszowych, respondenci mogli się ulokować na wyższej, równoległej bądź niższej pozycji wśród ogółu osób poszukujących zatrudnienia.

Wykres 6. Autoocena szans na znalezienie pracy

**Czy, w porównaniu z innymi osobami,
Pana(i) szanse na znalezienie pracy są:**

Jak pokazuje rozkład uzyskanych odpowiedzi, ponad połowa ankietowanych (54%) oceniła własne szanse na zatrudnienie jako „takie same”, ustawiając się tym samym na zbliżonej pozycji w porównaniu do innych pretendentów do zatrudnienia. W pozostałych przypadkach odnotowano niemal równy odsetek ankietowanych, którzy, w ich opinii, zajmują relatywnie gorszą pozycję (20%) oraz wystawiających pozytywne autooceny (w sumie 22%). Zwraca

⁵² Pełna charakterystyka społeczno-demograficzna osób bezrobotnych do 30 roku życia znajduje się w rozdziale 8. „Miasto Skierniewice i powiat skierniewicki – bezrobotni do 30 roku życia”.

uwagę, że w tej ostatniej grupie tylko jeden na pięćdziesięciu badanych ocenił swoje szanse znalezienia pracy jako „zdecydowanie większe” (2%) od pozostałych bezrobotnych, zaś większość postrzega te szanse jako „większe” (11%) lub „raczej większe” (9%). Krytyczna ocena, sformułowana przez jedną piątą ankietowanych, może działać demotywująco, gdyż poczucie zajmowania gorszej pozycji na rynku pracy może powodować wycofanie się z rywalizacji o zatrudnienie.

1.1. Bariery zewnętrzne

W toku badań ilościowych wśród osób bezrobotnych dopytano o ich opinie na temat dostrzeganych barier, jakie utrudniają im znalezienie pracy. Hierarchię przeszkód wskazywanych przez respondentów zobrazowano w kolejnej tabeli.

Tabela 49. Czynniki utrudniające osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym znalezienie zatrudnienia

Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki zewnętrzne)	
Brak odpowiednich ofert pracy	59%
Brak ofert pracy w moim zawodzie	38%
Niechęć do zatrudniania osób młodych ze strony pracodawców	34%
Konieczność dalekich dojazdów w poszukiwaniu pracy	32%
Brak satysfakcjonujących mnie finansowo ofert pracy	27%
Wyparcie z rynku przez osoby starsze i bardziej doświadczone	23%
Ogółem	213%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazał odpowiedzi z danej kategorii.

Najczęściej wskazywane przez badanych czynniki zewnętrzne, utrudniające podjęcie pracy, związane są z sytuacją na lokalnym rynku pracy, w tym: brakiem odpowiednich ofert pracy (59%), brakiem ofert pracy w wyuczonym zawodzie (38%) oraz brakiem ofert spełniających oczekiwania finansowe (27%). W tej sytuacji pojawia się kolejna bariera, wynikająca z konieczności dalekich dojazdów w poszukiwaniu pracy (32%). Co trzeci respondent uważa, że pracodawcy nie chcą zatrudniać osób młodych (34%), a jeden na czterech upatruje trudności w wypieraniu młodszych kandydatów przez starszych i bardziej doświadczonych konkurentów (23%).

Wskazane przez respondentów powyżej bariery w zatrudnieniu są natury obiektywnej i wynikają ze specyfiki lokalnego rynku pracy oraz poziomu bezrobocia. Taka subiektywna interpretacja trudności na rynku pracy z pewnością nie jest bezpodstawną, ale niesie ze sobą ryzyko zaniku własnej aktywności, spadku mobilności i stopniowej akceptacji statusu osoby bezrobotnej wraz z typowymi konsekwencjami psychospołecznymi.

1.2 Bariery kwalifikacyjne

Kolejna grupa czynników, postrzeganych jako utrudnienia w znalezieniu pracy, związana jest z kwalifikacjami i kompetencjami zawodowymi badanych.

Tabela 50. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (kwalifikacje zawodowe)

Bariery w znalezieniu zatrudnienia (kwalifikacje zawodowe)	
Brak doświadczenia zawodowego	68%
Nieodpowiedni poziom wykształcenia	44%
Nieodpowiedni kierunek wykształcenia	24%
Brak odpowiednich kwalifikacji	21%
Brak odpowiednich dokumentów aplikacyjnych	8%
Brak znajomości lokalnego rynku pracy	8%
Brak wiedzy na temat aktualnych przepisów prawa pracy	6%
Brak przygotowania do rozmowy z pracodawcą	4%
Ogółem	181%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii.

Szczegółową charakterystykę kwalifikacji respondentów przedstawiono w dalszej części raportu. W tym miejscu warto odnotować, że ponad dwie trzecie ankietowanych obawia się kłopotów ze względu na brak doświadczenia zawodowego (68%), a blisko połowa uważa, że posiada nieodpowiedni, zapewne zbyt niski poziom wykształcenia (44%). W opinii jednego na czterech ankietowanych wybrana ścieżka edukacyjna i w efekcie uzyskany kierunek wykształcenia jest nieadekwatny do potrzeb rynku pracy (24%), a co piąty respondent narzeka na brak oczekiwanych przez pracodawców kwalifikacji, w tym – jak ustalono: znajomości języków obcych, obsługi komputera, wiedzy zawodowej, szkolenia BHP oraz fakt bycia karanym.

Sformułowana przez znaczny odsetek badanych, krytyczna ocena posiadanych kwalifikacji i kompetencji zawodowych może stanowić pozytywną motywację do proponowanych przez lokalnych pracodawców i PUP form doskonalenia zawodowego, w tym także przekwalifikowania do zawodów deficytowych.

1.3. Bariery osobiste

Wśród przeszkód w podjęciu zatrudnienia respondenci wskazali na szereg czynników zgrupowanych w kategorię: bariery osobiste.

1.3.1 Czynniki materialne

Tabela 51. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki materialne)

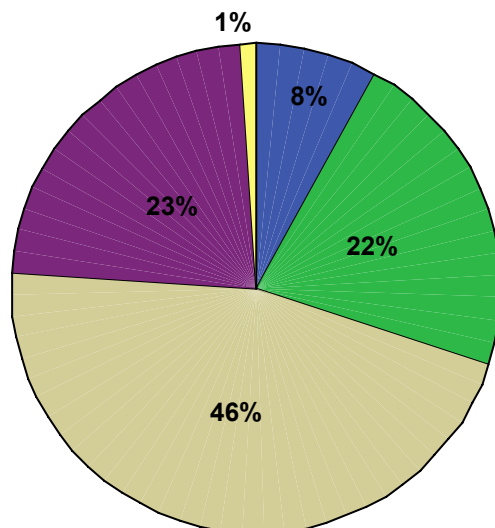
Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki materialne)	
Brak środków finansowych na dojazdy w poszukiwaniu pracy	35,0%
Brak samochodu	32,0%
Brak środków finansowych na pierwszy miesiąc w pracy	27,0%
Brak środków finansowych na „rozruch zawodowy”	19,0%
Ogółem	113,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii.

Sytuacja materialna w sposób istotny wpływa na możliwości działania znacznej części młodych bezrobotnych. Jeden na trzech respondentów zgłasza problem ograniczonej mobilności w poszukiwaniu pracy, wynikającej z braku środków finansowych na dojazdy (34%) oraz nieposiadania samochodu (32%). Ponad jedna czwarta badanych nie posiada środków na pierwszy miesiąc po zatrudnieniu, poprzedzający wypłatę (27%), a co piąty ankietowany sygnalizuje kłopot z wygospodarowaniem środków na tzw. „rozruch zawodowy” (19%).

Wykres 7. Subiektywna ocena sytuacji materialnej respondentów

Subiektywna ocena sytuacji materialnej respondentów

- Stale brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby
- Zwykle pod koniec miesiąca brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby
- Żyjemy skromnie, ale nie brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby
- Stać nas nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale od czasu do czasu możemy sobie pozwolić na większe wydatki
- Żyjemy na wysokim poziomie, nie musimy się liczyć z wydatkami

Blisko połowa badanych ocenia swój status materialny posiłkując się określeniem, że „żyjemy skromnie, ale nie brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby” (46%). Można przypuszczać, że w tej grupie znalazły się osoby z jeszcze gorszą sytuacją bytową, bowiem ludziom, zwłaszcza młodym, trudno przyznać się do ubóstwa. Niemniej blisko jedna trzecia badanych sygnalizuje poważne problemy materialne, przy czym ankietowani relatywnie częściej wybierają wariant „zwykle pod koniec miesiąca brakuje na podstawowe potrzeby” (22%) niż bardziej skrajną ocenę „stałe brakuje pieniędzy na podstawowe potrzeby” (8%). Z drugiej strony niemal co czwarty respondent znajduje się w dobrej kondycji finansowej, której odpowiada określenie „stać nas nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale od czasu do czasu możemy sobie pozwolić na większe wydatki” (23%), ale tylko jeden na stu stwierdza, że „żyjemy na wysokim poziomie, nie musimy się liczyć z wydatkami”. Konkludując, z bezrobociem młodych mieszkańców powiatu skierniewickiego z reguły koreluje trudna sytuacja materialna, która z pewnością ogranicza ich mobilność edukacyjną i geograficzną.

Tabela 52. Posiadanie przez respondenta środków komunikacji i transportu

Czy posiada Pan(i):			
	Tak	Nie	Ogółem
Telefon stacjonarny	36%	64%	100%
Telefon komórkowy	99%	1%	100%
Komputer	96%	4%	100%
Dostęp do Internetu	89%	11%	100%
Samochód	69%	31%	100%

Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że – niezależnie od wskazanych kłopotów finansowych – zdecydowana większość badanych dysponuje środkami komunikacji, ułatwiającymi nawiązanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami.

Wprowadzie tylko co trzeci respondent posiada telefon stacjonarny (36%), ale niemal wszyscy są wyposażeni w aparaty komórkowe (99%) oraz komputery (96%) z dostępem do Internetu (89%). Zwraca uwagę znaczący odsetek badanych deklarujących posiadanie samochodu (69%), przy czym można przypuszczać, że w wielu przypadkach chodzi o auto „rodzinne”, którym dysponuje inny członek rodziny, bowiem spośród „posiadaczy” samochodu dziesięć osób równoległe wskazało jako barierę „brak dostępu do samochodu”.

W rankingu barier natury osobistej, prezentowanym w kolejnej tabeli, wyraźnie najczęściej pojawia się problem ograniczonej dyspozycyjności, związanej z trudnym dojazdem (28%). Jeden na sześciu respondentów wskazuje ponadto na nieodpowiedni (zapewne zbyt młody) wiek oraz ograniczenia spowodowane koniecznością opieki nad dziećmi lub innymi członkami rodziny (po 17%).

Tabela 53. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki osobiste)

Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki osobiste)	
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na trudny dojazd	28%
Nieodpowiedni wiek	17%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na konieczność opieki nad dziećmi lub osobą zależną	17%
Ograniczenia zdrowotne	8%
Błędy popełniane na rozmowie kwalifikacyjnej	8%
Nieodpowiednia płeć	7%
Brak czasu na poszukiwanie pracy	6%
Obawa, lęk przed nową technologią	6%
Łatwość zniechęcania się niepowodzeniami	6%
Problem w kontaktach, bariera nieśmiałości	6%
Brak gotowości do zmiany, elastyczności, umiejętności organi	5%
Brak umiejętności planowania działań związanych z zatrudnien	5%
Obawa przed bezpośrednim kontaktem z pracodawcą	5%
Obawa, lęk przed nowymi sytuacjami	5%
Nieumiejętność pogodzenia pracy z obowiązkami szkolnymi lub	4%
Brak wiary i chęci do poprawy własnej sytuacji	3%
Brak mobilizacji do bardziej aktywnego poszukiwania pracy	2%
Nieodpowiedni wygląd	1%
Brak motywacji do poszukiwania pracy	1%
Brak konsekwencji w dążeniu do realizacji postawionych celów	1%
Inne	1%
Ogółem	142%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź, lub w ogóle nie wskazać odpowiedzi z danej kategorii.

Wyraźnie rzadziej pojawiają się takie utrudnienia, jak: ograniczenia zdrowotne, błędy popełniane w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej (po 8%) i nieodpowiednia (z punktu widzenia pracodawcy) płeć (7%). Pojedyncze osoby wskazały ponadto na kilkanaście innych czynników postrzeganych jako bariery utrudniające podjęcie pracy.

Generalnie zwraca uwagę, że poszczególne utrudnienia o charakterze osobistym wskazuje z reguły znacznie mniejszy odsetek badanych, niż w przypadku omówionych czynników o charakterze zewnętrznym oraz ograniczeń związanych z kwalifikacjami. Można przypuszczać, że młodym bezrobotnym łatwiej uzasadnić swoje kłopoty na rynku pracy istnieniem barier natury obiektywnej, a trudniej dokonać samodzielnie analizy własnych ograniczeń i niedostatków oraz osobowościowych źródeł niepowodzenia.

1.4. Bariery terytorialne

Tabela 54. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy

Ocena stopnia trudności znalezienia pracy								
	Bardzo trudne	Trudne	Raczej trudne	Raczej łatwe	Łatwe	Bardzo łatwe	Trudno powiedzieć	Ogółem
W mojej miejscowości	28,3%	47,5%	15,2%	5,1%	2,0%		2,0%	100,0%
Na terenie mojej gminy	27,0%	49,0%	17,0%	4,0%	1,0%		2,0%	100,0%
W obrębie powiatu	24,0%	49,0%	17,0%	5,0%	1,0%		4,0%	100,0%
W województwie łódzkim	4,0%	22,2%	26,3%	29,3%	2,0%		16,2%	100,0%
W Polsce (poza woj. łódzkim)	3,0%	18,0%	22,0%	39,0%	2,0%	1,0%	15,0%	100,0%
Za granicą	3,0%	7,0%	7,0%	27,0%	23,0%	3,0%	30,0%	100,0%

Jak wynika z analiz statystycznych, sytuacja na lokalnym rynku pracy postrzegana jest przez respondentów jako ogólnie niekorzystna. Dominująca część młodych bezrobotnych (91%) uznaje, iż trudno jest znaleźć pracę w ich miejscowości, przy czym ponad jedna czwarta z nich (28%) uważa, że jest to „bardzo trudne”. Zdecydowanej większości badanych (93%) sprawia trudność znalezienie pracy w obrębie gminy, w której zamieszkują, a niewiele mniejszej części badanych (łącznie 90% negatywnych ocen) – w obrębie powiatu.

Wprawdzie sytuacja na rynku pracy jawi się ankietowanym jako nieco lepsza w miarę oddalania się od miejsca zamieszkania, ale jeszcze do poziomu województwa łódzkiego ponad połowa ankietowanych, określa tę sytuację jako w różnym stopniu „trudną” (53%). Dopiero w przypadku oceny sytuacji na rynku ogólnopolskim odsetek osób postrzegających perspektywę zatrudnienia jako mniej lub bardziej trudne (43%) jest zbliżony do odsetka ankietowanych nie dostrzegających problemów z podjęciem pracy (42%), przy czym dominują w tym ostatnim przypadku oceny ostrożnie optymistyczne: „raczej łatwe” (39%).

Zwraca uwagę, że respondenci tylko podjęcie pracy poza granicami kraju postrzegają częściej jako w różnym stopniu łatwe (53%) niż trudne (17%), przy czym ankietowani mieli tu największe problemy w określeniu skali trudności ze znalezieniem zatrudnienia, gdyż niemal co trzeci wybrał wariant odpowiedzi „trudno powiedzieć” (30%).

1.5. Bariery kluczowe

Spośród wszystkich wymienionych uprzednio barier respondenci wskazali trzy główne powody utrudniających im podjęcie pracy

Połowa badanych za kluczową przeszkodę uznała brak odpowiednich ofert pracy (50%), a co trzeci ankietowany wskazał na brak doświadczenia zawodowego (33%) oraz nieodpowiedni poziom wykształcenia (31%). Jeden na czterech respondentów do głównych barier zaliczył brak ofert pracy w wyuczonym zawodzie (26%), a na kolejnych miejscach w tym rankingu utrudnień znalazły się, w kolejności: niechęć pracodawców do zatrudniania osób młodych (18%), brak samochodu (16%) i brak satysfakcjonujących finansowo propozycji (14%).

Tabela 55. Kluczowe bariery utrudniające znalezienie pracy

Kluczowe bariery utrudniające znalezienie pracy	
	%
Brak odpowiednich ofert pracy	50,0%
Brak doświadczenia zawodowego	33,0%
Nieodpowiedni poziom wykształcenia	31,0%
Brak ofert pracy w moim zawodzie	26,0%
Niechęć do zatrudniania osób młodych ze strony pracodawców	18,0%
Brak samochodu	16,0%
Brak satysfakcjonujących mnie finansowo ofert pracy	14,0%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na konieczność opieki na dziećmi lub osobą zależną	10,0%
Brak środków finansowych na dojazdy w poszukiwaniu pracy	10,0%
Nieodpowiedni kierunek wykształcenia	9,0%
Brak odpowiednich kwalifikacji	9,0%
Brak pełnej dyspozycyjności ze względu na trudny dojazd	9,0%
Wyparcie z rynku przez osoby starsze i bardziej doświadczone	8,0%
Brak środków finansowych na pierwszy miesiąc w pracy	7,0%
Konieczność dalekich dojazdów w poszukiwaniu pracy	6,0%
Nieodpowiedni wiek	6,0%
Inne bariery	34,0%
Ogółem	296,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Jeden na dziesięciu ankietowanych upatruje źródła problemów w konieczności opieki nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi oraz braku środków finansowych na dojazdy w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania (po 10%). Pozostałych kilkanaście ograniczeń wskazało w każdym przypadku mniej niż 10% badanych, przy czym w kategorii „Inne bariery” znalazły się czynniki wymienione przez co najwyżej 5 osób.

2. Sposoby poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne

Zgodnie z ustawową definicją osoby bezrobotnej, warunkiem uzyskania takiego statusu jest nie tylko fakt zarejestrowania w Urzędzie Pracy, ale również poszukiwanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej⁵³. Tak więc, przynajmniej w założeniu, badanych bezrobotnych powinna cechować aktywna postawa na rynku pracy. Na wstępie do tej części raportu udzielono odpowiedzi na pytanie badawcze, czy respondentów cechuje aktywność, czy bierność w omawianym zakresie.

Uzyskane wyniki dowodzą, że wśród osób młodych, zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach, zdecydowanie dominuje aktywna postawa w poszukiwaniu zatrudnienia (93%). Z drugiej jednak strony co czternasty badany przyznaje, iż w ogóle nie poszukuje pracy (7%), czyli swoją aktywność ograniczył do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy.

⁵³ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm., Art. 1, ust. 3).

2.1. Stosowane metody poszukiwania pracy

Kolejna tabela ilustruje, jaki odsetek respondentów i z jaką częstością deklaruje stosowanie poszczególnych sposobów poszukiwania pracy. Aktywność badanych w zakresie poszukiwania pracy od momentu rejestracji w PUP jest zdwywersyfikowana i w zależności od formy przybiera odmienne rozmiary.

[Uwaga: w tej części analizy skupiono się na osobach poszukujących pracy, stanowiących 93,0% wszystkich badanych].

Sumując odsetek osób, które stosują daną metodę przynajmniej kilka razy w miesiącu można stwierdzić, że wśród młodych bezrobotnych największym powodzeniem cieszy się przeglądanie ofert prasowych (85%) oraz przeszukiwanie ogłoszeń internetowych (82%), które - co warto odnotować – przegląda codziennie co trzeci badany (35%).

W tak skonstruowanym rankingu na kolejnych miejscach znalazły się, w kolejności:

- ✓ rozpytywanie wśród znajomych (79%),
- ✓ przeglądanie ofert w PUP (68%),
- ✓ czytanie ogłoszeń „na mieście” (46%),
- ✓ słuchanie ogłoszeń radiowych i telewizyjnych (36%).

Zwraca uwagę znikoma popularność tych form poszukiwania pracy, które wymagają od zainteresowanych większej aktywności, takich jak: samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom (37%), odpowiedzi na ogłoszenia prasowe (19%), zamieszczanie własnych ofert w Internecie (17%), w lokalnej prasie (3%) i „na mieście” (1%).

Sporadycznie badani częściej niż raz na miesiąc odwiedzają prywatne biura pośrednictwa pracy (6%) oraz uczestniczą w rozmowach kwalifikacyjnych (5%). Warto odnotować, że jeden na czterech ankietowanych odbył z reguły jednorazowy staż (24%), a co jedenasty uczestniczył w praktykach zawodowych poza szkołą (9%). Generalnie, młodzi bezrobotni charakteryzują się z reguły znaczną aktywnością ukierunkowaną głównie na uzyskanie informacji o aktualnych ofertach pracy. Wyraźnie brakuje bardziej aktywnych i kreatywnych form działania, w tym zwłaszcza bezpośrednich kontaktów w zakładach pracy. Wydaje się, że ankietowani wyraźnie przeceniają znaczenie Internetu jako źródła informacji, a nie doceniają znaczenia spotkań „face to face” z potencjalnymi pracodawcami. Nie wykluczone, że wybór strategii poszukiwania pracy, w tym unikanie form wymagających dodatkowych nakładów finansowych (np. dojazd do firm, zamieszczanie własnych ogłoszeń) uwarunkowany jest sytuacją materialną badanych. Jak się okazało, jeden na sześciu respondentów nie ponosi z tytułu poszukiwania zatrudnienia żadnych wydatków (17%), a pozostałych przypadkach miesięczny koszt wynosi średnio 84 zł.

Tabela 56. Częstotliwość stosowania poszczególnych sposobów poszukiwania pracy

Częstotliwość stosowania poszczególnych sposobów poszukiwania pracy									
	Nigdy	Rzadziej niż raz na rok	Raz na rok	Kilka razy w roku	Raz na miesiąc	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w tygodniu	Codziennie	Ogółem
Przeglądanie ofert pracy dostępnych w PUP	9%			3%	20%	23%	26%	19%	100%
Przeglądanie ogłoszeń prasowych	8%			2%	5%	27%	48%	10%	100%
Odpowiedzi na ogłoszenia prasowe	39%	1%	3%	17%	20%	12%	6%	1%	100%
Zamieszczanie ogłoszeń prasowych	90%	1%	1%	3%	1%	2%	1%		100%
Rozpytywanie wśród rodziny, znajomych	9%	1%		2%	10%	46%	24%	9%	100%
Udział w stażach	76%	23%					1%		100%
Udział w praktykach zawodowych (poza szkołą)	91%	8%	1%						100%
Zamieszczanie ogłoszeń internetowych	70%	2%	2%	4%	5%	9%	8%		100%
Przeszukiwanie ogłoszeń internetowych	9%		1%	2%	5%	13%	34%	35%	100%
Słuchanie ogłoszeń radiowych i telewizyjnych (telegazeta)	48%	1%	2%	3%	10%	16%	9%	11%	100%
Czytanie ogłoszeń „na mieście” (np. witryny sklepów, słupy ogłoszeniowe)	26%	1%		4%	22%	29%	15%	2%	100%
Zamieszczanie ogłoszeń „na mieście” (np. słupy, tablice ogłoszeniowe)	96%	1%		2%		1%			100%
Kontakt z prywatnym biurem pośrednictwa pracy	85%	4%			4%	5%	1%		100%
Samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom (CV, list motyw.)	23%	2%	2%	12%	24%	34%	3%		100%
Uczestniczenie w rozmowach kwalifikacyjnych	48%	3%	8%	20%	15%	5%			100%

W dodatkowym pytaniu kwestionariusza badani wskazali na najbardziej skuteczne – w ich opinii – strategie poszukiwania pracy. Uzyskano w ten sposób hierarchię popularności opinii młodych bezrobotnych o najbardziej efektywnych metodach poruszania się na lokalnym rynku pracy.

Ponad połowa ankietowanych bezrobotnych twierdziła, że najbardziej efektywną metodą poszukiwania zatrudnienia jest posiadanie kapitału społecznego w postaci sieci znajomych i rodziny (51%). Na drugim miejscu wskazywano przeszukiwanie anonsów internetowych (44%). Niemal co trzeci respondent (30%) docenia pośrednictwo PUP, a jeden na czterech badanych szanse na wyjście z bezrobocia dostrzega w przeglądaniu ofert prasowych (26%). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych szanse na sukces upatruje w samodzielnym dostarczaniu swojej oferty pracodawcom, co wydaje się – w kontekście ustaleń dotyczących stosowanych przez firmy procedur rekrutacyjnych – metodą wyraźnie niedocenioną. Wyraźnie mniejszą wagę przywiązują badani do uczestnictwa w stażach (9%) i czytaniu ofert „na mieście” (7%).

Tabela 57. Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy

Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy	
	%
Rozpytywanie wśród rodziny, znajomych	51,0%
Przeszukiwanie ogłoszeń internetowych	44,0%
Przeglądanie ofert pracy dostępnych w PUP	30,0%
Przeglądanie ogłoszeń prasowych	26,0%
Samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom	24,0%
Udział w stażach	9,0%
Czytanie ogłoszeń „na mieście” (witryny sklepowe, słupy ogłoszeniowe itp.)	7,0%
Odpowiedzi na ogłoszenia prasowe	4,0%
Zamieszczanie ogłoszeń internetowych	4,0%
Zamieszczanie ogłoszeń prasowych	3,0%
Uczestniczenie w rozmowach kwalifikacyjnych	3,0%
Udział w praktykach zawodowych (poza szkołą)	2,0%
Wysłuchiwanie ogłoszeń radiowych i telewizyjnych (telegazeta)	2,0%
Kontakt z prywatnym biurem pośrednictwa pracy	2,0%
Ogółem	211,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Pozostałe sposoby wskazywane były nie częściej niż przez 4% respondentów, chociaż można przypuszczać, że niska ocena skuteczności jest w kilku przypadkach nietrafna i wynika z rzadkiego ich stosowania.

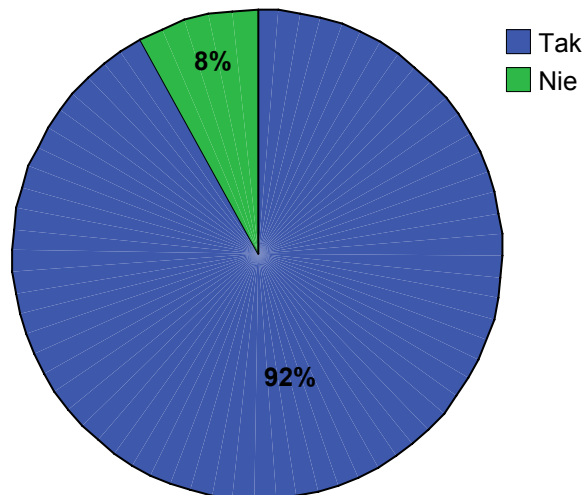
Wszelkie badania przekonują, iż pozytywny efekt mogą przynieść zróżnicowane techniki poszukiwania pracy, zwłaszcza, jeśli osoba bezrobotna nie posiada odpowiedniego kapitału społecznego. Pozostaje otwartym pytanie, czy o skuteczności danej metody decydują jej walory, czy też – co bardziej prawdopodobne – częstotliwość jej stosowania. Natomiast nie ulega wątpliwości, że obok czynników obiektywnych, np. prorozwojowych strategii podmiotów gospodarczych, instytucji i organizacji tworzących nowe miejsca pracy, sukces bezrobotnych zależy również od ich indywidualnej aktywności. Dlatego w ramach szkoleń i codziennych kontaktów z bezrobotnymi należy motywować ich i stwarzać warunki do wykorzystywania możliwie często wszystkich przedstawionych sposobów poszukiwania pracy, w tym niedocenianego przez wielu badanych, lecz – relatywnie skutecznego, osobistego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami, a także samodzielnego zamieszczania ogłoszeń w prasie, Internecie, na nośnikach miejskich (słupy, tablice). Natomiast instytucje działające na rzecz rynku pracy, w tym Powiatowy Urząd Pracy, powinny monitorować efekty stosowania wyszczególnionych metod w skali społeczności lokalnych. Jednym z głównych

powodów małej aktywności bezrobotnych na rynku pracy może być bariera finansowa, stąd wybór strategii niewymagających dużych nakładów, takich jak: wizyta w Urzędzie Pracy, zakup prasy, przeszukiwanie Internetu czy utrzymywanie kontaktów ze znajomymi.

Kolejne pytanie badawcze dotyczyło aktualnej, wykazywanej w momencie przeprowadzania badań, gotowości do podjęcia pracy. Dane poniższe dotyczą całej próby badawczej.

Wykres 8. Czy jest Pan(i) aktualnie zainteresowana podjęciem pracy?

Czy jest Pan(i) aktualnie zainteresowany(a) podjęciem pracy?

Na poziomie deklaratorywnym, dominująca część respondentów wyraziła zainteresowanie zatrudnieniem (92%). Pozostali ankietowani (8%) jako powód braku chęci do podjęcia pracy podali: konieczność opieki nad dzieckiem (5 osób), zajmowanie się domem (3 osoby) oraz zły stan zdrowia, konieczność opieki nad innym członkiem rodziny, zamiar podjęcia działalności gospodarczej oraz pracę dorywczą „na czarno” (po 1 osobie).

3. Ocena dotychczasowego wsparcia otrzymanego z PUP

W tej części raportu skoncentrowano się na następujących zagadnieniach:

- ✓ Z jakich elementów oferty Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach skorzystały osoby bezrobotne?
- ✓ Czy badani zarejestrowani w urzędzie pracy zamierzają korzystać w przyszłości ze wsparcia tej instytucji?

3.1. Dotychczasowe kontakty z PUP

W kolejnej tabeli zaprezentowano hierarchię powodów, które skłoniły respondentów do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Skierniewicach.

Dominująca część ankietowanych otwarcie przyznała, że główną przyczyną ich rejestracji w PUP była konieczność uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (84%). Trzy piąte badanych chciało skorzystać z usług pośrednictwa pracy (61%), a blisko połowę ankietowanych motywowała możliwość korzystania ze szkoleń (44%).

Tabela 58. Przyczyny rejestracji w PUP

W jakim celu zarejestrował(a) się Pan(i) w Urzędzie Pracy?	
	%
Uzyskanie ubezpieczenia zdrowotnego	84,0%
Skorzystanie z pośrednictwa pracy	61,0%
Skorzystanie ze szkoleń	44,0%
Skorzystanie z innych form pomocy	33,0%
Skorzystanie z zasiłku dla bezrobotnych	23,0%
Skorzystanie z poradnictwa zawodowego	15,0%
Uzyskanie dofinansowania na działalność gospodarczą	6,0%
Wymagania opieki społecznej	1,0%
Inne powody	1,0%
Trudno powiedzieć	1,0%
Ogółem	269,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Ponadto, trzecia część badanych zarejestrowała się w Urzędzie Pracy w celu otrzymania innych form pomocy (np. stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie-użytecznych, itd.), a niemal co czwarty respondent liczył na otrzymanie zasiłku dla osób bezrobotnych (23%). Dla jednego na siedmiu badanych ważnym motywem rejestracji była chęć uzyskania porad zawodowych (15%), a co szesnasty liczył na dofinansowanie na działalność gospodarczą (6%). W pojedynczych przypadkach ankietowani wskazali na konieczność spełnienia wymogu ze strony opieki społecznej, inny powód lub nie potrafili sprecyzować powodów rejestracji (po 1%).

Dla uzyskania pełniejszego obrazu, zbadano poziom wiedzy bezrobotnych na temat dostępnych form pomocy ze strony PUP. Ankietowanych zapytano, jakie formy wsparcia ze strony Urzędu Pracy są im znane.

Tabela 59. Znane respondentom formy pomocy oferowane przez PUP

Znane respondentom formy pomocy oferowane przez PUP	
	%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	92,9%
Szkolenia	91,9%
Pośrednictwo pracy	89,9%
Staż	87,9%
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	57,6%
Poradnictwo zawodowe	50,5%
Roboty publiczne	47,5%
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	40,4%
Finansowanie kosztów przejazdu	30,3%
Prace interwencyjne	28,3%
Prace społecznie użyteczne	27,3%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki	25,3%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	22,2%
Usługi EURES (zagranicznie pośrednictwo pracy)	13,1%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	13,1%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	12,1%
Zatrudnienie przy refundacji pracodawcy kosztów ZUS	11,1%
Dodatek aktywizacyjny	10,1%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	9,1%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	7,1%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	5,1%
Ogółem	772,7%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Do powszechnie rozpoznawanych przez ankietowanych form pomocy należą: zasiłek dla bezrobotnych (93%), szkolenia (92%) oraz pośrednictwo pracy (90%) i staż (88%). Ponad połowa badanych identyfikuje ponadto takie instrumenty rynku pracy, jak: jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (58 %) i poradnictwo zawodowe (51%). Niewiele mniejszy odsetek badanych orientuje się, na czym polegają roboty publiczne (48%) i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (40%). Ponad jedna czwarta respondentów zna formy wsparcia ze strony PUP polegające na finansowaniu kosztów przejazdu (30%), pracach interwencyjnych (28%), pracach społecznie użytecznych (27%) oraz stypendiach z tytułu nauki (25%). Zaskakująco niewielką część młodych bezrobotnych posiada wiedzę na temat przygotowania zawodowego dorosłych (22%) oraz usług EURES (13%), chociaż właśnie poza granicami kraju upatrują największych szans na podjęcie pracy.

Z drugiej strony, do najmniej znanych instrumentów rynku pracy należą: nieoprocentowana pożyczka na szkolenia (5%), dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych (7%) i refundacja kosztów opieki nad dzieckiem (9%).

Zgodnie z przywołanymi danymi, poziom wiedzy na temat poszczególnych form pomocy udzielanych przez Urząd Pracy jest wyraźnie zróżnicowany, mimo, że - teoretycznie - klienci PUP informowani są o wszystkich dostępnych dla nich formach. W praktyce, wśród badanych bezrobotnych powszechnie funkcjonują tylko niektóre formy wsparcia, w tym przede wszystkim: pośrednictwo pracy, szkolenia oraz wiążące się z uzyskaniem środków finansowych – bądź to w postaci zasiłku dla bezrobotnych czy dotacje na założenie działalności gospodarczej lub poprzez różnego rodzaju zatrudnienie subsydiowane.

Przechodząc na poziom praktyki społecznej sprawdzono, z których form pomocy ze strony PUP skorzystali ankietowani bezrobotni. Zgodnie z *Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*⁵⁴ wobec osób bezrobotnych mogą być stosowane wszystkie dostępne instrumenty, niemniej jednak w praktyce powszechnie wykorzystywane są tylko niektóre z nich.

Tabela 60. Formy pomocy oferowane przez PUP, z których skorzystali respondenci

Formy pomocy oferowane przez PUP, z których skorzystali respondenci	
	%
Nie korzystał(a)m z żadnej formy pomocy	45,0%
Staż	26,0%
Pośrednictwo pracy	25,0%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	19,0%
Szkolenia	8,0%
Dodatek aktywizacyjny	4,0%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki,	3,0%
Poradnictwo zawodowe	2,0%
Prace interwencyjne	2,0%
Ogółem	134,0%

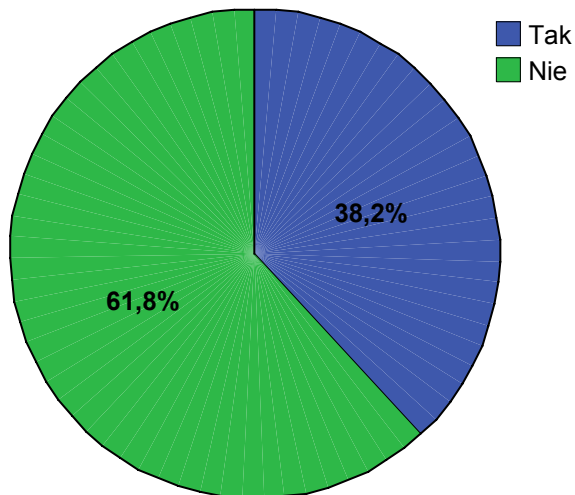
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Jak wynika z diagnozy, blisko połowa respondentów nie korzystała dotychczas z żadnej formy pomocy (45%). Jeden na czterech badanych odbył staż finansowany ze środków PUP (26%) oraz uzyskał wsparcie poprzez pośrednictwo pracy (25%), a co piąty ankietowany otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych (19%). Wyraźnie mniejszy odsetek bezrobotnych uczestniczył w szkoleniach (8%), a pojedyncze osoby otrzymywały dodatek aktywizacyjny (4%) i stypendia z tytułu szkolenia (3%) oraz konsultowały swoje problemy z doradcami w ramach poradnictwa zawodowego, bądź zostały skierowane na prace interwencyjne (po 2%). Osobom, które uzyskały wsparcie ze strony PUP (55%) zadano pytanie, czy po zakończeniu danej formy pomocy znalazły zatrudnienie.

⁵⁴ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dn. 20.IV.2004 (Dz. U. z 2008 r. NR 69, poz. 415)

Wykres 9. Czy podjął Pan(i) zatrudnienie po zakończonej formie pomocy PUP

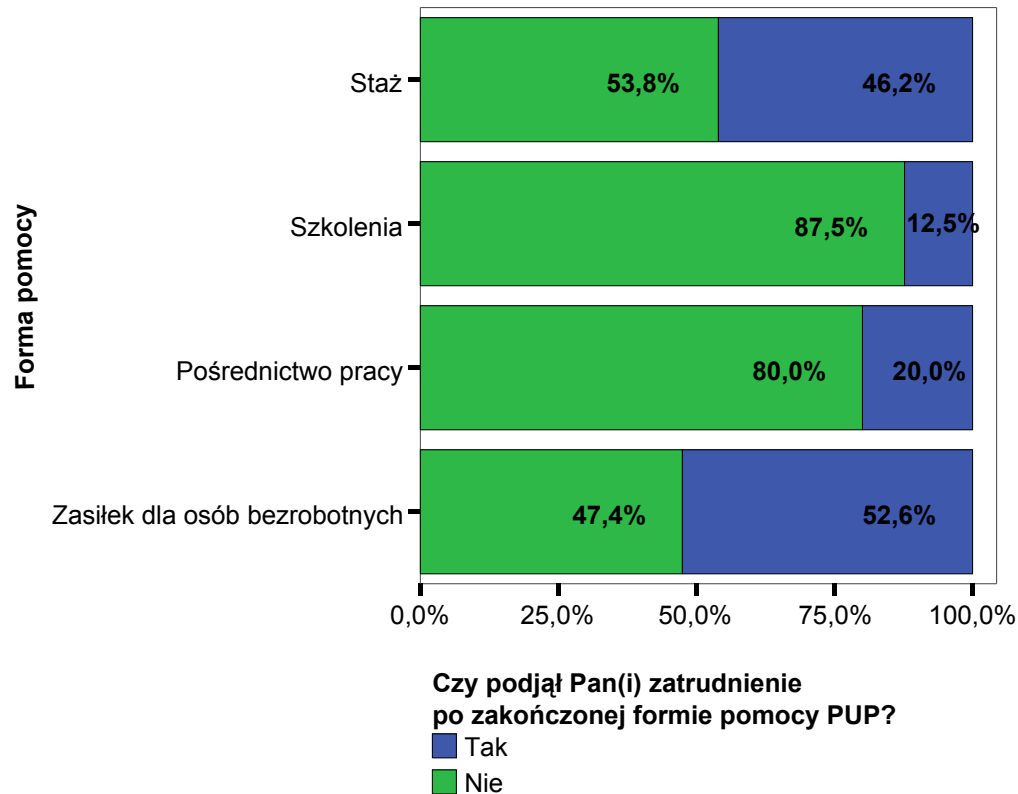
Czy podjął Pan(i) zatrudnienie po zakończonej formie pomocy PUP?

Okazało się, że podjęło pracę blisko dwie piąte bezrobotnych (38%), przy czym nie można tego wskaźnika identyfikować z oceną efektywności poszczególnych form, bowiem zatrudnienie beneficjentów miało charakter doraźny i nie doprowadziło do wyjścia z bezrobocia. Niemniej, na podstawie danych zawartych na kolejnym wykresie można stwierdzić, że relatywnie najczęściej nawiązywały stosunek pracy osoby, które wcześniej pobierały zasiłek dla bezrobotnych (53%) oraz zakończyły staż (46%). Natomiast spośród osób korzystających z pośrednictwa pracy tylko jeden na pięciu znalazł zatrudnienie (20%), a wśród stażystów odsetek ten jest wyraźnie najniższy (13%).

Wykres 10. Podjęcie zatrudnienia a forma pomocy, z której skorzystali respondenci

Podjęcie zatrudnienia a forma pomocy, z której skorzystali respondenci

Ustalono, jakie były powody, dla których większość beneficjentów korzystających z wymienionych instrumentów rynku pracy nie uzyskała zatrudnienia po zakończeniu wsparcia ze strony PUP.

Ponad połowa z nich nie otrzymała żadnej oferty (54%), a w pozostałych przypadkach na przeszkodzie w podjęciu zatrudnienia stanął brak możliwości łączenia pracy z nauką (7%) oraz zły stan zdrowia (6%). Nieliczni respondenci wskazali ponadto na szereg innych powodów, w tym: brak doświadczenia zawodowego, trudny dojazd, konflikt z pracodawcą, mankamenty otrzymanej oferty oraz obawa przed utratą zasiłku rodzinnego (po 4%). Pojedynczy respondenci dodali jeszcze powody rodzinne, konieczność opieki nad dziećmi oraz znalezienie innej pracy (po 2%).

Tabela 61. Przyczyny niepodjęcia pracy po zakończonej pomocy z PUP

Dlaczego nie podjął/podjęła Pan(i) pracy po zakończonej formie pomocy?	
	%
Brak ofert pracy	53,7%
Brak możliwości łączenia pracy z nauką	7,4%
Zły stan zdrowia	5,6%
Trudno powiedzieć	5,6%
Brak doświadczenia zawodowego	3,7%
Brak odpowiednich kwalifikacji	3,7%
Ze względu na ciężki dojazd	3,7%
Konflikt z pracodawcą	3,7%
Neodpowiednia oferta	3,7%
Ze względu na zasiłek rodzinny	3,7%
Powody rodzinne	1,9%
Opieka nad dziećmi	1,9%
Znalezienie innej pracy	1,9%
Ogółem	100,0%

4. Oczekiwane formy pomocy

Jak wykazywano wcześniej, bezrobotne osoby zarejestrowane w PUP w Skierniewicach, wskazywały na kilka istotnych barier przyczyniających się do ich trudnej sytuacji na rynku pracy. W trakcie wywiadów respondenci zostali zapytani o to, z jakich usług Urzędu Pracy pragną skorzystać w przyszłości, aby te bariery przekroczyć. Uzyskane w ten sposób dane zobrazowano w kolejnej tabeli.

Zdecydowanie największym zainteresowaniem w badanej zbiorowości cieszą się szkolenia (87%) oraz pośrednictwo pracy (64%). Z tych dwóch form chciałyby skorzystać przeważająca część badanych, przy czym warto zwrócić uwagę, że były to dotychczas znacznie rzadziej wykorzystywane oferty PUP. Ponad połowa ankietowanych jest zainteresowana odbyciem stażu (52%). Warto zwrócić uwagę, że aż dwie piąte respondentów zamierza ubiegać się o środki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej (41%). Blisko jedna czwarta badanych chciałyby otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych (23%), a co piąty liczy na finansowanie kosztów przejazdu (19%).

Mniej atrakcyjne okazały się formy wsparcia, takie jak: poradnictwo zawodowe (17%), przygotowane zawodowe dorosłych (14%), prace interwencyjne (13%), stypendia z tytułu szkolenia (12%) oraz dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych (10%).

Tabela 62. Preferowane formy pomocy ze strony PUP

Preferowane formy pomocy ze strony PUP	
	%
Szkolenia	87,0%
Pośrednictwo pracy	64,0%
Staż	52,0%
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	41,0%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	23,0%
Finansowanie kosztów przejazdu	19,0%
Poradnictwo zawodowe	17,0%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	14,0%
Prace interwencyjne	13,0%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki	12,0%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	10,0%
Dodatek aktywizacyjny	8,0%
Zatrudnienie przy refundacji pracodawcy kosztów ZUS	8,0%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	7,0%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	6,0%
Usługi EURES (zagranicznie pośrednictwo pracy)	5,0%
Roboty publiczne	3,0%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia	2,0%
Prace społecznie użyteczne	2,0%
Nie jestem zainteresowany(a) żadną formą pomocy	2,0%
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	1,0%
Ogółem	396,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Pozostałe instrumenty rynku pracy wskazywał w każdym przypadku rzadziej niż co dziesiąty ankietowany. Warto odnotować, że tylko pojedynczy respondenci nie potrzebują wsparcia ze strony PUP (2%).

Jak wcześniej zaznaczono, dotychczasowe wykorzystanie poszczególnych instrumentów rynku pracy dotyczyło mniejszości zarejestrowanych w PUP osób, co zapewne łączyło się z możliwościami finansowymi Urzędu. Może to także oznaczać, iż część respondentów nie miała dostatecznej wiedzy na temat możliwości korzystania z oferty Urzędu. Warto zatem zaplanować akcję informacyjno-promocyjną, w ramach której bezrobotne osoby mogłyby uzyskać wiedzę o pełnej ofercie PUP i związanych z nią możliwościach aktywizacji zawodowej. Konieczne jest również rozważenie (w ramach posiadanych możliwości finansowych) optymalnych metod naboru zainteresowanych do takich grup, które w sposób najbardziej efektywny wykorzystają udzieloną pomoc, a więc trwale powrócą na rynek pracy. Poniższe zestawienia danych pozwolą oszacować przewidywaną frekwencję w formach wsparcia wśród respondentów obu płci oraz posiadających różny poziom wykształcenia.

Tabela 63. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a płeć respondentów

	Płeć respondentów	
	Kobieta	Mężczyzna
Szkolenia	76,0%	98,0%
Pośrednictwo pracy	76,0%	52,0%
Staż	66,0%	38,0%
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	32,0%	50,0%
Zasiłek dla osób bezrobotnych	12,0%	34,0%
Finansowanie kosztów przejazdu	14,0%	24,0%
Poradnictwo zawodowe	14,0%	20,0%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	12,0%	16,0%
Prace interwencyjne	16,0%	10,0%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki	6,0%	18,0%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	10,0%	10,0%
Dodatek aktywizacyjny	4,0%	12,0%
Zatrudnienie przy refundacji pracodawcy kosztów ZUS	8,0%	8,0%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	12,0%	2,0%
Finansowanie kosztów zakwaterowania	2,0%	10,0%
Usługi EURES (zagranicznie pośrednictwo pracy)	2,0%	8,0%
Roboty publiczne		6,0%
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia		4,0%
Prace społecznie użyteczne	2,0%	2,0%
Nie jestem zainteresowany(a) żadną formą pomocy	4,0%	
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej		2,0%
Ogółem	368,0%	424,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Preferencje młodych bezrobotnych obojga płci, dotyczące poszczególnych form wsparcia ze strony Urzędu Pracy, są zbliżone. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni wskazują z reguły największe zainteresowanie tymi samymi elementami oferty PUP, przy czym bezrobotne panie chętniej skorzystają z pośrednictwa pracy (odpowiednio: 76% do 52%), stażu (66% do 38%), prac interwencyjnych (16% do 10%) i refundacji kosztów opieki nad dzieckiem (12% do 2%), natomiast panowie częściej wybierają szkolenia (odpowiednio: 98% do 76%), jednorazowe środki na uruchomienie działalności gospodarczej (50% do 32%), zasiłek dla bezrobotnych (34% do 12%), finansowanie kosztów przejazdu (24% do 14%), poradnictwo zawodowe (20% do 14%), stypendia z tytułu szkolenia (18% do 6%), dodatek aktywizacyjny (12% do 4%), finansowanie kosztów zakwaterowania (10% do 2%) oraz usługi EURES (8% do 2%). Generalnie, mężczyźni wykazują większe zapotrzebowanie na poszczególne instrumenty rynku pracy, natomiast tylko wśród kobiet pojawiają się pojedyncze osoby nie zainteresowane pomocą ze strony PUP (4%).

Ankietowani niezależnie od poziomu wykształcenia preferują z reguły te same formy wsparcia ze strony PUP.

Tabela 64. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a poziom wykształcenia respondenta

	Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a poziom wykształcenia respondenta				
	Poziom wykształcenia respondentów				
	Gimnazjalne i poniżej	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Policealne i średnie zawodowe	Wyższe
Szkolenia	95,2%	89,5%	86,4%	83,3%	80,0%
Pośrednictwo pracy	47,6%	52,6%	77,3%	66,7%	75,0%
Staż	57,1%	42,1%	54,5%	33,3%	70,0%
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	47,6%	42,1%	31,8%	33,3%	50,0%
Zasilek dla osób bezrobotnych	33,3%	15,8%	22,7%	16,7%	25,0%
Finansowanie kosztów przejazdu	14,3%	26,3%	18,2%	22,2%	15,0%
Poradnictwo zawodowe	4,8%	5,3%	45,5%	16,7%	10,0%
Przygotowanie zawodowe dorosłych	14,3%	15,8%	27,3%	5,6%	5,0%
Prace interwencyjne	28,6%	10,5%	13,6%	5,6%	5,0%
Stypendia z tytułu szkolenia, pobierania nauki	9,5%	15,8%	18,2%	5,6%	10,0%
Dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych	4,8%		18,2%	5,6%	20,0%
Dodatek aktywizacyjny		10,5%	9,1%	11,1%	10,0%
Zatrudnienie przy refundacji pracodawcy kosztów ZUS	19,0%	5,3%	4,5%	5,6%	5,0%
Refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	19,0%		13,6%		
Finansowanie kosztów zakwaterowania	4,8%	5,3%	9,1%	5,6%	5,0%
Usługi EURES (zagranicznie pośrednictwo pracy)	9,5%	5,3%	4,5%	5,6%	
Roboty publiczne	4,8%	10,5%			
Nieoprocentowana pożyczka na szkolenia			4,5%		5,0%
Prace społecznie użyteczne	4,8%		4,5%		
Nie jestem zainteresowany(a) żadną formą pomocy		5,3%	4,5%		
Środki na założenie lub uczestnictwo w spółdzielni socjalnej	4,8%				
Ogółem	423,8%	357,9%	468,2%	322,2%	390,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Analizując szczegółowo zainteresowanie poszczególnymi instrumentami rynku pracy można stwierdzić, że na szkolenia liczą przede wszystkim absolwenci podstawówek i gimnazjów (95%) oraz zasadniczych szkół zawodowych (90%). Pośrednictwo pracy interesuje zwłaszcza osoby, które ukończyły liceum ogólnokształcące (77%) i wyższe uczelnie (75%). Bezrobotni po studiach są ponadto najbardziej zainteresowani odbyciem stażu (70%), uzyskaniem środków na uruchomienie własnej działalności gospodarczej (50%) oraz dofinansowaniem kosztów edukacji na studiach podyplomowych (20%). Z kolei bezrobotni absolwenci średnich szkół zawodowych i policealnych wyróżniają relatywnie najniższą motywacją do odbycia stażu (33%) oraz uzyskania stypendium na szkolenia (6%), natomiast bezrobotni po tzw. ogólniakach wykazują ponad przeciętne zainteresowanie pośrednictwem pracy (77%), poradnictwem zawodowym (46%), przygotowaniem zawodowym dorosłych (27%) oraz stypendiami z tytułu szkolenia (18%). Ankietowanym, którzy ukończyli zasadnicze szkoły zawodowe, bardziej niż pozostałym zależy na finansowaniu kosztów przejazdu (26%) oraz uczestnictwie w robotach publicznych, a osoby o najniższych

kwifikacjach – po podstawówkach i gimnazjach – najliczniej chcą korzystać z zasiłku dla bezrobotnych (33%), prac interwencyjnych (29%), zatrudnienia przy refundacji pracodawcy kosztów ZUS (19%), refundacji kosztów opieki nad dzieckiem (19%) i usług EURES (10%).

Brak zainteresowania pomocą ze strony PUP wykazały pojedyncze osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim ogólnokształcącym (po 5%). W uzasadnieniu respondenci wskazali na brak wiary w skuteczność metod aktywizacji zawodowej stosowanych przez Urząd Pracy (2 osoby), konieczność opieki nad dziećmi (2 osoby) oraz deficyt interesującej oferty w PUP (1 osoba).

Najliczniejszą grupę osób zainteresowanych szkoleniami dopytano o preferowaną tematykę doskonalenia zawodowego.

Na czele rankingu zagadnień szkoleniowych znalazły się, w kolejności:

- ✓ Prawo jazdy kat. C+E (11%);
- ✓ Operator maszyn budowlanych (10%);
- ✓ Operator wózka widłowego (10%);
- ✓ Obsługa kasy fiskalnej (9%);
- ✓ Język angielski (8%);
- ✓ Operator koparko-ładowarki (8%);
- ✓ Obsługa komputera (7%);
- ✓ Kosmetyka (6%).

Ponadto ankietowani wymienili jeszcze 27 zagadnień szkoleniowych, przy czym w każdym przypadku liczba zainteresowanych jest mniejsza niż 4% ogółu bezrobotnych, zainteresowanych uczestnictwem w szkoleniach.

Tabela 65. Preferowana tematyka szkoleń organizowanych przez PUP

Preferowana tematyka szkoleń organizowanych przez PUP	
	%
Prawo jazdy kat. C +E	11,4%
Operator maszyn budowlanych	10,2%
Operator wózka widłowego	10,2%
Obsługa kasy fiskalnej	9,1%
Język angielski	8,0%
Operator koparko –ładowarki	8,0%
Obsługa komputera	6,8%
Kosmetyka	5,7%
Informatyka	3,4%
Księgowość	3,4%
Pracownik biurowy	3,4%
Trudno powiedzieć	3,4%
Prawo jazdy kat. B	2,3%
Gastronomia	2,3%
Diagnostyka samochodowa	2,3%
Wykańczanie wnętrz	2,3%
Opiekun dzieci i osób starszych	2,3%
Przedsiębiorczość	2,3%
Spawacz	2,3%
Fryzjerstwo	1,1%
Administracja	1,1%
BHP	1,1%
Fotografia	1,1%
Handel	1,1%
Kierownik robót drogowych	1,1%
Kurs artystyczny	1,1%
Logistyka	1,1%
Matematyka	1,1%
Monter izolacji	1,1%
Pedagogika	1,1%
Elektryk	1,1%
Sprzedawca	1,1%
Praca socjalna	1,1%
Wulkanizacja	1,1%
Projektowanie	1,1%
Ogółem	117,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Warto odnotować, że zainteresowanie tematyką szkoleniową jest wyraźnie powiązane z płcią ankietowanych. Wyłącznie mężczyźni są zainteresowani szkoleniami umożliwiającymi uzyskanie prawa jazdy kat. C+E (20%), uprawnień operatora maszyn budowlanych i wózków widłowych (po 18%) oraz operatora koparko-ładowarki (14%).

Tabela 66. Preferowana tematyka szkoleń a płeć respondentów

	Płeć respondentów	
	Kobieta	Mężczyzna
Prawo jazdy kat. C +E		20,4%
Operator maszyn budowlanych		18,4%
Operator wózka widłowego		18,4%
Obsługa kasy fiskalnej	20,5%	
Język angielski	15,4%	2,0%
Operator koparko – ładowarki		14,3%
Obsługa komputera	12,8%	2,0%
Kosmetyka	12,8%	
Informatyka	2,6%	4,1%
Księgowość	5,1%	2,0%
Pracownik biurowy	5,1%	2,0%
Trudno powiedzieć	5,1%	2,0%
Prawo jazdy kat. B		4,1%
Gastronomia		4,1%
Diagnostyka samochodowa		4,1%
Wykańczanie wnętrz	2,6%	2,0%
Opiekun dzieci i osób starszych	5,1%	
Przedsiębiorczość	2,6%	2,0%
Spawacz		4,1%
Fryzjerstwo	2,6%	
Administracja	2,6%	
BHP	2,6%	
Fotografia	2,6%	
Handel	2,6%	
Kierownik robót drogowych		2,0%
Kurs artystyczny	2,6%	
Logistyka	2,6%	
Matematyka	2,6%	
Monter izolacji		2,0%
Pedagogika	2,6%	
Elektryk		2,0%
Sprzedawca	2,6%	
Praca socjalna	2,6%	
Wulkanizacja		2,0%
Projektowanie		2,0%
Ogółem	117,9%	116,3%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Natomiast kobiety preferują kursy z zakresu obsługi kasy fiskalnej (21%), znajomości języka angielskiego (15%), obsługi komputera i kosmetyki (po 13%) oraz opieki dzieci i osób starszych (5%). Ponadto pojedyncze respondenci wskazały na 11 zagadnień szkoleniowych, interesujących wyłącznie panie (po 3%), a respondenci wymienili 9 „męskich” tematów (po 4% lub 2%).

Sprawdzono, na jakich stanowiskach chciałyby odbyć staż osoby zainteresowane tą formą wsparcia ze strony PUP. Najlichniesza grupa badanych nie potrafi określić, jaką pracę chciałyby wykonywać podczas stażu (15%). Pozostali najczęściej wskazywali na wykonywanie zawodu „sprzedawcy i demonstratora” (11%) oraz „pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych” (9%). Wyraźnie mniejsze jest zainteresowanie odbyciem stażu w charakterze: „archeolodzy, socjolodzy i pokrewni”, „pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej”, „pracownicy do spraw finansowo-statystycznych”, „repcjoniści i rejestratorzy”, „kucharze”, „fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni” i „mechanicy pojazdów samochodowych” (po 4%). Ankietowani wymienili jeszcze 21 grup stanowisk, przy czym zainteresowanie nimi wykazują w każdym przypadku pojedyncze osoby (po 2%).

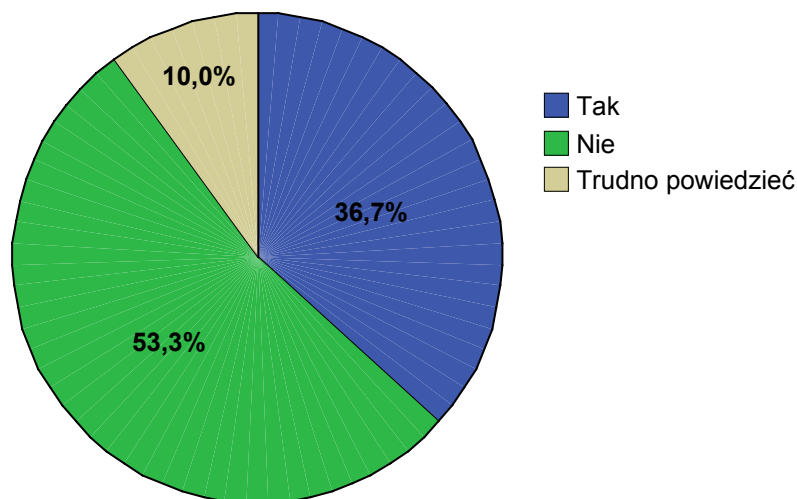
Tabela 67. Na jakim stanowisku chciał(a)by Pan(i) odbyć staż?

Na jakim stanowisku chciał(a)by Pan(i) odbyć staż?	
	%
Trudno powiedzieć	14,8
Sprzedawcy i demonstratorzy	11,1
Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	9,3
Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	3,7
Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	3,7
Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	3,7
Repcjoniści i rejestratorzy	3,7
Kucharze	3,7
Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	3,7
Mechanicy pojazdów samochodowych	3,7
Architekci, urbaniści i pokrewni	1,9
Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1,9
Ekonomiści	1,9
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	1,9
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	1,9
Pośrednicy ubezpieczeniowi	1,9
Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	1,9
Księgowi	1,9
Magazynierzy i pokrewni	1,9
Opiekunki dziecięce	1,9
Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	1,9
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni	1,9
Spawacze i pokrewni	1,9
Elektromechanicy	1,9
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1,9
Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	1,9
Operatorzy urządzeń do obróbki drewna	1,9
Kierowcy samochodów ciężarowych	1,9
Gospodarze budynków	1,9
Myjący pojazdy i szyby	1,9
Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1,9
Ogółem	100,0

Stosunkowo liczną grupę osób zainteresowanych uruchomieniem własnej działalności gospodarczej (41%) dopytano, czy i jakiej pomocy oczekują ze strony PUP. Okazało się, że ponad połowa z nich nie rozpocznie działalności bez wsparcia ze strony Urzędu (53%). Ponad jedna trzecia ankietowanych jest zdeterminowana, aby założyć własną firmę nawet bez dotacji (37%), a co dziesiąty nie ma w tej kwestii sprecyzowanego zdania (10%).

Wykres 11. Gotowość założenia własnej działalności gospodarczej bez dotacji z PUP

Czy bez otrzymania dotacji z PUP był(a)by Pan(i) gotów(a) założyć własną działalność gospodarczą?

Niezależnie od jednorazowej dotacji, młodzi bezrobotni planujący założenie własnej firmy oczekują powszechnie dodatkowej pomocy ze strony PUP w postaci:

- ✓ Szkolenia z zakresu prowadzenia działalności (98%);
- ✓ Pomocy doradczej przy staraniach o dotację (98%);
- ✓ Szkolenia z zakresu zakładania działalności (95%);
- ✓ Pomocy doradczej przy zakładaniu działalności (95%);
- ✓ Pomocy doradczej na etapie funkcjonowania firmy (80%).

Tabela 68. Oczekiwane formy pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej

Oczekiwane formy pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej	
Szkolenia z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej	97,5%
Pomoc doradcza przy staraniu się o dotację	97,5%
Szkolenia z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej	95,0%
Pomoc doradcza przy zakładaniu działalności gospodarczej	95,0%
Pomoc doradcza na etapie funkcjonowania działalności gospodarczej	80,0%
Inne formy wsparcia	2,5%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Zainteresowani respondenci dokonali samooceny wiedzy, jaką posiadają w odniesieniu do kluczowych zagadnień związanych z uruchomieniem i prowadzeniem własnej firmy.

Tabela 69. Ocena aktualnej wiedzy dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej

Ocena aktualnej wiedzy dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej						
	Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle	Ogółem
Opracowanie biznes planu		26,8%	43,9%	24,4%	4,9%	100,0%
Promocja firmy	7,5%	40,0%	35,0%	15,0%	2,5%	100,0%
Wiedza na temat konkurencji		48,8%	36,6%	14,6%		100,0%
Pozyskiwanie klientów	7,3%	39,0%	41,5%	12,2%		100,0%
Prowadzenie księgowości		14,6%	31,7%	48,8%	4,9%	100,0%
Kadry i płace		17,1%	39,0%	41,5%	2,4%	100,0%
Znajomość przepisów prawnych dot. prowadzenie działalności gospodarczej	2,4%	17,1%	39,0%	34,1%	7,3%	100,0%
Zarządzanie firmą		34,1%	46,3%	19,5%		100,0%
Zarządzanie zasobami ludzkimi (personelem)	2,4%	41,5%	39,0%	17,1%		100,0%
Możliwość uzyskania dotacji na prowadzenie działalności		26,8%	43,9%	26,8%	2,4%	100,0%
Umiejętność nawiązywania kontaktów biznesowych	7,3%	39,0%	43,9%	9,8%		100,0%

Sumując odsetek badanych, którzy krytycznie oceniają swoje wiadomości z danego zakresu („źle” i „bardzo źle”) ustalono, że największe deficyty wiedzy dotyczą następujących zagadnień:

- ✓ Prowadzenie księgowości (54%);
- ✓ Kadry i płace (44%);
- ✓ Znajomość przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności (41%);
- ✓ Opracowanie biznes planu (29%);
- ✓ Możliwość uzyskania dotacji (29%).

Natomiast pozytywne oceny („dobrze” i „bardzo dobrze”) przeważają nad negatywnymi w odniesieniu do zagadnień takich, jak:

- ✓ Wiedza na temat konkurencji (49%);
- ✓ Promocja firmy (48%);
- ✓ Umiejętność nawiązywania kontaktów biznesowych (46%);
- ✓ Zarządzanie zasobami ludzkimi (44%);
- ✓ Zarządzanie firmą (34%).

Biorąc pod uwagę wiek ankietowanych, ich dotychczasowe doświadczenie zawodowe oraz zakres opiniowanej problematyki można przypuszczać, że przedstawiona samoocena jest generalnie znacznie zawyżona i odbiega od faktycznych kompetencji bezrobotnych młodych mieszkańców powiatu skierniewickiego.

5. Sytuacja zawodowa

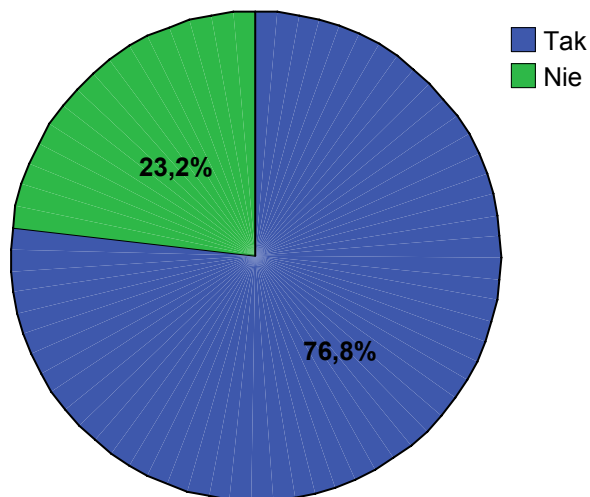
5.1 Historia zatrudnienia osób bezrobotnych

W poprzednich rozdziałach przedstawiono, z jakich elementów oferty Powiatowego Urzędu Pracy w Skierniewicach skorzystały osoby bezrobotne oraz z jakich elementów oferty PUP badani zarejestrowani w urzędzie zamierzają korzystać w przyszłości. Opisano też bariery jakie bezrobotni widzą na drodze swojego zatrudnienia.

Ta część analizy poświęcona jest biografiiom pracowniczym ankietowanych osób. Dane zawarte w poniższym wykresie dotyczą zróżnicowania respondentów ze względu na posiadanie doświadczenia zawodowego.

Wykres 12. Posiadanie doświadczenia zawodowego

Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) zatrudniony(a)?

Ponad trzy czwarte ankietowanych (77%) miała już okazję zdobyć doświadczenie zawodowe. Z drugiej strony znaczący odsetek badanych (23%) dotychczas nie podjął pracy. Zapewne w tej grupie znaleźli się aktualni absolwenci szkół średnich i wyższych uczelni, którym nie udało się jeszcze znaleźć stałego zatrudnienia, a także osoby pracujące dotychczas wyłącznie „na czarno”.

W trakcie wywiadów kwestionariuszowych, osoby z doświadczeniem zawodowym dopytano o szczegóły ich ścieżek zawodowych. Badani najczęściej pracowali w jednym (28%) lub w dwóch zakładach pracy (19%). Jeden na dziesięciu respondentów ze stażem pracowniczym wskazał na trzech pracodawców lub zdobywał doświadczenie w czterech przedsiębiorstwach (po 10%). Zwraca uwagę fakt, że analogiczny odsetek badanych, pomimo młodego wieku, był już zatrudniony w co najmniej pięciu zakładach pracy (10%). Jest to kolejna przesłanka do wysnucia wniosku o dużej ruchliwości na mało stabilnym lokalnym rynku pracy.

W analizach ilościowych sprawdzono, jak zmienne społeczno-demograficzne: płeć i poziom wykształcenia, różnicują następujące dwie grupy: tych, którzy mieli wcześniejsze zatrudnienie oraz bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego.

Tabela 70. Posiadanie doświadczenia zawodowego a płeć i poziom wykształcenia

		Czy kiedykolwiek był(a) Pan(i) zatrudniony(a)?		Ogółem
		Tak	Nie	
Płeć respondentów	Kobieta	77,6%	22,4%	100,0%
	Mężczyzna	76,0%	24,0%	100,0%
Poziom wykształcenia respondentów	Gimnazjalne i poniżej	61,9%	38,1%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	63,2%	36,8%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	76,2%	23,8%	100,0%
	Policealne i średnie zawodowe	88,9%	11,1%	100,0%
	Wyższe	95,0%	5,0%	100,0%

Z przeprowadzonych analiz wynika, że płeć nie wpływa w sposób istotny statystycznie na możliwość uzyskania doświadczenia zawodowego. W próbie badawczej tylko minimalnie więcej kobiet (78%), w porównaniu do mężczyzn (76%), rozpoczęło już karierę zawodową.

Jeśli chodzi o wpływ wykształcenia na ewentualne uzyskanie doświadczenia zawodowego osób bezrobotnych, wyraźnie rysuje się zależność: im wyższy poziom wykształcenia tym większe prawdopodobieństwo podjęcia pracy. Doświadczenie zawodowe posiada z jednej strony niewiele ponad trzy piąte absolwentów szkół podstawowych i gimnazjalnych (62%) oraz zasadniczych szkół zawodowych (63%), a z drugiej - dziewięciu na dziesięciu ankietowanych, którzy ukończyli policealne lub średnie szkoły zawodowe (89%) i niemal wszyscy badani dysponujący dyplomem ukończenia wyższej uczelni (95%). Staż pracy posiada ponadto trzy czwarte badanych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (76%).

5.2. Charakterystyka ostatniego miejsca pracy

Ostatnie miejsce pracy ankietowanych, którzy dysponują doświadczeniem zawodowym (77%), zostało scharakteryzowane pod względem następujących cech: staż pracy w ostatnim miejscu w relacji do ogólnego stażu pracy, forma zatrudnienia, wymiar czasu pracy oraz miesięczne wynagrodzenie. Średni staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia dla wskazanej części badanych wyniósł 12 miesięcy, a średni ogólny staż pracy został ustalony na poziomie 29 miesięcy – czyli 2 lat i 5 miesięcy.

Tabela 71. Staż pracy w ostatnim miejscu pracy

	Średnia
Staż pracy w ostatnim miejscu pracy (miesiące)	12
Ogólny staż pracy (w miesiącach)	29

Ustalono, na jakich zasadach zatrudniano w ostatnim zakładzie byłych pracowników.

Tabela 72. Forma zatrudnienia i wymiar czasu pracy w ostatnim miejscu pracy

Charakterystyka ostatniego miejsca pracy		
Czy ostatnia Pana(i) praca wykonywana była w oparciu o:	Umowę o pracę na czas nieokreślony	11,7%
	Umowę o pracę na czas określony	51,9%
	Umowę o dzieło lub umowę zlecenie	33,8%
	Własną działalność gospodarczą	1,3%
	Wyłącznie o ustną umowę	1,3%
Ogółem		100,0%
Wymiar czasu pracy w ostatnim miejscu pracy	Pełny wymiar	92,2%
	Niepełny wymiar	5,2%
	Trudno powiedzieć	2,6%
Ogółem		100,0%
Miesięczne zarobki netto w ostatnim miejscu pracy	Do 1.000 zł	23,4%
	Od 1.001 do 1.200 zł	26,0%
	Od 1.201 do 1.500 zł	26,0%
	Od 1.501 do 2.000 zł	14,3%
	Powyżej 2.000 zł	10,4%
Ogółem		100,0%

Tylko jeden na ośmiu badanych posiadał umowę o pracę na czas nieokreślony (12%), natomiast ponad połowa podpisała z pracodawcą umowę na czas określony (52%). Co trzecia z osób bezrobotnych zarabkowała w ramach umowy o dzieło lub umowy zlecenia (34%) i zapewne redukcje polegały w tych przypadkach na nie przedłużaniu takich umów lub wymianie rotacyjnej pracowników. Pojedynczy ankietowani uzyskali status osoby bezrobotnej w wyniku likwidacji własnej działalności gospodarczej, bądź przyznali, że w ostatnim zakładzie byli zatrudnieni „na czarno” (po 1%).

Kolejny zestaw danych dotyczy wymiaru czasu pracy w ostatniej firmie. Zdecydowana większość respondentów pracowała w pełnym wymiarze (92%), jeden na dwudziestu badanych pracował w niepełnym wymiarze godzin (5%), a nieliczni ankietowani nie potrafili określić wymaganego od nich czasu pracy (2%).

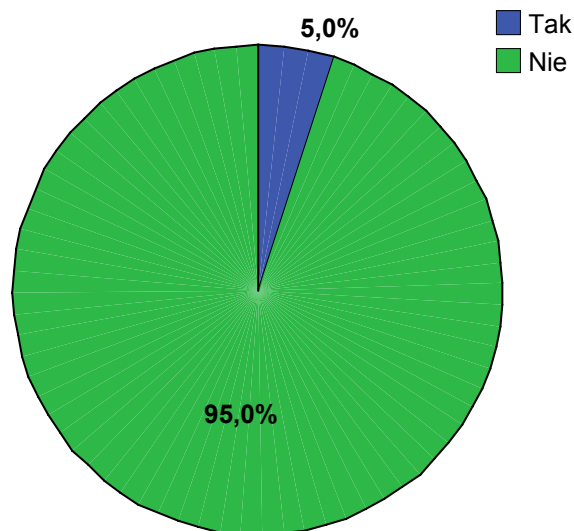
Trzy czwarte osób w ostatnim zakładzie otrzymywało miesięczne wynagrodzenie nie przekraczające 1.500 zł netto (75%), z czego zbliżony odsetek musiał zadowolić się pensją do 1.000 zł (23%), bądź mieszczącą się w przedziale 1.001 zł – 1.200 zł oraz 1.201 zł – 1.500 zł (po 26%). Uposażenie jednego na siedmiu badanych kształtowało się na poziomie 1.501 zł – 2.000 zł netto (14%), a w nielicznych przypadkach miesięczne wynagrodzenie przekraczało 2.000 zł (10%).

5.3. Doświadczenie w pracy za granicą

Istotnym elementem determinującym sytuację osób bezrobotnych na rynku pracy jest ich mobilność w poszukiwaniu pracy, także w wymiarze zagranicznym. Ustalono, jaki odsetek bezrobotnych młodych osób posiada doświadczenie zawodowe w pracy za granicą.

Wykres 13. Czy pracował(a) Pan(i) kiedykolwiek za granicą?

Czy pracował(a) Pan(i) kiedykolwiek za granicą?

Wśród ankietowanych osób zdecydowana większość (95%) nie dysponuje doświadczeniem zdobytym na międzynarodowym rynku pracy. Tylko jeden na dwudziestu badanych (5%) pracował poza granicami kraju. Było to czterech mężczyzn i jedna kobieta, którzy znaleźli dorywczą pracę w Niemczech, Holandii i Norwegii. Dwie osoby przepracowały w sumie miesiąc, a po jednej - 3 miesiące, 1 rok i 3 lata. Ankietowani zatrudnili się za granicą na różnych stanowiskach, należących do grup: „magazynierzy i pokrewni”, „rolnicy produkcji roślinnej”, „kierowcy samochodów ciężarowych”, „robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni” oraz „robotnicy przy pracach prostych w przemyśle”.

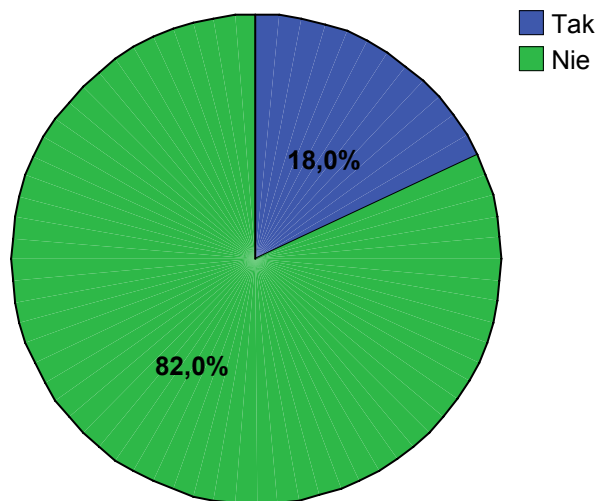
5.4. Skala pracy „na czarno”

Dla pełniejszego zobrazowania sytuacji zawodowej ankietowanych, w trakcie wywiadów ustalono także, czy badani pracują w tzw. „szarej strefie”. Pytanie dotyczące tego problemu, jako „drażliwe”, zostało zadane na końcu kwestionariusza wywiadu przez doświadczonych ankietatorów, potrafiących umiejętnie uzyskać tego typu informacje.

Ponadto pytanie wskaźnikowe sformułowane zostało nie wprost i brzmiało następująco: „Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?”.

Wykres 14. Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?

Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?

Okazało się, że blisko co piąty ankietowany (18%) przyznał, że jest zatrudniony „na czarno”, a zatem osiąga dochody w ramach nielegalnej pracy zarobkowej, będąc jednocześnie zarejestrowanym jako osoba bezrobotna w PUP w Skierniewicach.

W dalszej analizie przetestowano, jakie czynniki sprzyjają podjęciu przez badanych bezrobotnych pracy „na czarno”. Sprawdzone wpływ takich zmiennych niezależnych, jak płeć i wykształcenie ankietowanych. Okazuje się, że praca w „szarej strefie” rynku pracy jest podejmowana znacznie rzadziej przez kobiety – do nielegalnej pracy przyznała się ponad jedna czwarta spośród ankietowanych mężczyzn zarejestrowanych w Urzędzie Pracy (28%) i kilkakrotnie mniejszy odsetek respondentek (8%).

Tabela 73. Doświadczenie w pracy „na czarno” a płeć i poziom wykształcenia respondentów

Doświadczenie w pracy "na czarno" a płeć i poziom wykształcenia respondentów				
		Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?		Ogółem
		Tak	Nie	
Płeć respondentów	Kobieta	8,0%	92,0%	100,0%
	Mężczyzna	28,0%	72,0%	100,0%
Poziom wykształcenia respondentów	Gimnazjalne i poniżej	38,1%	61,9%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	26,3%	73,7%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	9,1%	90,9%	100,0%
	Policealne i średnie zawodowe	16,7%	83,3%	100,0%
	Wyższe		100,0%	100,0%

Doświadczenie w pracy w „szarej strefie” jest wyraźnie uwarunkowane poziomem wykształcenia. Nielegalne zarobkowanie ujawniło blisko dwie piąte osób z najniższymi kwalifikacjami (38%) i ponad jedna czwarta bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26%). Natomiast w tej grupie nie ma badanych z wyższym wykształceniem oraz znacznie rzadziej spotykamy osoby, które legitymują się wykształceniem średni ogólnokształcącym (9%) oraz średnim zawodowym lub policealnym (17%).

Podsumowując:

- Bezrobotni mężczyźni znacznie częściej podejmują nielegalną pracę niż kobiety o takim samym statusie.
- Najczęściej nielegalnie zarobkują osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym oraz absolwenci zasadniczych szkół zawodowych

6. Charakterystyka kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych

Dane dotyczące poziomu wykształcenia młodych bezrobotnych, przed 30. rokiem życia, zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach wskazują, że niemal co piąta osoba (18%) zakończyła edukację na poziomie szkoły podstawowej lub gimnazjum, a niewiele mniejsza część respondentów legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym (15%). Blisko połowa badanych (47%) uzyskała wykształcenie średnie, częściej zawodowe lub policealne (27%) niż ogólnokształcące (20%). Zwraca uwagę stosunkowo wysoki odsetek bezrobotnych młodych osób, które legitymują się dyplomem ukończenia wyższej uczelni (20%).

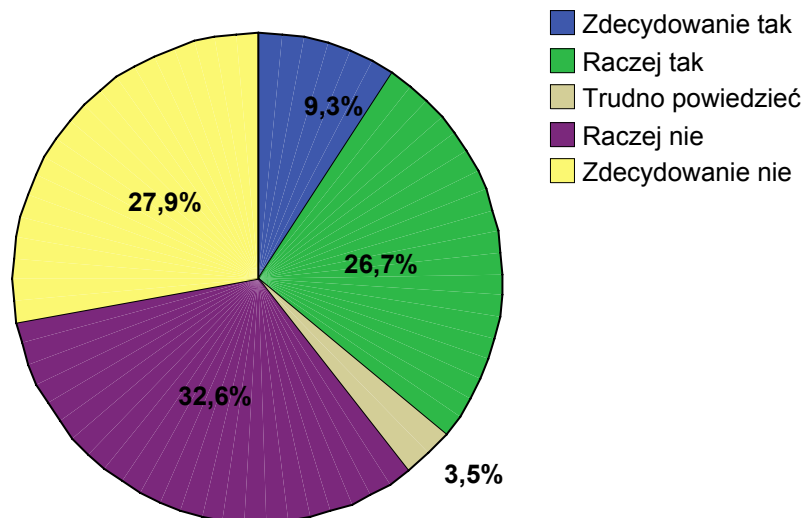
W celu pełniejszego odzwierciedlenia struktury kwalifikacji i kompetencji zawodowych młodych bezrobotnych na lokalnym rynku pracy, analizie poddano autooceny uzyskanego wykształcenia w oczach respondentów zarejestrowanych w PUP, a także ich zawody wyuczone oraz zdobyte przez nich dodatkowe kwalifikacje zawodowe – kompetencje i umiejętności uzyskane w trakcie kursów, szkoleń lub warsztatów.

6.1. Autooceny kwalifikacji zawodowych

Odpowiednie pytania wskaźnikowe zawarte w kwestionariuszu dotyczyły subiektywnych ocen respondentów na temat posiadanych przez nich kwalifikacji. Poniżej omówiono uzyskane wyniki ilościowe.

Wykres 15. Ocena zdobytych w szkole kwalifikacji zawodowych

Czy zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe, w Pana(i) opinii, są przydatne na rynku pracy?

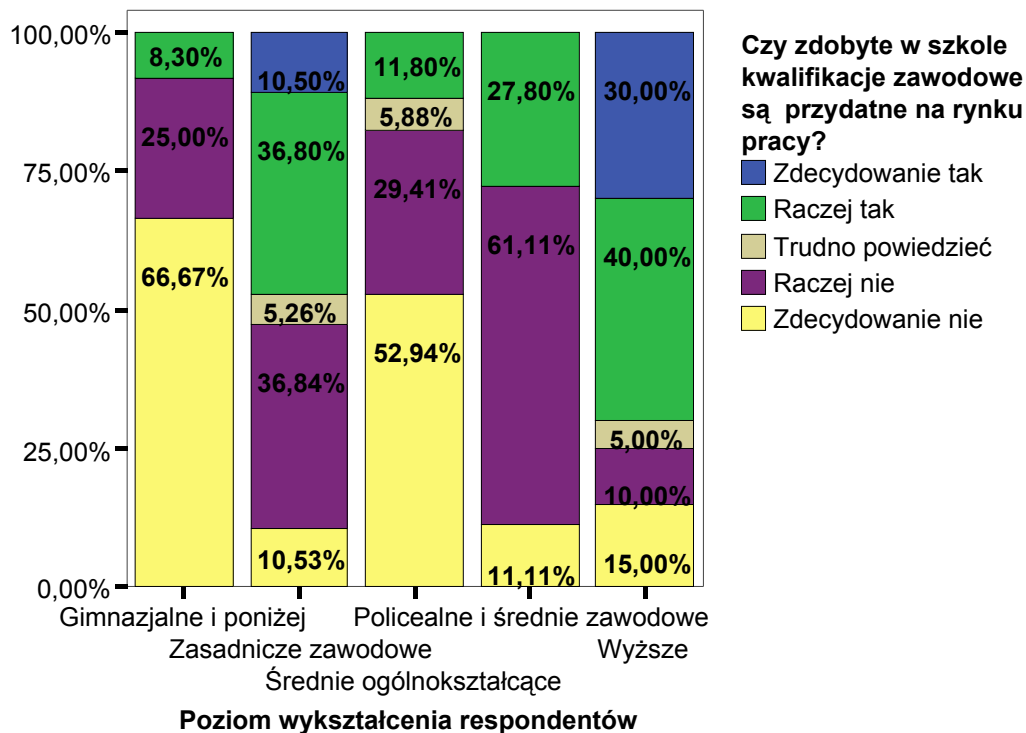

Z zebranych danych wynika, że większość ankietowanych bezrobotnych jest zdania, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (61%), przy czym częściej niż co czwarta osoba była o tym zdecydowanie przekonana (28%), a pozostałe (33%) formułują krytyczną ocenę w sposób bardziej umiarkowany, wybierając wariant odpowiedzi „raczej nie”. Tylko jeden na trzech bezrobotnych (36%) pozytywnie ocenił swoje kwalifikacje w odniesieniu do rynku pracy, w tym co jedenasty badany (9%) posłużył się wariantem „zdecydowanie tak”. Nieliczni ankietowani nie potrafili udzielić w tej kwestii jednoznacznej odpowiedzi (3%).

Ogólne, autooceny kwalifikacji zawodowych z punktu widzenia ich przydatności na rynku pracy są ambiwalentne, a ich kierunek jest silnie skorelowany z posiadanym poziomem wykształcenia.

Wykres 16. Ocena zdobytych w trakcie edukacji kwalifikacji zawodowych a poziom wykształcenia respondentów

Ocena zdobytych w trakcie edukacji kwalifikacji zawodowych a poziom wykształcenia respondentów

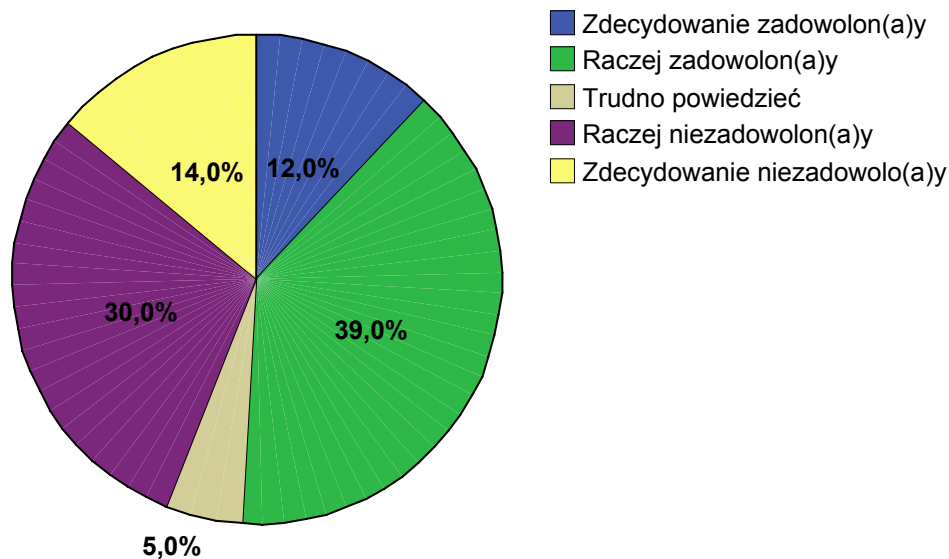

Osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym najczęściej zdecydowanie negatywnie oceniają swoje kwalifikacje (67%), a umiarkowane zadowolenie wykazuje w tej grupie co dwunasta osoba (8%). Z drugiej strony absolwenci wyższych uczelni znacznie częściej artykułują opinie umiarkowane (40%) lub zdecydowanie pozytywne (30%), chociaż nawet wśród nich co czwarta osoba w różnym stopniu krytycznie odnosi się do posiadanych kwalifikacji (25%). Co ciekawe, osoby przekonane o przydatności na rynku pracy wyuczonych umiejętności zawodowych spotykamy znacznie częściej w grupie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (47%) niż wśród bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (17%), bądź średnim zawodowym lub policealnym (28%).

Konkludując, osoby uznające adekwatność uzyskanych w toku nauki szkolnej kwalifikacji do potrzeb rynku pracy znajdujemy wśród ankietowanych, którzy legitymują się dyplomem ukończenia wyższej uczelni.

Wykres 17. Poziom zadowolenia ze zdobytego poziomu wykształcenia

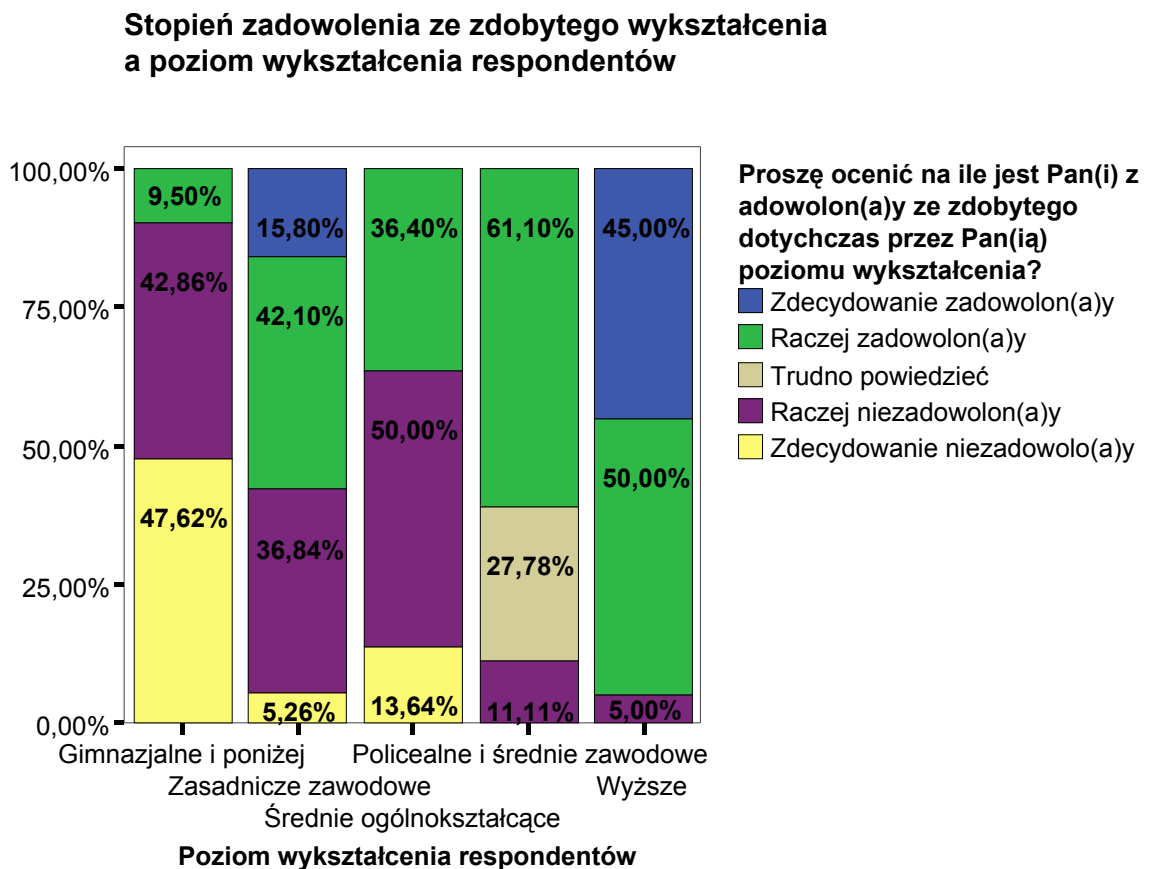
Proszę ocenić na ile jest Pan(i) zadowolony(a) ze zdobytego dotychczas przez Pan(ią) poziomu wykształcenia?

Ambiwalencja ocen dotyczy również zadowolenia z aktualnie posiadanego poziomu wykształcenia. Wprawdzie połowa badanych (51%) wyraziła zadowolenie, częściej umiarkowane (39%) niż zdecydowane (12%), ale zbliżona część respondentów była odmiennego zdania (44%), przy czym jeden na siedmiu ankietowanych (14%) jest zdecydowanie niezadowolony z końcowego efektu przebytej ścieżki edukacyjnej. Niewielka liczba osób nie udzieliła na ten temat jednoznacznej odpowiedzi (5%).

Odsetek zadowolonych, co zrozumiale, jest w znacznym stopniu uwarunkowany faktycznym poziomem uzyskanego wykształcenia.

Wykres 18. Stopień zadowolenia ze zdobytego wykształcenia a poziom wykształcenia respondentów

Osoby o najniższych kwalifikacjach, w zdecydowanej większości były nieusatysfakcjonowane poziomem swojego wykształcenia (90%), przy czym blisko połowa z nich (48%) posługuje się ocenami skrajnie negatywnymi. Z drugiej strony, niemal wszyscy badani posiadający dyplomy wyższych uczelni dokonali pozytywnej autooceny (95%), wyrażając umiarkowaną (50%), bądź zdecydowaną satysfakcję (45%) z osiągniętego pułapu kwalifikacji. Wyraźnie mniejszą przewagę osób zadowolonych nad niezadowolonymi obserwujemy jeszcze w grupie badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (odpowiednio: 58% do 42%) oraz średnim zawodowym lub policealnym (61% do 39%). Natomiast wśród absolwentów liceów ogólnokształcących tylko niewiele ponad jedna trzecia akceptuje swoje dokonania edukacyjne (36%), a pozostali są „raczej” (50%) lub „zdecydowanie niezadowolony” (14%) z uzyskanego poziomu wykształcenia.

Generalnie, w badanej grupie młodych bezrobotnych dominują osoby krytycznie oceniające przydatność na rynku pracy posiadanych kwalifikacji zawodowych i poziom, na jakim zakończyli edukację szkolną, co stanowi ważną motywację do uczestnictwa w proponowanych przez PUP formach przekwalifikowania, bądź doskonalenia zawodowego.

6.2. Posiadanie prawa jazdy

Ważną dla osób bezrobotnych umiejętnością, sprzyjającą ich mobilności na rynku pracy, a nierzadko stanowiącą warunek zatrudnienia, jest prowadzenie pojazdów potwierdzone posiadaniem prawem jazdy.

Respondentów z prawem jazdy dopytano o rodzaj uprawnień jakim dysponują. Ustalono, że w badanej grupie uprawnienia do prowadzenia samochodów osobowych (prawo jazdy kat. B) posiada trzy czwarte kobiet (74%) i ponad dwie trzecie mężczyzn (68%).

Tabela 74. Rodzaj posiadanego prawa jazdy (z uwzględnieniem zróżnicowania wg płci)

	Płeć respondentów		Ogółem
	Kobieta	Mężczyzna	
Kategoria B	74,0%	68,0%	71,0%
Brak prawa jazdy	26,0%	32,0%	29,0%
Kategoria A	2,0%	12,0%	7,0%
Kategoria C		4,0%	2,0%
Kategoria A1		2,0%	1,0%
Kategoria B+E		2,0%	1,0%
Kategoria T		2,0%	1,0%
Ogółem	102,0%	122,0%	112,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Ponadto co ósmy mężczyzna (12%) i jedna kobieta (2%) zdobyli uprawnienia do jazdy motocyklem (kategoria A). Inne kategorie prawa jazdy, umożliwiające prowadzenie specjalistycznych pojazdów, uzyskali wyłącznie pojedynczy panowie.

6.3. Obsługa komputera oraz inne umiejętności przydatne na rynku pracy

Pozycję osób konkurujących na rynku pracy warunkują niewątpliwie także takie umiejętności, jak: obsługa komputera, Internetu i poczty elektronicznej, przygotowanie CV i listu motywacyjnego, zaprezentowanie się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, sprawność w poszukiwaniu ofert pracy w Internecie, w prasie. Z drugiej strony, skumulowany brak tych umiejętności może wręcz uniemożliwić uzyskanie zatrudnienia.

W toku analizy sprawdzono, jak wymienione predyspozycje rozkładają się wśród badanych bezrobotnych.

Dla przejrzystości analizy, w opisie zsumowano odpowiedzi wskazujące na brak lub niedostatek poszczególnych umiejętności („raczej trudne”, „trudne”, „bardzo trudne”), bądź posiadanie ich w różnym stopniu („łatwe”, „bardzo łatwe”). Ankietowani zazwyczaj nie mieli kłopotów z określeniem poziomu swych kompetencji, o czym świadczy brak odpowiedzi „trudno powiedzieć”, za wyjątkiem uczestnictwa w rozmowie kwalifikacyjnej, której stopnia trudności nie potrafiło określić kilku respondentów (4%).

Tabela 75. Ocena stopnia trudności poszczególnych czynności

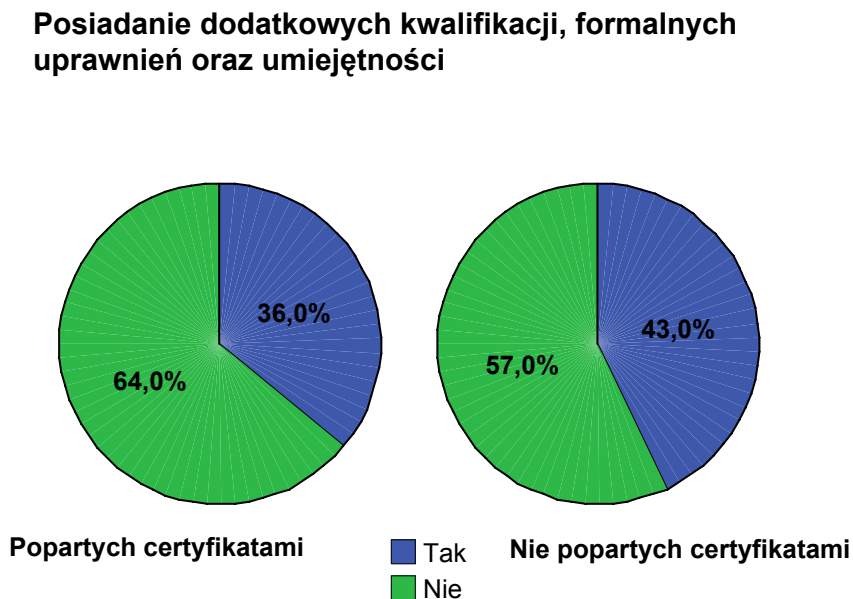
Ocena stopnia trudności poszczególnych czynności								
	Bardzo trudne	Trudne	Raczej trudne	Raczej nie trudne	Łatwe	Bardzo łatwe	Trudno powiedzieć	Ogółem
Obsługa komputera	1,0%		3,0%	11,0%	36,0%	49,0%		100,0%
Umiejętność wykorzystywania Internetu, poczty elektronicznej	1,0%			7,0%	35,0%	57,0%		100,0%
Przygotowanie CV	1,0%		3,0%	12,0%	33,0%	51,0%		100,0%
Przygotowanie listu motywacyjnego	1,0%		3,0%	12,0%	33,0%	51,0%		100,0%
Uczestnictwo w rozmowie kwalifikacyjnej	1,0%	1,0%	7,0%	21,0%	40,0%	26,0%	4,0%	100,0%
Poszukiwanie ofert pracy w prasie				3,0%	22,0%	75,0%		100,0%
Poszukiwanie ofert pracy w Internecie	1,0%		1,0%	7,0%	26,0%	65,0%		100,0%

Jeśli chodzi o **obsługę komputera**, to zdecydowana większość badanych (85%) uznała, że czynność ta nie sprawia im trudności. Nieliczni respondenci stwierdzili, że obsługa komputera jest w różnym stopniu trudna (4%). Podobnie, większość respondentów zadeklarowała, że **wykorzystywanie Internetu i poczty elektronicznej** jest dla nich łatwe lub bardzo łatwe (92%), a tylko jedna osoba wskazywała na braki w tych umiejętnościach (1%). Powiązaną z obsługą komputera kompetencją, jest zdolność do **poszukiwania ofert pracy w Internecie**. W tym przypadku również większość badanych (91%) twierdzi, że jest to czynność w różnym stopniu łatwa. Taka proporcja ocen wskazuje na to, że pojedyncze osoby w grupie młodych bezrobotnych nie posiadają umiejętności aktywnego poszukiwania pracy przy pomocy nowoczesnych technologii (2%).

Ustalono, jak kształtują się miękkie kompetencje respondentów związane z poszukiwaniem pracy. Umiejętności **przygotowania CV i listu motywacyjnego** zdobyły analogiczne oceny, tak więc można je analizować wspólnie. Wśród ogółu badanych wyraźnie dominują osoby, które uznają powyższe zadania za łatwe (po 84%), a jedynie kilku respondentów uznało te czynności za skomplikowane (po 4%). Jeśli chodzi o **uczestnictwo w rozmowie kwalifikacyjnej** to pozytywnie oceniło swoje kompetencje wyraźnie mniej respondentów (66%), a trudności sygnalizuje co jedenasty ankietowany (9%). Prawie wszyscy badani zadeklarowali, że nie mają najmniejszych trudności z **poszukiwaniem ofert pracy w prasie** (97,0%).

Ważnym elementem kwalifikacji zawodowych, warunkujących powodzenie na rynku pracy, są wszelkie dodatkowe formalne uprawnienia i umiejętności kandydatów, dlatego zbadano, czy młodzi bezrobotni z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zdobyli odpowiednie certyfikaty, potwierdzające ich kompetencje zawodowe .

Wykres 19. Posiadanie dodatkowych kwalifikacji, formalnych uprawnień oraz umiejętności

Większość respondentów nie posiada certyfikowanych uprawnień (64%), a tylko co trzeci bezrobotny zdobył dokumenty potwierdzające dodatkowe umiejętności (36,6%). W toku badań sprawdzono też, czy respondenci posiadają niesformalizowane umiejętności i kwalifikacje przydatne na rynku pracy (takie, których nie można poprzeć certyfikatem). Ponad dwie piąte badanych (43%) deklaruje, że posiada konkretne kompetencje zawodowe, jednak nieudokumentowane w sposób formalny.

W poniższej tabeli zawarto pełen zestaw uprawnień i certyfikatów, którymi dysponują badani bezrobotni obojga płci.

Tabela 76. Rodzaj dodatkowych kwalifikacji

Rodzaj dodatkowych kwalifikacji (z uwzględnieniem zróżnicowania wg płci)	Płeć respondentów		Ogółem
	Kobieta	Mężczyzna	
Obsługa komputera	22,6%	15,6%	19,0%
Operator wózka widłowego	9,7%	15,6%	12,7%
Kosmetyka, wizaż	16,1%		7,9%
Umiejętności interpersonalne	12,9%	3,1%	7,9%
Prace wykończeniowe w budownictwie	3,2%	12,5%	7,9%
Operator koparko – ładowarki		12,5%	6,3%
Mechanik samochodowy		12,5%	6,3%
Obsługa kasy fiskalnej	6,5%	3,1%	4,8%
Magazynier	3,2%	6,3%	4,8%
Spawacz		9,4%	4,8%
Ślusarz		9,4%	4,8%
Pierwsza pomoc	6,5%		3,2%
Cukiernik	6,5%		3,2%
Przewóz rzeczy niebezpiecznych		6,3%	3,2%
Kasjer – sprzedawca	6,5%		3,2%
Obsługa klienta	6,5%		3,2%
Opiekun	6,5%		3,2%
Kwalifikacje sportowe	3,2%	3,1%	3,2%
Naprawa sprzętu RTV i AGD		6,3%	3,2%
Język angielski	3,2%	3,1%	3,2%
Operator piłarki		3,1%	1,6%
Ekonomista	3,2%		1,6%
Kelner	3,2%		1,6%
Księgowość		3,1%	1,6%
Operator suwnicy		3,1%	1,6%
Pracownik administracyjny	3,2%		1,6%
Trener		3,1%	1,6%
Agent ubezpieczeniowy	3,2%		1,6%
Zdolności artystyczne		3,1%	1,6%
Strażak		3,1%	1,6%
Obsługa programu AutoCAD		3,1%	1,6%
Brukarz		3,1%	1,6%
Cieśla		3,1%	1,6%
Florystyka	3,2%		1,6%
Fotografia	3,2%		1,6%
Gastronomia		3,1%	1,6%
Malarz		3,1%	1,6%
Matematyka	3,2%		1,6%
Ogółem	135,5%	153,1%	144,4%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Porównywalny odsetek badanych kobiet i mężczyzn posiada jedynie umiejętność obsługi komputera (odpowiednio: 23% i 16%) oraz – ku zaskoczeniu – uprawnienia operatora wózków widłowych (10% i 16%), a także kwalifikacje sportowe i znajomość języka angielskiego (po 3%). W pozostałych przypadkach widać wyraźny podział dodatkowych uprawnień i kompetencji zawodowych na „męskie” i „żeńskie”.

Bezrobotne panie wskazały najczęściej na umiejętności z zakresu kosmetyki i wizażu (16%) oraz umiejętności interpersonalne (13%). Ponadto do ponad jednostkowych uprawnień bezrobotnych kobiet można zaliczyć: obsługę kasy fiskalnej, udzielanie pierwszej pomocy, kwalifikacje cukiernika, kasjera-sprzedawcy, specjalisty obsługi klienta oraz opiekunki dzieci i osób starszych (po 7%). Pojedyncze panie wymieniły ponadto 9 innych kwalifikacji (po 3%). Natomiast ankietowani panowie posiadają uprawnienia z zakresu robót wykończeniowych w budownictwie, operatora koparko-ładowarki i mechanika samochodowego (po 13%). Co jedenasty badany zdobył kwalifikacje spawacza i ślusarza (po 9%), a jeden na szesnastu dysponuje kompetencjami zawodowymi magazyniera, konserwatora sprzętu RTV i AGD oraz może przewozić rzeczy niebezpieczne (po 6%). Lista „męskich” kwalifikacji zawiera jeszcze 12 pozycji, przy czym w każdym przypadku zostały wskazane przez pojedyncze osoby (po 3%).

7. Aspiracje edukacyjne osób bezrobotnych

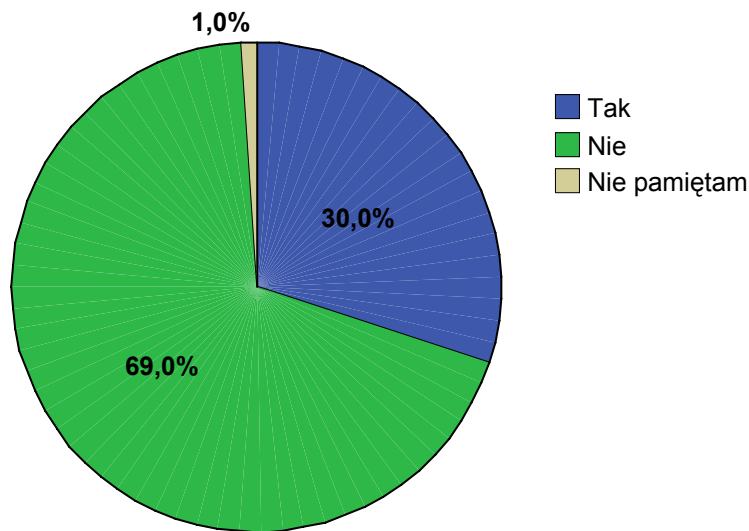
Jak sygnalizowano w poprzednim rozdziale, większość ankietowanych bezrobotnych jest zdania, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (61%), ponad dwie piąte ankietowanych nie posiada wyuczonego zawodu (41%), a jedna trzecia respondentów jest wyedukowana na relatywnie niskim poziomie, bowiem posiada jedynie wykształcenie podstawowe i gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe (łącznie 33%). Dlatego rzeczywistej oceny potencjału młodych bezrobotnych, zamieszkujących powiat skierniewicki i miasto Skierniewice dopełnią analizy dotyczące już zdobytych dodatkowych kwalifikacji zawodowych, a także planów i aspiracji edukacyjnych oraz ewentualnej gotowości do przekwalifikowania się w kierunku innego zawodu.

7.1 Dotychczasowe podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Poniższy zestaw danych dotyczy dotychczasowego dokształcania się badanych. W celu dokonania pomiaru aktywności edukacyjnej respondentów w stosunkowo nieodległym czasie, w pytaniu wskaźnikowym dotyczącym tej kwestii ograniczono okres, w którym bezrobotni rozpoczęli dodatkowe kształcenie, do trzech lat wstecz.

Wykres 20. Uczestnictwo w szkoleniach w ciągu ostatnich 3 lat

Czy w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczył(a) Pan(i) w kursach, szkoleniach, warsztatach?

Uzyskane dane wskazują na konieczność wdrożenia ukierunkowanych programów promujących wśród osób bezrobotnych aktywność edukacyjną, gdyż bierność w tym zakresie dotyczyła większości badanych (69%) - w ciągu ostatnich 3 lat taka część próby nie brała udziału w żadnych szkoleniach. Tylko co trzeci respondent uczestniczył w kursach, szkoleniach, warsztatach (30%).

W poniższej tabeli zaprezentowano pełny zestaw szkoleń, ukończonych przez aktywnych w tym zakresie badanych.

Jeden na sześciu respondentów doskonalił się w zakresie obsługi komputera oraz nabył uprawnienia operatora wózków widłowych (po 17%). Co dziesiąty ankietowany ukończył kurs prawa jazdy kat. B i został przeszkolony w zakresie aktywnego poszukiwania pracy (po 10%). Wyraźnie mniejszy odsetek zdobył kwalifikacje operatora koparko-ładowarki, kasjera – sprzedawcy oraz wykonawcy prac wykończeniowych w budownictwie (po 7%). Pojedynczy bezrobotni wskazali jeszcze na 12 zagadnień, które były tematem ukończonych przez nich form doskonalenia zawodowego.

Tabela 77. Kursy, szkolenia, warsztaty, w których w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyli respondenci

Kursy, szkolenia, warsztaty, w których w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyli respondenci	
	%
Obsługa komputera	17,2%
Operator wózka widłowego	17,2%
Prawo jazdy kat. B	10,3%
Poszukiwanie pracy	10,3%
Operator koparko – ładowarki	6,9%
Kasjer – sprzedawca	6,9%
Prace wykończeniowe w budownictwie	6,9%
Obsługa kasy fiskalnej	3,4%
Magazynier	3,4%
Mechanik samochodowy	3,4%
Umiejętności interpersonalne	3,4%
Kelner	3,4%
Księgowość	3,4%
Spawacz	3,4%
Prawo jazdy kat. C	3,4%
Zakładanie działalności gospodarczej	3,4%
Monitoring	3,4%
Pierwsza pomoc	3,4%
Uprawnienia elektryczne SEP	3,4%
Ogółem	117,2%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Poza wskazanymi formami doskonalenia zawodowego, uczestnictwo w formach „szkolnego” doksztalcania kształtuje się na jeszcze niższym poziomie, bowiem blisko trzy czwarte respondentów nie korzystało z takich możliwości podniesienia poziomu wykształcenia.

Tabela 78. Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat

Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat	
	%
Nie korzystałam z dodatkowych form kształcenia	71,1%
Studia zaoczne	16,5%
Szkoła średnia w trybie wieczorowym	7,2%
Inne formy kształcenia	5,2%
Studia podyplomowe	2,1%
Studium (szkoła) pomaturalne	1,0%
Ogółem	103,1%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

W najpopularniejszej formie doksztalcania – studiach zaocznych - brał udział co szósty ankietowany (16). Jeden na czternastu respondentów uczył się w trybie wieczorowym w szkole średniej (7%). Pozostałe możliwości edukacyjne wskazywano z jeszcze mniejszą częstością, w tym: studia podyplomowe (2%) oraz studium (szkołę) pomaturalną (1%).

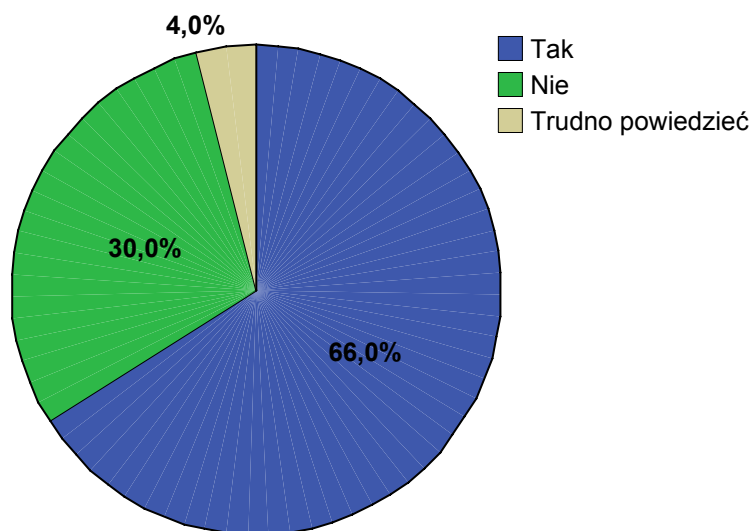
Podsumowując, można stwierdzić, że większość badanych dotychczas nie wykazywała szczególnej motywacji do podniesienia własnych szans na rynku pracy poprzez uzyskanie dodatkowych kompetencji, czy umiejętności zawodowych. Pomimo braku satysfakcji z uzyskanego dotychczas wykształcenia, mniej niż co trzecia osoba zarejestrowanych w PUP wykazała się aktywnością w zwiększaniu szans na rynku pracy poprzez podnoszenie poziomu kwalifikacji i skorzystała z oferty edukacyjnej, czy szkoleniowej, którą proponuje im wiele instytucji i organizacji kształcenia ustawicznego dla dorosłych, w tym Powiatowy Urząd Pracy. Otwartym pozostaje pytanie, czy poszczególne propozycje szkoleniowe są dla bezrobotnych dostatecznie atrakcyjne oraz odpowiednio dostosowane do popytu na lokalnym rynku pracy.

7.2. Gotowość do zmiany poziomu wykształcenia

Pomimo wcześniej opisanego, nikłego zaangażowania się bezrobotnych w szkolenia, plany na rok następny, przynajmniej w sferze deklaracji, rysują się bardziej optymistycznie.

Wykres 21. Czy Planuje Pan(i) podnieść poziom swojego wykształcenia?

Czy planuje Pan(i) podnieść poziom swojego wykształcenia?

Dwie trzecie diagnozowanej populacji wykazała aspiracje edukacyjne i jest zdecydowana dokończyć się (66%), a niewielki odsetek nie wyklucza takiej możliwości (4%). Pozostałe osoby pozostające bez pracy nie zamierzają podnieść poziomu swojego wykształcenia (30%), co może wskazywać na brak świadomości potrzeby podnoszenia kwalifikacji jako istotnego warunku zdobycia lepszej pozycji, większej konkurencyjności na rynku pracy. Bierność edukacyjna może wynikać również z braku możliwości realizacji swych aspiracji edukacyjnych z powodu niskiego statusu ekonomicznego. Założenia te sprawdzono w badaniach ilościowych. Osoby, które nie zadeklarowały zamiaru kontynuacji nauki dopytano o powody tej bierności.

Tabela 79. Dlaczego nie planuje Pan(i) kontynuacji nauki?

Dlaczego nie planuje Pan(i) kontynuacji nauki?	
	%
Brak środków finansowych	46,4%
Nie widzę takiej potrzeby	39,3%
Brak chęci do nauki	35,7%
Brak czasu	28,6%
Trudna sytuacja rodzinna	7,1%
Inne przyczyny	7,1%
Brak możliwości dojazdu	3,6%
Ogółem	167,9%

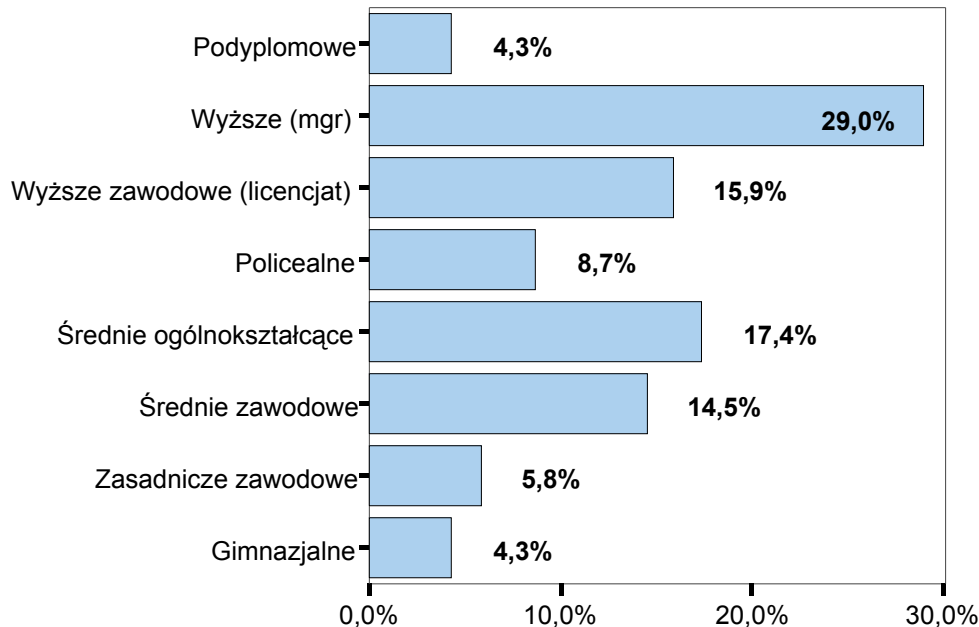
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Na pierwszej pozycji blisko połowa badanych nie planujących dalszej edukacji, wskazała na brak środków finansowych niezbędnych do kontynuowania nauki (46%). Co istotne, dwie piąte osób bez aspiracji edukacyjnych nie dostrzega potrzeby dalszej nauki, pomimo, iż pozostaje bez zatrudnienia (39,0%). Na kolejnych miejscach wymieniono brak chęci (21,7%) oraz brak odpowiedniej ilości czasu na dokończanie się (29%), co może wynikać z zaangażowania w obowiązki rodzinne lub pracy „na czarno”. Pojedynczy ankietowani bierność edukacyjną tłumaczyli trudną sytuacją rodzinną (7%), innymi przyczynami (7%) lub brakiem możliwości dojazdu (4%).

Kolejne zestawienie wyników badań odnosi się do ankietowanych, deklarujących chęć dalszej nauki (66% próby).

Wykres 22. Jaki poziom wykształcenia chciał(a)by Pan(i) uzyskać?

Jaki poziom wykształcenia chciał(a)by Pan(i) uzyskać?

Badani, którzy planują dalszą edukację, najczęściej aspirują do zdobycia wykształcenia wyższego magisterskiego (29%) lub licencjatu (16%). Jeden na sześciu respondentów zamierza ukończyć liceum ogólnokształcące (17%), a niewiele mniejszy odsetek – średnią szkołę zawodową (14%). Najmniej respondentów wykazuje zainteresowanie kontynuacją nauki w szkole policealnej (9%), zasadniczej zawodowej (6%), w gimnazjum i na studiach podyplomowych (po 4%).

W toku badań ustalono kierunki, w jakich chcieliby kształcić się ankietowani bezrobotni zarejestrowani w PUP w Skierniewicach. Najczęściej wskazywano na chęć zdobycia wykształcenia w zakresie budownictwa (12%). Jeden na czternastu respondentów zamierza kształcić się w kierunku: finanse i rachunkowość, geodezja, mechanika samochodowa (po 7%). Ponadto co dwudziesty ankietowany deklaruje kontynuację nauki na kierunkach: kosmetologia, informatyka, pedagogika i turystyka (po 5%). Ponadto badani wskazali na 20 preferowanych zakresów tematycznych, przy czym w każdym przypadku gotowość do podjęcia nauki zgłasza mniej niż 4% osób.

Tabela 80. Kierunki, w których chcieliby się kształcić respondenci

Preferowana tematyka szkoleń	
	%
Budownictwo	12,3%
Finanse i rachunkowość	7,0%
Geodezja	7,0%
Mechanika samochodowa	7,0%
Kosmetologia	5,3%
Informatyka	5,3%
Pedagogika	5,3%
Turystyka	5,3%
Administracja	3,5%
Bezpieczeństwo narodowe	3,5%
Gastronomia	3,5%
Handel	3,5%
Socjologia	3,5%
Trudno powiedzieć	3,5%
Filologia angielska	1,8%
Dietetyka	1,8%
Ekonomia	1,8%
Europeistyka	1,8%
Fotografia	1,8%
Grafika komputerowa	1,8%
Instalacje wodno-kanalizacyjne	1,8%
Kucharstwo	1,8%
Logistyka	1,8%
Ochrona osób i mienia	1,8%
Pracownik administracyjno-biurowy	1,8%
Prawo	1,8%
Plastyka	1,8%
Zarządzanie	1,8%
Ogółem	100,0%

Gotowość do podnoszenia poziomu wykształcenia uwarunkowana jest takimi czynnikami, jak: obecny poziom wykształcenia i płeć. Jeśli chodzi o płeć, wyraźnie bardziej skłonne do dalszej aktywności edukacyjnej są kobiety (74%) niż mężczyźni (58%).

Tabela 81. Gotowość do podniesienia dotychczasowego poziomu wykształcenia a płeć i poziom wykształcenia respondentów

		Czy planuje Pan(i) podnieść poziom swojego wykształcenia?			Ogółem
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
Płeć respondentów	Kobieta	74,0%	22,0%	4,0%	100,0%
	Mężczyzna	58,0%	38,0%	4,0%	100,0%
Ogółem		66,0%	30,0%	4,0%	100,0%
Poziom wykształcenia respondentów	Gimnazjalne i poniżej	76,2%	19,0%	4,8%	100,0%
	Zasadnicze zawodowe	52,6%	47,4%		100,0%
	Średnie ogólnokształcące	77,3%	18,2%	4,5%	100,0%
	Policealne i średnie zawodowe	61,1%	33,3%	5,6%	100,0%
	Wyższe	60,0%	35,0%	5,0%	100,0%
Ogółem		66,0%	30,0%	4,0%	100,0%

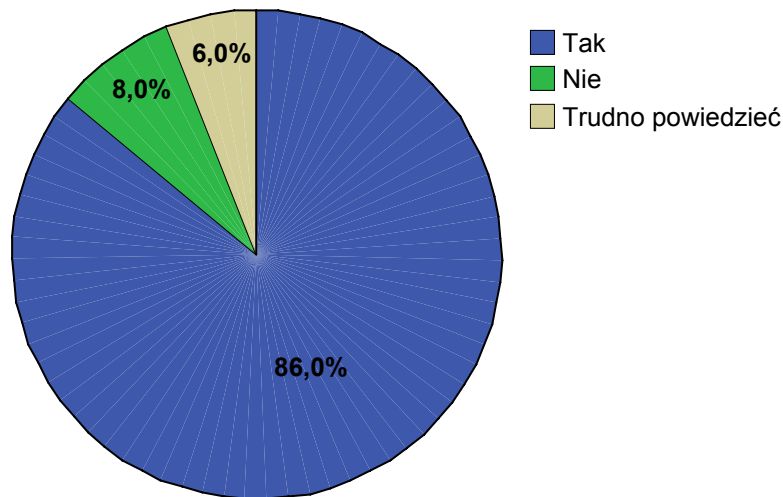
Rolę dalszej edukacji najbardziej doceniają badani z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (77%) oraz gimnazjalnym lub podstawowym (76%). Gotowość do podnoszenia kwalifikacji deklaruje także trzy piąte absolwentów szkół średnich zawodowych i policealnych (61%) i podobna część osób z wykształceniem wyższym (60%). Relatywnie najrzadziej zgłaszają aspiracje edukacyjne respondenci po szkole zasadniczej zawodowej - taką chęć deklaruje 53% z nich. Tę tendencję można tłumaczyć faktem, że absolwenci zasadniczych szkół zawodowych często dysponują stosunkowo dobrą sytuacją na rynku pracy, gdyż posiadają konkretne, oczekiwane przez pracodawców umiejętności.

7.3. Gotowość do udziału w szkoleniach

Na koniec rozdziału udzielono odpowiedzi na dwa pytania badawcze: Jak kształtuje się zainteresowanie bezrobotnych uczestnictwem w kursach, szkoleniach i warsztatach? Ankietowani w trakcie wywiadów kwestionariuszowych zapytani zostali, czy planują w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach warsztatach. Pozytywną odpowiedź udzieliła zdecydowana większość badanych (86%). Oznacza to, iż uczestnictwo w tego typu formach dokształcania zadeklarowało wyraźnie więcej osób, aniżeli w przypadku prezentowanej wcześniej gotowości do podnoszenia poziomu wykształcenia (66%).

Wykres 23. Czy planuje Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach, warsztatach?

Czy chciał(a)by Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach, warsztatach?

Respondenci nie zainteresowani doskonaleniem zawodowym podali jako przyczynę: brak potrzeby (4 osoby), brak czasu (2 osoby), ciężę i opiekę nad dzieckiem (po 1 osobie).

Tabela 82. Gotowość do udziału w szkoleniach w ciągu najbliższych 12 miesięcy a płeć i poziom wykształcenia respondentów

Gotowość do udziału w szkoleniach w ciągu najbliższych 12 miesięcy a płeć i poziom wykształcenia respondentów					
		Czy chciał(a)by Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach, warsztatach?			Ogółem
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
Płeć respondentów	Kobieta	82,0%	12,0%	6,0%	100,0%
	Mężczyzna	90,0%	4,0%	6,0%	100,0%
Ogółem		86,0%	8,0%	6,0%	100,0%
Poziom wykształcenia respondentów	Gimnazjalne i poniżej	90,5%	9,5%		100,0%
	Zasadnicze zawodowe	89,5%	5,3%	5,3%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	86,4%	9,1%	4,5%	100,0%
	Policealne i średnie zawodowe	94,4%		5,6%	100,0%
	Wyższe	70,0%	15,0%	15,0%	100,0%
Ogółem		86,0%	8,0%	6,0%	100,0%

Podobnie jak to miało miejsce w przypadku aspiracji edukacyjnych oraz elastyczności zawodowej, plany szkoleniowe badanych zależą od ich płci oraz poziomu wykształcenia.

Można prognozować, że w ciągu najbliższego roku bezrobotni mężczyźni będą szkolić się chętniej niż kobiety (90% do 82%), co wynika zapewne z faktu, że w badanej grupie są młode matki, obciążone obowiązkami domowymi.

Wpływ wykształcenia nie jest jednokierunkowy. Udział w szkoleniach planuje największy odsetek absolwentów średnich szkół zawodowych i policealnych (94%), gimnazjów i podstawówek (91%) oraz zasadniczych szkół zawodowych (90%), a relatywnie najmniejsze zainteresowanie tymi formami doskonalenia zawodowego wykazują osoby legitymujące się dyplomem ukończenia wyższej uczelni (70%). Możliwe, że dla bezrobotnych po studiach oferta szkoleniowa PUP nie jest tak atrakcyjna, jak dla osób o niższych kwalifikacjach.

Zgodnie z deklaracjami badanych, w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy, największej frekwencji można spodziewać się na kursie nadającym uprawnienia operatora wózka widłowego (14%), a także na szkoleniach z zakresu obsługi kasy fiskalnej (9%). Niewiele mniejsze zainteresowanie prezentują ankietowani w odniesieniu do takich zagadnień szkoleniowych, jak: operator maszyn budowlanych (8%), język angielski i prawo jazdy kat. C (po 7%) oraz operator koparko-ładowarki (6%). Jeden na dwudziestu badanych chciałby ukończyć kurs z zakresu: kosmetyka i wizaż, księgowość lub pracownik administracyjny (po 5%). Ponad jednostkowe są preferencje respondentów w odniesieniu do przeszkolenia z zakresu prac wykończeniowych w budownictwie i informatyki (po 4%). Przedstawione zestawienie zawiera jeszcze 28 zagadnień szkoleniowych, przy czym w każdym przypadku odsetek zainteresowanych kształtuje się poniżej 3%.

Tabela 83. Preferowana tematyka szkoleń

Preferowana tematyka szkoleń	
	%
Operator wózka widłowego	14,1%
Obsługa kasy fiskalnej	9,4%
Operator maszyn budowlanych	8,2%
Język angielski	7,1%
Prawo jazdy kat. C	7,1%
Operator koparko – ładowarki	5,9%
Kosmetyka, wizaż	4,7%
Księgowość	4,7%
Pracownik administracyjny	4,7%
Prace wykończeniowe w budownictwie	3,5%
Informatyka	3,5%
Obsługa komputera	2,4%
Kasjer – sprzedawca	2,4%
Mechanik samochodowy	2,4%
Handel	2,4%
Pomoc społeczna	2,4%
Przewóz rzeczy niebezpiecznych	1,2%
Obsługa klienta	1,2%
Spawacz	1,2%
Operator suwnicy	1,2%
Opiekun	1,2%
Florystyka	1,2%
Fotografia	1,2%
Gastronomia	1,2%
Prawo jazdy kat. B	1,2%
Zakładanie działalności gospodarczej	1,2%
Uprawnienia elektryczne SEP	1,2%
Barman	1,2%
BHP	1,2%
Fryzjerstwo	1,2%
Hotelarstwo	1,2%
Kadry i płace	1,2%
Kucharz	1,2%
Kurs plastyczny	1,2%
Logistyka	1,2%
Ogrodnictwo	1,2%
Pedagogika	1,2%
Handel	1,2%
Projektowanie	1,2%
Ogółem	111,8%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Preferencje szkoleniowe ankietowanych obojga płci są wyraźnie zróżnicowane. Wyłącznie mężczyźni zgłaszają gotowość uczestnictwa w kursach na operatora wózków widłowych (27%), operatora maszyn budowlanych (16%), kierowcy samochodów ciężarowych – prawo jazdy kat. C (13%), operatora koparko-ładowarki (11%) i mechanika samochodowego (4%).

Natomiast tylko kobiety chcą zdobyć umiejętności w zakresie obsługi kasy fiskalnej (20%), podnieść swoje kompetencje w zakresie języka angielskiego (13%), kosmetyki i wizażu (10%), obsługi komputera (5%), a także uzyskać kwalifikacje kasjera-sprzedawcy, handlowca i pracownika pomocy społecznej (po 5%).

Tabela 84. Preferowana tematyka szkoleń a płeć

	Płeć respondentów	
	Kobieta	Mężczyzna
Operator wózka widłowego		26,7%
Obsługa kasy fiskalnej	20,0%	
Operator maszyn budowlanych		15,6%
Język angielski	12,5%	2,2%
Prawo jazdy kat. C		13,3%
Operator koparko – ładowarki		11,1%
Kosmetyka, wizaż	10,0%	
Księgowość	7,5%	2,2%
Pracownik administracyjny	7,5%	2,2%
Prace wykończeniowe w budownictwie	2,5%	4,4%
Informatyka	2,5%	4,4%
Obsługa komputera	5,0%	
Kasjer – sprzedawca	5,0%	
Mechanik samochodowy		4,4%
Handel	5,0%	
Pomoc społeczna	5,0%	
Inna tematyka	30,0%	24,4%
Ogółem	112,5%	111,1%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

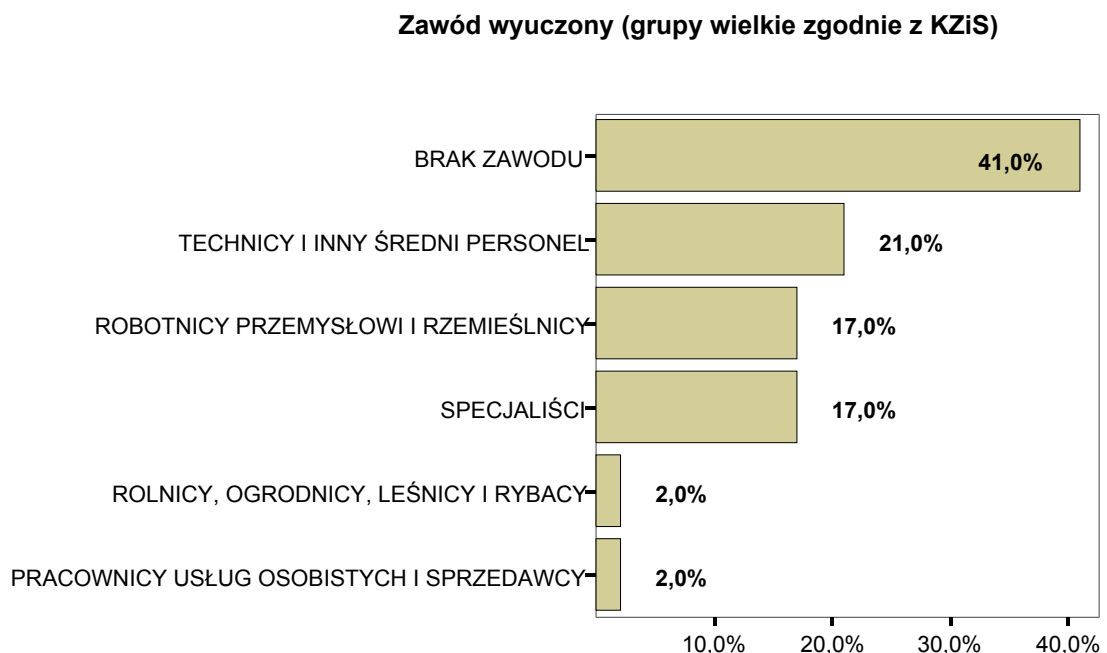
Niewielki odsetek przedstawicieli obojga płci wykazuje zainteresowanie tymi samymi zagadnieniami, w tym: księgowością, pracą administracyjną, pracami wykończeniowymi w budownictwie oraz informatyką.

8. Zawody

8.1. Zawód wyuczony

Na poniższym wykresie odtworzono hierarchię zawodów wyuczonych reprezentowanych przez ankietowanych bezrobotnych (w tzw. „grupach wielkich” zgodnie z KZiS) z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice.

Wykres 24. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS)

Należy podkreślić, że największa część, czyli ponad dwie piąte badanych, nie posiada zawodu wyuczonego (41%). Są to przede wszystkim osoby, które legitymują się wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz respondenci, którzy edukację zakończyli na etapie liceum ogólnokształcącego. Na tę kategorię bezrobotnych powinno się zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu oferty szkoleniowej, a także podczas promocji wśród pracodawców oferty przygotowania zawodowego, gdyż osoby bez zawodu znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Jeden na pięciu respondentów posiada wyuczony zawód technika lub inny zaliczany do średniego personelu (21%). Co szósty badany zalicza się do „robotników przemysłowych i rzemieślników” (17%). Identyczną część ankietowanych stanowią „specjaliści” (17%), którzy trafili do rejestrów Urzędu Pracy, mimo że posiadają kierunkowe wykształcenie. Wyraźnie mniej liczną kategorię stanowią „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” oraz „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (po 2%).

Dla instytucji prowadzących pośrednictwo pracy oraz podmiotów odpowiedzialnych za racjonalną, dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy ofertę szkoleniową istotne jest ustalenie zgodności aktualnie dostępnych ofert pracy z liczbą bezrobotnych wyuczonych w poszczególnych zawodach. Umożliwi to planowanie odpowiednich szkoleń i kursów doszkalających lub przekwalifikowujących zarejestrowanych bezrobotnych. Stąd kolejna tabela, odzwierciedlająca szczegółową strukturę zawodów wyuczonych na poziomie tzw.

grup elementarnych (zgodnych z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności).

Ankietowani bezrobotni, którzy posiadają kierunkowe wykształcenie (59%), reprezentują bardzo zróżnicowane grupy zawodowe. Jeden na czternastu badanych posiada wyuczony zawód z grupy „archeolodzy, socjolodzy i pokrewni” oraz „technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewnych” (po 7%). Co dwudziesty ankietowany jest przygotowany do pracy w charakterze: „inżynierowie geodeci i kartografowie”, „technicy mechanicy”, „technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni”, „agenci do spraw sprzedaży-handlowcy” oraz „pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej” (po 5%). Pozostałe 22 grupy wskazywało w każdym przypadku mniej niż 4% respondentów posiadających wyuczony zawód.

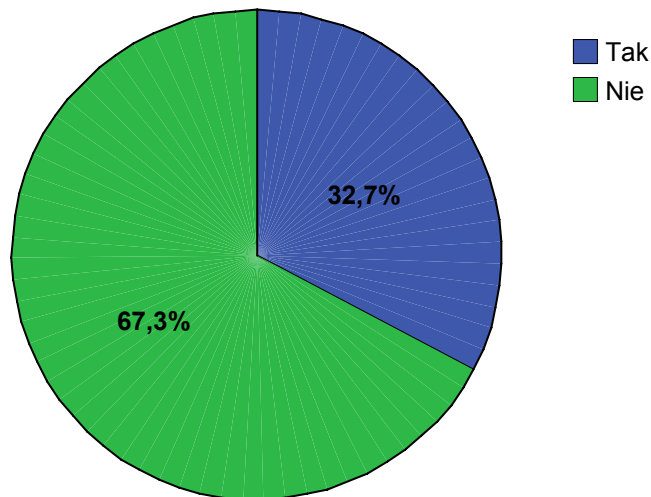
Tabela 85. Zawód wyuczony (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

Zawód wyuczony (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	
	%
Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni	6,8%
Technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewni	6,8%
Inżynierowie geodeci i kartografowie	5,1%
Technicy mechanicy	5,1%
Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	5,1%
Agenci do spraw sprzedaży - handlowcy	5,1%
Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	5,1%
Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	3,4%
Ekonomiści	3,4%
Prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	3,4%
Dietetycy i żywieniowcy	3,4%
Kucharze	3,4%
Ogrodnicy terenów zieleni	3,4%
Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń	3,4%
Elektromechanicy	3,4%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3,4%
Architekci, urbaniści i pokrewni	1,7%
Inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	1,7%
Inżynierowie górnicy, metalurzy i pokrewni	1,7%
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	1,7%
Organizatorzy turystyki i pokrewni	1,7%
Pracownicy do spraw finansowych i handlowych	1,7%
Spedytorzy i pokrewni	1,7%
Murarze i pokrewni	1,7%
Cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	1,7%
Robotnicy budowlani robót wykończeniowych	1,7%
Malarze budowlani i pokrewni	1,7%
Lakiernicy	1,7%
Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	1,7%
Ogółem	100,0%

W trakcie badań ilościowych sprawdzono, czy osoby z doświadczeniem zawodowym posiadające zawód wyuczony (68% próby) miały dotychczas okazję pracować w swoim zawodzie.

Wykres 25. Czy pracował(a) Pan(i) w zawodzie wyuczonym?

Czy pracował(a) Pan(i) w zawodzie wyuczonym?

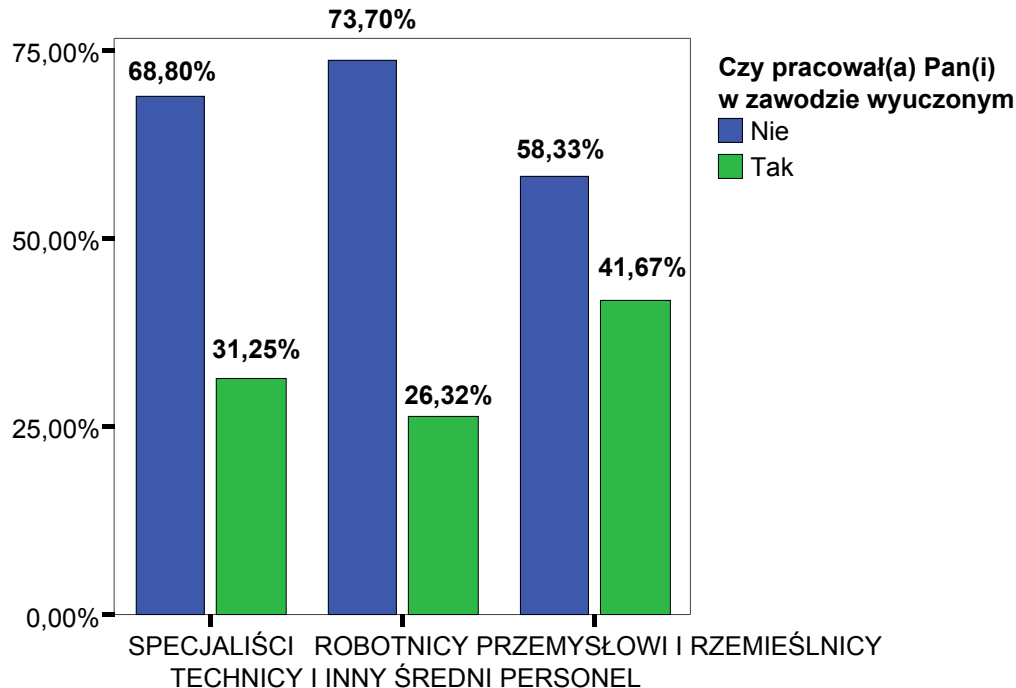

Jak się okazuje, tylko jedna trzecia osób z analizowanej grupy kiedykolwiek została zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z zawodem wyuczonym (33%). Większość badanych nie miała jednak takiej możliwości (67%). Przytoczone dane wskazują, że struktura kwalifikacji zawodowych w analizowanej populacji jest w niewystarczającym stopniu dostosowany do popytu na rynku pracy.

Poniżej skupiono się na trzech najliczniejszych grupach respondentów, którzy zadeklarowali zarówno posiadanie konkretnego zawodu wyuczonego, jak i mają za sobą już pewien staż pracy. Sprawdzono, czy istnieje statystycznie istotny związek między tymi dwiema zmiennymi?

Wykres 26. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS) a posiadanie doświadczenia zawodowego w tym zawodzie

**Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS)
a posiadanie doświadczenia zawodowego w tym zawodzie**

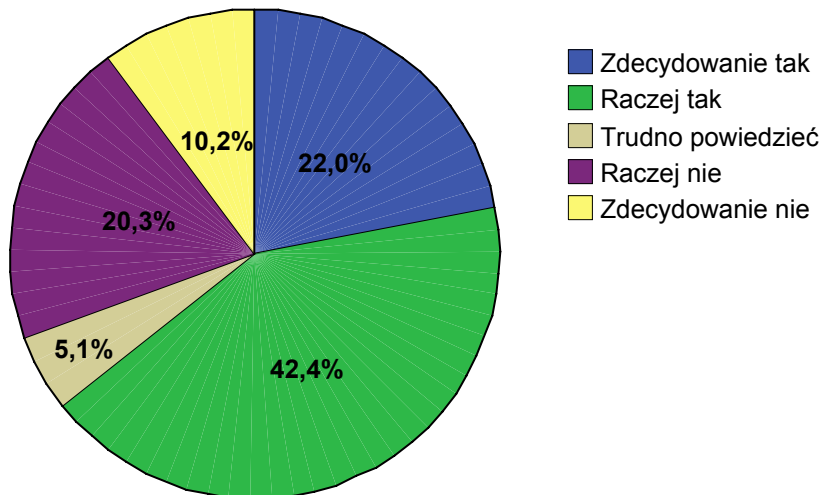

Z zebranych informacji wynika, że w wyuczonym zawodzie pracował relatywnie największy odsetek „robotników przemysłowych i rzemieślników” (42%). Ponadto znalazła etat zgodny z formalnymi kwalifikacjami jedna trzecia „specjalistów” (31%) i co czwarty badany zaklasyfikowany do grupy „technicy i inny średni personel” (26%).

Szukając przyczyn braku doświadczeń, badanych dopytano o samoocenę kompetencji do wykonywania wyuczonego zawodu. Dwie trzecie ankietowanych określa swoje kwalifikacje jako wystarczające (66%), przy czym częściej niż co piąty respondent jest o tym zdecydowanie przekonany (22%). Z drugiej strony znaczący odsetek bezrobotnych uznaje swoje wyuczone kwalifikacje za niewystarczające (30%), z tego co dziesiąty ocenia je zdecydowanie krytycznie (10%).

Wykres 27. Samoocena kwalifikacji do wykonywania wyuczonego zawodu

Proszę określić, czy posiada Pan(i) wystarczające kwalifikacje do wykonywania zawodu wyuczonego?

Osoby negatywnie opiniujące swoje kompetencje zawodowe dopytano o to, czego im brakuje, aby z powodzeniem wykonywać wyuczony zawód.

W odpowiedzi, niemal wszyscy wskazują brak doświadczenia zawodowego (93%), a ponadto mają zastrzeżenia do posiadanych umiejętności (72%), deficytów fachowej wiedzy (69%) oraz niezbędnych uprawnień (49%).

Tabela 86. Jakich kwalifikacji Panu(i) brakuje do wykonywania zawodu wyuczonego?

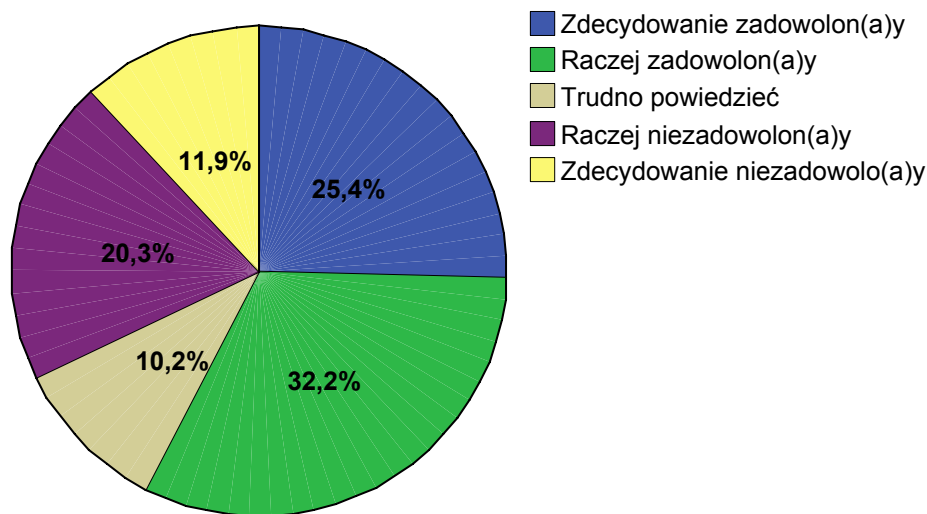
Jakich kwalifikacji Panu(i) brakuje do wykonywania zawodu wyuczonego?	
	%
Doświadczenia zawodowego	92,3%
Umiejętności	71,8%
Wiedzy zawodowej	69,2%
Uprawnień	48,7%
Inne kwalifikacje	2,6%
Nie brakuje mi kwalifikacji	2,6%
Ogółem	287,2%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Pojedynczy ankietowani wymienili jeszcze inne czynniki lub stwierdzili, że nie brakuje im kwalifikacji (po 3%).

Wykres 28. Poziom zadowolenia z posiadanego zawodu wyuczonego

Na ile jest Pan(i) zadowolony(a) z posiadanego zawodu wyuczonego?

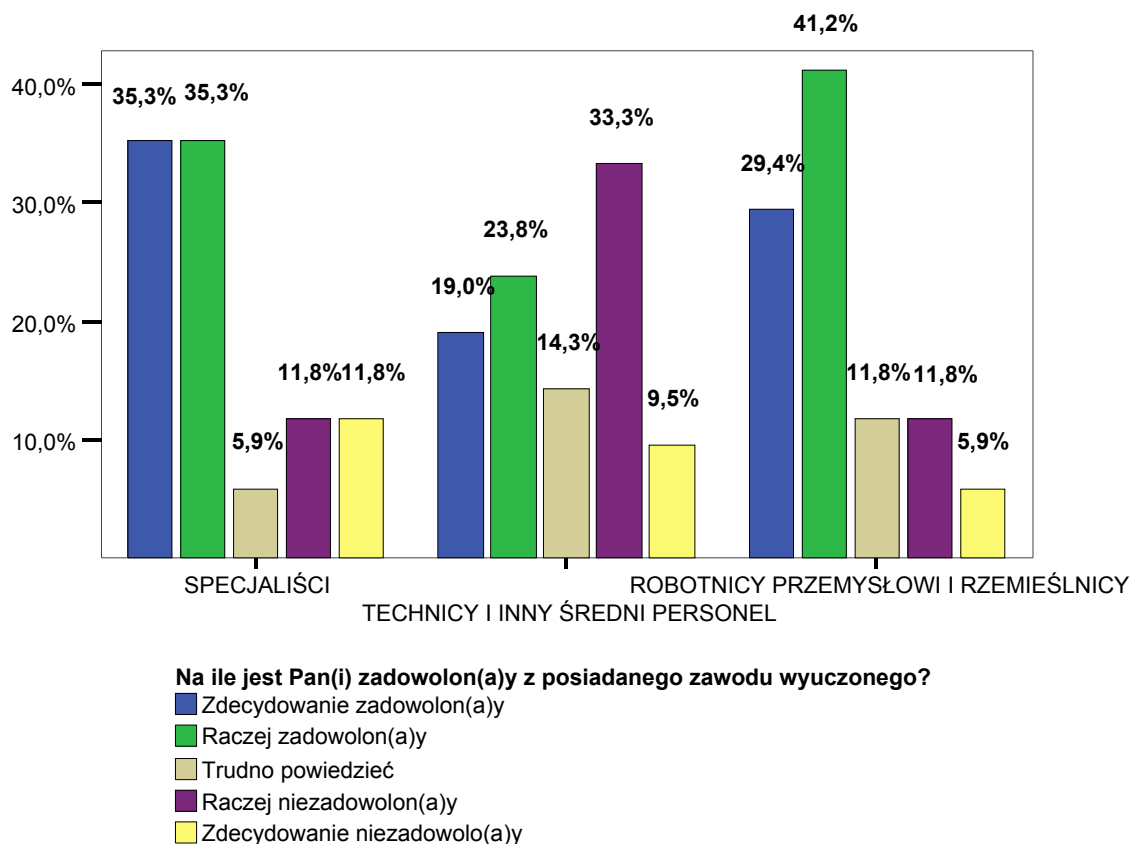

Wśród respondentów posiadających zawód wyuczony zbadano poziom ich zadowolenia z posiadanych kwalifikacji formalnych. Ponad połowa ankietowanych z tej grupy (58%) wyraziła zdecydowaną (25%) lub umiarkowaną (32%) satysfakcję z zawodu wyuczonego. Z drugiej strony, mniej lub bardziej negatywne opinie zgłosił co trzeci bezrobotny z kwalifikacjami zawodowymi (32%), a jeden na dziesięciu badanych nie potrafił sformułować jednoznacznej oceny (10%).

Poniższy wykres obrazuje poziom zadowolenia odnotowany dla najliczniej reprezentowanych zawodów (wg grup wielkich).

Wykres 29. Poziom zadowolenia z zawodu wyuczonego a posiadany przez respondenta zawód wyuczony

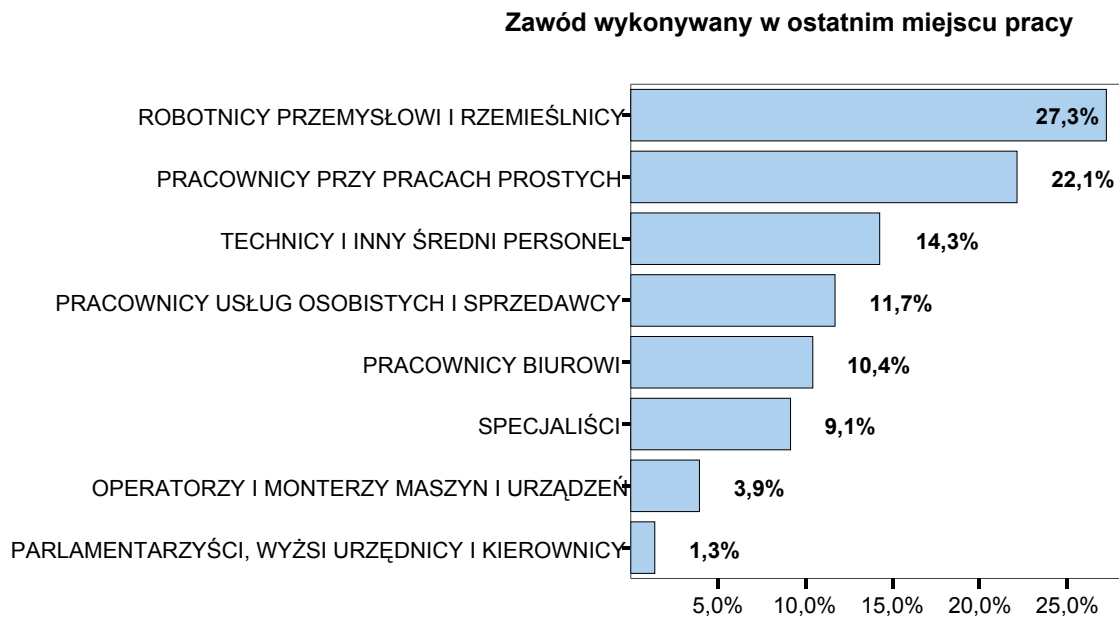
Poziom zadowolenia z zawodu wyuczonego a posiadany przez respondenta zawód

Sumując opinie umiarkowanie i zdecydowanie pozytywne można stwierdzić, że najczęściej usatysfakcjonowani z wyuczonego zawodu są „specjaliści” oraz „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (po 71%). Można zatem założyć, że skala zadowolenia dotyczy z jednej strony zawodów związanych z najwyższym poziomem kwalifikacji, a z drugiej – dostosowanych do popytu na rynku pracy. Wyraźnie rzadziej usatysfakcjonowane wyuczonym zawodem są osoby zaklasyfikowane do grupy „technicy i inny średni personel” (43%), które ponadto relatywnie najczęściej nie potrafiły dokonać jednoznacznej oceny (14%).

W przypadku osób dysponujących doświadczeniem zawodowym ustalono, na jakim stanowisku pracowały u ostatniego pracodawcy. Badani najczęściej byli zatrudnieni w charakterze „robotników przemysłowych i rzemieślników” (27%) oraz „pracowników przy pracach prostych” (22%). Jeden na siedmiu respondentów z doświadczeniem zawodowym zajmował stanowisko z grupy „technicy i inny średni personel” (14%), a co ósmy wykonywał obowiązki „pracownika usług osobistych, sprzedawcy” (12%). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych został zwolniony z etatu zaklasyfikowanego do grupy „pracownicy biurowi” (10%) i „specjaliści” (9%). Sporadycznie wśród ostatnio zajmowanych wykonywanych zawodów występują „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (4%) oraz „parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (1%).

Wykres 30. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)

Kolejna tabela przedstawia hierarchię zawodów, na poziomie „grup elementarnych” (zgodnych z KZiS), które najczęściej były wykonywane przez badanych bezrobotnych w ostatnim miejscu pracy.

Zdecydowanie najczęściej stracili zatrudnienie ankietowani pracujący jako „robotnicy przy pracach prostych w przemyśle” (16%) oraz „sprzedawcy i demonstratorzy” (10%). Jeden na dwunastu respondentów opuścił stanowisko zaklasyfikowane do grupy „agenci do spraw sprzedaży-handlowcy” (8%). Dwukrotnie mniejszy odsetek badanych ostatnie doświadczenie zawodowe nabył na jednym z następujących stanowisk: „inżynierowie geodeci i kartografowie”, „robotnicy budowy dróg i pokrewni”, „monterzy urządzeń i instalacji sanitarnych” lub „monterzy elektronicy” (po 4%). Pojedyncze osoby (po maksymalnie 3%) wskazały ponadto na 30 zróżnicowanych miejsc pracy, które zajmowały u ostatniego pracodawcy.

Tabela 87. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	
	%
Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	15,6%
Sprzedawcy i demonstratorzy	10,4%
Agenci do spraw sprzedaży - handlowcy	7,8%
Inżynierowie geodeci i kartografowie	3,9%
Robotnicy budowy dróg i pokrewni	3,9%
Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	3,9%
Monterzy elektronicy	3,9%
Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	2,6%
Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	2,6%
Magazynierzy i pokrewni	2,6%
Recepcjoniści i rejestratorzy	2,6%
Mechanicy pojazdów samochodowych	2,6%
Elektromonterzy	2,6%
Introligatorzy	2,6%
Gospodarze budynków	2,6%
Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	2,6%
Kierownicy małych przedsiębiorstw w handlu hurtowym i detalicznym	1,3%
Architekci, urbaniści i pokrewni	1,3%
Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1,3%
Specjaliści do spraw finansowych	1,3%
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	1,3%
Inspektorzy bezpieczeństwa pracy, kontrolerzy jakości wyrobów	1,3%
Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	1,3%
Pośrednicy ubezpieczeniowi	1,3%
Planiści produkcyjni	1,3%
Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1,3%
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	1,3%
Betoniarze	1,3%
Robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni	1,3%
Dekarze	1,3%
Malarze budowlani i pokrewni	1,3%
Błacharze	1,3%
Monterzy sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	1,3%
Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	1,3%
Operatorzy urządzeń do obróbki drewna	1,3%
Operatorzy urządzeń do produkcji papieru	1,3%
Gońcy, bagażowi i pokrewni	1,3%
Ogółem	100,0%

8.2. Gotowość do zmiany zawodu

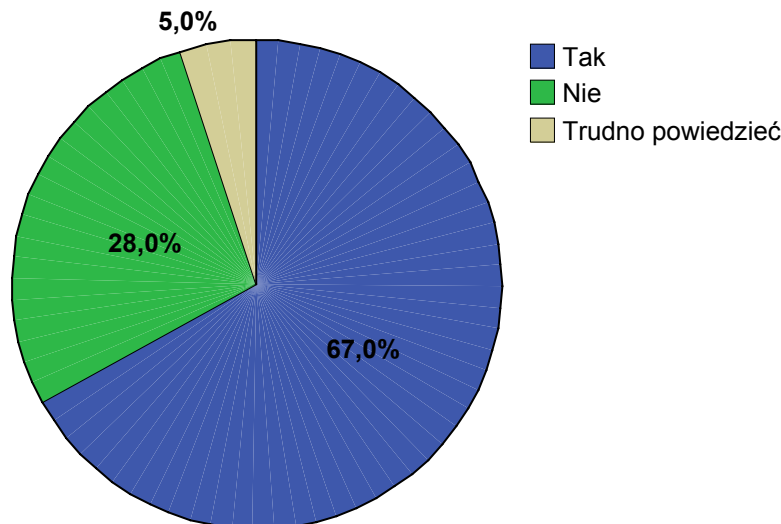
W toku wcześniejszych analiz wykazano nieadekwatność przygotowania zawodowego ankietowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy, o czym świadczy między innymi fakt, że tylko jedna trzecia osób z doświadczeniem zawodowym kiedykolwiek została zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z wyuczonym zawodem (33%).

Badania lokalnego rynku pracy w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim – analiza sytuacji osób bezrobotnych do 30 roku życia

Jedną z przyczyn utrzymywania się wysokiego poziomu bezrobocia może być deficyt elastyczności zawodowej ze strony osób bezrobotnych, przejawiający się m.in. brakiem gotowości do podjęcia pracy niezgodnej z ich dotychczasowym zawodem, czy też do zmiany zawodu poprzez uzyskanie odpowiedniego formalnego wykształcenia szkolnego lub w ramach kursów przekwalifikowujących. Hipotezę tę sprawdzono w dalszych analizach.

Wykres 31. Czy gotów(a) był(a)by Pan(i) zmienić swój zawód?

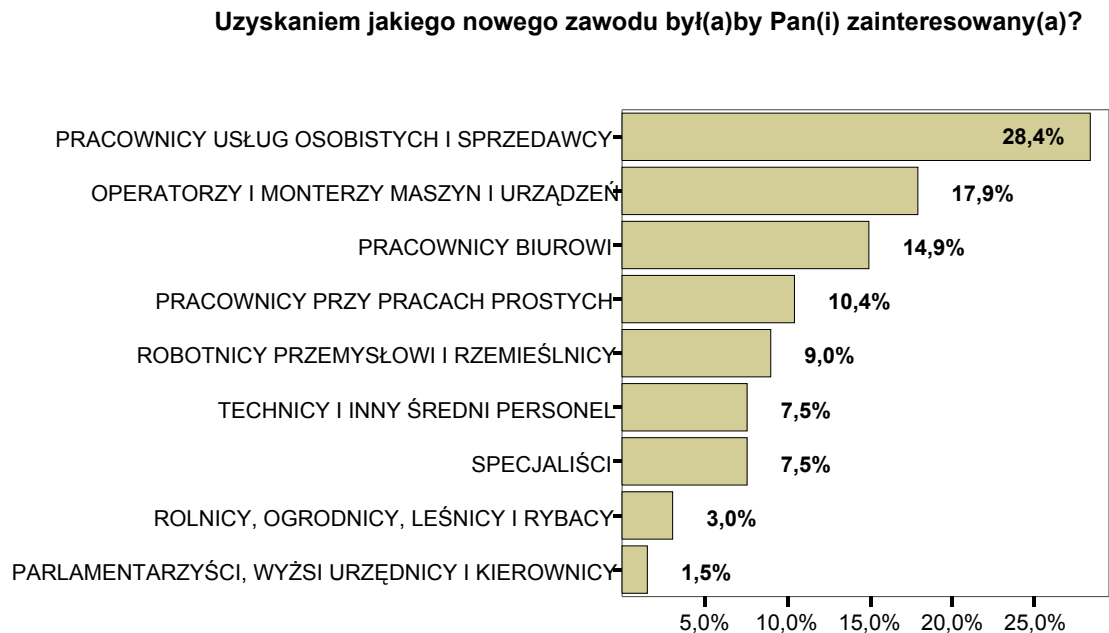
Czy był(a)by Pan(i) gotów/gotowa zmienić swój zawód?

Uzyskane dane nie potwierdzają takiego założenia, bowiem wśród diagnozowanych bezrobotnych gotowość do zmiany zawodu kształtuje się na podobnym poziomie, jak motywacja do podnoszenia poziomu wykształcenia. Dwie trzecie badanych (67%) deklaruje, że byłaby gotowa zmienić swój zawód, a co dwudziesty ankietowany nie wyklucza takiej możliwości (5% odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Warto pamiętać, że w tej grupie znalazły się zapewne osoby (41% próby), które nie mają żadnego wyuczonego zawodu.

Pozostała część respondentów wykazała brak elastyczności zawodowej w omawianym zakresie (28%). Niewykluczone, że są w tej grupie bezrobotni, którym należy uświadomić konieczność zmiany ich kwalifikacji ze względu na braku popytu na lokalnym rynku pracy. Ankietowanych, którzy wyrazili chęć zmiany zawodu (67% próby badawczej), poproszono o wskazanie, jakim nowym zawodem byłiby zainteresowani. Szczegółowe dane zostały zamieszczone w poniższych zestawieniach, a zastosowane w badaniach kategorie zawodowe są zgodne z KZiS. Należy podkreślić w tym miejscu, iż dalsze doniesienia z badań pokazują poziom świadomości ankietowanych. Bezrobotni nie dysponują przecież wiedzą na temat faktycznego popytu na rynku pracy, dlatego ich opinie oparte są na jednostkowych doświadczeniach, o zawężonym horyzoncie społecznym. Stąd oczekiwania i aspiracje zawodowe respondentów mogą wynikać z mylnego, potocznego obrazu popytu na lokalnym rynku pracy.

Wykres 32. Uzyskaniem jakiego nowego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy wielkie zgodnie z KZiS)?

Biorąc pod uwagę tzw. grupy wielkie, respondenci za najbardziej atrakcyjne uznali zawody mieszczące się w kategorii „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” – odpowiednie kwalifikacje chciałaby uzyskać ponad jedna czwarta osób, wykazujących elastyczność zawodową (28%). Wyraźnie mniejsza część ankietowanych z tej grupy jest zainteresowana uzyskaniem uprawnień umożliwiającą zatrudnienie jako „operatorzy maszyn i urządzeń” (18%) oraz nabyciem wiedzy i kompetencji do pracy w charakterze „pracownika biurowego” (15%). Na kolejnych miejscach w rankingu atrakcyjności uplasowały się takie zawody, jak: „pracownicy przy pracach prostych” (10%), „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (9%), „technicy i inny średni personel” oraz „specjaliści” (po 8%). Sporadycznie pojawiają się osoby, które po przekwalifikowaniu zamierzają pracować jako „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (3%) lub aspirują do zatrudnienia w kadrze kierowniczej (2%). Zatem ankietowani charakteryzują się zróżnicowanym wachlarzem oczekiwań i aspiracji zawodowych, być może wymagających w wielu indywidualnych przypadkach korekty pod kątem faktycznych predyspozycji osoby bezrobotnej i potrzeb rynku pracy.

Tabela 88. Uzyskaniem jakiego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy elementarne zgodnie z KZiS)?

Uzyskaniem jakiego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy elementarne zgodnie z KZiS)?	
	%
Sprzedawcy i demonstratorzy	17,9%
Kierowcy samochodów ciężarowych	10,4%
Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	9,0%
Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	7,5%
Magazynierzy i pokrewni	6,0%
Kucharze	3,0%
Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	3,0%
Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	3,0%
Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	3,0%
Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	3,0%
Kierownicy małych przedsiębiorstw	1,5%
Inżynierowie geodeci i kartografowie	1,5%
Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1,5%
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	1,5%
Ekonomiści	1,5%
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	1,5%
Fotografowie i operatorzy urządzeń do rejestracji obrazu i dźwięku	1,5%
Agenci do spraw sprzedaży - handlowcy	1,5%
Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	1,5%
Policjanci	1,5%
Plastycy i pokrewni	1,5%
Kelnerzy i pokrewni	1,5%
Opiekunki dziecięce	1,5%
Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	1,5%
Robotnicy leśni i pokrewni	1,5%
Murarze i pokrewni	1,5%
Cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	1,5%
Spawacze i pokrewni	1,5%
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1,5%
Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	1,5%
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy	1,5%
Operatorzy wózków podnośnikowych	1,5%
Ogółem	100,0%

Przechodząc na poziom „grup elementarnych” (KZiS), ankietowani najczęściej wykazywali zainteresowanie przekwalifikowaniem umożliwiającym podjęcie pracy w charakterze „sprzedawców i demonstratorów” (18%) „kierowców samochodów ciężarowych” (10%), „pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych” (9%). Ponadto wykazali ponad jednostkową motywację do zmiany dotychczas wyuczonego zawodu na inny z grupy „robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym” (8%) oraz „magazynierzy i pokrewni” (6%). Warto zaznaczyć, że nie więcej niż 3% ankietowanych, deklarujących gotowość do zmiany zawodu, wskazało na jedną z 27 jednostkowych propozycji. Takie rozproszenie aspiracji zawodowych może świadczyć o braku adekwatnej wiedzy na temat oczekiwań ze strony pracodawców i powodować wśród bezrobotnych poczucie „zagubienia” na lokalnym rynku pracy.

Następny zestaw danych obrazuje zależność pomiędzy mobilnością zawodową badanych a ich płcią i poziomem wykształcenia. Zgodnie z hipotezami badawczymi, wymienione cechy w sposób znaczący różnicują mobilność zawodową bezrobotnych.

Tabela 89. Gotowość do zmiany zawodu a płeć i poziom wykształcenia respondentów

Gotowość do zmiany zawodu a płeć i poziom wykształcenia respondentów					
		Czy był(a)by Pan(i) gotów/gotowa zmienić swój zawód?			Ogółem
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
Płeć respondentów	Kobieta	60,0%	34,0%	6,0%	100,0%
	Mężczyzna	74,0%	22,0%	4,0%	100,0%
Ogółem		67,0%	28,0%	5,0%	100,0%
Poziom wykształcenia respondentów	Gimnazjalne i poniżej	95,2%	4,8%		100,0%
	Zasadnicze zawodowe	52,6%	36,8%	10,5%	100,0%
	Średnie ogólnokształcące	86,4%	13,6%		100,0%
	Policealne i średnie zawodowe	72,2%	22,2%	5,6%	100,0%
	Wyższe	25,0%	65,0%	10,0%	100,0%
Ogółem		67,0%	28,0%	5,0%	100,0%

Gotowość do zmiany profesji sygnalizuje trzy czwarte mężczyzn (74%) i trzy piąte kobiet (60%). Z kolei motywacja do zmiany zawodu - w zależności od dotychczas uzyskanego pułapu edukacyjnego – jest jeszcze bardziej zróżnicowana. Porównując wartości skrajne, nowy zawód interesuje niemal wszystkich bezrobotnych o najniższych kwalifikacjach (95%) i tylko co czwartego badanego, legitymującego się dyplomem ukończenia wyższej uczelni (25%). Ponadto nabyciem nowych kwalifikacji i kompetencji zawodowych jest zainteresowana zdecydowana większość absolwentów liceów ogólnokształcących (86%), blisko trzy czwarte ankietowanych po średnich szkołach zawodowych i policealnych (72%) oraz ponad połowa badanych, którzy ukończyli zasadniczą szkołę zawodową (53%).

8.3. Elastyczność zawodowa

Elastyczność zawodowa została w badaniach zdefiniowana jako zmienna wielowymiarowa, obejmująca składowe zamieszczone w poniższej tabeli.

Zatem osoba elastyczna zawodowo z powiatu skierniewickiego charakteryzuje się gotowością do podjęcia pracy wiążącej się z długimi dojazdami, a także wymagającej przeprowadzki czy wyjazdów w delegacje. Dalej, elastyczność charakteryzuje bezrobotnych skłonnych do zatrudnienia się na stanowisku o uciążliwym rozkładzie czasu pracy, w trudnych warunkach BHP lub/i wymagającej zmiany kwalifikacji na własny koszt. Osoby elastyczne zawodowo są gotowe do pracy w zawodzie innym niż wyuczony, w niepełnym wymiarze godzin lub z nadgodzinami oraz polegającej na przeniesieniu stanowiska pracy do domu. Elastyczność zawodowa oznacza zatem umiejętność dostosowywania się do różnorodnych, często zmiennych i niekorzystnych dla pracownika warunków na rynku pracy.

Tabela 90. Elastyczność zawodowa

Gotowość do podjęcia pracy:								
	Zdecydowanie tak	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
Wymagającej długich dojazdów	4,0%	26,0%	30,0%	22,0%	9,0%	9,0%		100,0%
Wymagającej przeprowadzki	3,0%	9,0%	20,0%	20,0%	33,0%	13,0%	2,0%	100,0%
Wymagającą wyjazdy w delegacje	3,0%	33,0%	28,0%	14,0%	15,0%	5,0%	2,0%	100,0%
W systemie zmianowym	7,0%	43,0%	29,0%	9,0%	9,0%	3,0%		100,0%
W trudnych warunkach BHP (np. hałas, zapylenie)	5,0%	31,0%	18,0%	18,0%	26,0%	2,0%		100,0%
Wymagającej ciężkiej pracy fizycznej	3,0%	28,0%	22,0%	17,0%	26,0%	2,0%	2,0%	100,0%
Wymagającej zdobycia dodatkowych kwalifikacji na własny koszt	3,0%	19,0%	44,0%	18,0%	9,0%	2,0%	5,0%	100,0%
Wymagającej pracy w innym niż wyuczonym zawodzie	7,0%	61,0%	25,0%	6,0%		1,0%		100,0%
W niepełnym wymiarze godzin (na pół etatu)	2,0%	29,0%	26,0%	28,0%	13,0%		2,0%	100,0%
Wymagającej nadgodzin	8,0%	41,0%	38,0%	6,0%	7,0%			100,0%
Polegającej na przeniesieniu pracy do domu, np. telepraca, praca on-line	2,0%	36,0%	21,0%	14,0%	22,0%	1,0%	4,0%	100,0%

Poniżej poddano analizie kolejne elementy elastyczności zawodowej. W opisie zsumowano odpowiedzi pozytywne, wskazujące na elastyczność zawodową – począwszy od „raczej tak” do „zdecydowanie tak”.

Największą elastyczność wykazali respondenci akceptujący pracę w innym zawodzie, aniżeli wyuczony (93%). Jest to zaskakujący wynik, gdyż w inaczej sformułowanym pytaniu znacznie mniejszy odsetek badanych (67%) zadeklarował gotowość do zmiany zawodu. Powszechna jest także akceptacja zatrudnienia, które wiąże się z pracą w nadgodzinach (87%) oraz organizowanej w systemie zmianowym (79%). W tych przypadkach elastyczności badanych sprzyja ich młody wiek i wynikający z tego brak dodatkowych obowiązków związanych z wychowaniem dzieci i prowadzeniem domu. Dwie trzecie ankietowanych jest gotowych sfinansować zdobycie dodatkowych, wymaganych przez pracodawcę kwalifikacji (66%). Świadczy to o znacznej determinacji bezrobotnych, bowiem większość z nich znajduje się w trudnej sytuacji materialnej. Niewiele mniejszy odsetek respondentów akceptuje wyjazdy w delegacje (64%) oraz długie dojazdy (60%), czemu sprzyja zapewne brak obowiązków rodzinnych. Należy zwrócić uwagę na wysoki poziom akceptacji „pracy w domu”, czyli pracy on-line, telepracy (59%) oraz zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin

(57%), które mogą stanowić ważną alternatywę dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych, kobiet w ciąży, matek małych dzieci, a także pewnych zawodów specjalistycznych (np. grafik komputerowy, informatyk). Nieco ponad połowa badanych jest gotowa pracować w trudnych warunkach BHP (54%), nawet ciężko fizycznie (53%). Najmniej akceptowanym warunkiem podjęcia pracy jest przeprowadzka, chociaż nawet w tym przypadku co trzeci respondent gotów jest zmienić miejsce zamieszkania, aby wyjść z bezrobocia (32%).

Generalnie można stwierdzić, że badana grupa młodych bezrobotnych wykazuje się dużą elastycznością, co z pewnością zwiększa jej szanse na rynku pracy w konfrontacji z innymi kandydatami do zatrudnienia.

9. Mobilność geograficzna – dojazd do pracy

9.1. Subiektywna ocena trudności znalezienia pracy

Na początek poddano analizie ocenę stopnia trudności znalezienia zatrudnienia w obszarach rynku pracy wyróżnionych ze względu na odległość od miejsca zamieszkania respondenta, tj.:

- ✓ w miejscu zamieszkania;
- ✓ na terenie gminy;
- ✓ w obrębie powiatu;
- ✓ w całym województwie (łódzkie);
- ✓ w wymiarze ogólnopolskim (poza województwem łódzkim);
- ✓ za granicą.

Tabela 91. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy

Ocena stopnia trudności znalezienia pracy								
	Bardzo trudne	Trudne	Raczej trudne	Raczej łatwe	Łatwe	Bardzo łatwe	Trudno powiedzieć	Ogółem
W mojej miejscowości	28,3%	47,5%	15,2%	5,1%	2,0%		2,0%	100,0%
Na terenie mojej gminy	27,0%	49,0%	17,0%	4,0%	1,0%		2,0%	100,0%
W obrębie powiatu	24,0%	49,0%	17,0%	5,0%	1,0%		4,0%	100,0%
W województwie łódzkim	4,0%	22,2%	26,3%	29,3%	2,0%		16,2%	100,0%
W Polsce (poza woj. łódzkim)	3,0%	18,0%	22,0%	39,0%	2,0%	1,0%	15,0%	100,0%
Za granicą	3,0%	7,0%	7,0%	27,0%	23,0%	3,0%	30,0%	100,0%

Jak wynika z analiz statystycznych, sytuacja na lokalnym rynku pracy postrzegana jest przez respondentów jako ogólnie niekorzystna. Dominująca część bezrobotnych uważa, iż w różnym stopniu trudno jest znaleźć pracę zarówno w ich miejscowości (91%), jak i na obszarze gminy (93%), czy też powiatu (90%). We wszystkich trzech wymienionych lokalizacjach jedna czwarta badanych określa sytuację jako wręcz „bardzo trudną” (od 24% do 28%).

Generalnie, sytuacja na rynku pracy jawi się ankietowanym jako coraz lepsza w miarę oddalania się od miejsca zamieszkania. Na regionalnej mapie rynku pracy pozytywniej postrzegany jest obszar całego województwa łódzkiego. Chociaż i w tym przypadku przeważały odpowiedzi wskazujące na trudności z podjęciem pracy (51%), to jednak już co

trzecia osoba (31%) uznała znalezienie pracy na tym terenie za „raczej łatwe” (29%) lub „łatwe” (2%). Ankietowani bezrobotni wyraźnie częściej ocenili pozytywnie ogólnopolski rynek pracy (42%), ale niemal identyczny odsetek ankietowanych także poza województwem łódzkim dostrzega problemy z zatrudnieniem (43%).

W opinii ponad połowy respondentów, znalezienie pracy za granicą jest w różnym stopniu łatwe (53% wskazań), przy czym ankietowani mieli w tym przypadku największe kłopoty w określeniu skali trudności, bowiem blisko jedna trzecia badanych (30%) udzieliła odpowiedzi: „trudno powiedzieć”.

9.2. Mobilność geograficzna

Kolejne dane z badań ilościowych wskazują, że analizowana grupa bezrobotnych jest stosunkowo mobilna i nie odrzuca możliwości przemieszczania się i podjęcia zatrudnienia poza lokalnym rynkiem pracy. W opisie wyników badań skupiono się na łącznej sumie odpowiedzi pozytywnych: „raczej tak”, „tak” i „zdecydowanie tak” w odniesieniu do poszczególnych rynków pracy.

Tabela 92. Mobilność geograficzna

Gotowość do podjęcia pracy:								
	Zdecydowanie tak	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć	Ogółem
W mojej miejscowości	30,0%	60,0%	4,0%	3,0%	2,0%	1,0%		100,0%
Na terenie mojej gminy	16,0%	77,0%	5,0%		2,0%			100,0%
W obrębie powiatu	13,0%	76,0%	7,0%	3,0%	1,0%			100,0%
W województwie łódzkim	4,0%	41,0%	27,0%	13,0%	14,0%	1,0%		100,0%
W Polsce (poza woj. łódzkim)	4,0%	31,0%	12,0%	18,0%	31,0%	3,0%	1,0%	100,0%
Za granicą	6,0%	19,0%	10,0%	14,0%	38,0%	10,0%	3,0%	100,0%

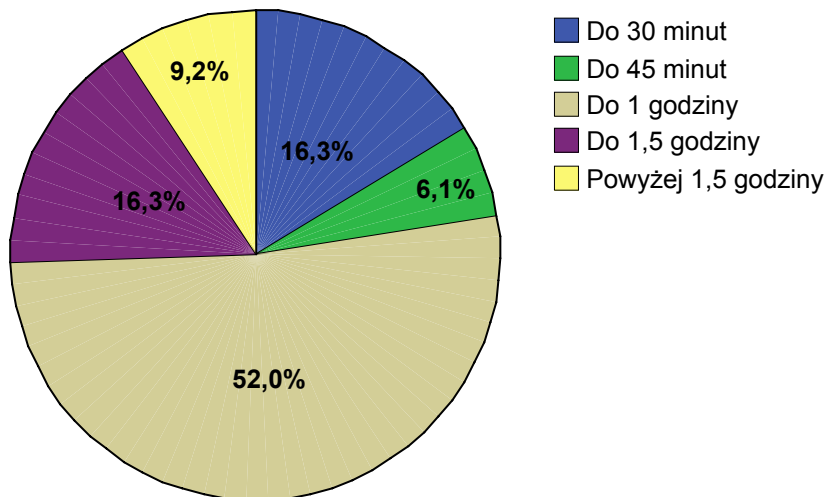
Należy podkreślić, że niemal wszyscy badani bezrobotni (94%) zadeklarowali gotowość do podjęcia pracy w swojej miejscowości.

Powszechna gotowość do zatrudnienia dotyczy również terenu gminy (98%) i powiatu (96%). Zainteresowanie ofertami w obrębie województwa łódzkiego (poza powiatem skierniewickim) jest nadal wysokie i obejmuje blisko trzy czwarte badanej grupy (72%). Możliwość migracji do innych regionów kraju, poza województwo łódzkie, dopuszcza blisko połowa ankietowanych (47%), a jeden na trzech badanych jest skłonny wyjechać w poszukiwaniu pracy za granicę (35%). Jest to znaczący odsetek, potwierdzający ogólnopolskie zjawisko migracji zagranicznej jako jednej ze strategii bezrobotnej młodzieży, próbującej przystosować się do wysokiego poziomu bezrobocia w kraju.

Podrozdział zakończono wykresem zawierającym informacje na temat maksymalnego czasu, jaki osoby bezrobotne są skłonne poświęcać na codzienny dojazd do pracy. W pytaniu kwestionariusza dookreślono, iż chodzi o przejazd w jedną stronę. Jest to informacja szczególnie interesująca dla potencjalnych pracodawców, którzy dzięki podanym wynikom są w stanie oszacować obszar, z jakiego mogą dojeżdżać ich potencjalni pracownicy, rekrutujący się spośród badanej populacji bezrobotnych.

Wykres 33. Ile maksymalnie czasu był(a)by Pani w stanie poświęcić na codzienne dotarcie do pracy (w jedną stronę)

Ile maksymalnie czasu był(a)by Pan(i) w stanie poświęcić na codzienne dotarcie do pracy (w jedną stronę)?

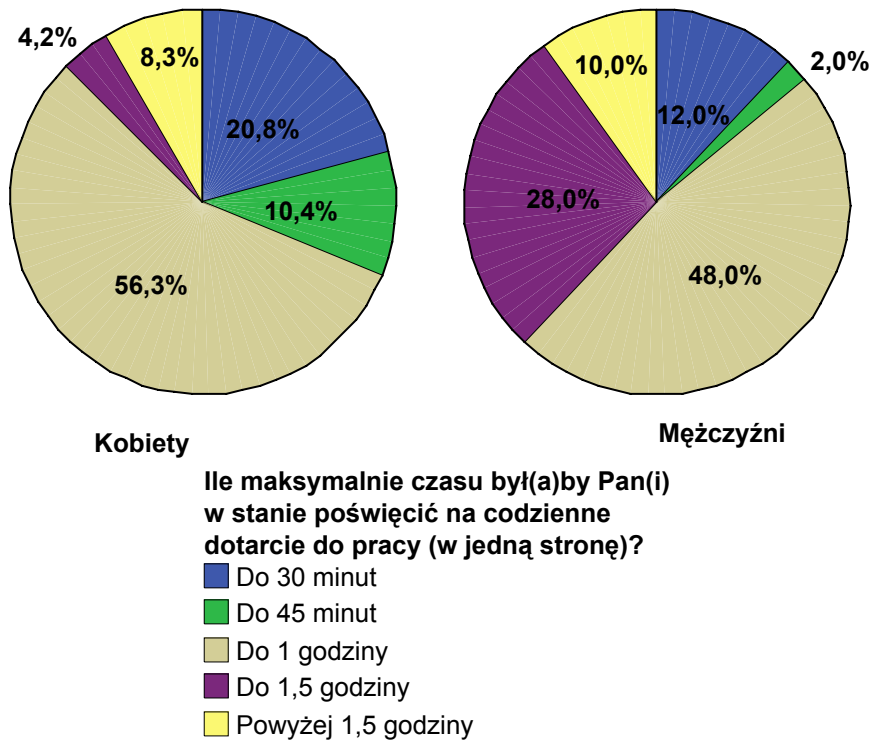

Po raz kolejny potwierdza się elastyczność bezrobotnej młodzieży, wyrażająca się w tym przypadku w gotowości do podjęcia pracy w dalszej odległości od miejsca zamieszkania, kosztem nawet uciążliwych dojazdów. Żaden z ankietowanych nie wskazał na wariant odpowiedzi „do 15 minut”. Ponad trzy czwarte ankietowanych (78%) podjęłaby się pracy, do której dojazd w jedną stronę trwa więcej niż 45 minut, co czwarty gotów jest dojeżdżać ponad godzinę (26%), a jeden na jedenastu respondentów nie wyklucza zatrudnienia w miejscowościach odległych, do których dojazd trwa powyżej 1,5 godziny w jedną stronę (9%).

Sprawdzono, na ile gotowość do poszukiwania pracy na bardziej odległych rynkach skorelowana jest z płcią respondentów.

Wykres 34. Gotowość dojazdu do pracy a płeć

Gotowość dojazdu do pracy a płeć

Jak można było przypuszczać, większą elastycznością w kontekście czasu dojazdu do pracy wykazują się mężczyźni, co prawdopodobnie wynika z utrwalonego kulturowo mniejszego obciążenia obowiązkami związanymi z prowadzeniem domu i opieką nad dziećmi. Ponad 45 minut może poświęcić na dojazd w jedną stronę zdecydowana większość mężczyzn (86%) i niewiele ponad dwie trzecie kobiet (69%). Różnica na korzyść bezrobotnych panów rysuje się jeszcze wyraźniej przy porównaniu odsetka badanych dopuszczających możliwość dojazdu ponad godzinę (odpowiednio: 38% do 12%).

10. Podsumowanie

Bariery utrudniające zatrudnienie

- Ustalono, w jaki sposób badani postrzegają swoją sytuację w porównaniu z innymi osobami szukającymi pracy. Ponad połowa ankietowanych (54%) oceniła własne szanse na zatrudnienie jako „takie same”, a w pozostałych przypadkach odnotowano niemal równy odsetek ankietowanych, którzy, w ich opinii, zajmują relatywnie gorszą pozycję (20%) oraz wystawiających pozytywne autooceny (w sumie 22%). Krytyczna ocena, sformułowana przez jedną piątą ankietowanych, może działać demotywująco, gdyż poczucie zajmowania gorszej pozycji na rynku pracy może powodować wycofanie się z rywalizacji o zatrudnienie.
- Najczęściej wskazywane przez badanych czynniki zewnętrzne, utrudniające podjęcie pracy, związane są z sytuacją na lokalnym rynku pracy, w tym: brakiem odpowiednich ofert pracy (59%), brakiem ofert pracy w wyuczonym zawodzie (38%) oraz brakiem ofert spełniających oczekiwania finansowe (27%). W tej sytuacji pojawia się kolejna bariera, wynikająca z konieczności dalekich dojazdów w poszukiwaniu pracy (32%). Co trzeci respondent uważa, że pracodawcy nie chcą zatrudniać osób młodych (34%), a jeden na czterech upatruje trudności w wypieraniu młodszych kandydatów przez starszych i bardziej doświadczonych konkurentów (27%).
- Ponad dwie trzecie ankietowanych obawia się kłopotów ze względu na brak doświadczenia zawodowego (68%), a blisko połowa uważa, że posiada nieodpowiedni, zapewne zbyt niski poziom wykształcenia (44%). W opinii jednego na czterech ankietowanych wybrana ścieżka edukacyjna i w efekcie uzyskany kierunek wykształcenia jest nieadekwatny do potrzeb rynku pracy (24%), a co piąty respondent narzeka na brak oczekiwanych przez pracodawców kwalifikacji, w tym: znajomości języków obcych, obsługi komputera, wiedzy zawodowej, szkolenia BHP oraz fakt bycia karanym.
- Jeden na trzech respondentów zgłasza problem ograniczonej mobilności w poszukiwaniu pracy, wynikającej z braku środków finansowych na dojazdy (34%) oraz samochodu (32%). Ponad jedna czwarta badanych nie posiada środków na pierwszy miesiąc po zatrudnieniu, poprzedzający wypłatę (27%), a co piąty ankietowany sygnalizuje kłopot z wygospodarowaniem środków na tzw. „rozruch zawodowy” (19%).
- Z bezrobociem młodych mieszkańców powiatu skierniewickiego z reguły koreluje trudna sytuacja materialna, która z pewnością ogranicza ich mobilność edukacyjną i geograficzną.
- Niezależnie od wskazanych kłopotów finansowych zdecydowana większość badanych dysponuje środkami komunikacji, ułatwiającymi nawiązanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami, w tym co trzeci respondent posiada telefon stacjonarny (36%), niemal wszyscy są wyposażeni w telefony komórkowe (99%) oraz komputery (96%) z dostępem do Internetu (89%). Ponadto znaczący odsetek badanych deklaruje posiadanie samochodu (69%).
- W rankingu barier natury osobistej pojawia się problem ograniczonej dyspozycyjności, związanej z trudnym dojazdem (28%). Jeden na sześciu respondentów wskazuje ponadto na nieodpowiedni wiek oraz ograniczenia spowodowane koniecznością opieki nad dziećmi lub innymi członkami rodziny (po 17%). Wyraźnie rzadziej pojawiają się takie utrudnienia, jak: ograniczenia zdrowotne, błędy popełniane w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej (po 8%) i nieodpowiednia płeć (7%).
- Dominująca część młodych bezrobotnych (91%) uznaje, iż trudno jest znaleźć pracę w ich miejscowości. Zdecydowanej większości badanych (93%) sprawia trudność znalezienie pracy w obrębie gminy, w której zamieszkują, a niewiele mniejszej części badanych (łącznie 90% negatywnych ocen) w obrębie powiatu. Wprawdzie sytuacja na rynku pracy jawi się ankietowanym jako nieco lepsza w miarę oddalania się od miejsca zamieszkania, ale jeszcze do poziomu województwa łódzkiego ponad połowa ankietowanych, określa tę sytuację jako w różnym stopniu „trudną” (53%). Dopiero w przypadku oceny sytuacji na rynku ogólnopolskim odsetek osób postrzegających

perspektywy zatrudnienia jako mniej lub bardziej trudne (43%) jest zbliżony do odsetka ankietowanych nie dostrzegających problemów z podjęciem pracy (42%). Zwraca uwagę, że respondenci tylko podjęcie pracy poza granicami kraju postrzegają częściej jako w różnym stopniu łatwe (53%) niż trudne (17%).

- Respondenci wskazali trzy główne powody utrudniających im podjęcie pracy. Połowa badanych za kluczową przeszkodę uznała brak odpowiednich ofert pracy (50%), a co trzeci ankietowany wskazał na brak doświadczenia zawodowego (33%) oraz nieodpowiedni poziom wykształcenia (31%). Jeden na czterech respondentów do głównych barier zaliczył brak ofert pracy w wyuczonym zawodzie (26%), a na kolejnych miejscach w tym rankingu utrudnień znalazły się, w kolejności: niechęć pracodawców do zatrudniania osób młodych (18%), brak samochodu (16%) i brak satysfakcjonujących finansowo propozycji (14%). Jeden na dziesięciu ankietowanych upatruje źródła problemów w konieczności opieki nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi oraz braku środków finansowych na dojazdy w poszukiwaniu pracy poza miejscem zamieszkania (po 10%). Pozostałych kilkanaście ograniczeń wskazało w każdym przypadku mniej niż 10% badanych.

Sposoby poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne

- Wśród osób młodych, zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach, zdecydowanie dominuje aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia (93%). Z drugiej jednak strony co czternasty badany przyznaje, iż w ogóle nie poszukuje pracy (7%), czyli swoją aktywność ograniczył do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy.
- Sumując odsetek osób, które stosują daną metodę przynajmniej kilka razy w miesiącu można stwierdzić, że wśród młodych bezrobotnych największym powodzeniem cieszy się przeglądanie ofert prasowych (85%) oraz przeszukiwanie ogłoszeń internetowych (82%), które – co warto odnotować – przegląda codziennie co trzeci badany (35%).
- W tak skonstruowanym rankingu sposobów poszukiwania pracy na kolejnych miejscach znalazły się, w kolejności:
 - ✓ rozpytywanie wśród znajomych (79%),
 - ✓ przeglądanie ofert w PUP (68%),
 - ✓ czytanie ogłoszeń „na mieście” (46%),
 - ✓ słuchanie ogłoszeń prasowych i telewizyjnych (36%).
- Zwraca uwagę znikoma popularność tych form poszukiwania pracy, które wymagają od zainteresowanych większej aktywności, takich jak: samodzielne dostarczanie ofert pracodawcom (37%), odpowiedzi na ogłoszenia prasowe (19%), zamieszczanie własnych ofert w Internecie (17%), w lokalnej prasie (3%) i „na mieście” (1%).
- Generalnie, młodzi bezrobotni charakteryzują się z reguły znaczną aktywnością ukierunkowaną głównie na uzyskanie informacji o aktualnych ofertach pracy. Wyraźnie brakuje bardziej aktywnych i kreatywnych form działania, w tym zwłaszcza bezpośrednich kontaktów w zakładach pracy. Wydaje się, że ankietowani wyraźnie przeceniają znaczenie Internetu, jako źródła informacji, a nie doceniają znaczenia spotkań „face to face” z potencjalnymi pracodawcami.
- Jeden na sześciu respondentów nie ponosi z tytułu poszukiwania zatrudnienia żadnych wydatków (17%), a pozostałych przypadkach miesięczny koszt wynosi średnio 84 zł.
- Ponad połowa ankietowanych bezrobotnych twierdziła, że najbardziej efektywną metodą poszukiwania zatrudnienia jest posiadane kapitału społecznego w postaci sieci znajomych, rodziny (51%). Na drugim miejscu wskazywano przeszukiwanie ogłoszeń internetowych (44%). Niemal co trzeci respondent (30%) docenia pośrednictwo PUP, a jeden na czterech badanych szanse na wyjście z bezrobocia dostrzega w przeglądaniu ofert prasowych (26%). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych szansy na sukces upatruje w samodzielnym dostarczaniu swojej oferty pracodawcom, co wydaje się – w kontekście ustaleń dotyczących stosowanych przez firmy procedur rekrutacyjnych – metodą wyraźnie niedocenioną. Wyraźnie mniejszą wagę przywiązują badani do uczestnictwa w stażach (9%) i czytania ofert „na mieście” (7%).

- Na poziomie deklaracyjnym, dominująca część respondentów wyraziła zainteresowanie zatrudnieniem (92%). Pozostali ankietowani (8%), jako powód braku chęci do podjęcia pracy podali: konieczność opieki nad dzieckiem (5 osób), zajmowanie się domem (3 osoby) oraz zły stan zdrowia, konieczność opieki nad innym członkiem rodziny, zamiar podjęcia działalności gospodarczej oraz pracę dorywczą „na czarno” (po 1 osobie).

Ocena dotychczasowego wsparcia PUP

- Dominująca część ankietowanych otwarcie przyznała, że główną przyczyną ich rejestracji w PUP była konieczność uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (84%). Trzy piąte badanych chciało skorzystać z usług pośrednictwa pracy (61%), a blisko połowę ankietowanych motywowała możliwość korzystania ze szkoleń (44%). Trzecia część badanych zarejestrowała się Urzędzie Pacy w celu otrzymania innych form pomocy (np. stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie-użytecznych, itd.), a niemal co czwarty respondent liczył na otrzymanie zasiłku dla osób bezrobotnych (23%). Dla jednego na siedmiu badanych ważnym motywem rejestracji była chęć uzyskania porad zawodowych (15 %), a co szesnasty liczył na dofinansowanie na działalność gospodarczą (6%).
- Do powszechnie rozpoznawanych przez ankietowanych form pomocy należą: zasiłek dla bezrobotnych (93%), szkolenia (92%) oraz pośrednictwo pracy (90%) i staż (88%). Ponad połowa badanych identyfikuje ponadto takie instrumenty rynku pracy, jak: jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej (58 %) i poradnictwo zawodowe (51%). Niewiele mniejszy odsetek badanych orientuje się, na czym polegają roboty publiczne (48%) i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (40%). Ponad jedna czwarta respondentów zna formy wsparcia ze strony PUP polegające na finansowaniu kosztów przejazdu (30%), pracach interwencyjnych (28%), pracach społecznie użytecznych (27%) oraz stypendiach z tytułu nauki (25%). Zaskakująco niewielka część młodych bezrobotnych posiada wiedzę na temat przygotowania zawodowego dorosłych (22%) oraz usług EURES (13%), chociaż właśnie poza granicami kraju upatrują największych szans na podjęcie pracy. Z drugiej strony, do najmniej znanych instrumentów rynku pracy należą: nieoprocentowana pożyczka na szkolenia (5%), dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych (7%) i refundacja kosztów opieki nad dzieckiem (9%).
- Blisko połowa respondentów nie korzystała dotychczas z żadnej formy pomocy (46%). Jeden na czterech badanych odbył staż finansowany ze środków PUP (26%) oraz uzyskał wsparcie poprzez pośrednictwo pracy (25%), a co piąty ankietowany otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych (19%). Wyraźnie mniejszy odsetek bezrobotnych uczestniczył w szkoleniach (8%), a pojedyncze osoby otrzymywały dodatek aktywizacyjny (4%) i stypendia z tytułu szkolenia (3%) oraz konsultowały swoje problemy z doradcami w ramach poradnictwa zawodowego, bądź zostały skierowane na prace interwencyjne (po 2%).
- Po zakończeniu wsparcia ze strony PUP, podjęło pracę blisko dwie piąte bezrobotnych (38%), przy czym nie można tego wskaźnika identyfikować z oceną efektywności poszczególnych form, bowiem zatrudnienie beneficjentów miało charakter doraźny i nie doprowadziło do wyjścia z bezrobocia. Relatywnie najczęściej nawiązywały stosunek pracy osoby, które wcześniej pobierały zasiłek dla bezrobotnych (53%) oraz zakończyły staż (46%). Natomiast spośród osób korzystających z pośrednictwa pracy tylko jeden na pięciu znalazł zatrudnienie (20%), a wśród stażystów odsetek ten jest wyraźnie najniższy (13%).
- Ustalono, jakie były powody, dla których większość beneficjentów korzystających z wymienionych instrumentów rynku pracy nie uzyskała zatrudnienia po zakończeniu wsparcia ze strony PUP. Ponad połowa z nich nie otrzymała żadnej oferty (54%), a w pozostałych przypadkach na przeszkodzie w podjęciu zatrudnienia stanął brak możliwości łączenia pracy z nauką (7%) oraz zły stan zdrowia (6%). Nieliczni respondenci wskazali ponadto na szereg innych powodów, w tym: brak doświadczenia

zawodowego, trudny dojazd, konflikt z pracodawcą, mankamenty otrzymanej oferty oraz obawa przed utratą zasiłku rodzinnego (po 4%). Pojedynczy respondenci dodali jeszcze powody rodzinne, konieczność opieki nad dziećmi oraz znalezienie innej pracy (po 2%).

Oczekiwane formy pomocy ze strony PUP

- Zdecydowanie największym zainteresowaniem w badanej zbiorowości cieszą się szkolenia (87%) oraz pośrednictwo pracy (64%). Ponad połowa ankietowanych jest zainteresowana odbyciem stażu (52%), a dwie piąte respondentów zamierza ubiegać się o środki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej (41%). Blisko jedna czwarta badanych chciałaby otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych (23%), a co piąty liczy na finansowanie kosztów przejazdu (19%). Mniej atrakcyjne okazały się formy wsparcia, takie jak: poradnictwo zawodowe (17%), przygotowane zawodowe dorosłych (14%), prace interwencyjne (13%), stypendia z tytułu szkolenia (12%) oraz dofinansowanie kosztów edukacji na studiach podyplomowych (10%).
- Przeanalizowano, jakie formy wsparcia preferują ankietowani obojga płci oraz osoby o zróżnicowanym poziomie wykształcenia (szczegóły w raporcie).
- Najliczniejszą grupę osób zainteresowanych szkoleniami dopytano o preferowaną tematykę doskonalenia zawodowego. Na czele rankingu zagadnień szkoleniowych znalazły się, w kolejności:
 - ✓ Prawo jazdy kat. C+E (11%);
 - ✓ Operator maszyn budowlanych (10%);
 - ✓ Operator wózka widłowego (10%);
 - ✓ Obsługa kasy fiskalnej (9%);
 - ✓ Język angielski (8%);
 - ✓ Operator koparko-ładowarki (8%);
 - ✓ Obsługa komputera (7%);
 - ✓ Kosmetyka (6%).
- Ustalono, że zainteresowanie tematyką szkoleniową jest wyraźnie powiązane z płcią ankietowanych (szczegóły w raporcie).
- Sprawdzono, na jakich stanowiskach chciałyby odbyć staż osoby zainteresowane tą formą wsparcia ze strony PUP. Najliczniejsza grupa badanych nie potrafi określić, co chcieliby robić podczas stażu (15%). Pozostali najczęściej wskazywali na wykonywanie zadań, jako „sprzedawcy i demonstratorzy (11%) oraz „pracowników obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowanych” (9%). Wyraźnie mniejsze jest zainteresowanie odbyciem stażu w charakterze: „archeologów, socjologów i pokrewni”, „pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej”, „pracownicy do spraw finansowo-statystycznych”, „repcjonści i rejestratorzy”, „kucharze”, „fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni” i „mechanicy pojazdów samochodowych” (po 4%). Ankietowani wymienili jeszcze 21 grup stanowisk, przy czym zainteresowani nimi wykazują w każdym przypadku pojedyncze osoby (po 2%).
- Stosunkowo liczną grupę osób zainteresowanych uruchomieniem własnej działalności gospodarczej (41%) dopytano, czy i jakiej pomocy oczekują ze strony PUP. ponad połowa z nich nie rozpocznie działalności bez wsparcia ze strony Urzędu (53%). Ponad jedna trzecia ankietowanych jest zdeterminowana, aby założyć własną firmę nawet bez dotacji (37%), a co dziesiąty nie ma w tej kwestii sprecyzowanego zdania (10%).
- Niezależnie od jednorazowej dotacji, młodzi bezrobotni planujący założenie własnej firmy oczekują powszechnie dodatkowej pomocy ze strony PUP w postaci:
 - ✓ Szkolenia z zakresu prowadzenia działalności (98%);
 - ✓ Pomocy doradczej przy staraniach o dotację (98%);
 - ✓ Szkolenia z zakresu zakładania działalności (95%);
 - ✓ Pomocy doradczej przy zakładaniu działalności (95%);
 - ✓ Pomocy doradczej na etapie funkcjonowania firmy (80%).

- Zainteresowani respondenci dokonali samooceny wiedzy, jaką posiadają w odniesieniu do kluczowych zagadnień związanych z uruchomieniem i prowadzeniem własnej firmy (szczegóły w raporcie).

Sytuacja zawodowa

- Ponad trzy czwarte ankietowanych (77%) miała już okazję zdobyć doświadczenie zawodowe. Z drugiej znaczący odsetek badanych (23%) dotychczas nie podjął pracy. Zapewne w tej grupie znaleźli się aktualni absolwenci szkół średnich i wyższych uczelni, którym nie udało się jeszcze znaleźć stałego zatrudnienia, a także osoby pracujące dotychczas wyłącznie „na czarno”.
- Badani najczęściej pracowali w jednym (28%) lub w dwóch zakładach pracy (19%). Jeden na dziesięciu respondentów ze stażem pracowniczym wskazał na trzech pracodawców lub zdobywał doświadczenie w czterech przedsiębiorstwach (po 10%). Zwraca uwagę fakt, że analogiczny odsetek badanych, pomimo młodego wieku, był już zatrudniony w co najmniej pięciu zakładach pracy (10%).
- W analizach ilościowych zamieszczonych w raporcie sprawdzono, jak zmienne społeczno-demograficzne: płeć i poziom wykształcenia, różnicują tych, którzy znaleźli zatrudnienie oraz bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego.
- Średni staż pracy w ostatnim miejscu zatrudnienia dla aktywnej zawodowo części badanych wyniósł 12 miesięcy, a średni ogólny staż pracy został ustalony na poziomie 2 lat i 5 miesięcy.
- Tylko jeden na ośmiu badanych posiadał umowę o pracę na czas nieokreślony (12%), natomiast ponad połowa podpisała z pracodawcą umowę na czas określony (52%). Co trzecia z osób bezrobotnych zarabkowała w ramach umowy o dzieło lub umowy zlecenia (34%). Pojedynczy ankietowani uzyskali status osoby bezrobotnej w wyniku likwidacji własnej działalności gospodarczej, bądź przyznali, że w ostatnim zakładzie byli zatrudnieni „na czarno” (po 1%).
- Zdecydowana większość respondentów pracowała w pełnym wymiarze (92%), jeden na dwudziestu badanych pracował w niepełnym wymiarze godzin (5%), a nieliczni ankietowani nie potrafili określić wymaganego czasu pracy (2%).
- Trzy czwarte osób w ostatnim zakładzie otrzymywało miesięczne wynagrodzenie nie przekraczające 1.500 zł netto (75%), z czego zbliżony odsetek musiał zadowolnić się pensją do 1.000 zł (23%), bądź mieszczącą się w przedziale 1.001 zł – 1.200 zł oraz 1.201 zł – 1.500 zł (po 26%). Uposażenie jednego na siedmiu badanych kształtowało się na poziomie 1.501 zł – 2.000 zł netto (14%), a w nielicznych przypadkach miesięczna pensja przekraczała 2.000 zł (10%).
- Wśród ankietowanych osób zdecydowana większość (95%) nie dysponuje doświadczeniem zdobytym na międzynarodowym rynku pracy. Tylko jeden na dwudziestu badanych (5%) pracował poza granicami kraju.
- Blisko co piąty ankietowany (18%) przyznał, że jest zatrudniony „na czarno”, a zatem osiąga dochody w ramach nielegalnej pracy zarobkowej. W raporcie przetestowano, jakie czynniki sprzyjają podjęciu przez badanych bezrobotnych pracy „na czarno”, w tym takie zmienne niezależne, jak płeć i wykształcenie ankietowanych.

Charakterystyka kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych

- Niemal co piąta osoba (18%) zakończyła edukację na poziomie szkoły podstawowej lub gimnazjum, a niewiele mniejsza część respondentów legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym (15%). Blisko połowa badanych (47%) uzyskała wykształcenie średnie, częściej zawodowe lub policealne (27%) niż ogólnokształcące (20%). Zwraca uwagę stosunkowo wysoki odsetek bezrobotnej młodzieży, która legitymuje się dyplomem ukończenia wyższej uczelni (20%).
- Większość ankietowanych bezrobotnych jest zdania, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (61%), przy czym częściej niż co czwarta osoba była o tym zdecydowanie przekonana (28%), a pozostałe (33%) formułują

krytyczną ocenę w sposób bardziej umiarkowany, wybierając wariant odpowiedzi „raczej nie”. Tylko jeden na trzech bezrobotnych (36%) pozytywnie ocenił swoje kwalifikacje w odniesieniu do rynku pracy, w tym co jedenasty badany (9%) posłużył się wariantem „zdecydowanie tak”. Nieliczni ankietowani nie potrafili udzielić w tej kwestii jednoznacznej odpowiedzi (4%).

- Autooceny kwalifikacji zawodowych z punktu widzenia ich przydatności na rynku pracy są ambiwalentne, a ich kierunek jest silnie skorelowany z posiadanym poziomem wykształcenia (szczegóły w raporcie).
- Ambiwalencja ocen dotyczy również zadowolenia z aktualnie posiadanego poziomu wykształcenia. Wprawdzie połowa badanych (51%) wyraziła zadowolenie, częściej umiarkowane (39%) niż zdecydowane (12%), ale niemal identyczna część respondentów była odmiennego zdania (44%), przy czym jeden na siedmiu ankietowanych (14%) jest zdecydowanie niezadowolony z końcowego efektu przebytej ścieżki edukacyjnej.
- W badanej grupie uprawnienia do prowadzenia samochodów osobowych (prawo jazdy kat. B) posiada trzy czwarte kobiet (74%) i ponad dwie trzecie mężczyzn (68%).
- Zdecydowana większość badanych (85%) uznała, że obsługa komputera nie sprawia im trudności. Nieliczni respondenci stwierdzili, że obsługa komputera jest w różnym stopniu trudna (4%). Podobnie, większość respondentów zadeklarowała, że wykorzystywanie Internetu i poczty elektronicznej jest dla nich łatwe lub bardzo łatwe (92%), a tylko jedna osoba wskazywała na braki w tych umiejętnościach (1%). Powiązaną z obsługą komputera kompetencją, jest zdolność do poszukiwania ofert pracy w Internecie. W tym przypadku również większość badanych (91%) twierdzi, że jest to czynność w różnym stopniu łatwa.
- Wśród ogółu badanych wyraźnie dominują osoby, które przygotowanie CV i listu motywacyjnego uznają za zadania łatwe (po 84%), a jedynie kilku respondentów uznało te czynności za skomplikowane (po 4%). Jeśli chodzi o uczestnictwo w rozmowie kwalifikacyjnej to pozytywnie oceniło swoje kompetencje wyraźnie mniej respondentów (66%), a trudności sygnalizuje co jedenasty ankietowany (9%). Prawie wszyscy badani zadeklarowali, że nie mają najmniejszych trudności z poszukiwaniem ofert pracy w prasie (97%).
- Większość respondentów nie posiada certyfikowanych uprawnień (64%), a tylko co trzeci bezrobotny (36,6%) zdobył dokumenty potwierdzające dodatkowe umiejętności (szczegóły w raporcie).

Aspiracje edukacyjne osób bezrobotnych

- W ciągu ostatnich 3 lat tylko co trzeci respondent uczestniczył w kursach, szkoleniach, warsztatach (30%). W raporcie zaprezentowano pełen zestaw szkoleń, ukończonych przez aktywnych w tym zakresie badanych.
- Blisko trzy czwarte respondentów (71%) nie kontynuowało nauki w celu podniesienia poziomu wykształcenia.
- Dwie trzecie diagnozowanej populacji jest zdecydowana dokończyć się (66%), a niewielki odsetek nie wyklucza takiej możliwości (4%). Badani, którzy planują dalszą edukację, najczęściej aspirują do zdobycia wykształcenia wyższego magisterskiego (29%) lub licencjatu (16%). Jeden na sześciu respondentów zamierza ukończyć liceum ogólnokształcące (17%), a niewiele mniejszy odsetek - średnią szkołę zawodową (15%). Najmniej respondentów wykazuje zainteresowanie kontynuacją nauki w szkole policealnej (9%), zasadniczej zawodowej (6%), w gimnazjum i na studiach podyplomowych (po 4%).
- Gotowość do podnoszenia poziomu wykształcenia uwarunkowana jest takimi czynnikami, jak: poziom wykształcenia i płeć (szczegóły w raporcie).
- W perspektywie najbliższego roku, uczestnictwo w takich formach dokończania, jak kursy, szkolenia, warsztaty, zadeklarowało wyraźnie więcej osób (86%), aniżeli w przypadku prezentowanej wcześniej gotowości do podnoszenia poziomu wykształcenia (66%).

- Podobnie jak to miało miejsce w przypadku aspiracji edukacyjnych oraz elastyczności zawodowej, plany szkoleniowe badanych zależą od ich płci oraz poziomu wykształcenia (szczegóły w raporcie).
- W ciągu najbliższych dwunastu miesięcy, największej frekwencji można spodziewać się na kursie nadającym uprawnienia operatora wózka widłowego (14%), a także na szkoleniach z zakresu obsługi kasy fiskalnej (9%). Niewiele mniejsze zainteresowanie prezentują ankietowani w odniesieniu do takich zagadnień szkoleniowych, jak: operator maszyn budowlanych (8%), język angielski i prawo jazdy kat. C (po 7%) oraz operator koparko-ładowarki (6%). Jeden na dwudziestu badanych chciałby ukończyć kurs z zakresu: kosmetyka i wizaż, księgowość lub pracownik administracyjny (po 5%). Ponad jednostkowe są preferencje respondentów w odniesieniu do przeszkolenia z zakresu prac wykończeniowych w budownictwie i informatyki (po 4%).
- Preferencje szkoleniowe ankietowanych obojga płci są wyraźnie zróżnicowane. Wyłącznie mężczyźni zgłaszają gotowość uczestnictwa w kursach na operatora wózków widłowych (27%), operatora maszyn budowlanych (16%), kierowcy samochodów ciężarowych – prawo jazdy kat. C (13%), operatora koparko-ładowarki (11%) i mechanika samochodowego (4%). Natomiast tylko kobiety chcą zdobyć umiejętności w zakresie obsługi kasy fiskalnej (20%), podnieść swoje kompetencje w zakresie języka angielskiego (13%), kosmetyki i wizażu (10%), obsługi komputera (5%), a także uzyskać kwalifikacje kasjera-sprzedawcy, handlowca i pracownika pomocy społecznej (po 5%).

Zawody

- Ponad dwie piąte badanych, nie posiada zawodu wyuczonego (41%). Jeden na pięciu respondentów posiada wyuczony zawód technika lub inny zaliczany do średniego personelu (21%). Co szósty badany zalicza się do „robotników przemysłowych i rzemieślników” (17%). Identyczną część ankietowanych stanowią „specjaliści” (17%), a najmniej liczną kategorię stanowią „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” oraz „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (po 2%).
- Raport zawiera tabelę, odzwierciedlającą szczegółową strukturę zawodów wyuczonych na poziomie tzw. grup elementarnych.
- Tylko jedna trzecia osób z analizowanej grupy kiedykolwiek została zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z zawodem wyuczonym (33%). Większość badanych nie miała dotychczas takiej możliwości (67%).
- W wyuczonym zawodzie pracował relatywnie największy odsetek „robotników przemysłowych i rzemieślników” (42%). Ponadto znalazła etat zgodny z formalnymi kwalifikacjami jedna trzecia „specjalistów” (31%) i co czwarty badany zaklasyfikowany do grupy „technicy i inny średni personel” (26%).
- Dwie trzecie ankietowanych określa swoje kwalifikacje jako wystarczające (66%), przy czym częściej niż co piąty respondent jest o tym zdecydowanie przekonany (22%). Z drugiej strony znaczący odsetek bezrobotnych uznaje swoje wyuczone kwalifikacje za niewystarczające (30%), z tego co dziesiąty ocenia je zdecydowanie krytycznie (10%).
- Osoby negatywnie opiniujące swoje kompetencje zawodowe dostrzegają brak doświadczenia zawodowego (93%), a ponadto mają zastrzeżenia do posiadanych umiejętności (72%), deficytów fachowej wiedzy (69%) oraz niezbędnych uprawnień (49%).
- Ponad połowa ankietowanych posiadających zawód (58%) wyraziła zdecydowaną (25%) lub umiarkowaną (32%) satysfakcję z zawodu wyuczonego. Z drugiej strony, mniej lub bardziej negatywne opinie zgłosił co trzeci bezrobotny z kwalifikacjami zawodowymi (32%), a jeden na dziesięciu badanych nie potrafił sformułować jednoznacznej oceny (10%). W raporcie przedstawiono dane obrazujące poziom zadowolenia odnotowany dla najliczniej reprezentowanych zawodów (wg grup wielkich).
- Osoby dysponujące doświadczeniem zawodowym najczęściej były zatrudnione u ostatniego pracodawcy w charakterze „robotników przemysłowych i rzemieślników” (27%) oraz „pracowników przy pracach prostych” (22%). Jeden na siedmiu respondentów

z doświadczeniem zawodowym zajmował stanowisko z grupy „technicy i inny średni personel” (14%), a co ósmy wykonywał obowiązki „pracownika usług osobistych, sprzedawcy” (12%). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych został zwolniony z etatu zaklasyfikowanego do grupy „pracownicy biurowi” (10%) i „specjaliści” (9%). Sporadycznie wśród ostatnio zajmowanych miejsc pracy występują „operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (4%) oraz „parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy” (1%).

- W raporcie przedstawiono hierarchię zawodów, na poziomie „grup elementarnych” (zgodnych z KZiS), które najczęściej były wykonywane przez badanych bezrobotnych w ostatnim miejscu pracy.
- Wśród diagnozowanych bezrobotnych gotowość do zmiany zawodu kształtuje się na podobnym poziomie, jak motywacja do podnoszenia poziomu wykształcenia. Dwie trzecie badanych (67%) deklaruje, że byłaby gotowa zmienić swój zawód, a co dwudziesty ankietowany nie wyklucza takiej możliwości (5%).
- Respondenci gotowi na zmianę zawodu za najbardziej atrakcyjne uznali zawody mieszczące się w kategorii „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” (28%). Wyraźnie mniejsza część ankietowanych z tej grupy jest zainteresowana uzyskaniem uprawnień umożliwiających zatrudnienie, jako „operatorzy maszyn i urządzeń” (18%) oraz nabyciem wiedzy i kompetencji do pracy w charakterze „pracownika biurowego” (15%). Na kolejnych miejscach w rankingu atrakcyjności uplasowały się takie zawody, jak: „pracownicy przy pracach prostych” (10%), „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (9%), technicy i inny średni personel” oraz „specjaliści” (po 8%). Sporadycznie pojawiają się osoby, które po przekwalifikowaniu zamierzają pracować jako „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (3%) lub aspirują do zatrudnienia w kadrze kierowniczej (2%).
- W raporcie przedstawiono listę atrakcyjnych dla ankietowanych zawodów na poziomie „grup elementarnych” (KZiS) oraz zestaw danych obrazujących zależność pomiędzy mobilnością zawodową badanych a ich płcią i poziomem wykształcenia.
- Elastyczność zawodowa została w badaniach zdefiniowana, jako zmienna wielowymiarowa, przy czym największą elastyczność wykazali respondenci akceptujący pracę w innym zawodzie, aniżeli wyuczony (93%). Powszechna jest także akceptacja zatrudnienia, które wiąże się z pracą w nadgodzinach (87%) oraz organizowanej w systemie zmianowym (79%). Dwie trzecie ankietowanych jest gotowych sfinansować zdobycie dodatkowych, wymaganych przez pracodawcę kwalifikacji (66%). Niewiele mniejszy odsetek respondentów akceptuje wyjazdy w delegacji (64%) oraz długie dojazdy (60%). Stosunkowo wysoki jest także poziom akceptacji „pracy w domu”, czyli pracy on-line, telepracy (59%) oraz zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin (57%). Nieco ponad połowa badanych jest gotowa pracować w trudnych warunkach BHP (54%), nawet ciężko fizycznie (53%). Najmniej akceptowanym warunkiem podjęcia pracy jest przeprowadzka, chociaż nawet w tym przypadku co trzeci respondent gotów jest zmienić miejsce zamieszkania, aby wyjść z bezrobocia (32%).

Mobilność geograficzna - dojazd do pracy

- Poddano analizie ocenę stopnia trudności znalezienia zatrudnienia w obszarach rynku pracy wyróżnionych ze względu na odległość od miejsca zamieszkania respondenta. Dominująca część bezrobotnych uważa, iż w różnym stopniu trudno jest znaleźć pracę zarówno w ich miejscowości (91%), jak i na obszarze gminy (93%), czy też powiatu (90%). Na regionalnej mapie rynku pracy pozytywniej postrzegany jest obszar całego województwa łódzkiego. Wprawdzie i w tym przypadku przeważały odpowiedzi wskazujące na trudności z podjęciem pracy (51%), ale już co trzecia osoba (31%) uznała znalezienie pracy na tym terenie za „raczej łatwe” (29%) lub „łatwe” (2%). Ankietowani bezrobotni wyraźnie częściej ocenili pozytywnie ogólnopolski rynek pracy (42%), ale niemal identyczny odsetek ankietowanych także poza województwem łódzkim dostrzega problemy z zatrudnieniem (43%). W opinii ponad połowy respondentów, znalezienie pracy za granicą jest w różnym stopniu łatwe (53% wskazań).

- Niemal wszyscy badani bezrobotni (95%) zadeklarowali gotowość do podjęcia pracy w swojej miejscowości. Powszechna gotowość do zatrudnienia dotyczy również terenu gminy (98%) i powiatu (96%). Zainteresowanie ofertami w obrębie województwa łódzkiego (poza powiatem skierniewickim) jest nadal wysokie i obejmuje blisko trzy czwarte badanej grupy (72%). Możliwość migracji do innych regionów kraju, poza województwo łódzkie, dopuszcza blisko połowa ankietowanych (47%), a jeden na trzech badanych jest skłonny wyjechać w poszukiwaniu pracy za granicę (35%).
- Potwierdza się elastyczność bezrobotnej młodzieży, wyrażająca się gotowością do podjęcia pracy w dalszej odległości od miejsca zamieszkania, kosztem nawet uciążliwych dojazdów. Żaden z ankietowanych nie wskazał na wariant odpowiedzi „do 15 minut”. Ponad trzy czwarte ankietowanych (78%) podjęłyby się pracy, do której dojazd w jedną stronę trwa więcej niż 45 minut, co czwarty gotów jest dojeżdżać ponad godzinę, a jeden na jedenastu respondentów nie wyklucza zatrudnienia w miejscowościach odległych, do których dojazd trwa powyżej 1,5 godziny w jedną stronę (9%).
- Większą elastycznością w kontekście czasu dojazdu do pracy wykazują się mężczyźni. Ponad 45 minut może poświęcić na dojazd w jedną stronę zdecydowana większość mężczyzn (86%) i niewiele ponad dwie trzecie kobiet (69%). Różnica na korzyść bezrobotnych panów rysuje się jeszcze wyraźniej przy porównaniu odsetka badanych dopuszczających możliwość dojazdu ponad godzinę (odpowiednio: 38% do 12%).

CZĘŚĆ III. BADANIA ILOŚCIOWE PRZEPROWADZONE W GRUPIE PRACODAWCÓW

Prezentowane w kolejnym rozdziale badania ilościowe przeprowadzono w oparciu o technikę wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo (tzw. CATI, z ang. *Computer-Assisted Telephone Interviewing*) na próbie 101 pracodawców działających na obszarze powiatu skierniewickiego i w mieście Skierniewice. Podobnie, jak w przypadku wywiadów wśród osób bezrobotnych, badania miały charakter ilościowy. Wywiady zostały przeprowadzone wśród osób odpowiedzialnych za politykę personalną badanych podmiotów (właściciele, prezesi, dyrektorzy, kierownicy). Dobór próby dokonany został metodą losowania warstwowego z operatu podmiotów gospodarczych funkcjonujących w powiecie ziemskim oraz grodzkim. Podstawą do wyodrębnienia warstw była: wielkość według liczby zatrudnionych pracowników oraz sekcja PKD – proporcjonalnie do udziału firm z poszczególnych branż w powiecie.

Jak wcześniej wskazywano, na obszarze obu analizowanych powiatów dominują przedsiębiorstwa prywatne – w systemie REGON w 2011 roku zarejestrowanych było w mieście Skierniewice 4,8 tys. (97,3%) takich podmiotów, a w powiecie Skierniewickim 2,1 tys. (95,1% wszystkich podmiotów gospodarczych). Większość podmiotów (68,9%, tj. 4968 podmiotów) jest skoncentrowana na terenie Skierniewic, natomiast blisko co trzeci (31,1%, 2239 podmiotów) prowadził działalność w powiecie skierniewickim. W tym też powiecie zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,2 tys.; 94,5%). Również w powiecie grodzkim dominowały mikro przedsiębiorstwa (4,7 tys.; 94,7%). W obu powiatach największą część ogółu stanowiły firmy zajmujące się „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” oraz budownictwem (odpowiednio: 27,1% i 15,1% dla obu powiatów łącznie).

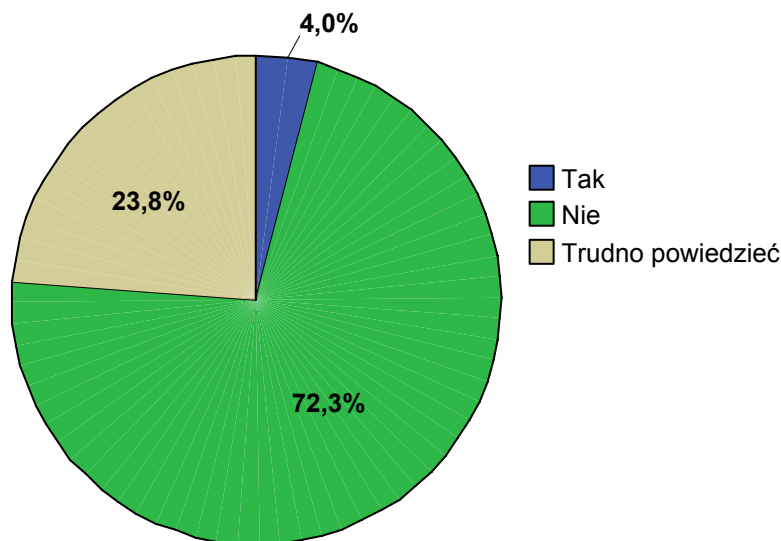
Polityka kadrowa (na którą składają się między innymi procesy doboru, jak również redukcji kadry pracowniczej) to element strategiczny każdej firmy funkcjonującej w warunkach gospodarki rynkowej. Dlatego w niniejszej analizie rynku pracy w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice szczególną uwagę poświęcono prognozom dotyczącym zwiększenia poziomu zatrudnienia i tworzenia nowych miejsc pracy. Jedno z pytań badawczych dotyczyło ruchów kadrowych planowanych w ciągu najbliższych 12 miesięcy: jakie plany mają badane podmioty w kwestii zwalniania oraz zatrudniania nowych pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem zapotrzebowania na pracowników do 30 roku życia.

1. Stan i prognoza zatrudnienia ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych do 30 roku życia

Podjęta w badaniu ilościowym identyfikacja planów kadrowych objęła określenie prognoz dotyczących redukcji zatrudnienia oraz planów dotyczących zatrudnienia nowych pracowników. Rozkład odpowiedzi odnoszący się do przewidywanej redukcji kadry pracowniczej odzwierciedla poniższy wykres kołowy.

Wykres 35. Plany zwolnienia pracowników (w ciągu najbliższych 12 miesięcy)

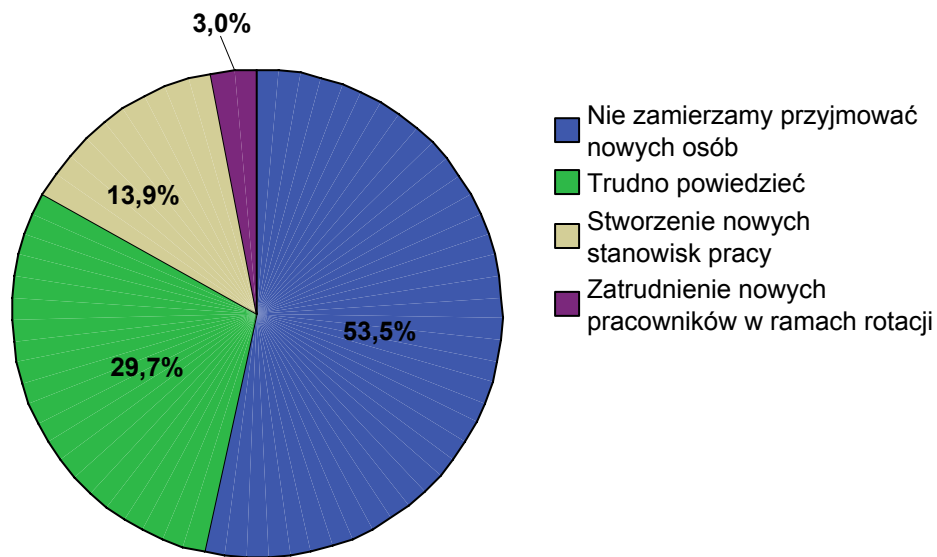
**Plany dotyczące zwolnienia pracowników
(w ciągu najbliższych 12 miesięcy)**

Okazuje się, że zdecydowana większość ankietowanych podmiotów gospodarczych (72,3%) w ciągu najbliższego roku nie zamierza zwalniać pracowników. Co należy zaznaczyć, tylko nieliczni z respondentów (4,0%) deklarowali, że w ich zakładach dojdzie do zmniejszenia liczby pracowników, ale co czwarty nie wykluczał takiej możliwości (23,8% dla odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Oznacza to, że ta ostatnia grupa pracodawców może także potencjalnie dokonywać zwolnień w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

Wykres 36. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy

Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy

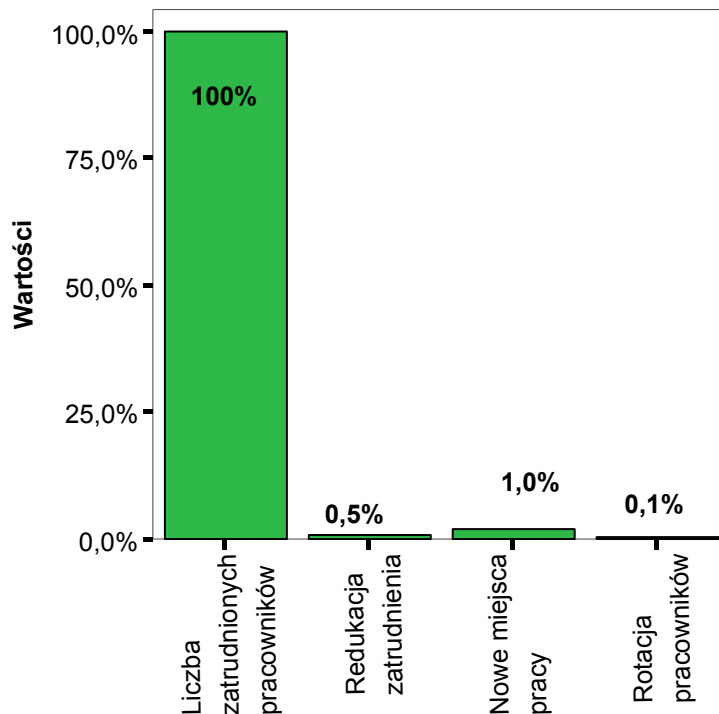

Z drugiej strony, co siódmy podmiot (13,9%) prowadzący działalność na terenie powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zadeklarował, że w najbliższych dwunastu miesiącach zatrudni nowe osoby w ramach nowych miejsc pracy. Znacznie niższy odsetek respondentów (3,0%) planuje uzupełnić braki kadrowe w ramach rotacji na już istniejących stanowiskach. Należy jednak zaznaczyć, że ponad połowa ankietowanych (53,5%) nie przewiduje zatrudnienia nowych osób nawet w ramach rotacji, a realizacja planów w pozostałych podmiotach może napotkać na trudne do przewidzenia problemy związane ze zmieniającą się sytuacją ekonomiczną, nie tylko na lokalnym rynku, lecz także w skali makroekonomicznej. Co więcej, niemal co trzeci pracodawca wyraził niepewność co do swoich krótkoterminowych polityk kadrowych w tym zakresie (29,7% wskazań dla odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Są to pracodawcy niepewni swojej sytuacji rynkowej

Zasadnicze znaczenie dla określenia prognozowanych zmian w zakresie podaży na badanym rynku pracy ma wskaźnik netto, stanowiący różnicę pomiędzy odsetkiem pracowników przewidzianych do redukcji i zatrudnienia w stosunku do ogółu pracowników.

Wykres 37. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy w stosunku do liczby zatrudnionych pracowników

**Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy
w stosunku do liczby zatrudnionych pracowników**

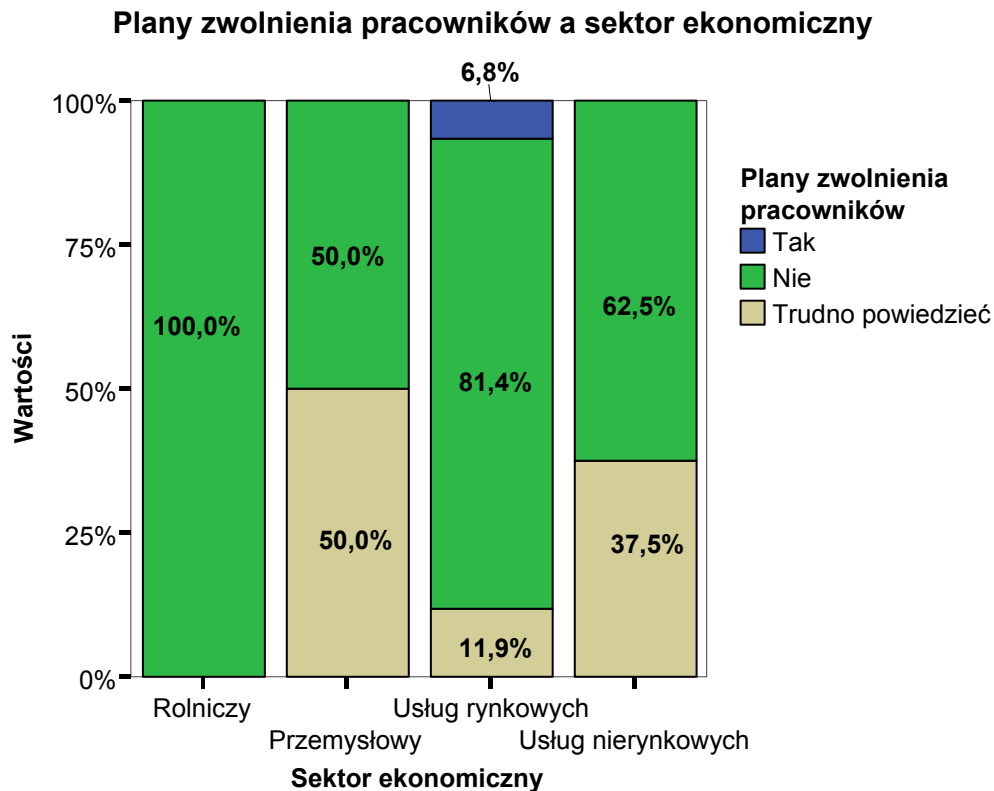
Na podstawie otrzymanych wyników ilościowych można prognozować nieznaczną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, ponieważ w skali najbliższego roku przyrost miejsc pracy może osiągnąć poziom zaledwie 0,5% w stosunku do ogółu zatrudnionych (1,0% przyjęć na nowo utworzone stanowiska pracy przy 0,5% zwolnień). Uwzględniając dodatkowo zatrudnienie w ramach rotacji (0,1%), można przewidywać, że w najbliższych 12 miesiącach pojawi się niespełna 0,6% nowych ofert. Oznacza to, że pomimo niekorzystnych zjawisk zewnętrznych – spowolnienia i efektów kryzysu gospodarczego – na lokalnym rynku pracy można spodziewać się niewielkiego wzrostu zatrudnienia „netto”, biorąc także pod uwagę zaplanowane rotacje i redukcje.

Należy jednak zachować dużą ostrożność w interpretacji powyższych informacji i prognozowaniu na ich podstawie sytuacji na rynku pracy w obu powiatach. Trzeba pamiętać, że ankietowani pracodawcy wskazywali liczbę osób zaplanowanych do przyjęcia bez względu na formę zatrudnienia (m.in. umowy-zlecenia, umowy o dzieło, umowy na czas określony). Ponadto informacje pozostają na poziomie deklaracyjnym, który niekoniecznie przełoży się na sferę praktyki – nie ma pewności, że wszyscy pracodawcy zrealizują prognozowany wzrost zatrudnienia oraz nie nastąpią dodatkowe, nieprzewidziane redukcje. Stąd też, w okresie najbliższych dwunastu miesięcy przedstawione plany kadrowe mogą ulec nawet znacznym zmianom, zwłaszcza gdy pojawią się niekorzystne, nieprzewidywalne czynniki zewnętrzne, a sytuacja finansowa lokalnych firm ulegnie pogorszeniu.

1.1. Plany dotyczące zwolnienia pracowników

Kolejne zestawienia danych pozwolą ustalić profil podmiotów gospodarczych planujących redukcje oraz takich, które nie przewidują zwolnień pracowników. Pod uwagę wzięto takie cechy badanych podmiotów jak: sektor ekonomiczny (rolniczy, przemysłowy, usług rynkowych, usług nierynkowych), wielkość mierzona liczbą zatrudnionych pracowników oraz sektor własności.

Wykres 38. Plany zwolnienia pracowników a sektor ekonomiczny

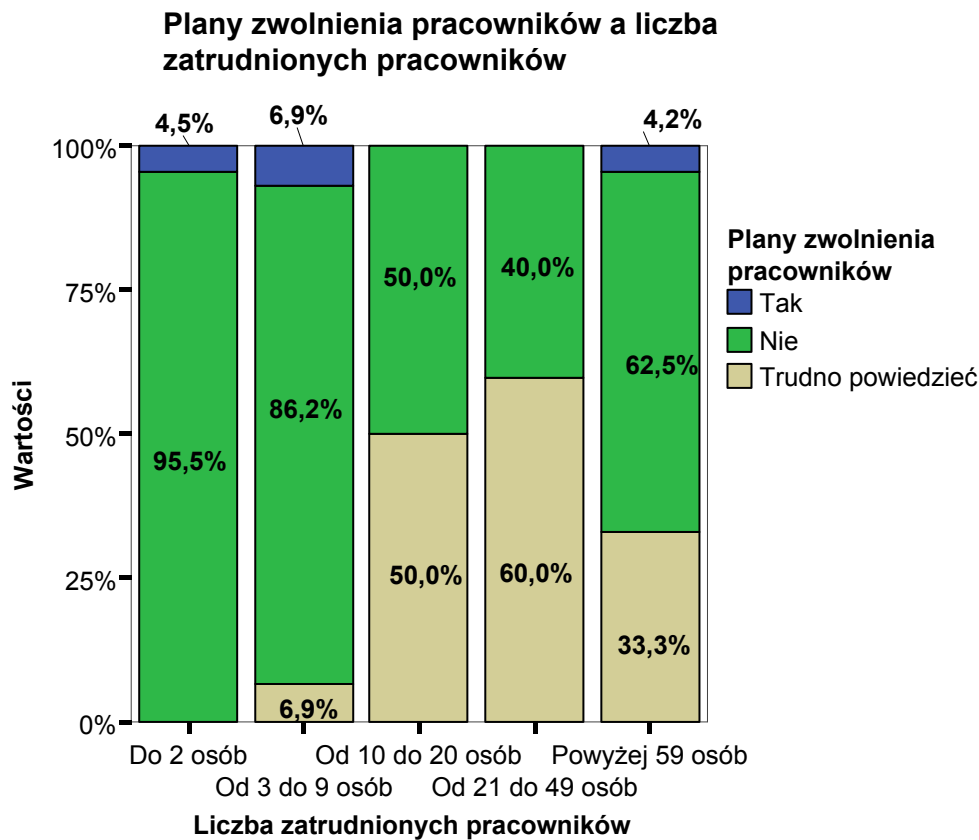

Jeśli chodzi o sektory ekonomiczne⁵⁵, plany redukcji pojawiły się wyłącznie w przedsiębiorstwach świadczących usługi rynkowe (6,8%), a według sekcji PKD są to następujące podmioty: „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych”; „działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”, „działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”. Ponadto co ósmy pracodawca ze wskazanego sektora nie wyklucza redukcji kadr (11,9% „trudno powiedzieć”). Planów zwolnień pracowników nie odrzuca jednoznacznie także połowa pracodawców z sektora przemysłowego (50,0% dla „trudno powiedzieć”) oraz przeszło co trzeci ankieterowany

⁵⁵ Poszczególnym sektorom przyporządkowano odpowiednie poniższe kategorie zbliżonych dziedzin działalności gospodarczej: **Sektor rolniczy**: „rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”; **Sektor przemysłowy**: „górnictwo i wydobywanie”; „przetwórstwo przemysłowe”; „wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”; „budownictwo”; **Sektor usługi rynkowe**: „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”; „transport i gospodarka magazynowa”; „działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”; „informacja i komunikacja”; „działalność finansowa i ubezpieczeniowa”; „działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”; „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”; „działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”; „działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”; „pozostała działalność usługowa”. **Sektor usługi nierynkowe**: „dostawa wody; gospodarowanie odpadami i ściekami oraz działalność związana z rekultywacją”; „administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „edukacja”; „opieka zdrowotna i pomoc społeczna”.

z sektora usług nierynkowych (37,5%). Jedynie w rolnictwie nie wyrażono wątpliwości w tym zakresie i można założyć, że nie dojdzie redukcji kadr.

Wykres 39. Plany zwolnienia pracowników a liczba zatrudnionych pracowników

Plany związane z redukcją zatrudnienia występują najczęściej w zakładach stosunkowo niewielkich, o liczbie pracowników mieszczącej się w przedziale od 3 do 9 osób (6,9%). Ponadto na redukcje etatów wskazała niewielka część podmiotów zatrudniających do 2 osób (4,5%) lub powyżej 59-ciu pracowników (4,2%). Natomiast zwolnienia w ogóle nie są planowane w podmiotach liczących od 10 do 49 pracowników. W tym miejscu należy zaakcentować, że co drugie przedsiębiorstwo 10-20-osobowe (50,0%) oraz większość podmiotów liczących od 21 do 49 pracowników (60,0%), a także co trzeci większy zakład pracy (33,3%) nie podał w badaniu jednoznacznej odpowiedzi. Dlatego też, w części wskazanych podmiotów gospodarczych może dojść do redukcji, jeśli wystąpią czynniki skłaniające pracodawców do podjęcia takiej decyzji.

Wykres 40. Plany zwolnienia pracowników a sektor własności

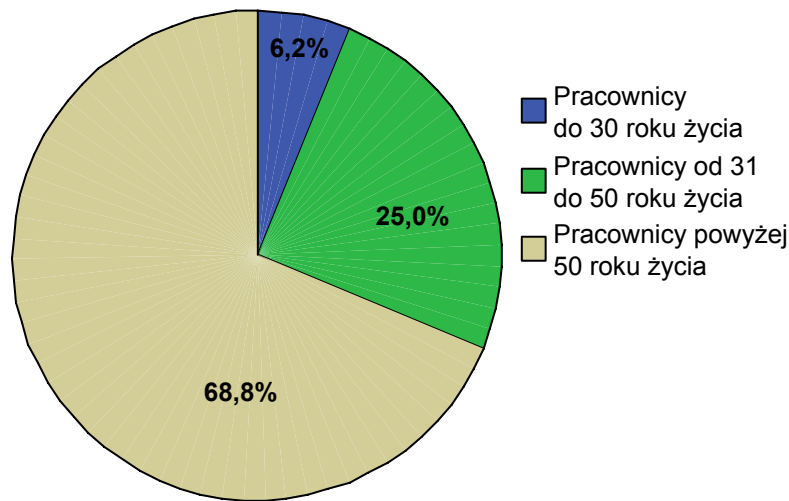

Zwolnienia są planowane jedynie w sektorze prywatnym (4,7%) i ani jedno przedsiębiorstwo publiczne nie ujawniło takich zamierzeń. Jednakże wyniki prezentujące plany pracodawców z poszczególnych sektorów upoważniają do stwierdzenia, że w instytucjach publicznych występuje zdecydowanie wyższy poziom niepewności, co przyniesie najbliższy rok niż w firmach prywatnych. W sektorze publicznym ponad co trzeci z podmiotów (35,7%) nie ma pewności, że zachowa dotychczasowy stan zasobów kadrowych, podczas gdy co piąty z badanych zakładów prywatnych nie wyklucza zwolnień (22,1% wskazań „trudno powiedzieć”). Można przypuszczać, że taka postawa pracodawców sektora publicznego, funkcjonujących przede wszystkim dzięki dotacjom budżetowym, wynika przede wszystkim z zapowiadanych na szczeblu centralnym cięć w administracji oraz z niepewności, na ile planowane przez rząd i lokalne samorządy oszczędności przełożą się na wysokość otrzymanych środków na kolejny rok działalności.

Dla prognozowania sytuacji na lokalnym rynku pracy ważne jest określenie, jak przedstawia się struktura wiekowa pracowników przewidzianych do zwolnień oraz jakie stanowiska zostały przeznaczone do redukcji. Informacja na ten temat daje wskazówkę odnośnie wieku osób oraz zawodów, na które jest mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy, co jest cenną informacją zarówno dla urzędów pracy, zajmujących się aktywizacją zawodową (w tym osób do 30 roku życia), jak i instytucji szkoleniowych, które oferują szkolenia dla bezrobotnych zainteresowanych przekwalifikowaniem zawodowym.

Wykres 41. Struktura wiekowa osób typowanych do zwolnień

Struktura wiekowa osób typowanych do zwolnień

Do zwolnień typowani są przede wszystkim pracownicy w wieku powyżej 50-tego roku życia (aż 68,8% redukcji) i tylko 6,2% przypadków redukcji dotyczy może pracowników do 30 roku życia. Co czwarta osoba, która może utracić pracę w najbliższych dwunastu miesiącach jest w wieku od 31 do 50 lat (25,0%).

Tabela 93. Stanowiska pracy typowane do zwolnień (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

Planowane do redukcji stanowiska pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	
	%
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych gdzie indziej niesklasyfikowani	62,5%
Pośrednicy w obrocie nieruchomościami	18,8%
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	12,5%
Sprzedawcy i demonstratorzy	6,3%
Ogółem	100,0%

Zgodnie z podziałem na grupy elementarne (wg KZiS), wśród ogółu stanowisk typowanych do zwolnień w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice większość stanowią posady zajmowane przez „operatorów maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych” (62,5% redukcji), przy czym warto zaznaczyć, że jest to efekt planów kadrowych jednej firmy. Niemal jeden na pięciu typowanych do zwolnień pracowników (18,8%) należy do grupy „pośredników w obrocie nieruchomościami”, zaś co ósmy pracuje aktualnie na stanowisku „specjalisty do spraw zarządzania zasobami ludzkimi” (12,5%). W ramach ograniczania zatrudnienia będą zwolnieni ponadto „sprzedawcy i demonstratorzy” (po 6,3%). Jak wskazywano wcześniej, będą to przede wszystkim osoby, które ukończyły powyżej 50-ciu lat a wyjątkowo – pracownicy liczący co najwyżej 30 lat. Analizując powyższe

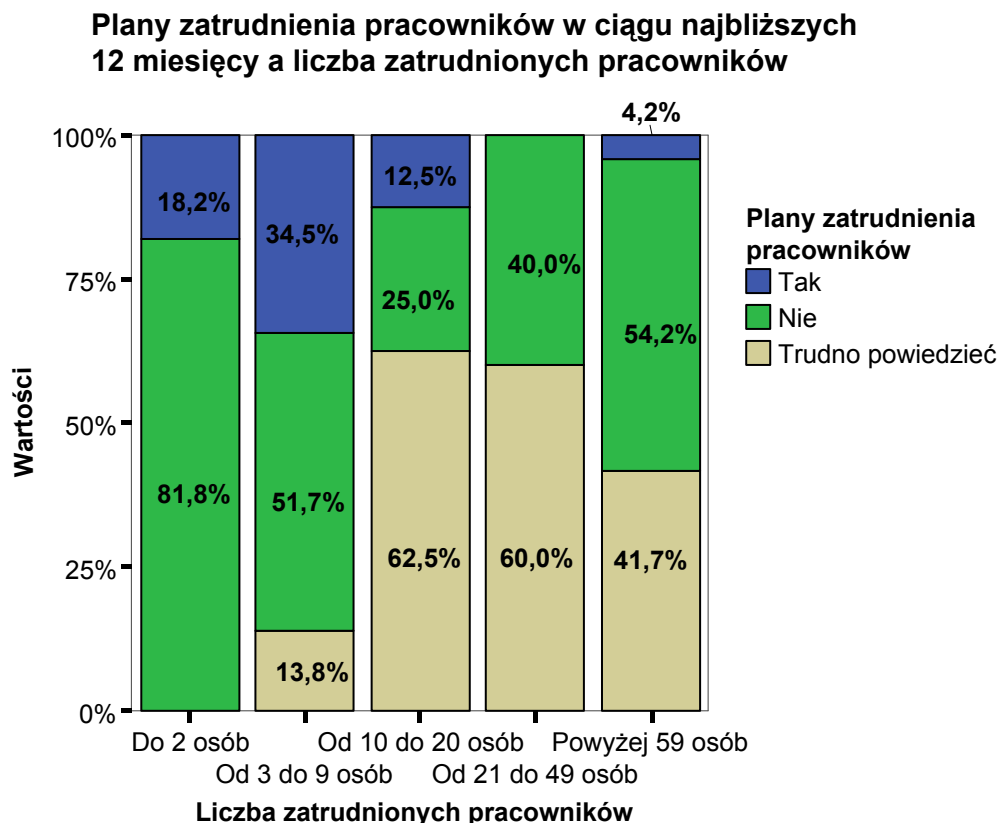
dane, należy jednak mieć na uwadze, iż odsetek planowanych zwolnień w stosunku do ogółu pracowników jest niewielki (0,5%), tak więc powyższe dane mają umiarkowaną moc prognostyczną.

1.2. Plany dotyczące zatrudnienia nowych pracowników

Szczególnie istotne w kontekście analizowanych problemów było rozpoznanie, jakie plany na najbliższy rok mają badani pracodawcy odnośnie zatrudnienia nowych członków kadr. W tym celu ankietowanym zadano pytanie, czy i na ile wzrośnie poziom zatrudnienia w badanych firmach i instytucjach. Dla uzyskania pełniejszego obrazu przewidywanych zmian ważne było uzyskanie informacji, jaka część zakładów zrealizuje swoje plany w ramach naturalnej rotacji pracowników (emerytury, renty, urlopy macierzyńskie itd.), a ile spośród nich odnotowało na tyle istotną poprawę koniunktury na swoje produkty/usługi, aby stworzyć dodatkowe stanowiska.

W trakcie badań opinie ankietowanych na temat planów zwiększenia kadry pracowniczej skorelowano z trzema istotnymi zmiennymi: wielkością firm mierzona liczbą zatrudnionych pracowników, ich przynależnością do poszczególnych sektorów ekonomicznych oraz ulokowaniem w sektorze publicznym lub prywatnym.

Tabela 94. Plany zatrudnienia pracowników w ciągu najbliższych 12 miesięcy a liczba zatrudnionych pracowników

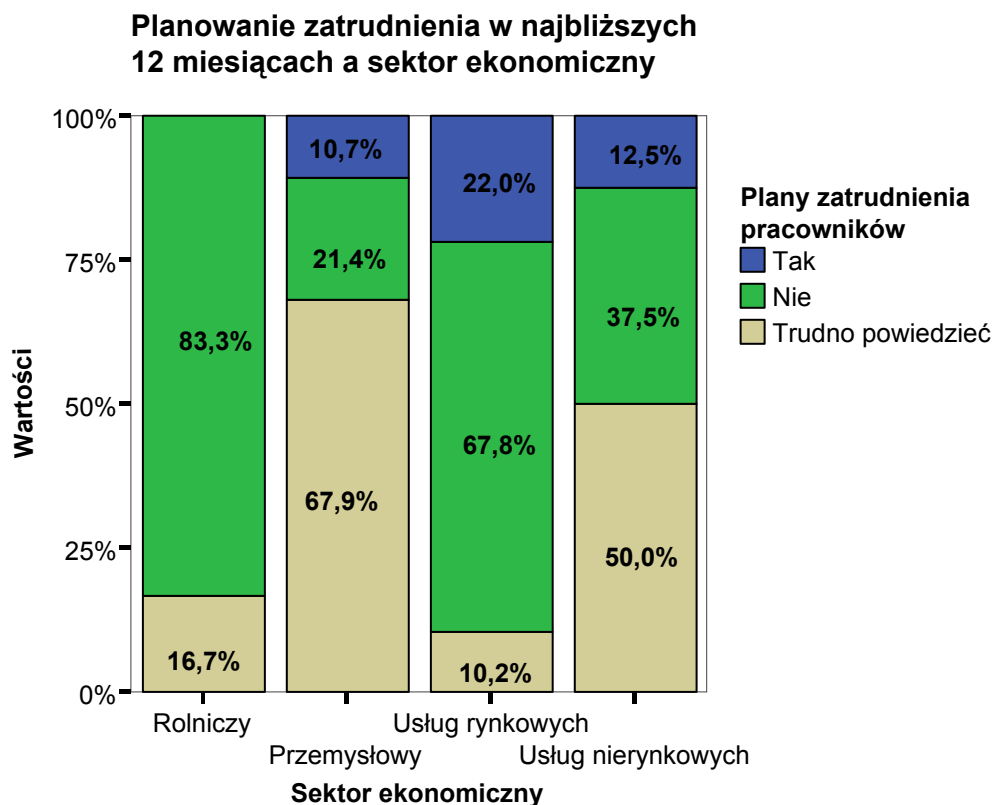

Jak wynika z przeprowadzonego badania, odsetek przedsiębiorstw deklarujących zatrudnienie nowych pracowników najwyższą wartość osiąga przy poziomie zatrudnienia od 3 do 9 pracowników, gdzie co trzeci podmiot zamierza przeprowadzić nabór (34,5%). O połowę mniej takich pracodawców odnotowano w grupie firm liczących do dwóch osób (18,2%). W grupie badanych o liczebności kadry od 10 do 20 osób obserwujemy już niższy odsetek zainteresowanych zatrudnieniem (12,5%), a jeszcze rzadziej nowe miejsca pracy

utworzą przedsiębiorstwa zatrudniające ponad 59 pracowników (4,2%). Ani jeden pracodawca aktualnie zatrudniający od 21 do 49 osób nie planuje naborów w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy, licząc od momentu przeprowadzenia badania.

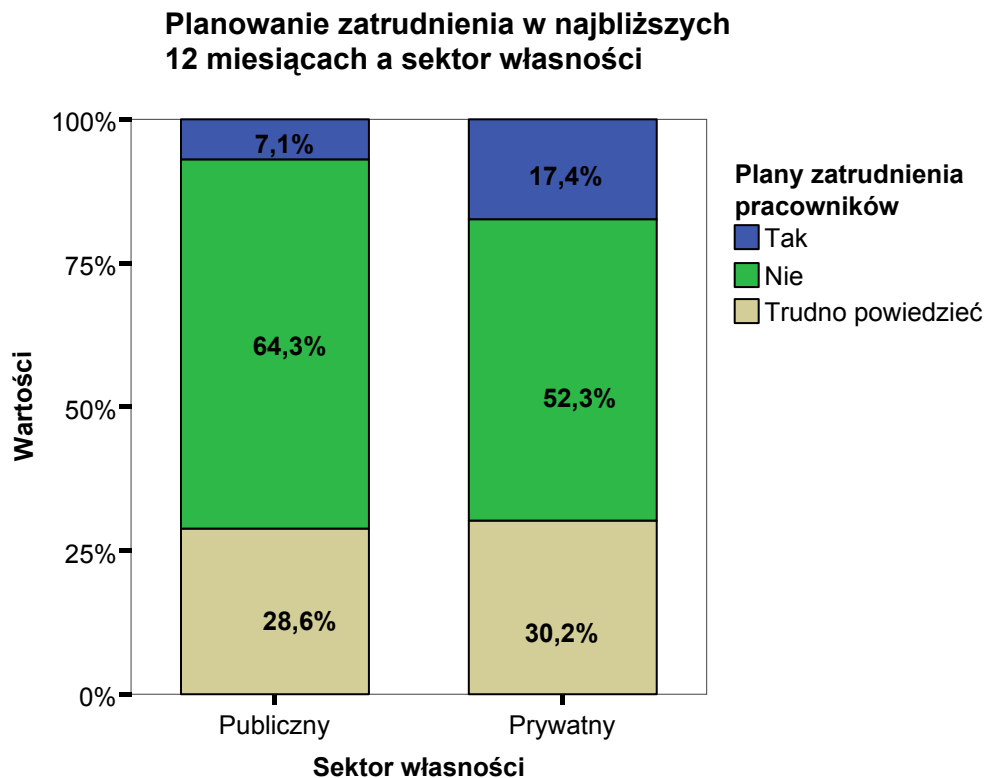
Większość przedsiębiorstw liczących od 10 do 49 pracowników nie potrafiła jednoznacznie określić, czy w najbliższym roku zatrudni nowych pracowników (60,0%-62,5% dla „trudno powiedzieć”). Ponadto, dwie piąte największych pracodawców dysponujących powyżej 59-cioosobowymi kadrami (41,7%) nie miało określonych planów kadrowych w tym zakresie. Niewykluczone zatem, że w takich podmiotach gospodarczych również będą dokonywane nabory, jeśli będą do tego odpowiednie warunki ekonomiczne.

Tabela 95. Planowanie zatrudnienia w najbliższych 12 miesiącach a sektor ekonomiczny

Biorąc pod uwagę sektor ekonomiczny, przyjęcia do pracy zdecydowanie najczęściej prognozowały przedsiębiorstwa z sektora usług rynkowych (22,0%), a ze znacznie mniejszą częstością – podmioty zajmujące się usługami nierynkowymi (12,5%) oraz działające w przemyśle (10,7%). Zgodnie z zebranymi deklaracjami, nowe stanowiska pracy nie powstaną w lokalnym rolnictwie, chociaż 16,7% badanych z tego sektora nie odrzuca takiej możliwości. Najmniej przewidywalny pod analizowanym względem okazał się sektor przemysłowy oraz usługi nierynkowe, gdzie odpowiednio od 67,9% do 50,0% ankietowanych nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Tabela 96. Planowanie zatrudnienia w najbliższych 12 miesiącach a sektor własności

Wśród podmiotów planujących w ciągu najbliższego roku przeprowadzenie naboru nowych pracowników wyraźnie większe odsetki dotyczą firm prywatnych (17,4%), a co trzeci taki pracodawca nie wyklucza tworzenia nowych miejsc pracy (30,2%). Z kolei podmioty z sektora publicznego znacznie rzadziej będą przeprowadzać rekrutację kadry (7,1%), zaś ponad co czwarty nie jest pewien, czy będzie zwiększać liczebność kadry pracowniczej (28,6% dla „trudno powiedzieć”).

Respondentom, którzy nie planują przyjęcia nowych pracowników w najbliższych dwunastu miesiącach (53,5% próby badawczej), zadano pytanie wskaźnikowe, które pozwoliło ustalić najistotniejsze bariery przy zatrudnianiu. Pytanie skierowane do respondentów brzmiało następująco: *Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?*

Tabela 97. Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?

Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?	
	%
Więcej odbiorców, większy rynek zbytu	68,8%
Bardziej stabilne otoczenie instytucjonalne (przepisy, regulacje)	21,9%
Brak potrzeby zatrudniania nowych pracowników	14,1%
Niższe podatki na działalność	6,3%
Niższe oczekiwania płacowe pracowników	3,1%
Trudno powiedzieć	3,1%
Bardziej doświadczeni ludzie do pracy	1,6%
Inne czynniki	1,6%
Polepszenie kondycji ekonomicznej firmy	1,6%
Więcej dotacji dla przedsiębiorców	1,6%
Ogółem	123,4%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Na analizowanym obszarze największą barierą rozwoju firm (a przez to zwiększania liczby lokalnych kadr) są ograniczone rynki zbytu, zbyt mała liczba odbiorców oferowanych usług lub produktów (68,8% wskazań). Ponad co piąty pracodawca z omawianej grupy stwierdził, że zatrudnianiu nowych pracowników sprzyjałoby bardziej stabilne otoczenie instytucjonalne, przepisy, regulacje prawne (21,9%), a nieliczni oczekiwali niższych podatków na działalność gospodarczą (6,3%). Co siódmy ankietowany wskazał na brak potrzeby zatrudniania nowych członków kadr (14,1%), a rzadziej akcentowano zbyt wysokie oczekiwania płacowe potencjalnych pracowników (3,1%). W pojedynczych przypadkach wymieniano brak doświadczonych kandydatów do zatrudnienia, konieczność poprawy kondycji ekonomicznej firmy czy też większą ilość dotacji dla przedsiębiorców (po 1,6%).

Główną barierą jest zatem niski poziom zapotrzebowania na usługi i towary, zbyt wąskie rynki zbytu, zapewne związane z niekorzystną sytuacją ekonomiczną ludności zamieszkującej szczególnie powiat skierniewicki, co potwierdzają przytoczone w pierwszej części raportu dane źródłowe dotyczące wysokiego udziału beneficjentów pomocy społecznej w ogóle ludności w powiecie ziemskim.

2. Diagnoza potrzeb i pożądanego profilu pracownika ze szczególnym uwzględnieniem pracowników do 30 roku życia

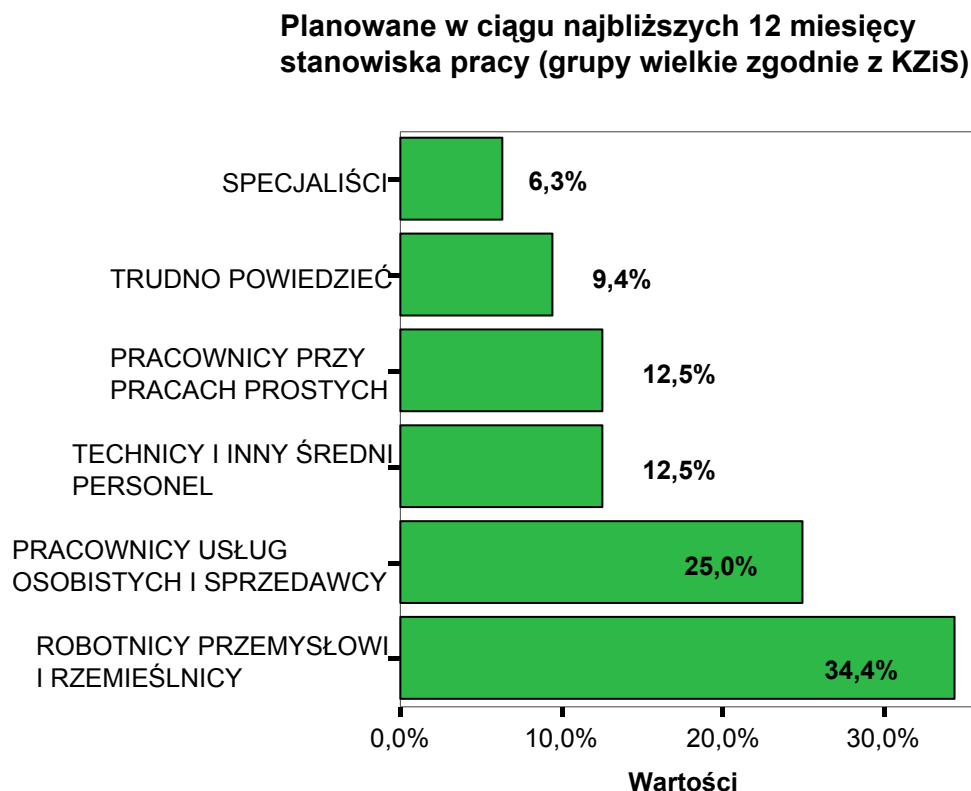
Dotychczasowa analiza obejmowała określenie skali zapotrzebowania na nowych pracowników. W tej części raportu uwaga zostanie poświęcona preferencjom pracodawców wobec kandydatów, ze szczególnym uwzględnieniem oczekiwań wobec potencjalnych pracowników w wieku do 30 lat. Przedstawiona szczegółowa analiza zapotrzebowania na nowych pracowników koncentruje się na ustaleniu liczby stanowisk uruchamianych w ramach poszczególnych grup zawodowych oraz na dokładnym określeniu wymagań wobec kandydatów do zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem ich wieku.

Pamiętać należy, że tylko co siódmy podmiot (13,9%) prowadzący działalność na terenie powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zadeklarował, że w najbliższych dwunastu miesiącach będzie zatrudniał w ramach nowych miejsc pracy. Niewielka zaś część respondentów (3,0%) będzie wymieniać członków kadry w ramach rotacji. Stąd też, charakterystyka stanowisk oraz wymagań wobec kandydatów oparta jest na wypowiedziach tylko tej części spośród ogółu badanych.

2.1. Gotowość do zatrudniania pracowników do 30 roku życia

Precyzyjna prognoza zmian na lokalnym rynku pracy wymaga ustalenia, jaki odsetek ankietowanych zwiększających zatrudnienie jest zainteresowany przyjęciami na poszczególne grupy stanowisk oraz jaką część stanowisk zamierzają uruchomić pracodawcy w ramach wyszczególnionych grup zawodowych.

Wykres 42. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)

Według deklaracji ankietowanych, na ponad jedną trzecią wakatów będą poszukiwani „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (34,4%), a w jednym na cztery przypadki – „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” (25,0%). Co ósma planowana oferta adresowana będzie do osób zainteresowanych zatrudnieniem w charakterze „techników i innego średniego personelu” lub „pracowników przy pracach prostych” (po 12,5%). Relatywnie małe może okazać się zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy na „specjalistów” (6,3%). Co istotne, odnotowano brak zainteresowania kandydatami do podjęcia pracy na stanowiskach zaklasyfikowanych do „wyższych urzędników i kierowników”, „pracowników biurowych” lub „operatorów i monterów maszyn i urządzeń” (po 0,0%).

Z uwagi na problematykę badawczą, istotne jest także zaprezentowanie konkretnych ofert pracy, jakie pojawią się w badanych przedsiębiorstwach w najbliższych 12 miesiącach.

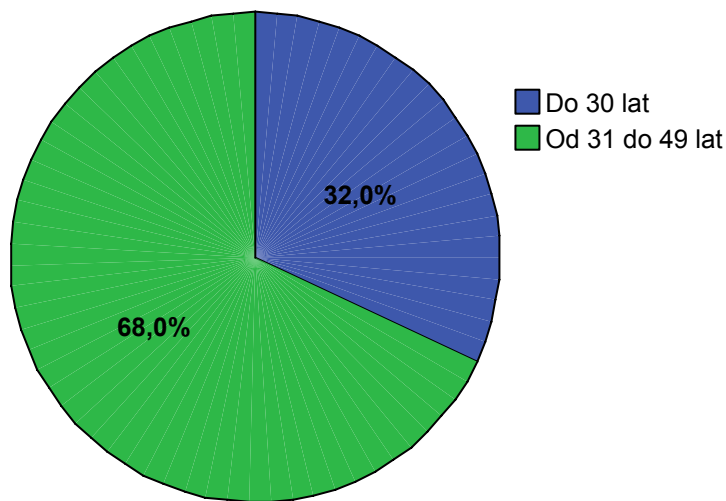
Tabela 98. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)

Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	
	%
Sprzedawcy i demonstratorzy	24,2%
Trudno powiedzieć	12,1%
Agenci do spraw sprzedaży - handlowcy	12,1%
Malarze budowlani i pokrewni	9,1%
Spawacze i pokrewni	9,1%
Ślusarze i pokrewni	9,1%
Ładowacze nieczystości	9,1%
Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	6,1%
Betoniarze	3,0%
Cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	3,0%
Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3,0%
Ogółem	100,0%

Z zebranego materiału empirycznego wynika, że co czwarta propozycja może dotyczyć zatrudnienia na stanowiskach z grupy elementarnej „sprzedawców i demonstratorów” (24,2%). O połowę mniejsza liczba ofert będzie zaadresowana do „agentów do spraw sprzedaży – handlowców” (12,1%). Z kolei co jedenaste z zaplanowanych do objęcia stanowisk przeznaczono dla: „malarzy i pokrewnych”, „spawaczy i pokrewnych”, „ślusarzy i pokrewnych” lub „ładowaczy nieczystości” (po 9,1% wakatów). W dalszej kolejności respondenci będą poszukiwać „specjalistów do spraw zarządzania zasobami ludzkimi” (6,1%), a także – nieco o połowę mniejszą liczbę „betoniarzy”, „cieśli, stolarzy budowlanych i pokrewnych” oraz „robotników pomocniczych w budownictwie ogólnym” (po 3,0%). Na pozostałych, nieokreślonych przez pracodawców posadach znajdzie zatrudnienie w sumie 12,1% ogółu nowoprzyjętych.

Wykres 43. Preferowany wiek kandydata

Preferowany wiek kandydata

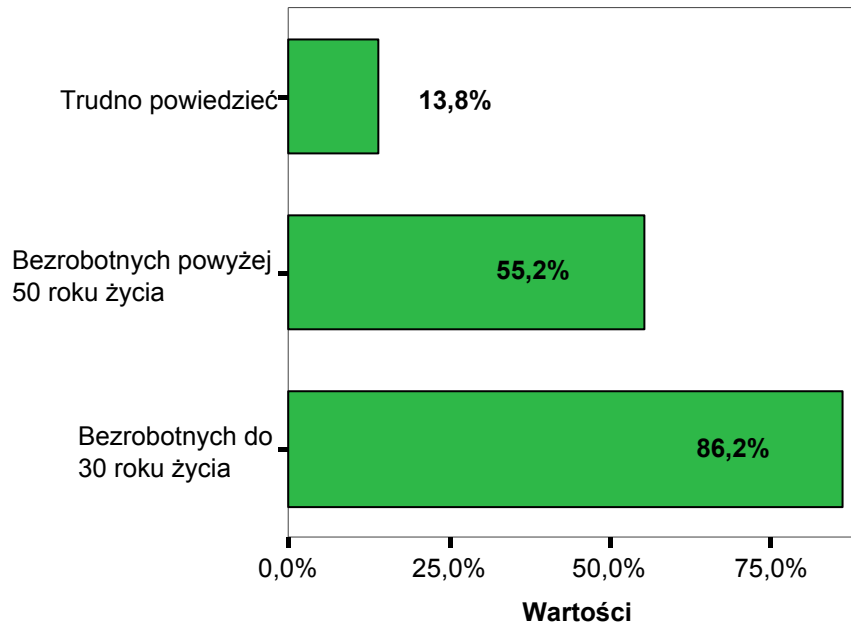

Jak deklarowali badani pracodawcy, osoby w wieku do 30 lat mają szansę na obsadzenie co trzeciego z wakatów (32,0%), jakie mogą pojawić się na rynku pracy w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice. Zdecydowana większość nowych miejsc pracy (68,0%) będzie jednak adresowana do pracowników, których wiek mieści się w przedziale od 31 do 49 lat. Analiza, odnosząca się do preferencji wiekowych, uprawnia zatem do stwierdzenia, że preferowani są kandydaci w wieku od 31 do 49 lat, a mniejsze szanse na zatrudnienie mają osoby w wieku do 30 lat. W ciągu najbliższych dwunastu miesięcy nie brani będą pod uwagę kandydaci w wieku 50 lat i starsi.

W toku badań ilościowych pracodawcom planującym zwiększanie poziomu zatrudnienia oddzielnie zadano pytanie o preferowane kategorie wiekowe osób bezrobotnych ubiegających się o wakaty. Pytanie wskaźnikowe brzmiało następująco: *Proszę powiedzieć, którą z wymienionych kategorii osób bezrobotnych mogliby Państwo zatrudnić na tym stanowisku przy wsparciu PUP?*

Wykres 44. Gotowość do zatrudnienia wybranych kategorii osób bezrobotnych

Proszę powiedzieć, którą z wymienionych kategorii osób bezrobotnych mogliby Państwo zatrudnić na tym stanowisku przy wsparciu PUP?

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Co warto zaakcentować, bezrobotni w wieku do 30 lat byli wskazywani w zdecydowanej większości przypadków (86,2% wakatów), a znacznie mniejsza okazała się gotowość do zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia (55,2% wakatów). W co siódmym przypadku nie udzielono jednoznacznej odpowiedzi. (13,8%). Zaprezentowane dane ujawniają ważną prawidłowość – pracodawcy w większym stopniu gotowi będą zatrudniać osoby bezrobotne do 30 roku życia przy wsparciu Powiatowego Urzędu Pracy. Brak pomocy ze strony PUP może się okazać istotną barierą przy zatrudnianiu tej kategorii osób bezrobotnych.

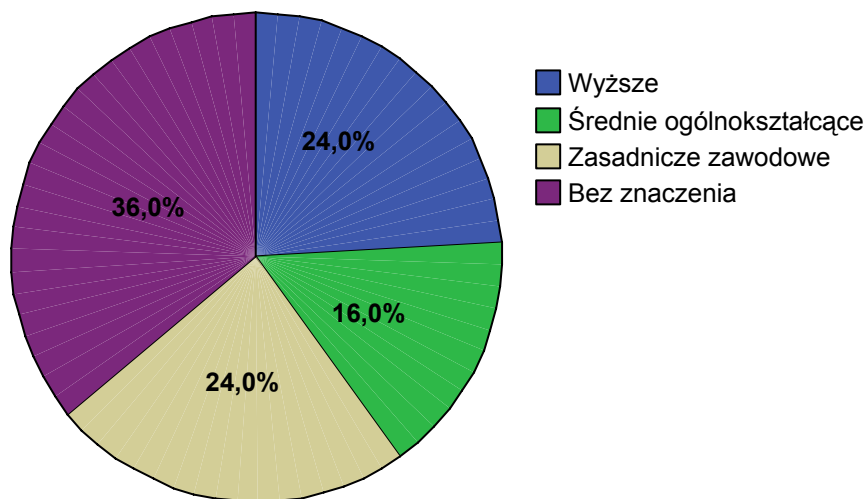
2.2. Wymagania stawiane kandydatom do zatrudnienia

Kolejnym istotnym elementem analizy lokalnego rynku pracy jest określenie wymagań stawianych kandydatom do zatrudnienia. Identyfikacja oczekiwań przedsiębiorców koncentruje się wokół następujących zagadnień:

- ✓ wymagań dotyczących poziomu wykształcenia kandydata do zatrudnienia;
- ✓ wymaganych dodatkowych umiejętności i uprawnień;
- ✓ ukończonych szkoleń;
- ✓ znajomości języków obcych;
- ✓ umiejętności obsługi komputera;
- ✓ minimalnego doświadczenia zawodowego kandydatów do pracy;
- ✓ preferowanej płci kandydatów;
- ✓ wymagań płacowych.

Wykres 45. Wymagany poziom wykształcenia

Wymagany poziom wykształcenia

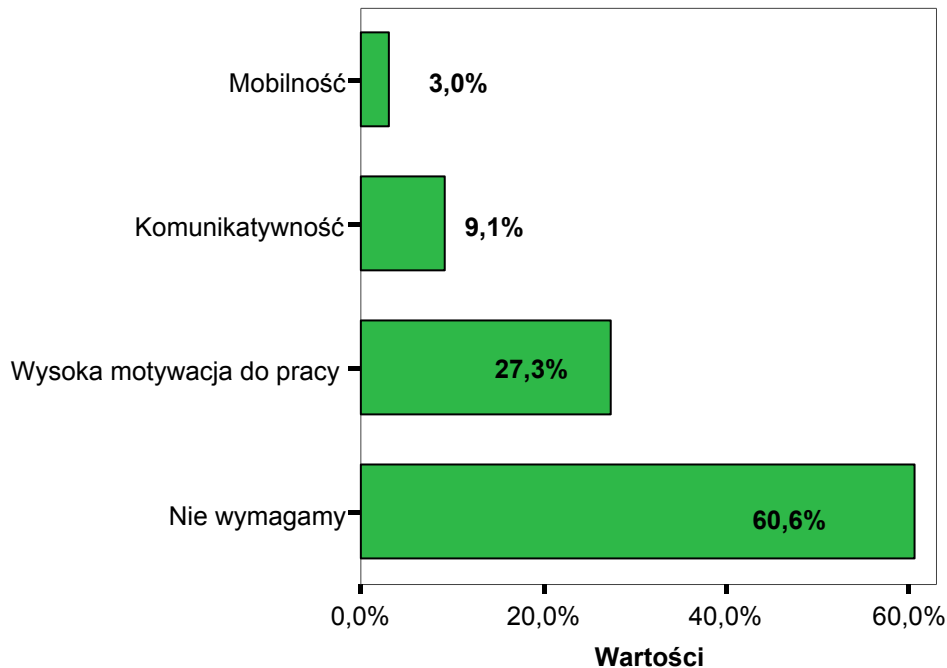
Na podstawie uzyskanych danych ilościowych, można zauważyć, że przewidywany najwyższy popyt na pracowników będzie równie wysoki dla osób z wykształceniem wyższym, jak i zasadniczym zawodowym (po 24,0% wakatów). Do kandydatów legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym będzie skierowana co szósta oferta pracy (16,0%). Natomiast co trzecią nową posadę (36,%) może obsadzić osoba o dowolnym poziomie kwalifikacji, w tym zapewne także z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym. Powyższe informacje są szczególnie ważne dla osób zainteresowanych dostosowaniem programów szkolnych do wymogów i oczekiwań rynku oraz tych instytucji i organizacji, które zajmują się przygotowaniem absolwentów i osób bezrobotnych do aktywnego poszukiwania pracy.

W trakcie badań dopytano pracodawców, jakim poziomem wykształcenia winni legitymować się kandydaci do obsady poszczególnych grup stanowisk. Dla osób o dowolnych kwalifikacjach przeznaczono wyłącznie planowane miejsca pracy z kategorii „robotników przemysłowych i rzemieślników”. Połowa zatrudnianych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych obejmie stanowiska „pracownika usług osobistych i sprzedawcy”, a co trzeci zajmie posadę robotniczą. Trzech na czterech kandydatów po liceum ogólnokształcącym

zostanie zatrudnionych w charakterze „pracowników usług osobistych i sprzedawców”, zaś pozostali – jako specjaliści. Ankietowani pracodawcy będą oczekiwać kwalifikacji na poziomie wyższym przede wszystkim przy obsadzie stanowisk zaklasyfikowanych do grupy „technicy i inny średni personel”.

Wykres 46. Wymagane inne umiejętności i uprawnienia

Wymagane od kandydatów inne umiejętności i uprawnienia

Analiza danych wskazuje, że przy obsadzie większości nowo tworzonych miejsc pracy (60,0%) pracodawcy nie będą wymagali od kandydatów dodatkowych uprawnień i umiejętności. W co czwartym przypadku oczekiwanym atrybutem kandydatów będzie wysoka motywacja do pracy (27,3%), a rzadziej wskazywano na komunikatywność (9,1%) lub mobilność (3,0%).

Wykres 47. Jakie szkolenia powinien ukończyć kandydat starający się o pracę na tym stanowisku?

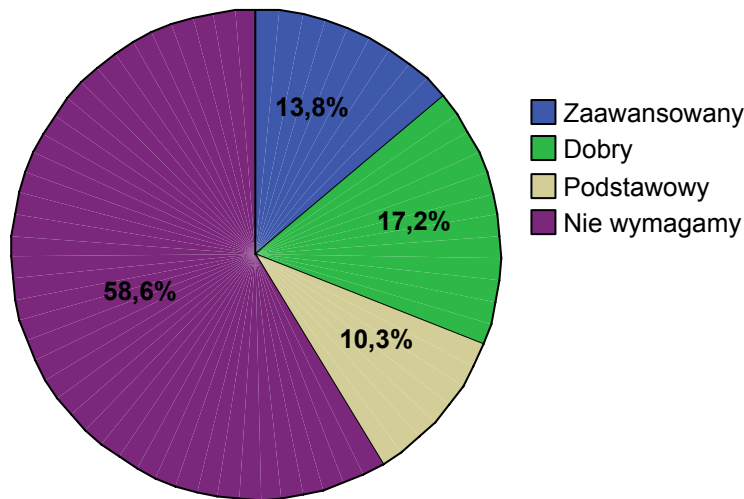
Jeśli chodzi o oczekiwania pracodawców odnośnie szkoleń, jakie powinny ukończyć osoby aspirujące do zatrudnienia na oferowanych miejscach pracy, ponad połowa nowo zatrudnionych (51,5%) nie będzie musiała legitymować się ukończeniem jakiegokolwiek kursu. Nieco ponad co czwarta z decyzji o przyjęciu kandydata (27,3%) będzie uwarunkowana posiadaniem przeszkolenia z zakresu motywacji do pracy. Z jeszcze mniejszą częstością warunkiem zatrudnienia będzie ukończenie kursu z branży telekomunikacyjnej (12,1%), z branży elektronicznej (6,1%) lub z zakresu wiedzy ogrodniczej (3,0%).

Przy identyfikacji najbardziej pożądanego profilu kandydatów do pracy zwrócono uwagę także na wymagania pracodawców odnoszące się do posiadanych przez potencjalnych pracowników umiejętności i kwalifikacji w zakresie znajomości języków obcych oraz obsługi komputera.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, ankietowani pracodawcy w ogóle nie oczekują od kandydatów do pracy znajomości żadnego z języków obcych. W trakcie wywiadów pracodawców dopytywano o wymagany poziom znajomości następujących języków obcych: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego oraz innego języka obcego. W przypadku wszystkich oferowanych stanowisk pracy, żaden pracodawca nie wymaga od kandydatów takich kompetencji.

Wykres 48. Wymagany stopień umiejętności obsługi komputera

**Wymagany stopień obsługi komputera
(podstawy MS Office oraz Internet)**

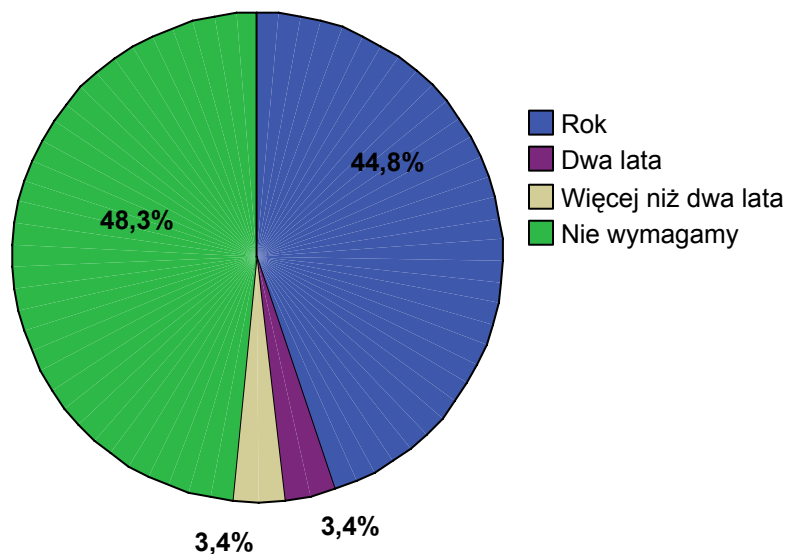
Z kolei biorąc pod uwagę umiejętności obsługi komputera, ponad połowa przyszłych pracowników (58,6%) nie będzie musiała posiadać umiejętności obsługi komputera, co można tłumaczyć istniejącym na rynku relatywnie dużym zapotrzebowaniem na stanowiska robotnicze, w przypadku których istotną rolę odgrywają z reguły inne kompetencje. Niewiele ponad jeden na siedmiu kandydatów powinien obsługiwać komputer w stopniu zaawansowanym (13,8%), a nieco częściej na dobrym poziomie (17,2%). Od pozostałych nowo zatrudnionych pracodawcy oczekiwania będą opanowania obsługi komputera w stopniu podstawowym (10,3%).

Umiejętność obsługi komputera w stopniu zaawansowanym będzie wymagana wyraźnie częściej od kandydatów legitymujących się wyższym poziomem wykształcenia, natomiast zatrudniane osoby ze dyplomami szkół średnich ogólnokształcących powinny opanować tę umiejętność najczęściej na dobrym poziomie. Co drugi nowy pracownik z wykształceniem zasadniczym zawodowym powinien znać podstawy obsługi komputera, a od pozostałych nie będzie się tego wymagać. Poza tym, na wakatach, przy których obsadzeniu nie będzie miał znaczenia poziom wykształcenia, pracodawcy również w ogóle nie będą oczekiwać omawianych umiejętności.

Czynnikiem determinującym przyjęcie do pracy może być ponadto posiadane przez kandydata do zatrudnienia doświadczenie zawodowe na podobnym stanowisku.

Wykres 49. Minimalne doświadczenie zawodowe

Minimalne doświadczenie zawodowe

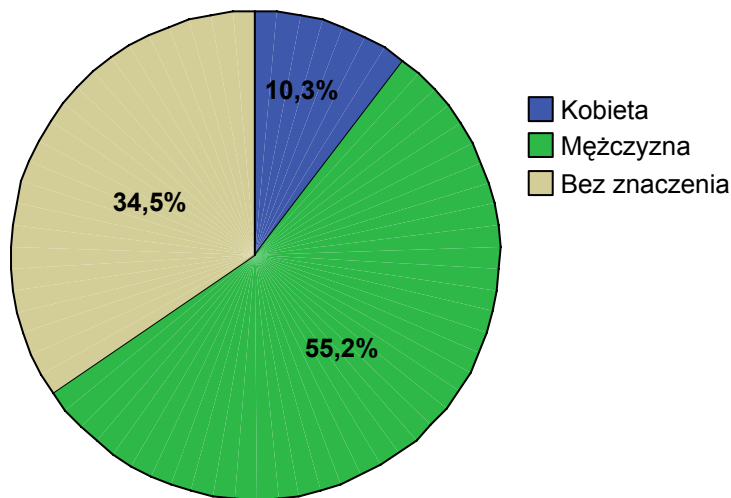

Wbrew potocznym opiniom, pracodawcy deklaruwali, że niemal połowa nowo zatrudnionych (48,3%) nie będzie musiała posiadać jakiegokolwiek stażu pracy. Przy obsadzie ponad dwóch piątych wakatów (44,8%) ankietowani wymagać będą od kandydatów minimum rocznego doświadczenia zawodowego. Nikły odsetek nowozatrudnionych powinien posiadać co najmniej dwuletnią praktykę zawodową (w sumie 6,8%). Warto upowszechniać tę informację zwłaszcza wśród bezrobotnych w wieku do 30 lat, którzy swoje niepowodzenia na rynku pracy często interpretują jako wynik rzekomo powszechnych wśród pracodawców, a niemożliwych do spełnienia wymogów w zakresie doświadczenia zawodowego.

Szeroko dyskutowana jest kwestia oczekiwań pracodawców w zakresie płci kandydatów do zatrudnienia. Wielokrotnie mówi się wręcz o dyskryminacji kobiet na polskim rynku pracy. Podczas badań sprawdzono, w jakim stopniu powyższa teza znajduje potwierdzenie na lokalnym rynku pracy w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice.

Wykres 50. Preferowana płeć kandydata

Preferowana płeć kandydata

Okazuje się, że przy obsadzie około jednej trzeciej planowanych stanowisk (34,5%) pracodawcy nie przywiązują wagi do płci potencjalnego pracownika i dopuszczają możliwość zatrudnienia zarówno mężczyzn, jak i kobiet. W większości przypadków dla ankietowanych płeć miała znaczenie (w sumie 65,5%), przy czym ponad pięciokrotnie częściej preferowani byli mężczyźni (55,2%) niż kobiety jako potencjalne pracownice (10,3%). Prezentowane wyniki wyraźnie potwierdzają tezę o dyskryminacji kobiet na lokalnym rynku pracy, co jest zjawiskiem typowym, porównywalnym z sytuacją obserwowaną w wielu innych regionach i powiatach w Polsce.

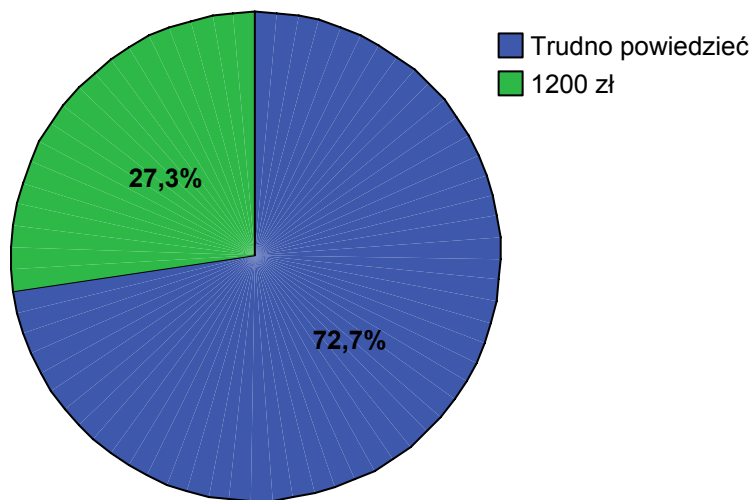
Pracodawcy nierzadko usprawiedliwiają swoje sprzeczne z prawem pracy preferencje obiektywnie „męskim” lub „żeńskim” charakterem stanowiska (np. z jednej strony – górnik, operator sprzętu ciężkiego, kierowca, a z drugiej – krawcowa, przedszkolanka, pielęgniarka). Stąd też, w badaniach ilościowych ustalano, w jaki sposób preferencje pracodawców dotyczące płci kandydatów do zatrudnienia są powiązane z typem oferowanych stanowisk w podziale na grupy wielkie zawodowe.

Zgodnie z deklaracjami respondentów, szczególne zapotrzebowanie na mężczyzn występować będzie przy obsadzie stanowisk zakwalifikowanych do grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” oraz do „pracowników przy pracach prostych”, gdzie kobiety praktycznie nie mają szans na znalezienie posady. Z kolei kobiety będą bardziej preferowane wśród kandydatów na stanowiska „pracowników usług osobistych i sprzedawcy”. Co drugi wakat dla tej kategorii pracowników będzie jednak dostępny dla kandydatów obu płci. Poza tym, zarówno kobiety jak i mężczyźni będą mogli ubiegać się o wszystkie nowe posady specjalistów i „techników i innego średniego personelu”.

Ostatnim z badanych elementów były wymagania płacowe potencjalnych pracowników. Ankietowanych przedsiębiorców zapytano, jakie będą oferować wynagrodzenie netto kandydatom do zatrudnienia.

Wykres 51 Oferowane wynagrodzenie netto

Oferowane wynagrodzenie netto

Warto podkreślić, że zdecydowana większość respondentów nie udzieliła odpowiedzi na pytanie dotyczące oferowanych wynagrodzeń netto dla nowych pracowników (72,7% dla „trudno powiedzieć”). Natomiast osoby zajmujące ponad co czwarte stanowisko mogą liczyć na wynagrodzenie netto około 1200 złotych, czyli bliskie płacy minimalnej, która w 2013 roku wynosi 1181,38 zł, netto⁵⁶. Z danych tych można wnioskować, że oczekiwania płacowe kandydatów do pracy w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice nie mogą być zbyt wygórowane.

3. Gotowość pracodawców do współpracy z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia

W kolejnym rozdziale przedstawione zostaną wyniki badań prezentujące gotowość pracodawców do współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Skierniewicach w ramach programu specjalnego adresowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia. Zaprezentowane zostaną również preferowane przez pracodawców formy wsparcia oraz zidentyfikowane bariery utrudniające zatrudnianie tej kategorii osób bezrobotnych. Ostatni zestaw danych, dotyczący zainteresowania pracodawców współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne oraz brakujących na badanym obszarze dziedzin działalności gospodarczej, pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych nisz rynkowych, których znajomość jest istotna z punktu widzenia możliwości podejmowania działalności gospodarczej przez bezrobotnych z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice.

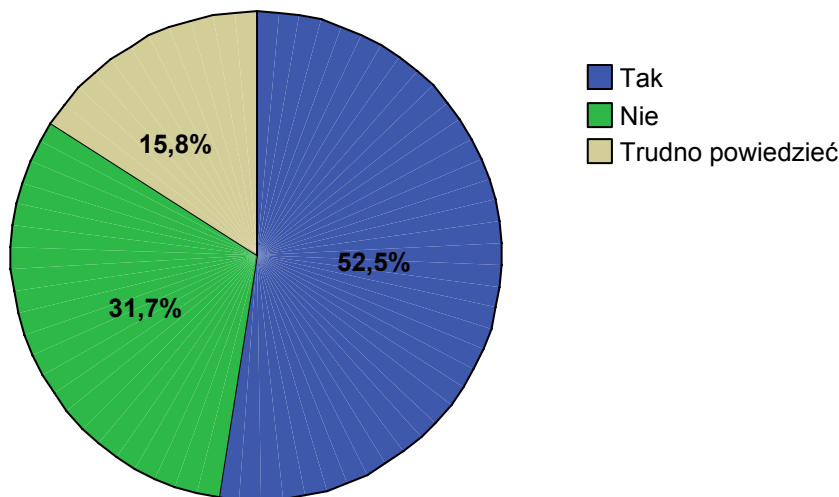
⁵⁶ Za: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, <http://zus.pox.pl/zus/wzrosnie-placa-minimalna.html>.

3.1. Zainteresowanie pracodawców współpracą z PUP oraz preferowane formy wsparcia

Badanych pracodawców dopytano o gotowość do zatrudniania osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach w ramach specjalnego programu. Pytanie wskaźnikowe zadane respondentom brzmiało następująco: *Czy był(a)by Pan(i), w ciągu najbliższych 12 miesięcy, zainteresowany(a) partnerstwem/ współpracą z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia?*

Wykres 52. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia

Czy był(a)by Pan(i), w ciągu najbliższych 12 miesięcy, zainteresowany(a) partnerstwem/współpracą z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia?

Nieco ponad połowa badanych pracodawców wyraziła gotowość do współpracy z PUP przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia (52,5%), zaś co szósty nie wykluczył takiej możliwości (15,8% dla „trudno powiedzieć”). Niemal co trzeci ankieterowany zdecydowanie odmówił takiej współpracy (31,7%).

Respondenci, którzy wyrazili gotowość do kooperacji z PUP w Skierniewicach, zostali dopytani o oczekiwane formy wsparcia oraz potencjalną możliwość zatrudnienia bezrobotnego w wieku do 30 lat.

Tabela 99. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia

Jakie formy wsparcia mógłby zaproponować Państwu PUP w Skierniewicach, aby byli Państwo gotowi zatrudnić w ciągu najbliższych 12 miesięcy osoby bezrobotne do 30 roku życia?	
	%
Trudno powiedzieć	49,1%
Refundacja kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy	34,0%
Staż	30,2%
Refundacja wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych	22,6%
Pośrednictwo pracy	13,2%
Przeszkolenie pod kątem potrzeb pracodawcy	7,5%
Prace społecznie użyteczne	5,7%
Praktyczna nauka zawodu dorosłych	3,8%
Przyuczenie do pracy dorosłych	3,8%
Roboty publiczne	3,8%
Wszelkie refundacje	1,9%
Ogółem	175,5%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

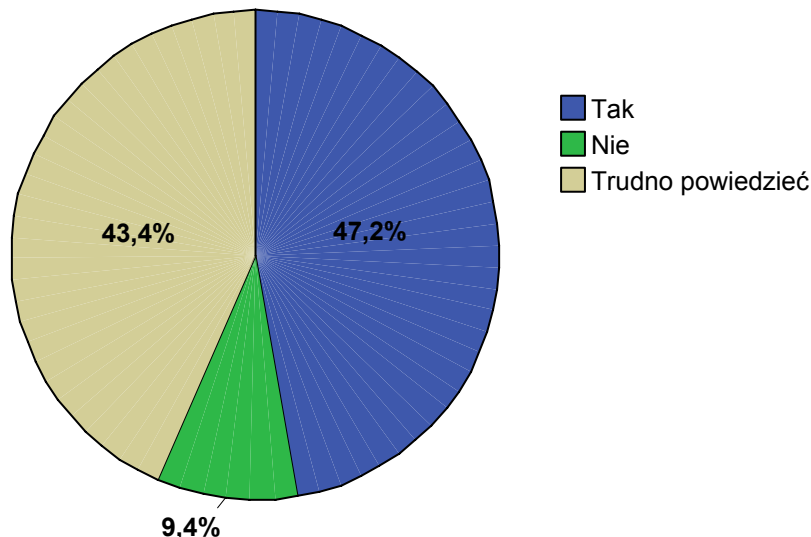
Należy podkreślić, że niemal połowa badanych gotowych do współpracy (49,1%) nie potrafiła jednoznacznie określić, jakich form wsparcia oczekują przy zatrudnianiu bezrobotnych osób w wieku do 30 lat. Dlatego warto wdrożyć kampanię promocyjno-informacyjną adresowaną do lokalnych zakładów pracy, informującą potencjalnych zainteresowanych o wszelkich dostępnych w PUP formach wsparcia, z jakich mogą skorzystać pracodawcy. Około co trzeci respondent z omawianej grupy chciałby skorzystać z refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy (34,0%) lub z oferty staży (30,2%). W co piątym przypadku wymieniono refundację wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych (22,6%), a nieco rzadziej – pośrednictwo pracy w PUP (13,2%). Mniejszy poziom zainteresowania dotyczył przeszkolenia pod kątem potrzeb pracodawcy (7,5%), zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych (5,7%), praktycznej nauki zawodu, przyuczenia do pracy i robót publicznych (po 3,8%) lub ewentualnie różnego rodzaju refundacji kosztów (1,9%).

Ankietowanym, którzy są zainteresowani współpracą z PUP zadano dodatkowe pytanie o oczekiwane inne niż ustawowe formy wsparcia przy zatrudnianiu bezrobotnych do 30 roku życia. Respondenci wskazali jedynie na możliwość przeszkolenia nowych pracowników pod kątem obsługi wózków widłowych i suwnic oraz na specjalistyczne szkolenia uprawniające do wykonywania zawodu spawacza i ślusarza. Ankietowani pracodawcy mieli znaczne problemy z określeniem oczekiwanych form pomocy, poza tymi dostępnymi w urzędzie pracy, co może wynikać nie tyle z braku zainteresowania, co z deficytu odpowiedniej wiedzy na temat dostępnych możliwości.

Respondentów, którzy ujawnili zainteresowanie współpracą z PUP w Skierniewicach w zakresie realizacji specjalnego programu skierowanego do bezrobotnych do 30 roku życia, dopytano o gotowość do późniejszego zatrudnienia takich osób.

Wykres 53. Gotowość do zatrudnienia skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia

Proszę powiedzieć, czy po w/w formach wsparcia ze strony PUP, zamierza Pan(i) zatrudnić skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia?

Niemal połowa pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarowała chęć późniejszego zatrudnienia bezrobotnych do 30 roku życia (47,2%), a nieco mniejsza liczba nie wykluczyła takiej możliwości (43,4%). Co jedenasty respondent z tej grupy przyznał jednak, że nie ma takich planów kadrowych (9,4%).

Pracodawców, którzy skorzystaliby ze wsparcia z PUP, ale nie zamierzają później zatrudniać bezrobotnych w wieku do 30 lat (5 osób; 5,0% wszystkich badanych) dopytano o powody takiej decyzji. Jeden z ankietowanych stwierdził, że w jego przedsiębiorstwie decyzje o zatrudnieniu są podejmowane na podstawie kompetencji zawodowej osoby bezrobotnej, a nie jej wieku. Dwóch respondentów zwróciło uwagę na ogólniejsze regulacje i unormowania prawne dotyczące jednostek samorządu terytorialnego, gdzie przyjmowanie nowych pracowników odbywa się w ramach konkursów. Pozostałe dwie osoby uchyliły się od odpowiedzi, wskazując na „trudno powiedzieć”.

3.2. Bariery utrudniające zatrudnianie osób bezrobotnych do 30 roku życia

Do grupy respondentów, którzy wyrazili brak gotowości udziału w programie wspierającym zatrudnianie bezrobotnych do 30 roku życia (31,7% całej próby) skierowano pytanie na temat przyczyn braku zainteresowania podjęciem współpracy z PUP.

Tabela 100. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia?

Proszę powiedzieć, dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia?	
	%
Mała ilość zleceń	31,3%
Brak możliwości przyjęcia nowych osób ze względu na optymalną wielkość firmy	18,8%
Niechęć do współpracy z PUP	15,6%
Zła kondycja ekonomiczna firmy/branży	15,6%
Idea firmy rodzinnej	9,4%
Ze względu na konieczność późniejszego zatrudnienia skierowanej osoby bezrobotnej	6,3%
Negatywne doświadczenia ze stażystami	3,1%
Niskie obroty firmy	3,1%
Niechęć do zatrudniania młodych, niedoświadczonych pracowników	3,1%
Brak specjalistycznych kwalifikacji u osób bezrobotnych	3,1%
Ograniczenia prawne jednostek samorządu terytorialnego dotyczące możliwości zatrudniania pracowników	3,1%
Negatywne doświadczenia we współpracy z PUP	3,1%
Ogółem	115,6%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Pracodawcy niechętni do kooperowania z PUP w ramach programu specjalnego wskazywali przede wszystkim na **bariery zewnętrzne** wobec osób bezrobotnych do 30 roku życia. Po pierwsze, akcentowano trudności ekonomiczne związane z małą ilością zleceń (31,3%), a także niekorzystną kondycją ekonomiczną danego podmiotu gospodarczego (15,6%) lub niskie obroty firmy (3,1%), co z kolei ogranicza możliwości zwiększania ilości miejsc pracy. Poza tym zaznaczano, że aktualna liczba pracowników jest optymalna, więc nie ma potrzeby przyjmowania nowych osób (18,8%) lub idea prowadzenia firmy rodzinnej ogranicza możliwości przyjmowania osób z zewnątrz (9,4%). Inną, w pojedynczych przypadkach wskazywaną barierą zewnętrzną były regulacje prawne jednostek samorządu terytorialnego dotyczące możliwości zatrudniania pracowników (3,1%).

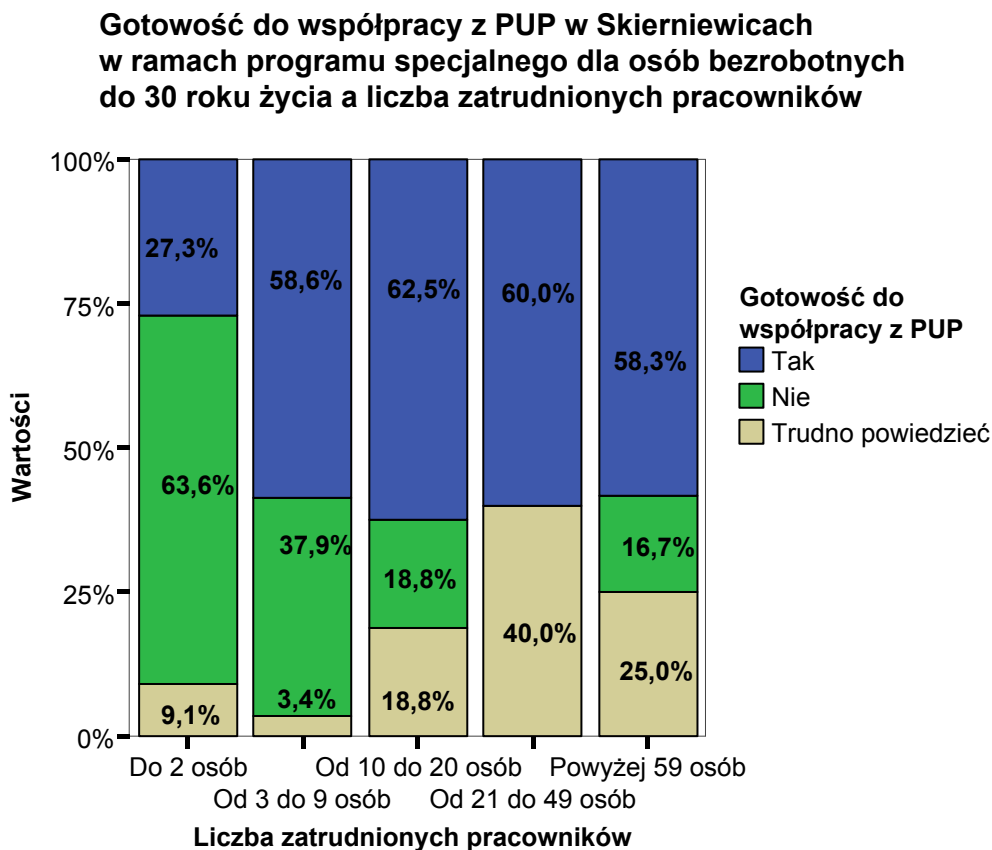
Co szósta odpowiedź wskazywała na **bariery mentalne** związane z niechęcią do współpracy z instytucją publiczną, jaką jest PUP (15,6%). W znacznej mierze postawy te są oparte na stereotypach, ale po części mogą one wynikać z praktyki pracodawców – na przykład negatywnych doświadczeń ze współpracy ze stażystami (3,1%) lub z samym urzędem pracy (3,1%).

Poza tym zwracano uwagę, że niechęć do podjęcia współpracy wynika z konieczności zatrudnienia osoby bezrobotnej skierowanej przez PUP (6,3%), które albo nie posiadają odpowiednich kwalifikacji (3,1%), albo – w przypadku osób młodych – są niedoświadczonymi pracownikami (3,1%). Brak kwalifikacji przypisywany osobom bezrobotnym oraz deficyt stażu pracy młodych osób to są dwie istotne **bariery wewnętrzne** udziału lokalnych pracodawców w programie specjalnym adresowanym do osób bezrobotnych do 30 roku życia.

3.3. Charakterystyka pracodawców gotowych do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego do osób bezrobotnych do 30 roku życia

W powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice odnotowano 52,2% ankietowanych pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia. Poniżej przedstawiono charakterystykę tej grupy zakładów pracy ze względu na wielkość podmiotu, sektor ekonomiczny oraz sektor własności.

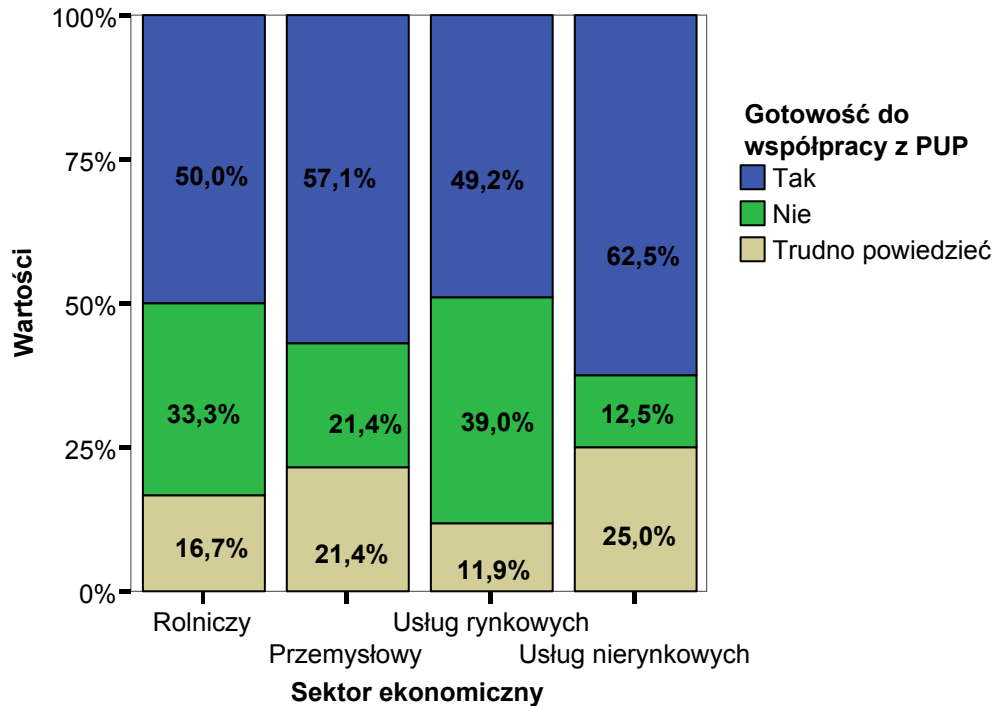
Wykres 54. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia a liczba zatrudnionych pracowników

Zgodnie z uzyskanymi danymi, największy poziom gotowości do podjęcia współpracy w ramach wskazanego programu specjalnego ujawniły podmioty gospodarcze zatrudniające od 10 do 20 osób (62,5%) oraz od 21 do 49 osób (60,0%). Niewiele mniejsze udziały odnotowano wśród największych pracodawców (58,3%), a także w małych firmach liczących od 3 do 9 członków kadr (58,6%). Z kolei w firmach jedno- i dwuosobowych tylko 27,3% respondentów wskazała na chęć podjęcia współpracy, a zdecydowana większość (63,6%) odmówiła partnerstwa. Warto podkreślić, że podmioty 21-49-osobowe w ogóle nie wskazały na odpowiedzi negatywne, co oznacza, że są to najbardziej przychylnie nastawieni potencjalni partnerzy PUP.

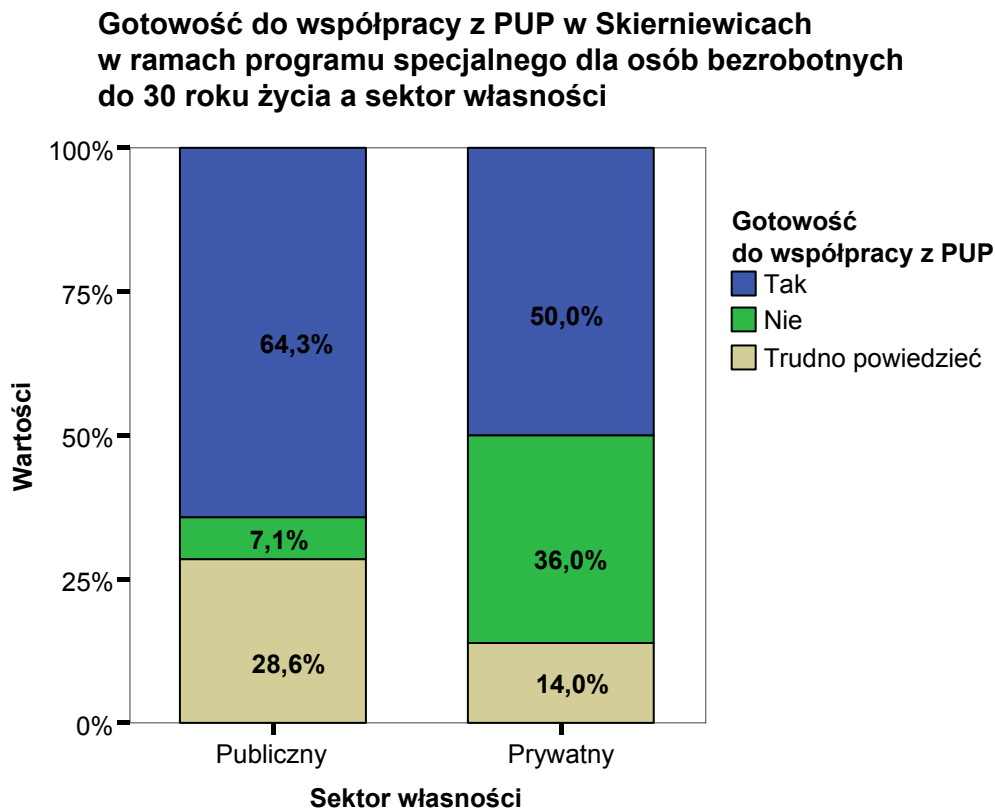
Wykres 55. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia a sektor ekonomiczny

**Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach
w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych
do 30 roku życia a sektor ekonomiczny**

W podziale na sektory ekonomiczne, najbardziej liczni potencjalni kooperujący z urzędem pracy respondenci występują w grupie podmiotów zajmujących się usługami nierynkowymi (62,5%) i są to również lokalne firmy przemysłowe (57,1%). Poza tym, gotowość do współpracy dotyczyła około połowy pracodawców świadczących usługi rynkowe (49,2%) i przedsiębiorstw rolnych (50,0%). Niechęć do partnerstwa w programie ujawniło niemal dwie piąte ankietowanych zajmujących się usługami rynkowymi (39,0%) oraz co trzeci podmiot rolny (33,3%).

Wykres 56. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia a sektor własności

Chęć podjęcia współpracy z PUP w ramach programu specjalnego dla młodych bezrobotnych była częściej wyrażana przez pracodawców z sektora publicznego (64,3%) aniżeli przez prywatnych przedsiębiorców (50,0%). Ta druga grupa ankietowanych okazała się zdecydowanie bardziej negatywnie nastawiona do partnerstwa (36,0%) niż podmioty działające w sektorze publicznym (7,1%).

Reasumując:

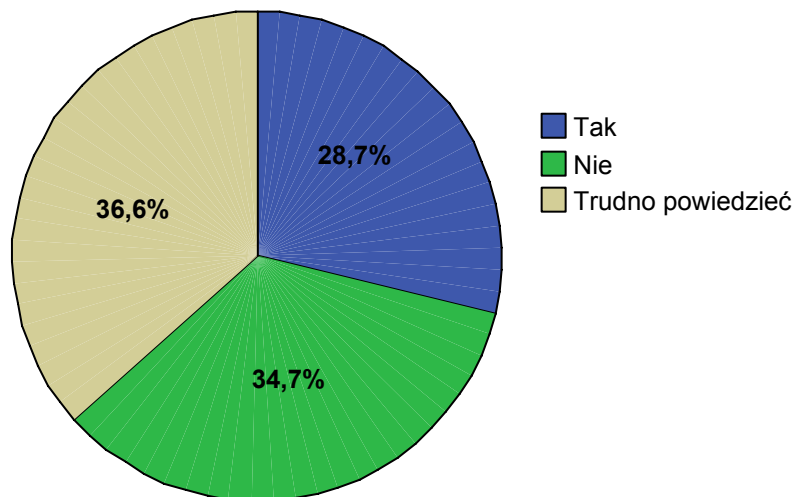
1. Typowe **podmioty najbardziej skłonne do podjęcia współpracy** z PUP w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia zatrudniają od 10 do 49 osób, świadczą usługi nierynkowe w sektorze publicznym.
2. Typowi **pracodawcy odmawiający udziału** w tym programie to 1-2-osobowe prywatne mikro-przedsiębiorstwa; są to firmy świadczące usługi rynkowe lub przedsiębiorstwa rolne.

3.4. Zainteresowanie pracodawców współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne

Ostatni zestaw danych zaprezentowany w tej części raportu pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych nisz rynkowych, których znajomość jest istotna z punktu widzenia możliwości podejmowania działalności gospodarczej przez bezrobotnych z powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice, ze szczególnym uwzględnieniem osób do 30 roku życia.

Wykres 57. Zainteresowanie współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne

Czy byliby Państwo zainteresowani współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne w powiecie skierniewickim i Skierniewicach?

Jak wynika z badań, ankietowani pracodawcy działający na lokalnym rynku pracy w mniejszości (28,7%) są zainteresowani potencjalną kooperacją z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne. Około co trzeci badany zdecydowanie zaprzeczył możliwości powstania takiego partnerstwa (34,7%), a podobna ich liczba nie wyraziła jednoznacznej opinii w tym zakresie (36,6%). Dane te wskazują, że dla znacznej części lokalnych przedsiębiorców podmioty zakładane przez osoby bezrobotne nie są pożądanymi kontrahentami, co zapewne wynika z negatywnych stereotypów na temat kwalifikacji osób rejestrujących się w PUP.

Dodatkowo w trakcie wywiadów, pracodawcom skłonny do takiego partnerstwa zadano pytanie: *Proszę powiedzieć, jakimi usługami/produktami byliby Państwo zainteresowani w ramach tej współpracy?*

Tabela 101. Jakimi usługami/produktami byłoby Państwo zainteresowani w ramach tej współpracy?

Proszę powiedzieć, jakimi usługami/produktami byłoby Państwo zainteresowani w ramach tej współpracy?	
	%
Trudno powiedzieć	16,0%
Usługi w branży budowlanej	8,0%
Sprzedaż artykułów spożywczych	8,0%
Sprzedaż, dostawa artykułów dla dzieci	8,0%
Sprzedaż materiałów biurowych	8,0%
Sprzedaż materiałów do produkcji metalu	4,0%
Usługi związane z produkcją filmów reklamowych	4,0%
Instalacje hydrauliczne	4,0%
Odbiorca mięsa i wędlin	4,0%
Usługi związane z mechaniką samochodową	4,0%
Serwis sprzętu ogrodniczego	4,0%
Sprzedaż usług telekomunikacyjnych	4,0%
Usługi szkoleniowo-doradcze	4,0%
Współpraca w zakresie produkcji specjalistycznych narzędzi	4,0%
Sprzedaż transformatorów	4,0%
Sprzedaż części motoryzacyjnych	4,0%
Usługi geodezyjne	4,0%
Usługi informatyczne (grafika komputerowa, projektowanie)	4,0%
Ogółem	100,0%
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.	

Co szósty badany ze wskazanej grupy nie podał konkretnej odpowiedzi (16,0% dla „trudno powiedzieć”). W pozostałych przypadkach największe zainteresowanie dotyczyło świadczenia usług z branży budowlanej, sprzedaży artykułów spożywczych, handlu i dostawy artykułów dla dzieci oraz sprzedaży materiałów biurowych (po 8,0% wskazań). Inne odpowiedzi wskazywał jeden na dwudziestu pięciu pracodawców skłonnych do kooperacji.

Lokalnych przedsiębiorców osobno dopytano o dziedziny działalności gospodarczej, których aktualnie brakuje na badanym obszarze.

Tabela 102. Dziedziny działalności brakujące w powiecie

Proszę powiedzieć, biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą powiatu skierniewickiego oraz Skierniewic, jakich dziedzin działalności gospodarczej brakuje w Państwa powiecie?

	%
Trudno powiedzieć	85,4%
Nie ma takiej branży	4,2%
Mechanika samochodowa	3,1%
Usługi elektryczne	1,0%
Usługi masażu	1,0%
Cieśla	1,0%
Zbrojarz	1,0%
Przetwórstwo rolno-spożywcze	1,0%
Poradnia psychologiczna	1,0%
Usługi związane z rozrywką dla dzieci	1,0%
Sprzedaż sprzętu narciarskiego	1,0%
Ślusarz	1,0%
Spawacz	1,0%
Ogółem	103,1%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Warto zaakcentować fakt, że przedsiębiorcy w większości mieli problemy z określeniem ewentualnych nisz rynkowych występujących w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice (85,4% dla „trudno powiedzieć”), zaś nieliczni stwierdzili, że nie ma takiej branży (4,2%). Pozostali ankietowani pracodawcy dostrzegli przede wszystkim potrzebę zwiększenia ilości trzech rodzajów usług z zakresu mechaniki samochodowej (3,1%). Inne propozycje pojawiały się w 1,0% przypadków i były to: różnego rodzaju usługi – elektryczne, masażu, ślusarza, spawacza, zbrojarza, psychologa, psychologa oraz związana z rozrywką dla dzieci. Pojedynczy respondenci wskazali na sprzedaż sprzętu narciarskiego oraz na przetwórstwo rolno-spożywcze.

4. Podsumowanie

Badania ilościowe przeprowadzono w oparciu o technikę wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo (tzw. CATI, z ang. *Computer-Assisted Telephone Interviewing*) na próbie 101 pracodawców działających na obszarze powiatu skierniewickiego i w mieście Skierniewice. Analiza danych pozwoliła na ustalenie poniższych najistotniejszych informacji:

- Zdecydowana większość ankietowanych podmiotów gospodarczych (72,3%) w ciągu najbliższego roku nie zamierza zwalniać pracowników; tylko nieliczni z respondentów (4,0%) deklarowali, że w ich zakładach dojdzie do zmniejszenia liczby pracowników, ale co czwarty nie wykluczał takiej możliwości (23,8%).
- Co siódmy podmiot (13,9%) prowadzący działalność na terenie powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice zadeklarował, że w najbliższych dwunastu miesiącach zatrudni nowe osoby w ramach nowych miejsc pracy. Znacznie niższy odsetek respondentów (3,0%) planuje uzupełnić braki kadrowe w ramach rotacji na już istniejących stanowiskach, ale ponad połowa ankietowanych (53,5%) nie przewiduje zatrudnienia nowych osób.
- Na analizowanym obszarze największą barierą rozwoju firm (a przez to zwiększania liczby lokalnych kadr) są ograniczone rynki zbytu, zbyt mała liczba odbiorców oferowanych usług lub produktów (68,8%).
- Można prognozować nieznaczną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, ponieważ w skali najbliższego roku przyrost miejsc pracy może osiągnąć poziom zaledwie 0,5% w stosunku do ogółu zatrudnionych. Uwzględniając dodatkowo zatrudnienie w ramach rotacji (0,1%), można przewidywać, że w najbliższych 12 miesiącach pojawi się niespełna 0,6% nowych ofert.
- Do zwolnień typowani są przede wszystkim pracownicy w wieku powyżej 50-tego roku życia (aż 68,8% redukcji) i tylko 6,2% przypadków redukcji dotyczy może pracowników do 30 roku życia.
- Wśród ogółu stanowisk typowanych do zwolnień w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice większość stanowią posady zajmowane przez „operatorów maszyn do produkcji wyrobów włókienniczych, futrzarskich i skórzanych” (62,5% redukcji), niemal jeden na pięciu typowanych do zwolnień pracowników (18,8%) należy do grupy „pośredników w obrocie nieruchomościami”, zaś co ósmy pracuje aktualnie na stanowisku „specjalisty do spraw zarządzania zasobami ludzkimi” (12,5%).
- Jeśli chodzi o profil pożądaných pracowników, na ponad jedną trzecią planowanych wakatów będą poszukiwani „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (34,4%), a w jednym na cztery przypadki – „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” (25,0%), a rzadziej popyt będzie dotyczył „techników i innego średniego personelu” i „pracowników przy pracach prostych” (po 12,5%).
- Relatywnie małe może okazać się zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy na „specjalistów” (6,3%) oraz odnotowano brak zainteresowania kandydatami do podjęcia pracy na stanowiskach zaklasyfikowanych do „wyższych urzędników i kierowników”, „pracowników biurowych” lub „operatorów i monterów maszyn i urządzeń” (po 0,0%).
- Biorąc pod uwagę konkretne oferty pracy, jakie pojawią się w badanych przedsiębiorstwach w najbliższych 12 miesiącach, co czwarta propozycja może dotyczyć zatrudnienia na stanowiskach z grupy elementarnej „sprzedawców i demonstratorów” (24,2%) i o połowę mniejsza liczba ofert będzie zaadresowana do „agentów do spraw sprzedaży – handlowców” (12,1%).
- Preferowani są kandydaci w wieku od 31 do 49 lat, a mniejsze szanse na zatrudnienie mają osoby w wieku do 30 lat. Takie osoby mają szansę na obsadzenie co trzeciego z wakatów (32,0%), ale zdecydowana większość nowych miejsc pracy (68,0%) będzie jednak adresowana do pracowników, których wiek mieści się w przedziale od 31 do 49 lat.

- Jeśli chodzi o preferowane kategorie wiekowe osób bezrobotnych ubiegających się o wakaty, bezrobotni w wieku do 30 lat byli wskazywani w zdecydowanej większości przypadków (86,2% wakatów), a znacznie mniejsza była gotowość do zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia (55,2%).
- Przewidywany najwyższy popyt na pracowników będzie równie wysoki dla osób z wykształceniem wyższym, jak i zasadniczym zawodowym (po 24,0% wakatów), zaś do kandydatów legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym będzie skierowana co szósta oferta pracy (16,0%).
- Przy obsadzie większości nowo tworzonych miejsc pracy (60,0%) pracodawcy nie będą wymagali od kandydatów dodatkowych uprawnień i umiejętności, a w co czwartym przypadku oczekiwanym atrybutem kandydatów będzie wysoka motywacja do pracy (27,3%).
- Ponad połowa nowo zatrudnionych (51,5%) nie będzie musiała legitymować się ukończeniem jakiegokolwiek kursu. Nieco ponad co czwarta z decyzji o przyjęciu kandydata (27,3%) będzie uwarunkowana posiadaniem przeszkolenia z zakresu motywacji do pracy.
- Ankietowani pracodawcy w ogóle nie oczekują od kandydatów do pracy znajomości żadnego z języków obcych i ponad połowa przyszłych pracowników (58,6%) nie będzie musiała posiadać umiejętności obsługi komputera. Tako określony poziom wymagań wynika zapewne z relatywnie dużego zapotrzebowania na stanowiska robotnicze, gdzie rolę odgrywają z reguły inne kompetencje. Umiejętność obsługi komputera w stopniu zaawansowanym będzie wymagana wyraźnie częściej od kandydatów legitymujących się wyższym poziomem wykształcenia, a osoby ze dyplomami szkół średnich ogólnokształcących powinny opanować tę umiejętność najczęściej na dobrym poziomie.
- Co istotne dla bezrobotnych w wieku do 30 lat, pracodawcy deklarowali, że niemal połowa nowo zatrudnionych (48,3%) nie będzie musiała posiadać jakiegokolwiek stażu pracy, zaś przy obsadzie ponad dwóch piątych wakatów (44,8%) ankietowani wymagają będą od kandydatów minimum rocznego doświadczenia zawodowego.
- Należy zaznaczyć, że w większości przypadków dla ankietowanych płeć miała znaczenie (w sumie 65,5%), przy czym ponad pięciokrotnie częściej preferowani byli mężczyźni (55,2%) niż kobiety jako potencjalne pracownice (10,3%). Przy obsadzie około jednej trzeciej planowanych stanowisk (34,5%) pracodawcy nie przywiązują wagi do płci potencjalnego pracownika.
- Nieco ponad połowa badanych pracodawców wyraziła gotowość do współpracy z PUP przy zatrudnianiu bezrobotnych osób do 30 roku życia (52,5%), ale niemal co trzeci ankietowany zdecydowanie odmówił takiej współpracy (31,7%).
- Niemal połowa badanych gotowych do współpracy (49,1%) nie potrafiła jednoznacznie określić, jakich form wsparcia oczekują przy zatrudnianiu bezrobotnych osób w wieku do 30 lat. Około co trzeci respondent z omawianej grupy chciałby skorzystać z refundacji kosztów wyposażenia, wyposażenia stanowisk pracy (34,0%) lub z oferty staży (30,2%), rzadziej wymieniono refundację wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych (22,6%) i pośrednictwo pracy w PUP (13,2%).
- Pracodawcy są nikłym stopniu zainteresowani przeszkoleniem pod kątem potrzeb pracodawcy (7,5%), zatrudnieniem w ramach prac społecznie użytecznych (5,7%), praktycznej nauki zawodu, przyuczeniem do pracy i robót publicznych (po 3,8%) lub refundacją kosztów zatrudnienia (1,9%).
- Niemal połowa pracodawców gotowych do podjęcia współpracy z PUP zadeklarowała chęć późniejszego zatrudnienia bezrobotnych do 30 roku życia (47,2%), a co jedenasty respondent nie ma takich planów kadrowych (9,4%).
- Wśród respondentów, którzy wyrazili brak gotowości udziału w programie wspierającym zatrudnianie bezrobotnych do 30 roku życia, decydowały o tym wszystkim na bariery zewnętrzne: trudności ekonomiczne związane z małą ilością zleceń (31,3%), niekorzystna kondycja ekonomiczną (15,6%) lub niskie obroty firmy (3,1%), brak

- zapotrzebowania na nowych pracowników (18,8%) lub bariery mentalne związane z niechęcią do współpracy z instytucją publiczną, jaką jest PUP (15,6%).
- Brak kwalifikacji przypisywany osobom bezrobotnym oraz deficyt stażu pracy młodych osób to są dwie istotne bariery wewnętrzne udziału lokalnych pracodawców w programie specjalnym adresowanym do osób bezrobotnych do 30 roku życia. Wymieniano je jednak znacznie rzadziej niż ograniczenia zewnętrzne.
 - Typowe podmioty najbardziej skłonne do podjęcia współpracy z PUP w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia zatrudniają od 10 do 49 osób, świadczą usługi nierynkowe w sektorze publicznym. Z kolei typowi pracodawcy odmawiający udziału w tym programie to 1-2-osobowe prywatne mikro-przedsiębiorstwa; są to firmy świadczące usługi rynkowe lub przedsiębiorstwa rolne.
 - Ankietowani pracodawcy działający na lokalnym rynku pracy w mniejszości (28,7%) są zainteresowani potencjalną kooperacją z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne; co trzeci badany zdecydowanie zaprzeczył możliwości powstania takiego partnerstwa (34,7%).
 - Przedsiębiorcy mieli problemy z określeniem ewentualnych nisz rynkowych występujących w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice, a ewentualnie dostrzegli potrzebę zwiększenia ilości trzech rodzajów usług z zakresu mechaniki samochodowej (3,1%) lub w innych dziedzinach (do 1,0% wskazań).

CZEŚĆ IV: WNIOSKI I REKOMENDACJE Z BADAŃ

1. Podsumowanie analizy i wniosków

W niniejszym raporcie, na podstawie dostępnych danych źródłowych, a także przeprowadzonych badań ilościowych wśród osób bezrobotnych do 30 roku życia oraz wśród pracodawców działających na terenie powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice, odtworzono podstawowe charakterystyki lokalnego rynku pracy. Na podstawie tych trzech rodzajów źródeł informacji zidentyfikowano główne obszary problematyczne wymagające interwencji oraz zastosowania odpowiednich instrumentów wsparcia w ramach programu specjalnego adresowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia.

Najistotniejszym problemem lokalnego rynku pracy okazał się deficyt pojawiających się wakatów. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest względny zastój gospodarczy, niewielka liczba nowych inwestycji i praktycznie brak planów inwestycyjnych, z którymi wiązałby się wzrost zatrudnienia w obu powiatach, grodzkim i ziemskim. Z zastojem gospodarczym wiąże się stabilizacja lokalnych kadr i brak popytu na wiele różnych grup zawodowych, co jest też wynikiem zdecydowanej dominacji niewielkich firm rodzinnych handlowych i świadczących usługi rynkowe. Ponadto, lokalna gospodarka boryka się z problemem niskiego popytu na towary i usługi, co jest konsekwencją zubożenia dość znaczącej części ludności. Mówiąc obrazowo, lokalny rynek pracy jest dość „ciasny”, pojawia się na nim zbyt mało nowych miejsc pracy, w tym w zawodach reprezentowanych przez osoby bezrobotne.

Z punktu widzenia części osób bezrobotnych do 30 roku życia, jedną z kluczowych przyczyn wewnętrznych, utrudniających znalezienie pracy, jest brak doświadczenia w pracy w zawodzie wyuczonym. Jak wynika z badań nad bezrobotnymi, tylko jedna trzecia osób z nich kiedykolwiek została zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z zawodem wyuczonym, większość badanych nie miała jednak takiej możliwości. Zebrany materiał empiryczny dowodzi, że struktura kwalifikacji zawodowych w analizowanej populacji jest w niewystarczającym stopniu dostosowana do popytu na rynku pracy.

Mniejszość osób bezrobotnych, głównie młodych kobiet dotyczą trudności z zapewnieniem opieki nad małymi dziećmi. Znacznie bardziej istotne są braki w kwalifikacjach osób bezrobotnych w odniesieniu do oczekiwań lokalnych pracodawców. Większość ankietowanych bezrobotnych jest w pełni świadomych, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na lokalnym rynku pracy. Co niezwykle istotne, z punktu widzenia planowanego programu specjalnego, młode osoby bezrobotne charakteryzuje wysoki poziom gotowości do zmiany kwalifikacji – dwie trzecie diagnozowanej populacji wykazała aspiracje edukacyjne i jest zdecydowana dokończyć i zwiększyć poziom wykształcenia i zdecydowana większość zamierza uczestniczyć w szkoleniach. Taka sama część badanych ma świadomość tego, że ich kwalifikacje zawodowe są nieadekwatne i deklaruje, że byłaby gotowa zmienić swój zawód.

Kolejnym problemem lokalnego rynku pracy jest koncentracja przedsiębiorstw w mieście Skierniewice. Z tego faktu wynikają trudności w dojazdach osób bezrobotnych do potencjalnych zakładów pracy, głównie ze względów finansowych. Badani z tej grupy są w większości mobilni i gotowi do podjęcia pracy wymagającej dojazdów. Brak środków materialnych wynikający z pauperyzacji ludności dotyczy głównie osób z uboższych gmin powiatu skierniewickiego.

Ze względu na zastój gospodarczy, niską siłą nabywczą ludności, dość ograniczone są również możliwości tworzenia firm przez osoby bezrobotne w ramach dostępnych w PUP dotacji. Jednakże ta forma aktywizacji (obok innych instrumentów) została zarekomendowana w ostatniej części raportu. Wydaje się, że stymulowanie

przedsiębiorczości może pozytywnie wpłynąć na lokalną gospodarkę i – w efekcie – rynek pracy.

2. Bariery utrudniające podjęcie zatrudnienia oraz obszary wymagające interwencji

Przeprowadzenie omówionych analiz danych źródłowych oraz wyników z badań nad pracodawcami i osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w PUP Skierniewice pozwoliły na ustalenie poniższych barier w podjęciu zatrudnienia oraz wytyczenie dotyczące obszarów wymagających interwencji.

➤ Deficyt miejsc pracy na lokalnym rynku pracy/ konieczność tworzenia nowych miejsc pracy

Wśród barier ograniczających możliwość podjęcia pracy, ankietowani bezrobotni najczęściej wskazywali na czynniki zewnętrzne, związane są z sytuacją na lokalnym rynku pracy. Szczególnie chodziło o brak odpowiednich ofert pracy (59,0%), a także deficyt wakatów w wyuczonym zawodzie (38,0%). Z drugiej strony, ponad połowa ankietowanych pracodawców działających na terenie obu powiatów (53,5%) nie przewiduje zatrudnienia nowych osób w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy, tylko co siódmy podmiot (13,9%) zadeklarował zwiększanie ilości miejsc pracy, a nieliczni z respondentów (3,0%) planują uzupełnić braki kadrowe w ramach rotacji na już istniejących stanowiskach. Zgodnie z deklaracjami pracodawców, przyrost miejsc pracy może osiągnąć poziom zaledwie 0,5% w stosunku do ogółu zatrudnionych. Uwzględniając dodatkowo zatrudnienie w ramach rotacji (0,1%), można przewidywać, że w najbliższych 12 miesiącach na lokalnym rynku pracy pojawi się niespełna 0,6% nowych ofert.

Dane z badań terenowych potwierdzają także informacje urzędowe, zgodnie z którymi na analizowanym terenie działają w dominującej części niewielkie podmioty, które mają ograniczone możliwości w zatrudnianiu pracowników. W 2011 r. powiecie skierniewickim w systemie REGON zarejestrowanych było najwięcej firm zatrudniających do 9-ciu pracowników (2,2 tys.; 94,5%) i w mieście Skierniewice również zdecydowanie dominowały takie przedsiębiorstwa (4,7 tys.; 94,7%).

Dane te wskazują na to, że lokalny rynek pracy jest dość „ciasny”, pojawia się na nim zbyt mało nowych miejsc pracy, w tym w zawodach reprezentowanych przez osoby bezrobotne. W okresie od 2010 do 2012 roku odnotowano tendencję spadkową liczby zgłaszanych ofert pracy w PUP w Skierniewicach i zmniejszyła się także liczba ofert subsydiowanych. W 2012 roku w PUP odnotowano 1376 wolnych miejsc pracy, a więc o 48 mniej niż w poprzednim roku. Oferty niedotowane (915; 60,1%) przeważały nad wspieranymi przez urząd pracy (461; 39,9%). W 2012 roku dla miasta Skierniewice zgłoszono w PUP łącznie 1056 wakatów. A ponad trzy razy mniej ofert pracy odnotowano dla powiatu skierniewickiego: w sumie 320, w tym 119 (37,2%) objętych wsparciem.

Z punktu widzenia badanych pracodawców, główną barierą zwiększania ilości kadr jest niski poziom zapotrzebowania na usługi i towary, zbyt wąskie rynki zbytu, zapewne związane z niekorzystną sytuacją ekonomiczną ludności zamieszkującej szczególnie powiat skierniewicki, co potwierdzają przytoczone w pierwszej części raportu dane źródłowe dotyczące wysokiego udziału beneficjentów pomocy społecznej w ogóle ludności w powiecie ziemskim.

Z informacji zebranych w starostwach powiatowych we wszystkich wskazanych powiatach ościennych oraz w urzędach miast wynika, że w roku 2013 nie przewiduje się lokalnych inwestycji, które będą wiązały się z tworzeniem nowych miejsc pracy. Jediną lokalną inwestycją, która może generować nowe miejsca pracy jest utworzenie Uzdrowiska Skierniewice-Maków. Pewne działania inwestycyjne potencjalnie wpływające na lokalny rynek pracy mogą pojawić się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej (ŁSSE), gdzie

w ciągu najbliższych 2-3 lat planowane jest utworzenie w sumie ponad 730 nowych miejsc pracy w Łodzi, Strykowie, Kaliszu i Żelowie, w wyniku rozszerzenia granic ŁSSE.

Obszar interwencji: Poprawa potencjału gospodarczego na analizowanym terenie, a szczególnie w powiecie skierniewickim, gdzie odnotowuje się znaczne deficyty ofert zatrudnienia; przyciąganie zewnętrznych inwestorów, zwiększających ilość miejsc pracy i poziom zapotrzebowania na towary i usługi, jednocześnie wspieranie lokalnych przedsiębiorstw w zakresie zatrudnienia, ochrona ich konkurencyjności.

➤ **Brak doświadczenia zawodowego w zawodzie wyuczonym**

Kolejnym problemem lokalnego rynku pracy jest brak możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w zawodzie wyuczonym, co zwiększa rozbieżność pomiędzy kompetencjami osób bezrobotnych a wymaganiami pracodawców. W konsekwencji, bezrobotni posiadający doświadczenie w innych zawodach niż wyuczony w statystykach urzędowych funkcjonują jako osoby ze stażem pracy, a tymczasem przez pracodawców są postrzegane jako osoby bez doświadczenia zawodowego.

Zgodnie z danymi urzędowymi, wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w grudniu 2012 roku dość nieliczni okazali się absolwenci (osoby będące w okresie do dwunastu miesięcy od dnia ukończenia nauki): 5,0% (7,5 tys.) bezrobotnych w województwie i nieco więcej, bo 7,4% (280 osób) zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach. Jeszcze mniejszy był udział osób, które ukończyły szkołę wyższą do 27 roku życia i wyniósł on 1,3% (1,9 tys.) dla województwa oraz 2,2% (83 osoby) dla obu omawianych powiatów. Są to osoby, które potencjalnie mogą mieć największe trudności z uzyskaniem stażu pracy w zawodzie.

Od 2010 roku w statystykach nieco zmalał odsetek bezrobotnych nie posiadających wykształcenia zawodowego (z 24,3% do 21,3%), poza gminą Kowiesy (wzrost z 38,0% do 42,3%) i Nowy Kawęczyn (z 21,5% do 25,4%). W liczbach bezwzględnych do rejestru PUP od 2010 roku przybyło 55 takich osób i pod koniec 2012 roku aż 809 bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych, w tym 410 ze Skierniewic, 399 z powiatu skierniewickiego.

Wskazany problem w szczególnym stopniu dotyczy osób do 30 roku życia – w grudniu 2012 r. łącznie 650 osób (45,3% ogółu) młodych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP nie miało doświadczenia zawodowego. W powiecie skierniewickim odnotowano 341 takich osób w wieku do 30 lat (aż 50,1% z tego powiatu), zaś w mieście Skierniewice adekwatny odsetek był niższy o 9,9 punktów procentowych (41,0%; 309 osób).

Ankietowani pracodawcy deklarowali, że niemal połowa nowo zatrudnionych w ciągu następných dwunastu miesięcy osób (48,3%) nie będzie musiała posiadać jakiegokolwiek stażu pracy, w tym w danym zawodzie. Przy obsadzie ponad dwóch piątych wakatów (44,8%) ankietowani wymagać będą od kandydatów minimum rocznego doświadczenia zawodowego, a nikły odsetek nowozatrudnionych powinien posiadać co najmniej dwuletnią praktykę zawodową (w sumie 6,8%). Z drugiej strony, pracodawcy będą najbardziej preferować kandydatów w wieku od 31 do 49 lat (68,0%), a osoby w wieku do 30 lat mają szansę na obsadzenie co trzeciego z wakatów (32,0%), jakie mogą pojawić się na rynku pracy w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice. Niewykluczone, że wobec takich kandydatów pracodawcy będą mieli dodatkowe oczekiwania, jak na przykład zgodność kierunku wykształcenia z charakterem oferowanej pracy.

Ponad trzy czwarte ankietowanych bezrobotnych (77,0%) miała już okazję zdobyć doświadczenie zawodowe, ale znaczący odsetek badanych (23,0%) dotychczas nie podjął pracy. Jeden na pięciu respondentów posiada wyuczony zawód technika lub inny zaliczany do średniego personelu (21,0%), co szósty zalicza się do „robotników przemysłowych i rzemieślników” (17,0%), identyczną część ankietowanych stanowią „specjaliści”. Wyraźnie mniej liczną kategorię stanowią „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” oraz „rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” (po 2,0%). W grupach elementarnych są to najczęściej „archeolodzy, socjolodzy i pokrewni” oraz „technicy budownictwa, ochrony środowiska i pokrewnych” (po 7,0%), a także „inżynierowie geodeci i kartografowie”, „technicy

mechanicy”, „technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni”, „agenci do spraw sprzedaży-handlowcy” oraz „pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej” (po 5,0%). Należy podkreślić, że największa część, czyli ponad dwie piąte badanych, nie posiada zawodu wyuczonego (41%) i są to przede wszystkim osoby, które legitymują się wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz dyplomami liceum ogólnokształcącego.

Jak wynika z badań nad bezrobotnymi, tylko jedna trzecia osób z nich kiedykolwiek została zatrudniona na stanowisku pracy zgodnym z zawodem wyuczonym (33,0%). Większość badanych nie miała jednak takiej możliwości (67,0%), co oznacza, że struktura kwalifikacji zawodowych w analizowanej populacji jest w niewystarczającym stopniu dostosowana do popytu na rynku pracy. Badani uznali, że największą barierą w zdobyciu pracy zgodnej z kwalifikacjami jest brak doświadczenia zawodowego na takim stanowisku pracy, co obrazuje problem „błędnego koła” – braku możliwości zdobycia takiego doświadczenia wynikający z nie posiadania stażu w danym zawodzie.

Obszar interwencji: Umożliwienie osobom młodym zdobycia doświadczenia w zawodzie wyuczonym, wspieranie zatrudnienia osób do lat 30 na stanowiskach pracy zgodnych z zawodem wyuczonym; stały monitoring zapotrzebowania pracodawców na dane grupy zawodowe i dostosowywanie oferty szkoleniowej, edukacyjnej do rzeczywistego doświadczenia osób bezrobotnych; zmiana formalnych kwalifikacji w kierunku rzeczywistego doświadczenia w pracy oraz zgodnie z potrzebami lokalnych pracodawców.

➤ **Barriere rodzinne: konieczność opieki nad dziećmi**

Według danych BLD w Skierniewicach w 2011 roku działał tylko jeden publiczny żłobek, oferujący 110 miejsc dla dzieci, stąd można przypuszczać, że na lokalnym rynku pracy występuje problem z zapewnieniem opieki dla dzieci do lat 3.

Według danych urzędowych, pod koniec 2012 roku do mniej licznych kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy należały osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia (7,7%; 291 osób), w tym 202 dla Skierniewic i 89 dla drugiego powiatu) oraz kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka (6,3%; 239 osób, 163 ze Skierniewic, 76 z powiatu skierniewickiego). Takie bezrobotne stanowiły 12,6% kobiet zarejestrowanych w PUP na koniec grudnia 2012 roku. W latach 2010-2012 udział osób samotnie wychowujących dziecko był dość stabilny i wahał się od 6,7% (2010 r.) do 7,9% (2011 r.), a druga ze wskazanych grup stanowiła od 5,9% (2010 r.) do 6,6% (2011 r.) ogółu zarejestrowanych w PUP.

Problem ten dotyka zatem niezbyt licznej grupy osób bezrobotnych, chociaż warto zaznaczyć, że brak odpowiedniej opieki dla dzieci może sprzyjać temu, że pracodawcy wśród kandydatów do zatrudnienia pięciokrotnie częściej preferowali mężczyzn (55,2%) niż kobiety jako potencjalne pracownice (10,3%).

W rankingu wśród osobistych barier zatrudnienia ustalonym w badaniach nad osobami bezrobotnymi, ograniczenia spowodowane koniecznością opieki nad dziećmi lub innymi członkami rodziny podała około co szоста osoba (po 17%), głównie kobiety. W innym pytaniu, refundacją kosztów opieki nad dzieckiem było zainteresowanych zaledwie 7,0% ankietowanych bezrobotnych, ale – co warto podkreślić – instrument ten należy do najmniej znanych przez osoby bezrobotne form pomocy oferowanych przez PUP (9,0%).

Obszar interwencji: Wspieranie bezrobotnych osób (w szczególności młodych kobiet) wychowujących małe dzieci; informowanie o dostępności pomocy i udzielanie wsparcia w formie refundacji kosztów opieki nad dzieckiem; wspieranie telepracy, elastycznych form zatrudnienia (np. praca w niepełnym wymiarze).

➤ Brak kwalifikacji zawodowych, luki kwalifikacyjne bezrobotnych

Na koniec grudnia 2012 roku dane urzędowe wskazywały, że znacząca liczba osób bezrobotnych nie posiadała kwalifikacji zawodowych: 48,3 tys. (32,0%) dla województwa oraz 9,4 tys. (24,9%) dla zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach. Dane te wskazują wyraźnie, że brak kwalifikacji jest ważną barierą w uzyskaniu zatrudnienia. Wśród zarejestrowanych w PUP Skierniewicach bezrobotnych do 30 roku życia 397 osób (27,7%) nie posiadało kwalifikacji zawodowych, przy czym odsetek ten był większy dla miasta Skierniewice (32,9%; 248 osób) niż dla powiatu skierniewickiego (21,9%; 149 osób).

Z zebranych danych wynika, że większość ankietowanych bezrobotnych jest zdania, że ich formalne, zdobyte w szkole kwalifikacje zawodowe nie są przydatne na rynku pracy (61,0%). Według co czwartego z ankietowanych bezrobotnych problem ze znalezieniem pracy wynikał z deficytów kwalifikacji zawodowych – wybrana przez nich ścieżka edukacyjna i w efekcie uzyskany kierunek wykształcenia jest nieadekwatny do potrzeb rynku pracy (24,0%). Dwie piąte badanych uznało, że ma nieodpowiedni poziom wykształcenia (44,0%), a co piąty zarejestrowany w PUP respondent zwracał uwagę na brak oczekiwanych przez pracodawców kwalifikacji (21,0%), w tym – jak ustalono: znajomości języków obcych, obsługi komputera, wiedzy zawodowej, szkolenia BHP, wskazano też na fakt bycia karanym.

Dość krytyczna ocena posiadanych kwalifikacji i kompetencji zawodowych może stanowić pozytywną motywację do proponowanych przez lokalnych pracodawców i PUP form doskonalenia zawodowego, w tym także przekwalifikowania do zawodów deficytowych. Z drugiej strony, wskazuje się na konieczność wdrożenia ukierunkowanych programów promujących wśród osób bezrobotnych aktywność edukacyjną, gdyż bierność w tym zakresie dotyczyła większości badanych (69,0%) – w ciągu ostatnich 3 lat taka część próby nie brała udziału w żadnych szkoleniach, tylko co trzeci respondent uczestniczył w kursach, szkoleniach, warsztatach (30,0%). Jednakże dwie trzecie diagnozowanej populacji wykazała aspiracje edukacyjne i jest zdecydowana dokończyć się zwiększając poziom wykształcenia (66%), a zdecydowana większość badanych zamierza uczestniczyć w szkoleniach (86%). Ten wysoki poziom gotowości do podjęcia działań w zakresie edukacji, będzie z pewnością sprzyjać motywowaniu do uczestnictwa w programie specjalnym adresowanym do badanej kategorii osób bezrobotnych.

Dwie trzecie badanych (67,0%) ma świadomość tego, że ich kwalifikacje zawodowe są nieadekwatne i deklaruje, że byłaby gotowa zmienić swój zawód, a co dwudziesty ankietowany nie wyklucza takiej możliwości (5% odpowiedzi „trudno powiedzieć”). Zmiana poziomu i kierunku kwalifikacji powinna być jednak ściśle ukierunkowana i zgodna z zapotrzebowaniem na rynku pracy. Zgodnie z wynikami badań, bezrobotni najczęściej przekwalifikowaliby się w kierunku zawodu „sprzedawcy i demonstratora” (28,0%). Warto jednak zaznaczyć, że zawody te należały do generujących największą ilość osób bezrobotnych. Zgodnie z danymi urzędowymi, na koniec grudnia 2012 roku, w PUP Skierniewice zarejestrowanych było około 3,4 tys. bezrobotnych, z których 692 osoby nie posiadały żadnego zawodu (18,3% bezrobotnych), a wśród pozostałych, największe udziały zawodów generujących bezrobocie dotyczyły właśnie sprzedawców (240 osób; 6,3%). Dodatkowo, biorąc pod uwagę strukturę zgłoszonych do PUP ofert pracy oraz liczbę bezrobotnych według zawodów, profesja sprzedawcy należy do kategorii zawodów nadwyżkowych: na 240 osób bezrobotnych w tym zawodzie w 2012 roku do urzędu wpłynęło jedynie 67 adekwatnych ofert pracy. Z drugiej strony, biorąc pod uwagę konkretne oferty pracy, jakie pojawiają się w badanych przedsiębiorstwach w najbliższych 12 miesiącach, co czwarta propozycja może dotyczyć zatrudnienia na stanowiskach z grupy elementarnej „sprzedawców i demonstratorów” (24,2%) i o połowę mniejsza liczba ofert będzie zaadresowana do „agentów do spraw sprzedaży – handlowców” (12,1%). Można zatem założyć, że stanowiska pracy w tym zawodzie mają na analizowanym rynku pracy przede wszystkim charakter rotacyjny.

Warto zatem zmieniać kwalifikacje zawodowe bezrobotnych w kierunku takich zawodów, na jakie jest największe zapotrzebowanie na rynku pracy. Według zaproponowanego w badaniach podejścia metodologicznego pozwalającego oszacować zawody deficytowe

i nadwyżkowe występujące na badanym rynku pracy, które uwzględnia różnicę pomiędzy zgłoszonymi do urzędu pracy ofertami pracy a liczbą osób bezrobotnych zarejestrowanych do zawodów deficytowych zaklasyfikowane zostały przed wszystkim następujące kategorie: technik prac biurowych (na 120 ofert pracy 39 osób bezrobotnych), szwaczka (95 na 58), operator prac introligatorskich (30 na 1), magazynier (64 na 38), pozostali formierze odlewniczy i pokrewni (11 na 0), kierowcy samochodu ciężarowego (46 na 36) oraz pozostali spawacze i pokrewni (12 na 2 oferty).

Badania nad pracodawcami dowodzą, że przewidywany najwyższy popyt na pracowników będzie równie wysoki dla osób z wykształceniem wyższym, jak i zasadniczym zawodowym (po 24,0% wakatów). Jeśli chodzi o dodatkowe wymagania, w co czwartym przypadku oczekiwanym atrybutem kandydatów będzie wysoka motywacja do pracy, poparta ukończonym kursem. Ankietowani pracodawcy nie oczekują od kandydatów do pracy znajomości żadnego z języków obcych i ponad połowa przyszłych pracowników (58,6%) nie będzie musiała posiadać umiejętności obsługi komputera. Te ostatnie kwalifikacje w stopniu zaawansowanym będą wymagane najczęściej od kandydatów legitymujących się wyższym poziomem wykształcenia, a osoby z dyplomami szkół średnich ogólnokształcących powinny opanować tę umiejętność najczęściej na dobrym poziomie.

Obszar interwencji: Zmiana preferencji zawodowych osób bezrobotnych; szkolenie w kierunku zawodów deficytowych i podnoszenia brakujących kwalifikacji; zmiana świadomości osób bezrobotnych informowanie o rzeczywistym zapotrzebowaniu ze strony pracodawców i motywowanie osób bezrobotnych do kierunkowych szkoleń.

➤ **Barьеры finansowe związane z mobilnością (dojazdy do pracy)**

Według danych źródłowych, większość podmiotów działających na analizowanym terenie była skoncentrowana na terenie Skierniewic (68,9%, 4968 podmiotów), pozostała część (31,1%, 2239 podmiotów) prowadziła działalność na terenie powiatu skierniewickiego. Oznacza to, że ze zdecydowanie trudniejszą sytuacją na lokalnym rynku pracy borykają się bezrobotni spoza Skierniewic.

Jednocześnie większość respondentów akceptuje wyjazdy w delegacje (64,0%) oraz długie dojazdy (60,0%) do pracy, nawet powyżej 45 minut w jedną stronę. Jeden na trzech bezrobotnych respondentów zgłaszał problem ograniczonej mobilności w poszukiwaniu pracy, wynikającej z braku środków finansowych na dojazdy (34,0%) oraz z braku samochodu (32,0%). Kluczową barierą jest tu zapewne brak środków materialnych wynikający z pauperyzacji ludności, szczególnie w powiecie skierniewickim. Zgodnie z danymi na rok 2011, w mieście Skierniewice aż 1,1 tys. gospodarstw domowych i ponad 2,5 tys. osób korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Wskaźnik ten był dwukrotnie wyższy dla całego powiatu skierniewickiego (17,8%), na którym to obszarze środowiskowa pomoc społeczna w 2011 roku udzieliła wsparcia ok. 3,2 tys. osób zamieszkujących w 1,0 tys. gospodarstw domowych.

Obszar interwencji: Wpieranie mobilności osób poszukujących pracy, dotowanie dojazdów osób bezrobotnych zamieszkujących poza miastem Skierniewice, zwłaszcza na odległych terenach wiejskich.

➤ **Spowolnienie gospodarcze gospodarczy utrudniający zakładanej nowej działalności gospodarczej**

Ostatnią z kluczowych barier jest spowolnienie lokalnej gospodarki, powodujące zastój w zakresie przyjmowania nowych pracowników do zakładów pracy działających w obu powiatach. Z tego powodu, dość ograniczone są również możliwości tworzenia firm przez osoby bezrobotne w ramach dostępnych dotacji.

W trzyletnim okresie 2009-2011 PUP w Skierniewicach przyznało osobom bezrobotnym dotacje na założenie 430 firm, przy czym 94 podmioty (21,9%) uległy likwidacji. Największa liczba powstałych firm przypadła na 2010 rok, kiedy założono 218 z nich. Bezrobotne osoby tworzyły najczęściej firmy budowlane (25,3%), zajmujące się „handel hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych włączając motocykle” (23,0%) oraz podmioty prowadzące działalność profesjonalną, nauką i techniczną (15,1%). Należy zaakcentować, że pierwsze dwie branże należały jednocześnie do najbardziej ryzykownych, a z powodu popularności – do najbardziej konkurencyjnych, gdyż w tym samym czasie zlikwidowano co piąty zakład budowlany (19,1%) i co trzecią firmę handlową (31,9%) założoną w ramach dotacji z PUP.

Jeśli chodzi o ewentualne nisze gospodarcze, w których mogłyby podjąć działalność osoby bezrobotne, to ankietowani przedsiębiorcy mieli problemy z określeniem ewentualnych luk rynkowych występujących w powiecie skierniewickim i w mieście Skierniewice, a ewentualnie dostrzegli potrzebę zwiększenia ilości trzech rodzajów usług z zakresu mechaniki samochodowej (3,1%) lub w innych dziedzinach (do 1,0% wskazań). Niewykluczone, że badani przedsiębiorcy nie podawali takich obszarów z obawy przed ewentualną konkurencją ze strony nowopowstających podmiotów. Warto też zaznaczyć, że ankietowani pracodawcy działający na lokalnym rynku pracy w mniejszości (28,7%) są zainteresowani potencjalną kooperacją z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne, zaś co trzeci badany zdecydowanie zaprzeczył możliwości powstania takiego partnerstwa (34,7%). Wydaje się, że wsparcie przedsiębiorczości osób bezrobotnych może być ważną formą aktywizacji zawodowej, zwłaszcza osób do 30 roku życia. Zgodnie z badaniami, ponad połowa bezrobotnych miała wiedzę na temat jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej (58 %) i aż dwie piąte respondentów zamierza ubiegać się o środki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej (41%).

Obszar interwencji: Wspieranie przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych; udzielanie jednorazowych środków na działalność gospodarczą, przy uwzględnieniu nisz rynkowych i obszarów ryzykownych dla lokalnej działalności gospodarczej; szkolenia dla osób do 30 roku życia z zakresu przedsiębiorczości, wdrażanie wiedzy niezbędnej do założenia i prowadzenia własnej firmy.

3. Rekomendacje dotyczące wyboru skutecznych instrumentów wsparcia

Na podstawie przeprowadzonych badań rekomenduje się wdrożenie następujących instrumentów wsparcia w ramach programu specjalnego adresowanego do osób bezrobotnych do 30 roku życia:

➤ **Dotacje na założenie własnej działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe**

Pierwszym z instrumentów aktywizującym młode osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Skierniewicach są jednorazowe dotacje na prowadzenie działalności gospodarczej (41,0% zainteresowanych bezrobotnych). Podkreśla się, że wsparcie finansowe może okazać się niewystarczające dla osób nie posiadających doświadczenia w prowadzeniu własnej firmy, dlatego dodatkowym wzmocnieniem pomocy powinny być odpowiednie szkolenia i usługi doradcze w zakresie założenia i prowadzenia własnego przedsiębiorstwa, zgodnie z zapotrzebowaniem osób bezrobotnych.

Ze względu na zastój gospodarczy w powiecie skierniewickim i w Skierniewicach oraz trudną sytuację materialną badanych, dodatkowo rekomenduje się przyznanie wsparcia pomostowego dla osób bezrobotnych zakładających własną działalność gospodarczą. Tego typu bezzwrotna pomoc kapitałowa mogłaby wspomóc „przetrwanie” nowo powstałych podmiotów gospodarczych oraz zwiększyłaby ich szanse na utrzymanie się na rynku.

➤ **Refundacja kosztów doposażenia, wyposażania stanowisk pracy**

W związku z trudną sytuacją finansową części lokalnych firm, ważnym czynnikiem pobudzającym lokalny rynek pracy może być dofinansowywanie „zatrudniających” pracodawców w ramach refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowisk pracy. Należy zadbać o to, by informacja o takiej formie wsparcia dotarła do podmiotów potencjalnie nim zainteresowanych.

➤ **Staże dla osób bezrobotnych**

Istotnym problemem znaczącej części osób bezrobotnych jest brak doświadczenia zawodowego, zwłaszcza w zawodach wyuczonych, co szczególnie jest istotne dla osób do 30 roku życia. Doświadczenie to może być zdobywane w ramach staży odbywanych w lokalnych zakładach pracy. Badania nad pracodawcami i osobami bezrobotnymi wskazują na potencjalne zainteresowanie tą formą pomocy obu potencjalnych grup beneficjentów, a szczególnie duża gotowość występuje wśród bezrobotnych (52,0%), a mniejsza wśród pracodawców (30,2% gotowych do współpracy).

➤ **Szkolenia dla osób bezrobotnych, stypendia szkoleniowe, zwrot kosztów dojazdu na szkolenia**

Ze względu na niski stopień dopasowania formalnych kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do popytu na analizowanym rynku pracy rekomenduje się wdrożenie systemu szkoleń skierowanych do osób zarejestrowanych w PUP.

Bezrobotne osoby wykazały w badaniach wysoki poziom motywacji do udziału w tej formie wsparcia (87,0%), jednakże warto zastosować dodatkowe motywatory, zwłaszcza, że proponowana tematyka szkoleń może być niezgodna z aspiracjami potencjalnych uczestników. Takimi motywatorami mogą być stypendia szkoleniowe. Z kolei dla osób dojeżdżających na szkolenia z odleglejszych i bardziej spauperyzowanych obszarów należy uruchomić zwroty kosztów dojazdów.

Zakres tematyczny szkoleń powinien ściśle odpowiadać potrzebom rynku pracy, przy czym należy przede wszystkim uzupełniać braki kwalifikacji w zawodach zidentyfikowanych jako deficytowe a zrezygnować ze szkoleń kształujących umiejętności w zawodach nadwyżkowych i zrównoważonych.

➤ **Refundacja wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych**

Ze względu na deficyty miejsc pracy, rekomenduje się wdrażanie wszelkich form aktywizacji, które pozwolą młodym bezrobotnym zdobywać doświadczenie zawodowe – do takich należy refundacja wynagrodzeń w ramach prac interwencyjnych, choć nie jest ona zbyt popularna wśród badanych bezrobotnych (13,0%) i pracodawców (22,6%).

➤ **Działania wspierające mobilność osób bezrobotnych**

Dofinansowania wymagają koszty dojazdu w poszukiwaniu prac, a także na szkolenia, staże, prace interwencyjne poza miejscem zamieszkania (19,0% zainteresowanych). Jak wskazywano, badana zbiorowość bezrobotnych deklaruje wysoki poziom do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania, udziału w szkoleniach, ale boryka się z barierą finansową, wynikającą z pauperyzacji ludności zamieszkującej oba powiaty, a zwłaszcza powiat skierniewicki.

➤ **Zapewnienie opieki nad dziećmi np. w formie refundacji kosztów opieki nad dzieckiem**

Ostatnim z proponowanych instrumentów wsparcia są wszelkie formy pomocy w zapewnieniu opieki nad dziećmi, np. refundacji kosztów (7,0% zainteresowanych bezrobotnych). Dla wskazywanej wcześniej części osób bezrobotnych, najczęściej dla młodych kobiet, istotną barierą w znalezieniu pracy jest brak możliwości zapewnienia opieki nad dziećmi do 3 roku życia. Przyczyną mogą być problemy finansowe oraz instytucjonalne – zbyt mała ilość żłobków działających na terenie powiatów. Nie bez znaczenia są też bariery mentalne wśród pracodawców i preferowanie mężczyzn jako potencjalnych kandydatów do zatrudnienia, dlatego istotne jest promowanie rozwoju opieki instytucjonalnej nad dziećmi. Wsparcie może dotyczyć pracodawców, którzy tworzą np. punkty przedszkolne na terenie zakładów pracy.

➤ **Współpraca z doradcą zawodowym – przygotowanie Indywidualnego Planu Rozwoju**

Mimo, że badani bezrobotni nie są zainteresowani współpracą z doradcą zawodowym (tylko 17,0%), warto stosować ten instrument we wstępnym etapie aktywizacji młodych bezrobotnych, przygotowującym do wdrożenia Indywidualnego Planu Rozwoju. Dzięki rozpoznaniu deficytów kwalifikacji i umiejętności, będzie możliwe dopasowanie takich form pomocy, które pozwolą danej osobie bezrobotnej dostosować się do wymagań rynku pracy, przy uwzględnieniu indywidualnego potencjału, preferencji i poziomu motywacji beneficjenta.

Spis tabel i wykresów

Rysunek 1. Lokalizacja powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewic na tle województwa łódzkiego . 6

Tabela 1. Powierzchnia i ludność w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego w 2011 roku.....	7
Tabela 2. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2006-2011 w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski.....	8
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności w mieście Skierniewice, powiecie skierniewickim oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego na tle województwa łódzkiego oraz Polski w 2011 roku.....	9
Tabela 4. Struktura wiekowa ludności wg płci w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim w 2011 roku.....	10
Tabela 5. Struktura ludności wg wieku i płci w mieście Skierniewice w 2011 roku.....	11
Tabela 6. Struktura ludności wg wieku i płci w powiecie skierniewickim w 2011 roku.....	11
Tabela 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim na tle Polski i województwa łódzkiego w latach 2010-2012.....	12
Tabela 8. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2010-2012.....	16
Tabela 9. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w XII 2012 roku.....	17
Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice oraz w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego z podziałem na płeć w XII 2012 roku.....	18
Tabela 11. Struktura bezrobocia w województwie łódzkim oraz w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku (wybrane kategorie).....	19
Tabela 12. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011-2012.....	20
Tabela 13. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowane w PUP w Skierniewicach w latach 2010-2011-2012.....	21
Tabela 14. Struktura osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych w PUP W Skierniewicach ze względu na płeć w XII 2012 roku.....	22
Tabela 15. Udział wybranych kategorii osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego oraz Skierniewicach – lata 2010-2011-2012.....	23
Tabela 16. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku.....	25
Tabela 17. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Skierniewicach ze względu na płeć w XII 2012 roku.....	27
Tabela 18. Struktura społeczno-demograficzna osób długotrwale bezrobotnych w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku.....	28
Tabela 19. Liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice (wybrane kategorie) wg stanu na 13.02.2013 roku.....	29
Tabela 20. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice w XII 2012 roku.....	30
Tabela 21. Osoby bezrobotne do 30 roku życia w powiecie skierniewickim i mieście Skierniewice (wybrane kategorie) – XII 2012 rok.....	31
Tabela 22. Liczba osób pracujących w gospodarce narodowej na koniec XII 2011 roku.....	32
Tabela 23. Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów własności dla województwa łódzkiego, powiatu skierniewickiego i miasta Skierniewice na koniec XII 2011 roku.....	33
Tabela 24. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto z zł w gospodarce narodowej ogółem oraz według sektorów własności.....	33
Tabela 25. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego wg sektorów własności.....	34
Tabela 26. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg klas wielkości.....	35

Tabela 27. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowana w systemie REGON w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim wg sekcji PKD	36
Tabela 28. Liczba przyznanych przez PUP Skierniewice dotacji na założenie działalności gospodarczej (wg liczby osób bezrobotnych) w latach 2009-2010-2011	37
Tabela 29. Założone oraz zlikwidowane podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w latach 2009-2011..	38
Tabela 30. Ranking najczęściej zakładanych podmiotów gospodarczych wg klas i podklas w latach 2009-2011	39
Tabela 31. Ranking najczęściej likwidowanych podmiotów gospodarczych wg klas i podklas w latach 2009-2011	40
Tabela 32. Struktura społeczno-demograficzna osób bezrobotnych, które w latach 2009-2011 otrzymały dotację na założenie działalności gospodarczej a aktualny status firmy	40
Tabela 33. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2010 i 2011 roku w Polsce, województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim	42
Tabela 34. Napływ i odpływ ludności w 2011 roku w województwie łódzkim, mieście Skierniewice oraz w powiecie skierniewickim	42
Tabela 35. Udział beneficjentów pomocy społecznej w ludności ogółem w 2011 roku w mieście Skierniewice oraz poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego	43
Tabela 36. Bezrobotni wg zawodów zarejestrowani w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku.....	45
Tabela 37. Bezrobotne kobiety wg zawodów zarejestrowane w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku.....	46
Tabela 38. Bezrobotni mężczyźni wg zawodów zarejestrowani w PUP Skierniewice na koniec XII 2012 roku.....	47
Tabela 39. Oferty pracy wg zawodów zgłoszone do PUP Skierniewice w 2012 roku	48
Tabela 40. Ranking wybranych zawodów deficytowych (wg najczęściej pojawiających się ofert pracy), w których nie odnotowano osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Skierniewice w 2012 roku...	50
Tabela 41. Ranking zawodów deficytowych w 2012 roku w PUP Skierniewice	51
Tabela 42. Ranking zawodów nadwyżkowych w 2012 roku w PUP Skierniewice	52
Tabela 43. Ranking zawodów nadwyżkowych, w których nie pojawiła się żadna oferta pracy w 2012 roku w PUP Skierniewice	53
Tabela 44. Ranking zawodów deficytowych wg różnicy pomiędzy liczbą ofert pracy a liczbą osób bezrobotnych w 2012 roku w PUP Skierniewice	54
Tabela 45. Ranking zawodów nadwyżkowych wg różnicy pomiędzy liczbą ofert pracy a liczbą osób bezrobotnych w 2012 roku w PUP Skierniewice	55
Tabela 46. Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD zgłoszone do PUP Skierniewice w I-półroczu 2012 roku.....	57
Tabela 47. Bezrobotni wg rodzaju działalności w ostatnim miejscu pracy oraz oferty pracy wg sekcji PKD zgłoszone do PUP Skierniewice w II-półroczu 2012 roku.....	59
Tabela 48. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wg sekcji PKD w mln zł w 2011 roku	61
Tabela 49. Czynniki utrudniające osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym znalezienie zatrudnienia.....	70
Tabela 50. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (kwalifikacje zawodowe).....	71
Tabela 51. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki materialne).....	72
Tabela 52. Posiadanie przez respondenta środków komunikacji i transportu	73
Tabela 53. Bariery w znalezieniu zatrudnienia (czynniki osobiste).....	74
Tabela 54. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy	75
Tabela 55. Kluczowe bariery utrudniające znalezienie pracy	76
Tabela 56. Częstotliwość stosowania poszczególnych sposobów poszukiwania pracy	78
Tabela 57. Najskuteczniejsze sposoby poszukiwania pracy	79
Tabela 58. Przyczyny rejestracji w PUP	81
Tabela 59. Znane respondentom formy pomocy oferowane przez PUP	82
Tabela 60. Formy pomocy oferowane przez PUP, z których skorzystali respondenci	83
Tabela 61. Przyczyny niepodjęcia pracy po zakończonej pomocy z PUP	86
Tabela 62. Preferowane formy pomocy ze strony PUP.....	87
Tabela 63. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a płeć respondentów.....	88
Tabela 64. Preferowane formy pomocy oferowane przez PUP a poziom wykształcenia respondenta	89
Tabela 65. Preferowana tematyka szkoleń organizowanych przez PUP	91
Tabela 66. Preferowana tematyka szkoleń a płeć respondentów.....	92

Tabela 67. Na jakim stanowisku chciał(a)by Pan(i) odbyć staż?	93
Tabela 68. Oczekiwane formy pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej.....	94
Tabela 69. Ocena aktualnej wiedzy dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej.....	95
Tabela 70. Posiadanie doświadczenia zawodowego a płeć i poziom wykształcenia	97
Tabela 71. Staż pracy w ostatnim miejscu pracy	97
Tabela 72. Forma zatrudnienia i wymiar czasu pracy w ostatnim miejscu pracy.....	98
Tabela 73. Doświadczenie w pracy „na czarno” a płeć i poziom wykształcenia respondentów.....	100
Tabela 74. Rodzaj posiadanego prawa jazdy (z uwzględnieniem zróżnicowania wg płci)	106
Tabela 75. Ocena stopnia trudności poszczególnych czynności.....	107
Tabela 76. Rodzaj dodatkowych kwalifikacji	109
Tabela 77. Kursy, szkolenia, warsztaty, w których w ciągu ostatnich 3 lat uczestniczyli respondenci	112
Tabela 78. Dodatkowe formy kształcenia, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 3 lat	112
Tabela 79. Dlaczego nie planuje Pan(i) kontynuacji nauki?	114
Tabela 80. Kierunki, w których chcieliby się kształcić respondenci.....	116
Tabela 81. Gotowość do podniesienia dotychczasowego poziomu wykształcenia a płeć i poziom wykształcenia respondentów.....	117
Tabela 82. Gotowość do udziału w szkoleniach w ciągu najbliższych 12 miesięcy a płeć i poziom wykształcenia respondentów.....	118
Tabela 83. Preferowana tematyka szkoleń	120
Tabela 84. Preferowana tematyka szkoleń a płeć.....	121
Tabela 85. Zawód wyuczony (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	123
Tabela 86. Jakich kwalifikacji Panu(i) brakuje do wykonywania zawodu wyuczonego?	127
Tabela 87. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS).....	130
Tabela 88. Uzyskaniem jakiego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy elementarne zgodnie z KZiS)?	133
Tabela 89. Gotowość do zmiany zawodu a płeć i poziom wykształcenia respondentów.....	134
Tabela 90. Elastyczność zawodowa.....	135
Tabela 91. Ocena stopnia trudności znalezienia pracy.....	136
Tabela 92. Mobilność geograficzna.....	137
Tabela 93. Stanowiska pracy typowane do zwolnień (grupy elementarne zgodnie z KZiS).....	156
Tabela 94. Plany zatrudnienia pracowników w ciągu najbliższych 12 miesięcy a liczba zatrudnionych pracowników.....	157
Tabela 95. Planowanie zatrudnienia w najbliższych 12 miesiącach a sektor ekonomiczny.....	158
Tabela 96. Planowanie zatrudnienia w najbliższych 12 miesiącach a sektor własności.....	159
Tabela 97. Proszę powiedzieć, co musiałoby się zmienić, aby Państwa firma/instytucja mogła zatrudnić pracowników?	160
Tabela 98. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy elementarne zgodnie z KZiS)	162
Tabela 99. Preferowane przez pracodawców formy wsparcia	173
Tabela 100. Dlaczego nie jest Pan(i) zainteresowany(a) współpracą z PUP w ramach programu specjalnego skierowanego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia?	175
Tabela 101. Jakimi usługami/produktami byłoby Państwo zainteresowani w ramach tej współpracy?	180
Tabela 102. Dziedziny działalności brakujące w powiecie.....	181
Wykres 1. Stopa bezrobocia wg województw na koniec XII 2012 roku	13
Wykres 2. Stopa bezrobocia wg powiatów w województwie łódzkim na koniec XII 2012 roku	14
Wykres 3. Liczba osób bezrobotnych w mieście Skierniewice i powiecie skierniewickim zarejestrowanych w PUP Skierniewice w latach 2010-2012.....	15
Wykres 4. Oferty pracy zgłoszone w latach 2010-2011-2012 do PUP Skierniewice	56
Wykres 5. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w mln zł w latach 2010-2011.....	60
Wykres 6. Autoocena szans na znalezienie pracy.....	69
Wykres 7. Subiektywna ocena sytuacji materialnej respondentów	72
Wykres 8. Czy jest Pani aktualnie zainteresowana podjęciem pracy?	80
Wykres 9. Czy podjął Pan(i) zatrudnienie po zakończonej formie pomocy PUP	84
Wykres 10. Podjęcie zatrudnienia a forma pomocy, z której skorzystali respondenci.....	85
Wykres 11. Gotowość założenia własnej działalności gospodarczej bez dotacji z PUP	94
Wykres 12. Posiadanie doświadczenia zawodowego.....	96

Wykres 13. Czy pracował(a) Pan(i) kiedykolwiek za granicą?	99
Wykres 14. Czy aktualnie wykonuje Pan(i) jakąkolwiek pracę (np. sezonową, dorywczą)?	100
Wykres 15. Ocena zdobytych w szkole kwalifikacji zawodowych	102
Wykres 16. Ocena zdobytych w trakcie edukacji kwalifikacji zawodowych a poziom wykształcenia respondentów	103
Wykres 17. Poziom zadowolenia ze zdobytego poziomu wykształcenia	104
Wykres 18. Stopień zadowolenia ze zdobytego wykształcenia a poziom wykształcenia respondentów	105
Wykres 19. Posiadanie dodatkowych kwalifikacji, formalnych uprawnień oraz umiejętności	108
Wykres 20. Uczestnictwo w szkoleniach w ciągu ostatnich 3 lat	111
Wykres 21. Czy Planuje Pan(i) podnieść poziom swojego wykształcenia?	113
Wykres 22. Jaki poziom wykształcenia chciał(a)by Pan(i) uzyskać?	115
Wykres 23. Czy planuje Pan(i) w ciągu najbliższego roku uczestniczyć w kursach, szkoleniach, warsztatach?	118
Wykres 24. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS)	122
Wykres 25. Czy pracował(a) Pan(i) w zawodzie wyuczonym?	124
Wykres 26. Zawód wyuczony (grupy wielkie zgodnie z KZiS) a posiadanie doświadczenia zawodowego w tym zawodzie	125
Wykres 27. Samoocena kwalifikacji do wykonywania wyuczonego zawodu	126
Wykres 28. Poziom zadowolenia z posiadanego zawodu wyuczonego	127
Wykres 29. Poziom zadowolenia z zawodu wyuczonego a posiadany przez respondenta zawód wyuczony	128
Wykres 30. Zawód wykonywany w ostatnim miejscu pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)	129
Wykres 31. Czy gotów(a) był(a)aby Pan(i) zmienić swój zawód?	131
Wykres 32. Uzyskaniem jakiego nowego zawodu był(a)by Pan(i) zainteresowany(a) (grupy wielkie zgodnie z KZiS)?	132
Wykres 33. Ile maksymalnie czasu był(a)by Pani w stanie poświęcić na codzienne dotarcie do pracy (w jedną stronę)	138
Wykres 34. Gotowość dojazdu do pracy a płeć	139
Wykres 35. Plany zwolnienia pracowników (w ciągu najbliższych 12 miesięcy)	150
Wykres 36. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy	151
Wykres 37. Plany kadrowe na najbliższe 12 miesięcy w stosunku do liczby zatrudnionych pracowników	152
Wykres 38. Plany zwolnienia pracowników a sektor ekonomiczny	153
Wykres 39. Plany zwolnienia pracowników a liczba zatrudnionych pracowników	154
Wykres 40. Plany zwolnienia pracowników a sektor własności	155
Wykres 41. Struktura wiekowa osób typowanych do zwolnień	156
Wykres 42. Planowane w ciągu najbliższych 12 miesięcy stanowiska pracy (grupy wielkie zgodnie z KZiS)	161
Wykres 43. Preferowany wiek kandydata	163
Wykres 44. Gotowość do zatrudnienia wybranych kategorii osób bezrobotnych	164
Wykres 45. Wymagany poziom wykształcenia	165
Wykres 46. Wymagane inne umiejętności i uprawnienia	166
Wykres 47. Jakie szkolenia powinien ukończyć kandydat starający się o pracę na tym stanowisku?	167
Wykres 48. Wymagany stopień umiejętności obsługi komputera	168
Wykres 49. Minimalne doświadczenie zawodowe	169
Wykres 50. Preferowana płeć kandydata	170
Wykres 51. Oferowane wynagrodzenie netto	171
Wykres 52. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia	172
Wykres 53. Gotowość do zatrudnienia skierowanego bezrobotnego do 30 roku życia	174
Wykres 54. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia a liczba zatrudnionych pracowników	176
Wykres 55. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia a sektor ekonomiczny	177
Wykres 56. Gotowość do współpracy z PUP w Skierniewicach w ramach programu specjalnego dla osób bezrobotnych do 30 roku życia a sektor własności	178
Wykres 57. Zainteresowanie współpracą z przedsiębiorstwami zakładanymi przez osoby bezrobotne	179